

Annetut lausunnot, mielipiteet ja asiantuntijakommentit

(EPOELY/1853/2019)

Air Navigation Services Finland Oy

ANS Finland antaa ilmailulain 158 § mukaisia lausuntoja lentoesteistä, lentoesteluvan hakemista varten. Lausunnossa otetaan kantaa kohteen mahdollisiin vaikutuksiin lentoturvallisuuteen sekä lentoliikenteen sujuvuuteen ja tarvittaessa rajoitetaan kohteen maksimikorkeutta. Lentoliikenteen sujuvuuden arvioinnissa ANS Finland käyttää yhteistyössä Liikenne- ja viestintäministeriön sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin kanssa sovittuja lausuntoperiaatteita ja tarvittaessa rajoittaa esteiden korkeuksia niiden mukaisesti. ArcGIS -muotoinen paikkatietoaineisto lentoesterajoituksista on ladattavissa ANS Finlandin verkkosivustolta osoitteesta <https://www.ansfinland.fi/fi/palvelumme/lentoesteet/korkeusrajoituksetpaikkatietoaineistona>. Tätä aineistoa käyttämällä voi suunnittelija jo etukäteen arvioida kohteelleen mahdollisesti kohdistuvia korkeusrajoituksia.

Alajärven kaupunki / tekninen lautakunta

Teknisellä lautakunnalla ei ole lausuttavaa koskien Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Elisa Oyj

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueella on tarve rakentaa korvaavaa verkkoa. Vaikutusalueella on Elisan radiolinkkijärjestelmiä 1-2 kpl.

Etelä-Pohjanmaan liitto

Etelä-Pohjanmaan liitto keskittyy lausunnossaan tarkastelemaan Kimpilamminkankaan hankealueen rajauksen poikkeamista Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa I osoitetusta Kimpilamminkankaan tuulivoimaloiden alueesta. Ympäristöohjelmasta antamassaan lausunnossa liitto on todennut, että ”maakuntakaavassa käytetyt rajausarvot ovat yleispiirteisiä ja yhtenäisiä koko maakunnan alueella, jolloin tuulivoima-alueiden koko ja muoto tarkentuvat yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä toteutettavienselvitysten ja vaikutustenarviointien pohjalta ja voivat näin ollen poiketa maakuntakaavassa osoitetusta. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että Kimpilamminkankaan hankealueen rajausmuutokset suhteessa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueen rajaukseen ovat perusteeltaan sellaiset, etteivät maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet vaarannu.” YVA-yhteysviranomaisen Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on lausunnossaan todennut: ”yhtenä YVA-menettelyn keskeisenä tarkoituksena on saada hankkeen jatkosuunnittelua varten tietoa arviointiohjelmassa esitettyjen vaihtoehtojen ja maakuntakaavan rajauksien ympäristövaikutuksien eroavuuksista. Tämän johdosta yhteysviranomaisen pitää perusteltuna lisätä tarkasteltaviin vaihtoehtoihin maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajauksen mukainen vaihtoehto tai arvioinnissa tulee muilla keinoin esittää riittävän selkeästi vaihtoehtojen VE1 ja VE2 ympäristövaikutusten ja niiden merkittävyyden eroavuudet suhteessa maakuntakaavan mukaisiin rajauksiin.”

YVA-selostuksessa on käsitelty hankealueen ja vaihemaakuntakaavan I rajausten eroa kartalla sekä tuoden esiin rajausten eroavaisuuksien ympäristövaikutuksia teemoittain. Maakuntakaavan mukaista rajausta ei ole lisätty hankkeen vaihtoehtotarkasteluun. Hankesuunnitelmassa on kaksi voimalaa, jotka sijoittuvat vaihemaakuntakaavassa I olevan tuulivoimaloiden alueen rajauksen ulkopuolelle. YVA-selostuksessa esitetyn arvion mukaan hankkeen toteutusvaihtoehtojen VE1 ja

VE2 ympäristövaikutukset eivät poikkea merkittävästi vaihemaakuntakaavassa I osoitetun tuulivoimaloiden alueen mukaisen hankkeen vaikutuksista. Arvioinnissa tuodaan esiin, että vaihemaakuntakaavassa I Kimpilamminkankaan alueen rajauksen perusteena ollut, lintudirektiivin liitteessä I mainitun lajin pesä on tuhoutunut. Lisäksi tuodaan esiin vaihemaakuntakaavan rajauksen ulkopuolelle sijoittuvan voimalan läheisyydessä oleva erittäin uhanalaisiin (EN) luontotyyppisiin kuuluva ruohoinen sarakorpi, johon voimalan rakentamisesta saattaa kohdistua reunavaikutuksia. Rakentamatta jättäminen poistaisi tämän reunavaikutuksen. Lisäksi voimaloiden näkyminen Matosuolle on hieman voimakkaampaa hankesuunnitelman mukaisesti kuin maakuntakaavan rajauksen mukaisesti toteutettuna. Maakuntakaavarajauksen ulkopuolisten kahden tuulivoimalan poistaminen hankkeen vaihtoehtoista (VE1, VE2) ei aiheuttaisi muutoksia vaihtoehtojen (VE1, VE2, VE0) ympäristövaikutusten arvioituissa merkittävyyssluokissa.,

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa lausuntonaan, että hanke ei ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Seudullisten tuulivoimaloiden alueiden tulee tukeutua maakuntakaavassa osoitettuihin tuulivoimaloiden alueisiin, mutta poikkeamat maakuntakaavan rajauksista ovat mahdollisia ja hankekohtaisesti tarkasteltavia. Kimpilamminkankaan tuulivoimaloiden alueella kahden tuulivoimalan jääminen maakuntakaavan mukaisen rajauksen ulkopuolelle ei muodosta ristiriitaa maakuntakaavan tavoitteiden, suunnitteluperiaatteiden ja muun sisällön kanssa, ja hankerajauksen poikkeamisen ympäristövaikutukset suhteessa maakuntakaavan mukaiseen hankkeen rajaamiseen on riittävällä tavalla selvitetty.

Fingrid Oyj

Fingrid laatii Suomen sähkönsiirtoverkon kehitystarpeet ja periaatteelliset ratkaisut yhtenä kokonaisuutena. Tavoitteena on, yhteistyössä nykyisten ja uusien verkkoliityntää suunnittelevien tahojen kanssa, varmistaa teknistaloudellisesti parhaat verkkoratkaisut ja liityntätavat.

Arviointiselostuksessa esitetyt sähkönsiirron liityntävaihtoehdot ovat Fingridin kanssa käytyjen alustavien keskusteluiden mukaisia. Alueella on suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita ja hankkeiden keskinäiseen toteutusjärjestykseen ja -aikatauluun liittyy epävarmuuksia, jotka osaltaan vaikuttavat tuulivoimahankkeiden liityntäratkaisuihin. Tämän vuoksi liityntäratkaisun osalta vaaditaan vielä lisäselvityksiä ja keskusteluja hankevastaavan, Fingridin ja alueverkko-yhtiön kesken. Fingrid Oyj:llä ei ole muuta kommentoitavaa arviointiselostuksesta.

Keski-Suomen ELY-keskus

Yleisesti: Kokonaisuutena Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeesta laadittu ympäristövaikutusten arviointiselostus vaikuttaa kattavalta ja siinä on tarkasteltu ympäristövaikutusten merkittävyyttä vaikutuskohteittain kahdella vaihtoehtoisella hankkeen toteutustavalla. Keski-Suomen osalta tuodut huomiot arviointiohjelmalausunnossa on pääsääntöisesti otettu huomioon arviointiselostuksessa. ELY-keskus haluaa kuitenkin nostaa Keski-Suomen osalta esille muutamia huomioita. Lisäksi ELY-keskus toteaa, että samaan aikaan Keski-Suomen ELY-keskuksella on lausuttavana hankkeen osayleiskaavaluonnokset Soinin ja Ähtärin osalta.

Arviointiselostuksessa on tuotu esille Keski-Suomen maakuntakaava ja siinä olevat aluevaraukset. Maankäytön ja yhdyskuntarakenteen osalta Keski-Suomen ELY-keskus pitää edelleen tärkeänä, että ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä huomioidaan riittävällä tavalla myös Keski-Suomen maakuntakaava ja siinä olevat aluevaraukset Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan lisäksi, vastaavalla tavalla kuin niitä on arvioitu hankkeen osayleiskaavatyön yhteydessä. Hankevaihtoehtojen välillä (29 voimalaa tai 24 voimalaa) ei Keski-Suomen ELY-keskuksen arvion mukaan ole merkitystä Keski-Suomen alueelle, koska mahdollisesti poistettavat voimalat sijaitsevat kauimpana Keski-Suomen maakunnan rajasta. Keski-Suomen alueelle merkittävimmät vaikutukset kohdistunevat maisemaan ja uhanalaisenpäiväpetolinnun esiintymiseen.

Muiden hankkeiden osalta (luku 24, Liittyminen muihin hankkeisiin) on tunnistettu muita tuulivoimahankkeita sekä Etelä-Pohjamaan että Keski-Suomen alueelta 30 km säteellä hankealueesta. Hankeluettelosta puuttuu vireillä oleva Kyyjärven Kauniskankaan tuulivoimahanke. Kyseisestä hankkeesta Keski-Suomen ELY-keskus on antanut 9.6.2020 (KESELY/165/2020) YVA-päätöksen ja on edellyttänyt YVA-menettelynsoveltoamista hankkeeseen. Hanke on syytä huomioida niin ympäristövaikutusten arvioinnissa kuin Natura-arvioinnissa.

Maisemavaikutukset: Maisemavaikutusten arvioinnissa käytettyjen lähtötietojen (ei mainittu erillistä maisemaselvitystä) pohjalta on määritelty maiseman herkimät alueet, joille tuulivoimahankkeen toteuttaminen voi aiheuttaa eniten vaikutuksia. Nämä alueet olisi hyvä osoittaa myös karttatarkasteluna. Maisemavaikutustenarvioinnissa herkinä ja muutoksensietokyvyltään heikkoina alueina on osoitettu arvotetut kulttuuriympäristö- ja maisema-alueet.

Keski-Suomen osalta maisemavaikutusten arviointi on kohdistettu hankkeen kaukovaikutus- tai teoreettiselle maksiminäkyvyysalueelle sijoittuville kulttuurimaiseman arvoalueille. Esitettyjen arvioiden mukaan niihin kohdistuvat vaikutukset ovat vähäisiä, tai vaikutuksia ei synny lainkaan, koska etäisyyttä on paljon. Keski-Suomen puolelle, hankkeen lähi-, väli- ja kaukovaikutusalueelle sijoittuu arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ohella myös arvokkaita luonnonympäristöjä. Kulttuurimaisemiin kohdistuvien vaikutusten ohella myös luonnonmaiseman muutosherkkyttä ja sietokykyä tulisi arvioida, varsinkin alueilla, joissa voimaloiden arvioidaan olevan hyvin näkyvissä. Myös hankkeen välillisiä vaikutuksia luonnonalueiden virkistyskäyttö- ja matkailupotentiaaliin tulisi arvioida.

Havainnekuvaparit (VE1 ja VE2 vertailu) on laadittu Etelä-Pohjanmaan puolelta. Myös Keski-Suomen puolelta voisi harkita havainnekuvien laadintaa. Yhteisvaikutuksia muiden lähialueiden tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu teoreettisesti. Esimerkiksi Konttisuon hankkeen, jonka etäisyys on noin 7 km Kimpilamminkankaan hankealueesta kaakkoon, ja sijoittuu lähelle Keski-Suomen rajaa, maisemalliset yhteisvaikutukset jäävät esitetyn arvion mukaan hyvin vähäisiksi. Tätä voisi todentaa myös näkymäalueanalyysillä ja havainnekuvilla.

Natura-alueet ja luonnonsuojelu: Keski-Suomen maakunnan puolella lähimpiä Natura-alueita suhteessa hankealueeseen ovat Laihistenneva - Härkäneva - Vahvasenjoki (FI0900055; kaava-alue sijoittuu lähimmillään n. 3,5 km etäisyydelle) ja Aittosuo – Leppäsuo - Uitusharju (FI0900005; kaava-alue sijoittuu lähimmillään n. 8 km etäisyydelle). Kumpikin alue on liitetty Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin mukaisena alueena. Molemmilla alueilla on kuitenkin merkitystä myös seutukunnalla esiintyvien maakotkien kannalta. Maakotkaan liittyvän selvityksen mukaan (Aappo Luukkonen 2021) mm. Laihistenneva - Härkäneva – Vahvasenjoki - alue kuuluisi osin selvityksessä arvioidun maakotkareviirin teoreettiseen reviirialueeseen.

Natura-arvioinnissa on käsitelty Keski-Suomen puolelle valtaosin sijoittuvista Natura-alueista ainoastaan Haukisuo-Härkäsuu-Kukkonevan Natura-alue (Natura-koodi FI0900093). Kaavahanke sijoittuu lähimmillään noin 6 km etäisyydelle edellä mainitusta Natura-alueesta. Sen sijaan Natura-arvioinnissa (Aappo Luukkonen 2021) ei ole huomioitu Aittosuo - Leppäsuo – Uitusharjun Natura-alue. Alue on valittu Natura-verkostoon luontodirektiivin mukaisena alueena. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hankkeella voi olla vaikutuksia alueen valinnan perusteena olevaan metsäpeuraan. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan arviointia tulee täydentää edellä esitetyn pohjalta. Tässä yhteydessä tulee ottaa huomioon Soiniin Konttisuon tuulivoimahankkeen kanssa syntyvät yhteisvaikutukset.

Tärkein tekijä arvioitaessa tuulivoimaloiden vaikutuksia maakotkaan liittyy ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tuulivoimaloiden sijoittumiseen suhteessa lajin eniten käyttämiin alueisiin. Maakotkaselvityksen yhteydessä esitettyyn törmäysriskimallinnukseen liittyy ELY-keskuksen näkemyksen mukaan epävarmuustekijöitä, erityisesti väistämisriskitoimeen liittyen. Käytetty PAT-metodi voi ELY-keskuksen näkemyksen mukaan antaa väärää tietoa lajin käyttämästä alueesta mm.

ulosulkemalla lajin saalistusalueina käyttämistä alueista esimerkiksi turvetuotantoalueita, joiden reunapuuston on todettu olevan saalistukseen liittyvinä tähystyspaikkoina. Myös ydinreviirin määrittelemisen tietyn kiinteän etäisyyden päähän pesäpaikasta vääristää todellista kuvaa lajin eniten käyttämästä alueesta. Ydinreviiri tulisiikin määritellä reviirikohtaisesti esimerkiksi hyödyntäen Tikkasen ym. (2018²) selvityksessä käytettyjen muuttujien ja analyysin mukaisesti. Näin ollen ELY-keskus arvioi, että mallinnukseen jää edelleen edellä mainituin perustein tiettyjä epävarmuustekijöitä, joita ei voida täysin sulkea pois. Keski-Suomen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hanke voi vaikuttaa heikentävästi mm. maakotkareviiriin ja sitä kautta edelleen maakotkan selviytymiseen ja elinvoimaisuuteen alueella.

Maakotkaan liittyvinä hankkeen vaikutusten lieventämiskeinoina on esitetty tutkaan perustuva pysäytysautomaatiikka, tekopesien rakentaminen kauemmas hankealueesta ja saalistusalueiden kaventumisen kompensoimiseksi haaskaruokintaa.

Tutkan pysäytysautomaatiikan toimivuudesta hankkeen kaltaisissa tuulivoimala-alueissa ei ELY-keskuksen käytössä olevien tietojen mukaan ole toistaiseksi kertynyt näyttöä, joten ELY-keskuksen näkemyksen mukaan menetelmää ei voida pitää täysin luotettavana haittojen lieventämiskeinona. Tekopesien rakentaminen on tietyillä reunaehdoilla toimiva tapa parantaa maakotkan edellytyksiä tuottaa poikasia. Tekopesien rakentaminen on hyvä pitää keinovalikoimassa mukana. Tekopesien rakentamisen realistiset mahdollisuudet ja vaikutukset nykytilanteeseen nähden on kuitenkin tutkittava ja rakentaminen toteutettava ennen kaavoitukseen liittyvien ratkaisujen tekemistä, jotta tekopesien olemassaolosta saatavat hyödyt on arvioitavissa kaavaprosessin aikana. Haaskaruokinnalla voidaan parantaa kotkien ravintoresursseja, ja huolellisesti suunniteltuna toiminta helpottaa myös paikallisen pesivän maakotkaparin ravinnonhankintaa. Haaskaruokinnan ongelmana on vaade hyvin pitkäjänteisestä sitoutumisesta, jotta toiminta saadaan jatkumaan läpi tuulivoimaloiden elinkaaren. Lisäksi vaikutusten arvioinnin kannalta on olennaista tietää, millä edellytyksillä ja ratkaisulla (sopivat ruokintapaikat yleensä, niiden sijainti pesäpaikkoihin, suunniteltavaan tuulipuistoon ja mahdollisesti jo hyväksytyihin tai vireille tuleviin muihin tuulipuistoihin) ruokintaa voidaan järjestää. Haaskaruokinnassa voi olla myös teoreettisia ongelmia, jotka liittyvät pesimäreviirillä olevien ja reviirittömien lintujen interaktioihin.

Keski-Suomen liitto

Hankealue sijaitsee noin 8,5 km etäisyydellä Soinin kuntakeskuksesta etelään ja noin 20 km etäisyydellä Ähtärin kaupungin keskustasta koilliseen. Alue sijaitsee pääosin Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi osoitetulle alueelle. Hankealueen pinta-ala on noin 2 820 ha. Keski-Suomen maakunnan rajalta hankealueelle on noin neljä kilometriä. Hankkeen vaikutusalue ulottuu Keski-Suomen puolelle Karstulan, Kyyjärven ja Multian kuntien sekä Keuruun ja Saarijärven kaupunkien alueelle.

Hanke muodostuu enintään 29 tuulivoimalasta (vaihtoehto 1: 29 voimalaa, vaihtoehto 2: 24 voimalaa), joiden yksikköteho on enintään 10 MW ja kokonaiskorkeus enintään 300 m. Tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoon on kaksi vaihtoehtoa. Ensimmäisessä vaihtoehdossa (VE A) rakennetaan uusi, noin 30 km pitkä 110 kV voimajohto Alajärven sähköasemalle hankealueen itäpuolella olevan 110 kV linjan rinnalle. Toinen vaihtoehto (VE B) on liittää voimalat alueen länsipuolitse kulkevan 400 kV voimajohdon varteen rakennettavalle uudelle sähköasemalle. 28.1.2020 lainvoiman saaneessa Keski-Suomen maakuuntakaavassa tuulivoimahankkeen vaikutusalueelle osoitettuja merkittävimpiä kohteita ovat Natura 2000 -alueet ja arvokkaat maisema-alueet. Keski-Suomen puoleisista Natura-alueista lähin, 4-5 km etäisyydellä sijaitseva Laihistenneva-Härkäneva-Vahvasenjoki (FI0900055) on luontodirektiivin mukainen Natura SAC -alue. Lähin lintudirektiivin mukainen Natura SPAalue, Haukisuo-Härkäsuo-Kukkoneva (FI0900093), sijaitsee noin 6 km etäisyydellä. Saarijärven reitin valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue sijaitsee lähes 30 km etäisyydellä hankealueesta. Lähin maakunnallinen maisema-alue, Luksanperä, sijaitsee noin 20 km etäisyydellä.

YVA-ohjelmasta antamassa lausunnossaan Keski-Suomen liitto kiinnitti huomiota tuulivoimaloiden mahdollisiin linnustovaikutuksiin, erityisesti maakotkaan. Liiton käytettävissä ei ollut arviointiselostuksen liitteeksi laadittua erillisraporttia maakotkasta. Arviointiselostuksen mukaan linnustoon kohdistuvia vaikutuksia arvioitiin maastoinventointien ja kirjallisuustietojen pohjalta asiantuntijatyönä. Arvioinnin mukaan maakotkalle saalistusalueiden menetykset ovat vähäisiä ja törmäysriski jää korkeintaan kohtalaiseksi. Arviointi perustuu hankealueen potentiaalisen saalistusbiotoopin vähäisyyteen, satelliittiseurantaa ei ole käytetty.

Maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on käytetty mm. kuvasovitteita ja näkemäalueanalyysiä. Vaikutusarviot on tehty mallinuksilla, joissa käytetyn voimalan kokonaiskorkeus on 281 metriä. Keski-Suomen maakunnan valtakunnalliset ja maakunnalliset maisema-alueet ja kulttuurihistorialliset kohteet sijoittuvat 12–30 km etäisyydelle tuulivoimaloista, eivätkä voimalat muodosta merkittävää maisemakuvan muutosta kohteille.

Arviointiselostuksen mukaan vaihtoehtojen 1 ja 2 vaikutusten erot ovat vähäisiä, eikä vaikutusten merkittävyysluokkiin muodostu eroa. Hankkeesta aiheutuu enintään kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia. Sähkönsiirrosta aiheutuu vaihtoehdossa VE A enintään kohtalaisia ja vaihtoehdossa VE B enintään vähäisiä kielteisiä vaikutuksia. Hankkeella on ilmastoon ja ilmanlaatuun merkittäviä myönteisiä vaikutuksia.

Yva-selostuksessa on esitetty lieventämistoimenpiteitä, joilla hankkeen ympäristövaikutuksia voidaan lieventää jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa. Maakotkan osalta mm. törmäysriskiä voidaan ehkäistä tutka-avusteisella pysäytysautomaatiikalla. Keski-Suomen liiton mielestä ympäristövaikutusten arviointimenettely antaa hyvän lähtökohdan hankkeen jatkosuunnittelulle.

Keski-Suomen museo

Keski-Suomen museolle on tullut lausuntopyyntö koskien Soinin ja Ähtärin rajalle suunnitellun Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostusta. Keski-Suomen alueelle hankkeella on vaikutuksia lähinnä luoteiseen Keski-Suomeen ja Karstulan kuntaan.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa hankkeella on kaksi vaihtoehtoa, jotka molemmat vaikuttavat Keski-Suomen maakunnan puoleisiin kulttuuriympäristöihin samalla tavalla. Hankealueeseen nähden Keski-Suomen maakunnan arvotetut kulttuuriympäristöt sijaitsevat kaukomaisemassa. Voimalat jäävät voimakkaasti taustamaisemaan ja erottuvat taustamaisemassa kapealla sektorilla. Voimalat eivät muuta kulttuurimaiseman mittasuhteita eikä alista kulttuuriympäristön muita elementtejä tuulivoimaloihin nähden.

Keski-Suomen museolla ei ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostukseen rakennetun kulttuuriympäristön eikä argeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Luonnonvarakeskus LUKE

Arviointiselostuksessa on arvioitu vaikutuksia riistalajistoon (esim. hirvi, kanalinnut) riittävällä laajuudella hyödyntäen olemassa olevia aineistoja ja maastotöiden avulla. Mikäli hanke etenee toteutukseen, tulee toteuttaa voimaloihin ja voimajohtoihin luvussa 15.6 esitettyjä keinoja kanalintujen törmäämisen ehkäisemiseksi.

Metsähallitus

Metsähallitus antaa lausuntonsa valtion perustettujen luonnonsuojelualueiden ja luonnonsuojeluun varattujen valtion alueiden hallinnoijana ja hoitajana. Lisäksi Metsähallituksella on valtakunnallinen vastuu maakotkasta sekä metsäpeurakannan perimän turvaamisesta.

Metsähallituksen Luontopalveluiden hallinnoima Matosuonniemen Natura 2000 -alue (SACFI0800150) sijaitsee puoliksi vaikutusalueen sisällä. Lähimmät voimalat sijaitsevat n. 400-500 metrin etäisyydellä Matosuonniemen Natura-alueen rajasta. Natura-alue ja sen ympärillä oleva alue on Soinin rantayleiskaavassa ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa merkinnällä SL.

Suunnittelualueen lähellä sijaitsee myös Metsähallituksen hallinnoima Matosuon Natura 2000-alue (SAC FI0800038), jonne on lähimmästä suunnitellusta voimalasta matkaa noin 1,4 km.

Metsähallitus lausuu seuraavaa maakotkaan kohdistuvien vaikutusarviontien (liite 10, Tuulivoimahankkeen maakotkavaikutukset) osalta:

Metsähallitus on hankkeen alusta alkaen tuonut esille, että johtuen maakotkan suojelustatuksesta ja herkkyydestä ihmistoiminnoille tulee lajiin kiinnittää erityistä huomiota arvioinnissa ja koko hankkeessa.

Arvioinnissa on tehty monia hyviä tarkasteluja kuten esim. että törmäysarviot on tehty ns. Bandin tilamallilla, mikä soveltuu ns. tasomallia paremmin kaartelevien petolintujen riskianalyysiin. Erinomaista on myös se, että hankkeen suunnitteluvaiheessa on käynnistetty haittojen vähentämistoimia kuten keinoruokintaa ja tekopesien rakentaminen. Kokemusten mukaan ko. toimenpiteillä on mahdollista ohjata pesintöjä haitattomammille paikoille ja lisätä reviiirin elinvoimaisuutta. Hyvää on myös luotettavan seuranta-aineiston keruuseen tähtäävän satelliittimerkintätöiden käynnistäminen.

Arviointiin sisältyy kuitenkin monia merkittäviä puutteita, minkä vuoksi Metsähallituksen mielestä selvitykset eivät ole riittäviä, jotta voitaisiin riittävän luotettavasti todeta, ettei merkittäviä vaikutuksia maakotkalle aiheutuisi. Metsähallitus on jo hankkeen alkuvaiheessa vaatinut tarkempia selvityksiä maakotkaan liittyen. Keskeiset puutteet ja epävarmuudet ovat edelleen seuraavat:

- Selvitys on tehty teoreettisesti ilman maastohavainnointia tai satelliittiseurantaa.

- Arvioinnissa ei ole käytetty Suomen olosuhteisiin, tuulivoimasuunnittelun avuksi kehitettyä maakotkan elinympäristömallia, minkä on varsin luotettavasti todettu ennustavan kotkien liikkumista reviiirillä (testattu satelliittiaineistoilla). Selvitysten mukaan kotkat suosivat pesän läheisyyttä, rinteitä, soiden reuna-alueita, iäkkäitä metsiä, avohakkuita ja muita harvapuustoisia metsiä ja välttelevät asutusta, vesistöjä ja jossain määrin avosoita. Kotkien on todettu varsin aktiivisesti käyttävän myös turvesoiden reuna-alueita.

- Lentomäärä-arviossa on hyödynnetty tieteellistä artikkelia Suomen kotkien liikkeistä reviiirillä, mutta arviossa ei ole hyödynnetty em. tietoja kotkien suosimista tai välttelemistä alueista. Pelkkä etäisyyksiin perustuva arvio sisältää huomattavaa epävarmuutta.

Edellä mainituista epävarmuuksista johtuen Metsähallitus katsoo, että kotkan reviiirin ns. ydinalueelle voidaan voimaloita sijoittaa, vain mikäli a) selvitysten luotettavuutta saadaan lisättyä ja niiden mukaan merkittäviä vaikutuksia ei esiinny ja b) haittojen vähentämiskeinojen toimivuus tässä hankkeessa saadaan todennettua.

Muita huomioita: Karttatarkastelun perusteella suunnittelualueella ja erityisesti sen lähialueilla on potentiaalista metsäpeuran elinympäristöä. Ojittamattomilla suoalueilla ja jokiuomalla on todennäköisesti merkitystä sekä vasomisalueina että vasaanhoitojaksojen aikaisina alueina. Korkeat kangasmaat puolestaan voivat olla potentiaalisia rykimä- ja talvilaidunalueita. Metsähallitus huomauttaa, että tuulivoimasta ja sen rakentamisesta aiheutuva häiriö ulottuu luonnollisesti suunnittelualueen ulkopuolelle, mutta kilometrimäärää metsäpeuralle riittävälle puskurille ei ole määritetty.

Natura-arvioinnissa todetaan, että lähimmät tuulivoimalat sijoittuvat noin 2,5 km etäisyydelle Matosuon Natura-alueelta. Metsähallitus huomauttaa, että lähin voimala numero 26 (VE 1 ja VE2) tulisi sijoittumaan kuitenkin noin 1,4 km etäisyydelle Matosuon Natura-alueen rajasta. Luontoselvitysraportissa (liite 6.1.) todetaan, että sääksestä laaditaan erillinen vaikutusarvioraportti maakotkaraportin tapaan. Metsähallitukselle ei kyseistä raporttia ole toimitettu.

Hankealueen koillisosassa osittain hankealueen sisällä on myös soidensuojelun täydennysohjelma-kohde, joka jää YVA-selostuksessa huomioimatta, ja jonka läpi suunniteltu sähkökaapeli kulkisi.

Metsähallitus katsoo, että yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa on arvioitu hyvin pintapuoleisesti. Asian hahmottamisen kannalta, olisi tiedossa olevat hankkeet ollut hyvä esittää kartalla ja riittävät puskurialueet huomioiden. Yhteisvaikutukset metsäpeuran elinoloihin tulisi myös selvittää.

Puolustusvoimat / 2. Logistiikkarykmentti

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on käsitelty hankkeen vaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan ja tutkiin. YVA-selostuksessa esitetyt arviot vaikutuksista perustuvat hankkeen aikaisemmassa vaiheessa annettuun Pääesikunnan hyväksyttävyytyslauseeseen. Hankkeen edetessä tuulivoimaloiden sijoitteluun on tehty muutoksia, jonka seurauksena hyväksyttävyytyslauseen hanketiedot osittain poikkeavat YVA-menettelyn mukaisista hankkeen vaihtoehdoista. Tämän lausunnon kirjoittamishetken tietojen mukaan Pääesikunta ei ole antanut uutta lausuntoa hankkeen hyväksyttävyydestä ajantasaisilla hanketiedoilla.

2. Logistiikkarykmentti toteaa, että hankkeesta tulee saada myönteinen hyväksyttävyytyslause ennen tuulivoimahankkeen rakentamisen mahdollistavan kaavan hyväksymistä.

2. Logistiikkarykmentillä Puolustusvoimien alueellisena maankäytön edunvalvojana ei ole muuta huomautettavaa hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin.

Seinäjoen museot

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema: Tuulivoimalat muuttavat Kimpilamminkankaan turvetuotanto- ja metsätalousalueesta tuulivoimatuotannon alueeksi. YVA-selostuksessa todetaan, että hankkeen lähivaikutusalueella voimalat tulevat näkymään elinympäristössä ja osin piha-alueilla. Ne muuttavat maisemakuvaa ja sen luonnetta. Puustot ja maastonmuodot kuitenkin estävät näkymiä voimaloille, Vaikutuksia arvioitaessa on päädytty siihen, että hanke ei heikennä maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävien kohteiden arvoja ja luonnetta, koska ne sijaitsevat pääosin maisemallisesti etäällä hankealueesta. Maisemavaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan kohtalaisiksi. Sähkönsiirron osalta maisemalliset vaikutukset jäävät lieviksi.

Museo totesi aiemmassa YVA-lausunnossaan (SM 1/2020 5.2.2020), että vaikutusten arviointi toteutetaan riittävällä tasolla valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja maisemien osalta. Hakkeella ei ollut kuitenkaan käytössä selvitysaineistoa paikallisesti arvokkaista kohteista ja alueista. Läheisimmät kylät sijaitsevat selkeästi tuulivoimapuiston vaikutusalueella, joten museo edellytti ainakin Kolun, Hallaperän ja Korkeaperän kylien rakennusinventointia ja arvottamista. Vain siten voimaloiden vaikutusta voidaan arvioida kylien rakennuskantaan liittyviin kulttuurihistoriallisiin arvoihin – ei vain asumiseen – suhteutettuna. Tätä edellytettiin myös yhteysviranomaisen omassa lausunnossa (Drno EPOELY/1853/2019).

YVA-selostuksen mukaan tuulivoimahankkeen aiheuttamat vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön muodostuvat suurilta osin maisemakuvan muutoksena, eikä niinkään kulttuuriympäristön tai sen lähiympäristön mekaanisena muokkaamisena. Mahdolliset vaikutukset muodostuvat kulttuuriympäristön luonteen ja taustamaiseman muutoksista, mikäli tuulivoimalat ovat havaittavissa kohteista. Tästä johtuen vaikutuksia maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön voidaan pitkälti tarkastella samojen periaatteiden mukaisesti. Kulttuuriympäristön osalta on arvioitu, vaikuttaako maisemakuvan muutos kulttuuriympäristön suojeluperusteena olevaan arvoon tai luonteeseen. Vaikutuksen merkittävyyttä on arvioitu muutoksen laajuudella nykytilaan nähden ja peilaten kohteen arvoon ja herkkyyteen.

Maisemaan kohdistuvassa vaikutusten arvioinnissa on ollut käytössä asianmukaiset menetelmät, ja vaikutusten tunnistamisen ja merkittävyyden arvioinnin kriteerit ovat päteviä. Vaikutus on erityisesti visuaalinen. Voimakkuus ja havaittavuus riippuvat paljon tarkastelupisteestä ja -ajankohdasta. Lisäksi ympäröivän maiseman visuaalisella luonteella ja sietokyvyllä on merkitystä maisemavaikutusten laatuun.

Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen ja sähkönsiirron eri vaihtoehtojen aiheuttamia maiseman ja kulttuuriympäristöjen rakenteen, luonteen ja laadun muutoksia on tarkasteltu hankkeen koko elinkaaren ajalla. Vaikutusten arvioinnissa on käytetty viittä eri tarkasteluvyöhykettä: Välitön vaikutusalue, lähialue, välialue, kaukoalue sekä teoreettinen maksiminäkyvyys. Arvioinnissa on kiinnitetty huomiota siihen, miten uusi tuulivoimahanke muuttaa alueen nykyistä luonnetta, miten maiseman kokonaisuusmuutos on havaittavissa asutuskeskittymistä, yleisiltä kulkureiteiltä, näköalapaikoilta tai muutoin herkiltä kohteilta (mm. kulttuurihistorialliset kohteet) ja kuinka kaukana maiseman muutos on havaittavissa.

Arviointityötä varten on laadittu näkemäalueanalyysi ja kuvasovitteita. Kuvasovitteita on laadittu seitsemästä kuvauspisteestä. Kuvasuapaikat on valittu näkemäalueanalyysin ja maastohavaintojen perusteella niin, että voimat näkyvät niihin mahdollisimman hyvin. Vaikutukset maisemaan suurimmat Arpaisten reiteiltä, Isojärven rannalta, Kolusta ja Hallanperästä. Vaikutukset ovat kohtalaisia Hautakylässä, mutta toisaalta myös Kolussa. Vaikutukset voidaan arvioida vähäisiksi Parviansenylältä ja Ähtärinjärven länsipuolelta tarkasteltuna. Näkemäalueanalyysiä ei ole tehty Korkeaperästä, vaikka se asettuu samalla vaikutusaluekehään kuin Kolu ja Hallaperä.

Maisemakuvan keskeisimmät ominaispiirteet on kuvailtu luvussa 17.2.2. Hankkeen vaikutuksia maisemaan on analysoitu riittävällä tasolla luvuissa 17.6.2-17.6.3.

Selostuksessa selvitetään valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja rakennettuja kulttuuriympäristöjä sekä luetellaan maakunnallisesti merkittävät maisema- ja kulttuurihistorialliset kohteet luvuissa 17.2.4-17.2.6. Näiltä osin hankkeella on ollut käytössä riittäviä selvityksiä. Toisaalta myös maakunnallisesti merkittäviä alueita ja kohteita on syytä kuvailla tiivistetysti selostuksessa. Luvussa 17.6.5 analysoidaan hankkeen vaikutuksia näihin alueisiin ja kohteisiin sekä niihin liittyviin arvoihin. Vaikutusten todetaan olevan kohtalaiset. Arviointi on perusteltu.

YVA-selostuksen luvun 17.2.7 mukaan paikallisesti arvokkaina kohteina on huomioitu kohteet, jotka on nostettu esille maakuntakaavoissa tai erillisissä rakennusinventointikartoituksissa. Vaikutusalue on rajattu 10 kilometriin. Selostuksen mukaan hankealueelle ei sijoitu arvokkaita kohteita. Tämä johtuu ensinnäkin siitä, että maakuntakaavoissa ei huomioida paikallisia kohteita ja toiseksi siitä, että ei ole tehty aiemmin rakennusinventointeja tai kulttuuriympäristöselvityksiä. Vaikutuksia ei voida arvioida, mikäli ei tiedetä millaiseen ympäristöön ja mihin arvoihin vaikutuksia peilataan. Museo edellyttää edelleen riittävien selvitysten tekemistä edellä mainittujen kyläalueiden rakennetusta kulttuuriympäristöstä. Esimerkiksi kiinteistörekisterin tietojen perusteella niissä on rakennuskantaa 1800-luvulta ja 1900-luvun alkupuoliskolta, mikä viittaa mahdollisiin kulttuurihistoriallisiin arvoihin.

Arkeologinen kulttuuriperintö: Museo on YVA-ohjelmaa koskevassa lausunnossaan suositellut suunnitellun sähkönsiirtolinjan VE A:n arkeologista inventointia, koska sen reitillä tai välittömässä läheisyydessä voi sijaita ennestään tuntemattomia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Arkeologinen inventointi on muun hankealueen ja vaihtoehtoisen sähkönsiirtolinjan VE B:n osalta tehty syksyllä 2019 – inventoinnissa paikannettiin 23 kiinteää muinaisjäännöstä. Sähkönsiirtolinjan VE A:n osalta arkeologinen inventointi on tehty keväällä 2020 (Keski-Pohjanmaan Argeologiapalvelu avoin yhtiö). Kevään 2020 inventoinnissa paikannettiin kolme ennestään tuntematonta kiinteää muinaisjäännöstä (historiallisia tervahautoja) ja yksi muu arkeologinen kulttuuriperintökohde (historiallinen talonpaikka).

YVA-selostuksessa (kohta 18 Muinaisjäännökset, s. 190) todetaan, että tuulivoimahankkeella voi olla kielteistä vaikutusta kiinteisiin muinaisjäännöksiin voimaloiden sijoitusvaihtoehdoissa VE 1 ja VE 2 sekä sähkönsiirtovaihtoehdon VE A reitillä, jos rakenteiden sijoittumista ei suunnitella tarkasti. Selvityksessä eritellään muinaisjäännökset, jotka sijaitsevat voimalapaikkojen, huoltoteiden ja sähkönsiirron vaikutuksen piirissä. Selvityksessä todetaan, että vaikutukset voidaan välttää, kun inventoinnissa löydetty muinaisjäännökset huomioidaan jatkosuunnittelussa.

Museon näkemyksen mukaan käsitys hankealueen arkeologisesta kulttuuriperinnöstä on ajantasainen, ja hankkeen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön on selvitetty perusteellisesti. Museo ottaa kantaa arkeologisen kulttuuriperinnön huomioimiseen kaavoitusprosessin edetessä.

Soinin kunta

Kunnanhallitus pitää myönteisenä hanketta kestävän kehityksen mukaisen energiatalouden edistämiseksi sekä uusiutuvien energian tuottamiseksi. Tuulivoimahankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota voimaloiden sijoitteluun ja negatiivisten ympäristövaikutusten mahdollisimman huolelliseen minimointiin.

Soinin kunta toivoo voimalakohtaista lisätarkastelua, jonka perusteella pystyttäisiin tehokkaasti vähentämään tuulivoimahankkeen negatiivisia kokonaisvaikutuksia alueen erityiseen luonto- ja ympäristöarvoihin sekä ihmisten terveyteen ja toimintaan.

Kunnanhallitus on sitä mieltä, että vaihtoehto B tulee toteuttaa.

Soinin kunta / tekninen lautakunta (ympäristönsuojeluviranomainen)

YVA-selostuksessa esitetyt arviot hankkeen vaikutuksista eri kohteisiin on kattava. Arvioinnit on tehty kuitenkin hankkeen kannalta hyvin suojeasti, vaikka selostuksessa on perusteet tiukemmallekin tulkinnalle.

Voimaloiden, sähköjohdon tai -kaapelin sijoittamisessa ei missään tapauksessa tule vaarantaa uhanalaisia luontotyyppisiä, eliö- tai eläinlajeja tai heikentää niiden elinympäristöä tai esiintymisaluetta.

Selvityksessä on selkeästi kerrottu erämaatyypisen alueen häviämisestä tuulivoimahankkeen toteutuessa ja tämän tarjoaman elämyksen katoamisesta sen myötä. Tämän vuoksi tuulivoimahankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota voimaloiden sijoitteluun ja negatiivisten ympäristövaikutusten mahdollisimman huolelliseen minimointiin. YVA-selostuksessa tarkasteltiin erikseen tuulivoimaa koskevan maakunnallisen osayleiskaavan ulkopuolelle jäävien tuulivoimaloiden (voimat 24 ja 26) pois jättämisen vaikutuksia.

Tämä vertailu oli sikäli virheellinen, että tarkastelussa oli ohitettu linnustoltaan runsas Housukallionkorven metsäalue. Selvitys tulisi tältä osin täydentää. Voimaloiden sijoittelua hankealueella tulisi keskittää jo valmiiksi muokattuun ympäristöön.

Lähinnä asuin- ja lomarakennuksia sijaitsevien voimalaitosten sijoittelu (voimat 1, 2, 5, 7, 10 ja 22) ja maksimi korkeus tulisi ottaa tarkempaan tarkasteluun haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Lisäksi tulisi selvittää näiden voimaloiden ympäristöluvan tarpeellisuus.

Soinin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkökantana on, että nämä asiat huomioimalla voidaan vähentää negatiivista vaikutusta ympäristöön ja asutukseen.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri

Selostus ei ole kovinkaan tasokkaasti tehty vaan se on laadittu juuri ja juuri läpäisemään kaavassa osoitetut minimivaatimukset. Piiri on ottanut kantaa hankkeen ohjelmavaiheessa lausunnollaan, mutta ainakaan siinä vaiheessa piirin näkemykset eivät ole vaikuttaneet millään tavoin selostusvaiheen laadinnassa.

YVA-selostusta varten alueen linnustoa on selvitetty ja se on todettu olevan monipuolinen. Kuitenkaan lajit eivät ole sellaisia, että niiden suojellinen status vaikuttaisi voimaloiden rakentamiseen. Ainoa laji on maakotka, jolla on pesä 2 km etäisyydellä voimala-alueesta. Lajin reviiri on laaja, jopa 300 km². Lajille tulee jättää riittävä suoja-alue voimala-alueeseen ja poistaa voimaloita lajin reviirin vaatimalta alueelta.

Yläpuolisessa kartassa (*lausunnossa kartta alueista, joihin on kohdennettu pesimälinnustolaskenta*) on esitetty alueet, joihin on kohdennettu pesimälinnustolaskenta. Jotenkin erikoista on se, että hyvin moni voimalatontin alue ei ole kuulunut pesimälinnustoselvityksen piiriin lainkaan. Alue on myös tärkeä ja mahdollinen metsäpeurojen elinalue, johon asiantuntija Sakari Mykrä-Pohja on antanut lausuntonsa. Vähälukuinen laji pitää aluetta jo nyt elinpiirinään ja tulevaisuudessa laji levittäytyy alueelle enenevässä määrin. Havainnekuvien perusteella hankkeen voimalat näkyvät erittäin häiritsevästi Arpaisten reitille ja koko Sikosuon alueelle. Samoin näkymä Hallaperän alueelle on hyvin huomattava, kuten myös Isojärven alueelle mökkitonteille. Alla oleva havainnekuva kertoo näkymiä Sikosuolta, mikäli hanke toteutuu (*lausunnossa havainnekuva Sikosuolta*).

Luonnon monimuotoisuuden osalta kaavaluonnokseen on esitetty joitakin alueita, eikä näihin osoiteta voimalarakentamista. Jo ohjelmavaiheessa toimme esiin etenkin Alajoen ja Löytöjoen läheisyyden, joka tulee huomioida luonnon monimuotoisuuden kannalta merkityksellisenä alueena, kuten myös alueen kaikki avosuot. Kyöstinlammen, sen välittömän suon ja Löytöjoen muodostama monipuolinen luontokokonaisuus on jätetty täysin huomioimatta, eikä esityksemme mukaan esimerkiksi voimalaa 22 ole siirretty yhtään kauemmaksi alueesta. Samalla tavoin voimala 23 on aivan monipuolisen pienipiirteisen suokuvion tuntumassa, josta jo aikaisemmin olemme esittäneet voimalan poistamista. Yhdessä voimala 23 häiritsee voimalan 25 kanssa eniten Matosuon virkistyskäyttöä sijoituessaan hyvin lähelle reitistöä. Alajoen varressa voimala 2 sijoittuu aivan joenrantaan, joka on monimuotoinen pienveden läheinen alue. Se, että tontti tehtäisiin huomattavasti kauemmaksi rannasta, ei varmasti muuttaisi voimalan tuotto-odotuksia millään tavoin. Sijoituspaikka on täysin väärä. Voimala 3 sijoittuu jyrkän mäen päälle, aivan Matolammin rannan tuntumaan. Lammen rannassa on vapaa-ajanasunto ja lammella on muutakin virkistyskäyttöä. Nyt voimala sijoitettaisiin 150 m päähän järvestä, joka on erittäin lyhyt matka 300 m korkealle rakennelmalle. Voimala 9 on mäntyvaltaisen mäen laella, aivan pienen luonnontilaisen Kimpilamminkankaan suonkupeessa. Voimala sijoittuu luontoarvoiltaan liian lähelle monipuolista suokohdetta, joka voi toimia hyvin monien lajien osalta tärkeänä elinalueena (riekko, metso, jne.) Edellä mainittujen lisäksi voimalat 5, 7 ja 10 sijaitsevat vain reilun kilometrin etäisyydellä eteläpuolella hyvin korkeilla mäki-alueilla sijaitsevista asuin- ja vapaa-ajanasunnoista. Välimatka on hyvin lyhyt eikä voimakkailta häiriöiltä kiinteistöjen käytön osalta voida välttyä.

Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ry (SSLTY)

Yleisenä mielipiteenämme esitämme, että Ähtärin-Soinin Kimpilamminkankaan alueelle ei tule rakentaa tuulivoimapuistoa. Tuulivoima on ympäristövaikutusten kannalta erinomainen energiantuotantomuoto, mutta tässä tapauksessa voimaloiden sijoittelu ei ole mahdollista aiheuttamatta suurta haittaa hankealueen läheisyydessä pesivälle maakotkalle. Selostuksen sivulla X (Tiivistelmä) sanotaan ”Kaikissa vaihtoehdoissa linnustovaikutukset arvioidaan kokonaisuutena vähäisiksi. Hanke vaikuttaa maakotkan saalistusreviiriin vähäisesti, aiheuttaa vähäisen – kohtalaisen törmäysriskin, sekä pirstoo hankealueen linnustollisesti tärkeimpiä biotooppeja mutta vaikutuksia syntyy vain paikallisella tasolla.” Em. johtopäätös perustuu puutteellisiin tietoihin maakotkan liikkumisesta.

Selostuksen sivulla 134 (15.2.2 Pesimälinnusto) mainitaan ”Lähistön maakotkareviiri oli tyhjillään, vaikkakin pesää oli jossain vaiheessa käyty koristelemassa. Pesintää ei kuitenkaan vuoden 2019 luontoselvitysten aikana tapahtunut eikä reviirillä ollut lintuja kevään - kesän aikana.” Yhden vuoden lyhyen aikavälin havainnot eivät ole riittäviä maakotkan liikkumisen havaitsemiseen. Esimerkiksi nyt vuonna 2020 helmi-elokuun ajalla hankealueen sisällä ja sen välittömässä läheisyydessä on tehty kymmeniä kotkahavaintoja, joista osa mm. turvetuotantoalueella. Selostuksen sivulla 14 (15.4 Hankkeen vaikutukset linnustoon) on sanottu ”Epäsuoraa häiriövaikutusta syntyy lisääntyneen ihmistoiminnan vuoksi. Häiriön vaikutuksesta hankealue muuttuu epäsuotuisammaksi petolintujen saalistusalueena pois lukien sääksi, jonka osalta häiriövaikutuksia ei arvioida syntyvän. Maakotkalle aiheutuvat saalistusalueiden menetykset ovat kuitenkin vähäisiä, eikä pesälle etäisyyden vuoksi

kohdistu häiriövaikutuksia. Hankealueella on ylipäätään vähän sellaista biotooppia, joka erityisesti houkuttelisi petolintuja saalistelemaan.”

Maakotkan liikkuminen saalistusreviirillään on vaikeasti arvioitavissa pelkän pesän sijainnin perusteella, minkä johdosta voimaloiden sijoittaminen tietylle etäisyydelle pesästä ei välttämättä poista törmäysriskiä. Pesä ei ole välttämättä keskellä reviiriä, koska maaston peitteisyys ja muut maastopiirteet vaikuttavat reviirin muotoon. Esimerkkinä voimme mainita satelliittiseurannassa olleen maakotkanaaraan liikkeet eräällä toisella paikkakunnalla vuonna 2019 samantyyppisessä ympäristössä pesimäkaudella (Lamminmäki 2020). Satelliittiseurannasta saaduista peräkkäisistä paikannuksista nähtiin, että maakotkanaaras voi käydä hyvinkin kaukana, yli 10 km päässä pesältä. Haudonta-aikana naaras ei liiku paljon ja pysyttelee alle kahden kilometrin päässä pesästä, mutta poikasten kasvaessa matkat pesältä pitenevät huomattavasti. Kesäkuussa tämä naaras liikkui 237, heinäkuussa 388 ja elokuussa 293 neliökilometrin alueella.

Maininta ”Hankealueella on ylipäätään vähän sellaista biotooppia, joka erityisesti houkuttelisi petolintuja saalistelemaan” ei pidä paikkaansa ainakaan maakotkan tapauksessa. Kuluvan vuoden havainnoista osa on hankealueen sisällä olevalta turvetuotantoalueelta. Em. satelliittiseurannan (Lamminmäki 2020) tiedot toiselta paikkakunnalta osoittavat, että maakotka käy saalistamassa myös tällaisella biotoopilla. Oheisessa liitteessä on tämän seurannan helmikuun 2019 tiedot. Ympyröidyt pisteet ovat turvetuotantoalueella, 6 km pesästä itään. Heinäkuun tiedoissa näkyy vastaava tihentymä saman turvetuotantoalueen kohdalla. Toukokuun harvoista käynneistä pesän ulkopuolelle kaksi kaukaisinta ovat myös samalla alueella.

Nykyisen selostuksen pohjana ollut ajanjakso ja tarkkailutapa ovat olleet siis riittämättömiä maakotkan reviirin laajuuden selvittämiseen. Kuten edellä käy ilmi, paras tieto maakotkareviiristä saataisiin satelliittilähettimellä. Tässä tilanteessa kaavoitusta ei saa aloittaa tai se tulee keskeyttää, kunnes YVA-menettely on saatettu päätökseen.

Suomen Turvallisuusverkko Oy

Viitaten lausuntopyyntöönne 30.6.2020 koskien Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Kimpilamminkankaan tuulivoimahanke, Soini ja Ähtäri. Suomen Turvallisuusverkko Oy:llä ei ole lausuttavaa tai osallistumistarvetta suunnittelukokonaisuuteen liittyen.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Todetaan, että Traficomilla ei ole asiasta uutta lausuttavaa, viittaamme aiemmin antamaamme lausuntoon 4.2.2020.

Varsinaissuomen ELY-keskus / kalatalousviranomaisen

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen ei katso tarpeelliseksi antaa lausuntoa Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, Soini ja Ähtäri.

Väylävirasto

Hankealueen läheisyyteen sijoittuvat maantiet 7091, 7140 ja 17445. Lähimmäksi hankealueen rajaa sijoittuu Löytömäentie (17445), joka kulkee lähimmillään 200 metrin etäisyydellä hankealueesta. Hankealueella on sekä yksityisteitä että metsäautoteitä. Tuulivoimaloiden rakentamisessa tarvittavat osat sekä pystytyskalusto kuljetetaan rakennuspaikoille todennäköisesti Vaasan satamasta. Mahdollisilla kuljetusreiteillä suurimmat liikennemäärät ovat valta- ja kantateillä. Hankkeen sähkönsiirtovaihtoehdon VEA ilmajohto risteää maanteiden 697, 7140 sekä 17529 ja vaihtoehdon VEB maakaapeli risteää maantien 7091 kanssa.

Hankkeella on arvioitu olevan vähäisiä kielteisiä vaikutuksia liikenteeseen. Väylävirasto toteaa, että liikennevaikutusten arviointi on esitetty ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa riittävällä tasolla.

Väylävirasto huomauttaa, että Sähkö- ja telejohdot ja maantiet -ohjeesta on julkaistu selostuksessa esitettyä uudempi versio (Liikenneviraston ohjeita 3/2018).

Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä (muutokset voimassa 1.2.2020 alkaen) ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018).

Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista.

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

Ähtärin kaupunki / kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus pitää myönteisenä hankkeita kestävän kehityksen mukaisen energiatalouden edistämiseksi. Näin on mahdollista edistää mm. hiilijalanjäljen vähentämistä.

Tuulivoimahankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota voimaloiden sijoitteluun ja negatiivisten ympäristövaikutusten mahdollisimman huolelliseen minimointiin.

Kaupunki toivoo voimalakohtaista lisätarkastelua, jonka perusteella pystyttäisiin tehokkaasti vähentämään tuulivoimahankkeen negatiivisia kokonaisvaikutuksia alueen erityisiin luonto- ja ympäristöarvoihin sekä ihmisten terveyteen ja toimintaan.

Ähtärin kaupunki / tekninen lautakunta (ympäristönsuojeluviranomainen)

YVA-selostuksessa esitetyt arviot hankkeen vaikutuksista eri kohteisiin on kattava. Arvioinnit on kuitenkin tehty osin hyvinkin suopeasti, vaikka tekstissä on annettu perusteet tiukemmalle tulkinnalle.

Voimaloiden, sähköjohdon tai -kaapelin sijoittamisessa ei missään tapauksessa tule vaarantaa uhanalaisia luontotyyppejä, eliö- tai eläinlajeja tai heikentää niiden elinympäristöä tai esiintymisaluetta. Selvityksessä on selkeästi kerrottu erämaatyyppisen alueen häviämisestä tuulivoimahankkeen myötä ja tämän tarjoaman elämyksen katoamisesta sen myötä. Tämän vuoksi tuulivoimahankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota voimaloiden sijoitteluun ja negatiivisten ympäristövaikutusten mahdollisimman huolelliseen minimointiin.

YVA-selostuksessa tarkasteltiin erikseen tuulivoimaa koskevan maakunnallisen osayleiskaavan ulkopuolelle jäävien tuulivoimaloiden (voimalat 24 ja 26) pois jättämisen vaikutuksia. Tämä vertailu oli sikäli virheellinen, että tarkastelussa oli ohitettu linnustoltaan runsas Housukallionkorven metsäalue. Kyseiset voimalat jättämällä pois hankekokonaisuudesta pystyttäisiin huomattavasti vähentämään tuulivoimahankkeen vaikutuksia Matosuon soidensuojelun alueen, Isoneva-Pirttinevan soidensuojelun täydennysalueen sekä Housukallionkorven metsäalueen huomionarvoisiin ympäristöarvoihin ja välttämään uhanalaiseen luontotyyppiin kohdistuvat reunavaikutukset.

Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkökantana on, että näiden kahden voimalan aiheuttamat ympäristövaikutukset tulee vielä tarkistaa ja sijoittamismahdollisuus kyseenalaistaa useiden kielteisten vaikutusten vuoksi.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus / alueidenkäyttö

Kimpilamminkankaan arviointiselostus on alueidenkäytön näkemyksen mukaan laadittu selkeäksi ja ympäristövaikutuksia on eri aihekokonaisuuksittain tarkasteltu hankkeen tavoitteet nähden pääosin

kattavasti. Vaihtoehtojen vertailua on tehty havainnollisesti. Tehtyjen selvitysten puitteissa eri toteutusvaihtoehtojen vaikutuksista on saatavissa melko hyvä käsitys.

Hankealue sijoittuu pääosin voimassa olevan tuulivoimarakentamista ohjaavan vaihemaakuntakaavan mukaiselle kuntakaavoituksella tarkemmin selvitettävälle tuulivoimarakentamisalueelle. Hanke on VE1 ja VE2 vaihtoehtojen myötä vaikutuksiltaan seudullisesti merkittävä, jolloin sen olisi sijoitettava maakuntakaavassa merkityn rajauksen mukaiselle alueelle. Tässä tapauksessa samaan aikaan nähtävillä olevan kaavaluonnoksen suunnittelualuerajaus on suurempi kuin maakuntakaavassa esitetty tv-alue. Selvityksen perusteella ainakin 2 voimalaa sijoittuisi maakuntakaavan mukaisen rajauksen ulkopuolelle. Näiden osalta on siis annettava hyväksyttävät perustelut siitä, ettei maakuntakaavassa esitetyt tavoitteet rajan ylityksestä huolimatta vaarannu. Tässä tapauksessa maakuntakaavan mukaisessa tv- aluerajaukseen ovat vaikuttaneet mm. alueen linnustoarvot (suojeltavan lajin pesimäalueet). Yhdyskuntarakenteellista tarkastelua ja suhdetta alueen muuhun maankäyttöön tai hankkeisiin voidaan pitää kattavana. Alueella voimassa olevat kaavat on huomioitu. Erityisesti huomioitavana maankäytön muotona suunnittelualueella on esim. turvetuotanto ja mm. siihen liittyvät turvallisuusnäkökohdat (tulipalovaara) sekä suhteellisen lähellä sijaitseva vapaa-ajan asutus (melu, välike, jääheitteleet).

Mallinnuksissa (Numerola Oy) on käytetty voimalatyyppinä on V162 – 5,6 MW /104,0 dB(A) voimalaa. Kyseisen mallivoimalan napakorkeus on 200 metriä ja roottorin halkaisija 162 metriä, jolloin kokonaiskorkeus olisi 281 metriä. Melu- ja välkemallinnusten sekä maisema- ja näkemäalue selvitysten osalta jää jossain määrin epäselväksi mikä ympäristövaikutus olisi kokonaiskorkeudeltaan 300 metrisillä voimaloilla. Asialla on kuitenkin oleellista merkitystä rinnakkain meneillään olevalle yleiskaavoitukselle, sillä luonnosvaiheen nähtävillä olevan kaava-aineiston perusteella olisi tarkoitus mahdollistaa kokonaiskorkeudeltaan 300 metristen voimaloiden rakentaminen. Lähtökohtaisena tavoitteena kaavaluonnoksessa on esitetty VE1 mukainen 29 voimalan kokonaisuus ja kaavoitustyössä on tarkoitus hyödyntää YVA -menettelyssä tehtyjä selvityksiä. Maisemavaikutuksia on arviointiselostuksen 17.6.2 kappaleessa kerrottu tarkastellun pääasiassa VE 1 vaihtoehdon mukaisesti ja voimaloiden napakorkeutena 200 metriä sekä kokonaiskorkeutta 281 metriä. Näkemäalueanalyysit ja havainnekuvat on mallinnettu ja esitelty tämän mukaisesti VE1 ja VE2 vaihtoehdoille. Tämän selvityksen perusteella – tällä voimalatyyppillä tarkastellen – VE2 vaihtoehdon maisemallisten haittavaikutusten voidaan todeta olevan luonnollisesti vähäisemmät voimaloiden kokonaismäärästä johtuen. Lentoestevalojen maisemavaikutuksista ei ole ilmeisesti tehty havainnollistusta, mikä kuvina olisi osaltaan täydentänyt ja helpottanut maisemavaikutusten merkittävyyden arviointia eri vaihtoehdoissa. Tämän vaikutuksen arvioinnissa merkitystä olisi varmasti myös voimaloiden mahdollisella 300 metrin kokonaiskorkeudella.

Sähkönsiirron järjestämisen osalta vaikuttaisi VE B olevan edelleen kehittämisen arvoinen verrattuna johtokäytävänä huomattavasti pidempään VE A vaihtoehtoon. Vaikutusarvioinnin vertailun puolesta hyvää lisäarvoa olisi tuonut selvitys, jossa olisi esitetty sähkönsiirron järjestämisen vaihtoehtojen osalta metsäalan pinta-alallinen raivaustarve. Pelkkä johtokäytävän leveystiето ei anna vielä tarkempaa käsitystä raivaustarpeista ja siten metsäluonnon pirstaloitumisvaikutuksista tai hiilinielujen vähentymisestä.

Tuulivoimapuiston toteutusta olisi alueidenkäytön puolesta mahdollista edelleen selvittää MRL:n puitteissa molempien VE 1 ja VE 2 vaihtoehtojen osalta, joskin edellä todettuihin selvitysten ”puutteiden” mukaisella varauksella. Kaavoitustyötä voidaan tietenkin myös jatkaa YVA - arviointiselostuksessa esitettyjen selvitysten raameissa, jolloin mm. voimaloiden kokonaiskorkeutta tulisi rajoittaa selvityksessä käytettyjen mallien mukaiseksi. Alueidenkäytön puolesta ei tässä yhteydessä oteta kantaa ns. substanssilakien myötä mahdollisesti vielä tuleviin rajoitteisiin, sillä näitä arvioivat alan asiantuntijat/viranomaiset omasta puolestaan tarkemmin. Arviointiselostuksesta

myöhemmin saatava yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä tulee ohjaamaan yleiskaavoitustyössä laadittavan yleiskaavaehdotuksen sisältöä ja mahdollista ratkaisuvaihtoehtoa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus / liikenne

Kimpilamminkankaan tuulivoimapuiston YVA-selostuksessa on arvioitu liikenteelliset vaikutukset riittävällä tasolla. Vaikutusten arviointiin liittyy joitain epävarmuustekijöitä, kuten mistä satamasta kuljetukset tulevat ja saadaanko tarvittavat maa-ainekset hankittua hankealueen sisältä, mitkä molemmat vaikuttavat merkittävästi liikenteellisiin vaikutuksiin. Raskaan liikenteen lisääntyminen voi lisätä rakennusaikana koettuja häiriöitä ja heikentää liikenteen turvallisuutta sekä aiheuttaa melu-, tärinä- ja pölyhaittojen lisääntymistä. Maanteiden nykyisiin liikennemääriin verrattuna, liikennemäärien kasvun ei oleteta vaikuttavan oleellisesti liikenteen sujuvuuteen. Merkittävimmin liikenteen haitta-vaikutukset ilmenevät hankealueen lähistöllä alemmalla tieverkolla. Vaihtoehdossa VE2 raskaiden ajoneuvojen määrä lisääntyy 15 ajon/vrk ja VE1 13 ajon./vrk, jos betoniasema on hankealueella ja maa-aines saadaan myös sieltä. Mikäli betoni-asemaa ei tuoda hankealueelle, lisääntyvät raskaat kuljetukset vaihtoehdossa VE2 29ajon/vrk ja vaihtoehdossa VE1 24 ajon/vrk. Liikenteen lisääntymiset on esitetty taulukoissa 19-1 ja 19-2, mutta teksteistä ei käy ilmi mistä nykyiset liikennemäärät on taulukkoon otettu. Uusimmat tiedot on saatavilla Väyläviraston sivuilta vuodelta 2019 ja selostuksen taulukon luvut poikkeavat näistä.

YVA-selostuksessa kerrotaan, että olemassa olevien yksityisteitä joudutaan parantamaan tuulivoimapuiston vaatimille kuljetuksille sopivaksi ja osin joudutaan myös rakentamaan uusia teitä. Hanketoimijan on syytä huomioida, että mikäli maantieverkkoa tai liittymiä joudutaan parantamaan tuulivoimalan kuljetusten perillepääsyä varten, tulee hanketoimijan olla hyvissä ajoin yhteydessä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri –vastuualueeseen. ELY-keskuksella ei kuitenkaan ole mahdollisuutta osallistua parantamistoimenpiteiden kustannuksiin.

Kappaleeseen 5.2.7 Liittymälupa maanteihin tulee korjata, että liittymälupa haetaan Pirkanmaan ELY-keskuksesta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus / luonnonsuojelu

ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että YVA-menettelyn yhteydessä tehdyt kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykset sekä luontodirektiivin liitteen IV (a) lajiston selvitykset on suurelta osin laadittu asianmukaisesti siten, että hankkeen vaikutukset näihin merkittäviin luonnonarvoihin voidaan arvioida. Esimerkiksi luontotyyppikartoitukset voimalapaikkojen suhteen kertovat niiden suurelta osin sijoittuvan melko tavanomaisille, voimakkaassa talouskäytössä oleville alueille. ELY-keskus huomauttaa, että luontokartoituksen yhteydessä on tullut esiin voimalapaikan 28 läheisyydessä sijaitseva vapaa-ajan kiinteistö. Kiinteistö tulee huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan sähkönsiirron vaihtoehdolla A on kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia kaikkiaan 13 uhanalaiseen luontotyyppiin, jotka kohdistuvat korpi- ja kangasmetsäkohteille sekä pienveden välittömään lähiympäristöön. Lisäksi vaikutuksia aiheutuu neljään harvapuustoiseen suokohteeseen sekä soidensuojelun täydennysehdotuskohteeseen. Vaihtoehto B:ssä vaikutukset ovat vähäiset ja ne kohdistuvat yhteen metsälain 10 §:ssä tarkoitettuun korpikohteeseen. Edellä olevan perusteella ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että suositeltavin lähtökohta jatkosuunnittelulle on sähkönsiirron vaihtoehto B. Lisäksi luonnonsuojeluyksikkö huomauttaa, että mahdollisesti vaihtoehto B:ssä pystytään välttämään haitalliset vaikutukset häiriintyvälle luontokohteelle esimerkiksi kohteen kiertämisen tai suuntaporauksen avulla. Samalla voidaan todennäköisesti välttää vesilain mukaisen luvan tarve puron luonnontilan vaarantamiselle.

Linnustovaikutusten osalta luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että esimerkiksi alueella todennäköisesti pesivän mehiläishaukan törmäysriskiä ei ole käsitelty arviointiselostuksessa lainkaan. Koska

mehiläishaukan oletettu pesimäalue sijoittuu hankealueelle tuulivoimapaikan välittömään läheisyyteen, tulisi laji todennäköisesti viettämään merkittäviä aikoja hankealueella tuulivoimaloiden törmäyskorkeudella. Törmäysriskiä voidaan todennäköisesti vähentää poistamalla oletetun pesimäalueen lähimpiä voimaloita jatkosuunnittelun yhteydessä. Myös arviointiselostuksessa esitetään vaikutusten lieventämistoimeksi välttämällä voimaloiden rakentaminen 500 m lähemmäksi linnustollisesti arvokkaimpia alueita.

Luonnonsuojeluyksikkö on antanut lausuntonsa hankkeen vaikutuksista Natura 2000 -alueiden luonnonarvoille. Lausunnossa on erityisesti tuotu esille vaikutuksia Natura 2000 -alueilla sekä nyt kyseessä olevalla hankealueella esiintyvään metsäpeuraan ja maakotkaan. Maakotkan osalta on YVA-menettelyn yhteydessä laadittu erillinen vaikutusarvio, jonka mukaan hankkeesta ei olisi merkittäviä heikentäviä vaikutuksia alueen maakotkareviiriin. Luonnonsuojeluyksikkö on osoittanut lausunnossaan maakotkaselvityksessä esiintyviä puutteita ja näiden johdosta todennut, että varovaisuusperiaatteen mukaisesti jatkosuunnittelussa on syytä luopua maakotkan ydinreviirille, eli noin 3,7 km etäisyydelle pesäpuusta sijoittuvista voimaloista. Jatkosuunnittelun tueksi on syytä päivittää maakotkaselvitystä varsinaisella elinympäristö- ja populaatiomallinnuksella. Nykyinen mallinnus esimerkiksi aliarvioi hankealueen merkitystä maakotkan saalistusalueena. ELY-keskus huomauttaa, että kyseisellä tuotantoalueella on ollut vuonna 2017 tuotantoa alueen länsiosassa kahdella loholla (noin 48 ha) muun alueen (108 ha) ollessa levossa. Viime vuosina alueella ei ole tuotettu turvetta, ja alue on todennäköisesti poistumassa tuotannosta. Alue on mm. kesällä 2020 tehtyjen maakotkahavaintojen (Tiira lintutietopalvelu, Birdlife Suomi, 2020) ollut maakotkan potentiaalista saalistusaluetta.

Metsäpeuran osalta ei ole laadittu erillistä vaikutusarviota, vaan hankkeen vaikutusta alueen metsäpeurapopulaatioon on tarkasteltu Natura-arvioinnin yhteydessä. Arvio perustuu suurelta osin hankealueella esiintyvien potentiaalsiin laidunalueisiin. Arvion mukaan hankealueelle sijoittuu potentiaalista ravinnonhankintabiotooppia vain vähän, jolloin merkittäviä vaikutuksia suojeluperusteena olevaan metsäpeuraan ei arvioida syntyvän. ELY-keskus on Natura-lausunnossaan huomauttanut, että tuulivoimaloista aiheutuu merkittävää häiriövaikutusta erityisesti vasomisaikaan. Häiriövaikutus aiheutuu tällöin ensisijaisesti tuulivoimapaiston toiminta-aikana aiheutuvista visuaalisista häiriövaikutuksista, joiden on kirjallisuuden perusteella arvioitu ulottuvan jopa 3,5 kilometrin etäisyydelle tuulivoimaloista. Nämä visuaaliset häiriöt saattavat aiheuttaa esimerkiksi Matosuon Natura 2000 -alueen eteläosan muuttumisen metsäpeuran välttelyalueeksi. Alueella saattaa esiintyä mm. merkittäviä metsäpeuran vasomisalueita. Metsäpeuran osalta tulisi pyrkiä saamaan alueella esiintyviä metsäpeuroja satelliittiseurantaan ennen hankkeen mahdollista toteutumista, jolloin pystytään arvioimaan tuulivoimaloiden häiriövaikutuksia erityisesti vasomis- ja laidunalueille. Näkemäanalyysiä käyttämällä voidaan arvioida voimalasijoittelun visuaalisia häiriövaikutuksia. Mahdollisesti tulee ottaa käyttöön myös suunnitteilla oleva metsäpeuran elinympäristömalli, jolla voidaan tarkemmin arvioida hankealueen ja sen ympäristön merkitystä metsäpeuran kannalta.

Seurantaohjelman osalta ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö toteaa, että mikäli hanke jossain laajuudessa toteutuu, tulee pyrkiä saamaan alueella pesivä maakotka satelliittiseurantaan, jonka lisäksi ohjelmaan tulee lisätä metsäpeuraseuranta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus / vesihuolto

Maaperä: Kimpilamminkankaan rakennettavalla alueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaita harju-, moreeni- tai kallioalueita. Hankealueen maaperästä keskimäärin puolet koostuu paksusta turvekerroksesta. Melkein puolet muusta hankealueesta koostuu sekalajitteisesta maalajista, jonka pääajitetta ei ole selvitetty. Useassa kohtaa sekalajitteisen maalajin päällä on ohut turvekerros. Turvetuotantoalueelta turvekerros on ainakin osin poistettu. Hankealueella on muutamia kalliomaa -alueita. Kolmen voimalan paikka (voimalat nro 1, 3 ja 13) sijoittuvat näille kalliomaille. Alueen pohjois-, keski- ja eteläosissa on myös karkearakeisen maalajin alueet.

Pohjavesialueet: Etelä-Pohjanmaan pohjavesialueiden luokituksia ja rajauksia ollaan parhaillaan tarkistamassa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2014) luvun 2a mukaisesti. Tarkistuksessa pohjavesialueita tarkastellaan niiden suojelutarpeen ja vedenhankintakäyttöön soveltuvuuden kannalta. Lisäksi tarkastellaan myös pohjavesialueilla esiintyviä pohjavesistä riippuvaisia ekosysteemejä. Ähtärin pohjavesialueiden luokitus on jo tarkistettu ja Soinin osalta tarkistaminen on parhaillaan meneillään. Soinin pohjavesialueiden luokitus- ja rajausmuutosehdotukset ovat olleet nähtävillä 22.1.-11.3.2020.

Hankealueelle tai alustaville sähkönsiirtoreiteille ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita.

Hankealuetta lähin luokiteltu pohjavesialue on etelässä, noin 1,2 kilometrin päässä voimalasta nro 5 sijaitseva Kolun pohjavesialue (1075912). Pohjavesialue on aiemmin luokiteltu vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi eli luokkaan I. Tekeillä olevassa luokituksen tarkistuksessa alueen luokaksi ehdotetaan 1E. Perusteluna luokitusehdotukselle on, että alueella otetaan vettä yli 26 talouden tarpeisiin ja että alueelta tunnistettu pohjavedestä riippuvainen maaekosysteemi on merkittävä ja suojeltu muun lainsäädännön perusteella. Kolun pohjavesialueella suoritettiin Etelä-Pohjanmaan ELY:n (Vainio, Kuorikoski, Hintsu) toimesta lähdevirtaamamittauksia 27.5.2020 yhteensä viidessä paikassa. Suurin purkauma mitattiin Kolun pohjavesialueen luoteisreunalla olevasta lähteestä noin 90 m³/d.

Kolun pohjavesialue on moreenimäen luoteisrinteelle kerrostunut rantamuodostuma, jossa pohjavesi virtaa kalliopinnan ohjailemana luoteeseen/pohjoiseen kohti Alanevaa. Alueella on Kolunkylän vesiosuuskunnan vedenottamo Kolu, johon on liittynyt 28 taloutta, joista kahdeksassa asutaan ympärivuotisesti. Asukkaita on ympärivuotisesti 10 ja kesällä noin kaksinkertaisesti. Vedenottomäärää ei mitata. Vesi on riittänyt hyvin myös kuivina kesinä. Alueella oleva pohjavedestä riippuvainen maaekosysteemi luokitellaan tihkupinta- ja allikkolähteisiin sekä pohjavedestä riippuvaisiin pieniin virtavesiin, jotka sisältyvät luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (Kontula ym. 2018b) luontotyyppiin lähteiköt. Lähteiköt on Etelä-Suomessa arvioitu erittäin uhanalaisiksi (EN) (Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus 2020a, Ramboll 2016). Kolun pohjavesialue tulee laajenemaan pohjavesialueluokituksessa länteen johtuen Soinin pohjavesialueista keväällä 2019 järjestetyn kuulemisen yhteydessä saaduista uusista tiedoista alueelta. Hautakyläntien molemmin puolin on lähteitä, joista virtaa noroja luoteeseen/pohjoiseen kohti Alanevaa. Soinissa sijaitseva pohjavesialue Vuorinen A ja Ähtärin puolella oleva Vuorinen B on poistettu luokituksesta. Hankealueen voimalasta nro 2 on matkaa Vuorinen B:lle noin kaksi kilometriä.

Etelä-Pohjanmaan voimassa olevassa maakuntakaavaan (vahvistettu 23.5.2005) ja Soinin kunnan rantayleiskaavaan (29.12.1999) on merkitty pohjavesialue, joka ulottuu lähelle hankealueen pohjoisreunaa Peuralammen alueella. Alue ei kuitenkaan sisälly aiempiin tai meneillään olevassa tarkistuksessa ehdotettuihin luokiteltuihin pohjavesialueisiin. Hankealueen läheisyydessä on useita mahdollisia uusia pohjavesialueita. Hallaperän alueen voisi mahdollisesti joskus tulevaisuudessa luokitella, mutta muut alueet eivät ole potentiaalisia luokituskohteita. Hallaperä on moreeniselänne, jossa on lähdepurkauma. Hallaperän alue sijaitsee noin 1,5 km koilliseen Hallaperän kylästä, Viitapuron ranta-alueella (Tutkimus 162 Vaasan vesi- ja ympäristöpiiri 1987). Maaperän pintakerroksissa esiintyy hietta- ja hiekkakerrostumia. Syvemmillä muuttuu hiesuksi tai moreeniksi. Kairaukset on tehty 1.1-4.5 metriin. Ominaisantoisuuspumppeuksia ei ole tehty tällä alueella.

Maastokarttatarkastelun perusteella hankealueelle sijoittuu yksi lähde Matosuonniemen Natura 2000-alueen etelälaidalla, noin 170 m etäisyydellä turvetuotantoalueesta. Hankealueella ei tehtyjen luontoselvitysten havaintojen mukaan sijoitu muita lähteitä. Lähimmät maastokartalle merkityt hankealueen ulkopuoliset lähteet sijoittuvat hankealueen kaakkoispuolelle noin 700 m etäisyydelle Löytöperään ja koillispuolelle noin 1 km etäisyydelle Pirttiperaan. Kilometrin säteellä hankealueesta ei sijaitse asuin- tai lomarakennuksia, joissa pohjavettä voitaisiin hyödyntää talousvetenä.

Ympäristönsuojelulaissa säädetään mm. pohjaveden pilaamiskiellosta (YSL 17 §), joka tulee ottaa huomioon tuulivoimarakentamisessa. Lisäksi rakentaminen mm. tiet, ojitukset, maakaapelit, sähköasemat, huoltorakennukset tai kuljetukset eivät saa vaikuttaa pohjaveden korkeuteen eivätkä laatuun. Olemassa olevia teitä voidaan tarvittaessa levennättä. Teitä levennettäessä/kantavuutta lisättäessä mahdollisilla pohjavesialueilla tulee huomioida materiaalien ympäristökelpoisuustestaus ja se, että uusia ojia ei saa kaivaa tai olemassa olevia syventää, mikäli pohjamaata ei tutkimuksilla osoiteta tiiviiksi.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus / ympäristönsuojelu

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tehtyjen melu- ja välkemallinnusten perusteella melulle asetut ohjearvot eikä välkkeelle yleisesti käytetyt arvot ylity kummassakaan vaihtoehdossa. Ympäristönsuojeluyksikkö kuitenkin toteaa, että sekä melun että välkkeen osalta loma-asuntoja jää vain niukasti ohjearvojen ja suositusten alapuolelle. Arviointiselostuksessa todetaan mm. meluvaikutuksen osalta, että alueen nykyinen äänimaailma on hiljainen ja rauhallinen. Hankkeen toteutusvaiheessa tulee ottaa huomioon nykyisen äänimaailman muutos, vaikka ohje- ja suositusarvot eivät mallinnusten mukaan ylitykään.

Jätteiden osalta ympäristönsuojeluyksikkö katsoo arvioinnin olevan riittävä.

Mielipide 1, Isojärven mökkiläiset (71 nimeä)

Tämä mielipide on kirjoitettu Isojärven mökkiläisten näkökulmasta. Mielipiteissä korostuu erityisesti Isojärven pohjoispäässä asuvien loma-asukkaiden näkökulma, koska heidän loma-asuntonsa sijaitsevat aivan hankealueen välittömässä läheisyydessä.

Muiden allekirjoittaneiden mökkiläisten loma-asunnot sijaitsevat myös huolestuttavan lähellä hankealuetta. Myös heidän mielipiteensä ja näkökulmansa sisältyvät tähän yhteiseen kannanottoon. Monet tuulivoimahankkeen ongelmakohtat koskettavat meitä kaikkia.

Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen suunnittelemat 29 voimalaa Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin alueelle sijaitsevat mielestämme aivan liian lähellä vakituista asutusta ja loma-asuntoja. Lisäksi voimalat ovat yksikköteholtaan (10 MW) ja korkeudeltaan (kokonaiskorkeus 300 m, napakorkeus 200 m ja lavan pituus 100 m) suurimpia Suomeen suunniteltuja. Tämän suuruisten voimaloiden aiheuttamista mahdollisista terveyshaitoista ja pitkäaikaisaltistuksen vaikutuksista ei ole vielä riittävästi tutkittua tietoa. Myöskään ympäristövaikutusten arviointiselostus 25.6.2020 (jatkossa YVA-selostus) ei anna merkittävää lisätietoa näin suurten tuulivoimaloiden aiheuttamista terveys- ja ympäristöhaitoista. Pelkäämme terveytemme puolesta!

Mielipiteemme hankevaihtoehdoista: Ähtärin ja Soinin yhteinen Kimpilamminkankaan tuulivoimahanke on poikkeuksellisen suuri ja häikäilemätön. Siitä puuttuu inhimillinen ote. Suunnitellut voimalat ovat selvästi suurempia kuin missään Euroopassa aikaisemmin rakennetut. Sen lisäksi ne on sijoitettu kohtuuttoman lähelle paikallista asutusta ja loma-asutusta. Lähelle sijoitettuja myllyjä on niin paljon, että niiden haittojen yhteisvaikutus on pelottava.

Hankkeesta on esitetty arvioitavaksi kolme vaihtoehtoa VE 0, VE 1 ja VE 2. Vaihtoehto 1 on mielestämme laajuudessaan aivan kohtuuton. Emme voi sitä hyväksyä. Myös VE 2 on täysimääräisesti toteutettuna mielestämme liian laaja ja terveytemme ja elinympäristömme kannalta vaarallinen. Koska neljättä, supistettua vaihtoehtoa ei ole tarjolla, ei meille jää muuta vaihtoehtoa valittavaksi kuin VE 0, hanketta ei toteuteta.

Vaihtoehto VE 1 (29 kpl) on liian laaja hanke ja sitä ei tule toteuttaa. Erityisesti suunnitelman myllyt 22 (...) ja 10 (...) ovat aivan liian lähellä loma-asuntojamme. On huomioitava, että näin valtavan kokoluokan tuulivoimaloita ei ole missään rakennettu näin lähelle ihmisasutusta. Jo pelkästään YVA-selostuksen meluselvitysten perusteella vaihtoehto VE 1 asettaisi meidät todelliseen terveydelliseen vaaraan!

Sosiaali- ja terveysministeriön suositus oli vielä muutama vuosi sitten, että tuulimyllyjen minimietäisyys asukkaisiin olisi vähintään 10 x tuulimyllyn napakorkeus eli tässä tapauksessa 10 x 200 m = 2000 m = 2,0 km. Vaikka tätä suositusta ei enää virallisesti käytetä, niin sen tarkoitus on kuitenkin suojella ihmisiä tuulimyllyjen haittavaikutuksilta ja siksi suositusta tulisi kunnioittaa. Olemme havainneet, että poliittisten päättäjien ja valtion taholta ei ole saatu aikaiseksi valtakunnallisia raja-arvoja suojelemaan kansalaisia teollisen tuulivoiman haitoilta. Siksi katsomme, että Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin virkamiesten ja päättäjien sekä AVI:n ja ELY:n on huolehdittava hankealueen lähialueen asukkaiden ja loma-asukkaiden terveydestä ja turvallisuudesta omista päätöksissään.

Myöskään hankevaihtoehtoa VE 2 (24 kpl tuulivoimaloita) emme hyväksy täysimääräisesti toteutettuna:

- Mielestämme tuulimyllyjä nro 7 (...), 8 (...), 9 (...), 21 (2,0 km) ja 23 (...) ei tulisi rakentaa. Niiden yhteisvaikutus on mm. meluvaikutukseltaan pelottava.
- Myös ELY:n yhteenvedossa 4.3.2020 käy ilmi, että useissa lausunnoissa ja mielipiteissä vaaditaan myllyjen vähentämistä hankealueen etelälaidalta (mm. yhteenvedon sivut 6, 7, 9 ja 11: Suomen Luonnonsuojeluliitto/Pohjanmaan piiri, Ähtärin kaupungin tekninen ltk). Näitä vaatimuksia ei ole millään lailla huomioitu YVA-selostuksessa. Tämä osoittaa mielestämme sen, että lausunnon/mielipiteen esittäjiä ei todellisuudessa kuunnella. YVA:n nimenomainen tarkoitus on saada tietoa ja kansalaisten näkemyksiä heitä konkreettisesti koskettavista asioista hanketta ja kaavoitusta suunniteltaessa. Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin on noudatettava kaavoituksessa lakia. Virkamiehiä ja päättäjiä veloitetaan kaavoituksen yhteydessä tarkastelemaan maankäyttö- ja rakennuslain (MRA 1§) mukaiset vaikutukset mm. ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä luonnon monimuotoisuuteen. Saadun palautteen (OAS-lausunnot ja -mielipiteet) perusteella muokataan kaavaehdotus (osallistumis- ja arviointisuunnitelma päivitetty 30.6.2020). Olemme erittäin huolissamme Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin kaavoitusta laativien piittaamattomuudesta ottaa lausunnot ja mielipiteet huomioon.

Nyt nähtävillä oleva Kimpilamminkankaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaselostus, luonnos (29.6.2020 Ähtäri ja 30.6.2020 Soini) esittelee samankokoisen alueen, myllyjen määrän ja sijainnin kuin 2.12.2019 päivätty osayleiskaavaluonnos! Ainoastaan kahta myllyä pohjoisosassa on hieman siirretty luontosyistä. Tämä osoittaa, että helmikuulla 2020 annetut OAS lausunnot ja mielipiteet Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin virkamiehille ja päättäjille on jätetty huomioimatta. Esillä olevalla kaavaluonnoksella ohjataan hanketta täysin energiafirman toiveiden mukaan. Siinä ei ole huomioitu asukkaiden ja loma-asukkaiden mielipiteitä lainkaan!

Myös koko hankealueen 24 tuulivoimalan yhteisvaikutus ympäristöön on ennalta-arvaamaton, eikä sen vaikutuksia esim. ihmisten terveyteen ole pystytty uskottavasti ja puolueettomasti perustelevaan. Siis vaihtoehdossa VE 2 on liian monta tuulivoimalaa. Oletimme, että YVA-selostuksessa annettaisiin saadun palautteen perusteella neljäs vaihtoehto, jossa myllyjen määrä olisi vähäisempi, teho olisi pienempi ja lähelle asutusta sijoitettujen myllyjen lukumäärä vähäisempi.

Meidän mökkiläisten mielestä minimietäisyys asunnoista tai loma-asunnoista tuulivoimalaan tai sähköasemaan tulisi olla vähintään 3 km. Eli toteutettavaksi jäisivät vain nykyisen Matosuon turvetuotantoalueen pelloille sijoitettavat myllyt. Tällöin mökkejämme ympäröivä metsäluonto jäisi koskemattomaksi ja suojaisi mökkiasutusta tuulimyllyjen pahimmilta vaikutuksilta.

- ELY edellytti antamassaan lausunnossa 4.3.2020 ”Yhteysviranomaisen toteaa, että lähtökohtaisesti voimalat tulee suunnitella siten, että niiden toiminnasta ei aiheudu ympäristöluvan tarpeen ylittävää naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta rasisusta.

Arviointiselostuksessa tuleekin tarkastella ympäristöluvan tarvetta tehdyn vaikutusarvion perusteella.” Mielestämme voimalat on suunniteltu nimenomaan niin, että niistä aiheutuu naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä asukkaille ja loma-asukkaille. YVA-selostuksessa ei ole esitetty konkreettisia muutosehdotuksia aiempaan YVA-ohjelmaan (19.12.2019) verrattuna. Joten pidämme välttämättömänä ihmisten oikeusturvan kannalta vaatia hankkeelta ympäristölupaa aluehallintovirastolta (AVI). Nyt suunniteltu tuulivoimahanke on edelleen selkeästi lähelle asutusta sijoitettua suurimuotoista teollisuustuotantoa, joka sijaitsee kahden kunnan alueella. Sille tulisi ehdottomasti hakea ympäristölupa. (YVA-selostus s. 29).

Tuulimyllyjen koko, määrä, sijainti ja yhteisvaikutukset: Kimpilamminkankaalle suunnitellut tuulivoimalat ovat kooltaan valtavia sähkön tuotannon teollisuuslaitoksia. Tämä herättää huolta ja pelkoa ihmisterveyden (meluhaitta, infraääni, välkevaikutus, ...) ja luontoarvojen puolesta. Näin suuria tuulivoimaloita ei ole missään aikaisemmin rakennettu näin lähelle ihmisasutusta! Näin ollen tutkimustietoa ei ole käytössä suurmyllyjen vaikutuksista. Myöskään YVA-selostus (25.6.2020) ei muuta negatiivista mielikuvaa hankkeen vaikutuksista.

Myös tuulimyllyjen määrä vaihtoehdoissa 1 (29 kpl) ja 2 (24 kpl) on huomattavan suuri. Niiden yhteisvaikutus hankealueen luontoon ja lähialueen asukkaiden ja loma-asukkaiden elinolosuhteisiin ja terveyteen on arvaamaton. Tämä nostettiin huolena esiin monissa YVA:n ensimmäistä vaihetta koskevissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Tämä ilmenee Etelä-Pohjanmaan ELY:n yhteenvedosta 4.3.2020.

Myllyjen sijainti liian lähellä asutusta Löytömäentien varressa ja Isojärven alueella nostettiin esille erittäin monissa lausunnoissa. Meidän mökkiläisten näkökulmasta erityisesti suunnitelman myllyt 22 (...) ja 10 (...) ovat aivan liian lähellä loma-asuntojamme (...) ja myllyt tulee ehdottomasti poistaa suunnitelmasta. Myöskään myllyjä nro 7 (...), 8 (...), 9 (...), 21 (...) ja 23 (...) ei tule rakentaa läheisyytensä ja ennalta arvaamattomien yhteisvaikutustensa takia.

Ihmettelimme, miksi YVA-selostuksessa ei tarjottu neljättä vaihtoehtoa, jossa myllyjen kokoa olisi pienennetty ja lukumäärää vähennetty erityisesti vastustusta herättäneillä alueilla. Väistämätön johtopäätöksemme on, että kansalaispalautetta ei ole haluttu kunnioittaa! Paikallisia asukkaita ja loma-asukkaita ei kuultu, vaikka se nimenomaan on YVA-ohjelman ja OAS:n tarkoitus.

Osuvin kuvaus tapahtuneesta löytyy Ähtärin kaupungin teknisen lautakunnan lausunnosta, ks. ELY:n kooste 4.3.2020: ” Hankkeen toteuttamiselle on tunnistettu vain kolme vaihtoehtoa, joista kolmas, (VE2) on toteutettu pudottamalla osa voimaloista pois. Vaihtoehdossa ei ole tehty lainkaan voimaloiden alustavien sijaintipaikkojen muutoksia, joten vaihtoehdon suunnittelu on jäänyt kesken. Todellinen, toteutettavissa oleva vaihtoehto mahdollisimman vähäisillä vaikutuksilla ihmisiin ja ympäristöön, on jäänyt hankkeessa tunnistamatta. Lautakunta kannustaa toimijaa laatimaan neljännen toteuttamisvaihtoehdon (VE3), jossa eniten haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttavat voimalat on jätetty pois ja toteutettavissa olevien voimaloiden alustavat sijoituspaikat on valittu realistisesti.”

Melu ja melumallinnukset: YVA-selostuksessa (liite n:o 3, sivut 23-39 (VE1) ja 57-73 (VE2)) esitettyjä melumallinnuksia ei voi pitää luotettavina. Niissä on käytetty pohjana tuulivoimalavalmistaja Vestaksen 5,6 MW:n tuulivoimalaa, jonka napakorkeus on 200 m ja lavan pituus 81 m. Mallinnuksen lähtömelun määränä käytetty arvo on 108 dB eli Vestaksen ilmoittamaksi mainittu 106,0 dB + ”varmuusarvo” 2 dB. Epäilystä herättää heti se, että kaikissa muissa melumallinuksissa, jotka löytyvät internetistä, Vestaksen ilmoittama meluarvo samalle voimalatyypille on 106,8 dB (!!).

Kimpilamminkankaan hankkeessa suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat teholtaan 10 MW ja napakorkeus 200 m ja lavan pituus 100 m (joka on peräti 23.5 % suurempi kuin mallinnuksessa). Tehomäärän kasvattaminen 5,6 MW:sta 10 MW:iin edellyttää siis selvästi pidempää lapaa ja se aiheuttaa selvästi suuremman lavan kärjen pyörimisnopeuden. Juuri se on merkittävin tekijä äänen voimakkuuden eli melun synnylle. Suurempitehoiset voimalat ovat selvästi meluisampia.

YVA-selostuksen liitteen 3 (Numerola 9.6.2020) melumallinnuksessa on käytetty mallintajan lisäämää "varmuusarvoa" + 2 dB lähtömelun määrään 10 MW:n voimalan osalta verrattaessa 5,6 MW:n voimalaan. Se tuntuu riittämättömältä. Todellinen lähtömelun lisäys voi olla huomattavasti suurempi kuin tuo varovaisuusperiaatteen mukaiseksi väitetty +2 dB. Onko tuo +2 dB vain tarkoitushakuinen valinta, jotta tulokset saadaan pysymään sallituissa rajoissa? Jos nimittäin olisi valittu +3 dB, niin myös melutaso tutkimuspisteissä R1-R15 (ks. YVA-selostus, liite 3: Melumallinnuksen tulokset, s. 23-39) nousisi +1 dB. Tällöin sallitut ohjerajat ylittyisivät jo monissa tutkimuspisteissä!

Meluarvot ovat laskettavissa lukion fysiikan ääniopin kaavoilla. Niillä lasketut melutasot ovat selvästi korkeammat kuin mallinnuksessa esitetyt. Tarvittaisiin lisätietoa mm. siitä, kuinka ilma absorboi eritaajuisia ääniaaltoja ja miten se on otettu huomioon. Onko haluttu antaa melun määrästä todellisuutta kaunisteleva kuva? Mielestämme YVA-selostuksen sisältöä koskeva Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 § kohta 13 ei toteudu (YVA-selostus s. 9).

Melumallinnukset perustuvat matemaattisiin malleihin eli fysiikan kaavoihin. Miksi laskutapaa ei ole esitetty? Matemaattisten laskelmien puuttuminen vesittää tulosten luotettavuuden. Voimaloiden yhteisvaikutus on aivan olennainen tekijä tutkimuspisteissä R1-R15 kokonaismelun määrän kannalta. Sen huomioiminen malleissa epäilyttää. Miten yhteisvaikutus on otettu huomioon? Asiasta ei ole mainintaa mallinnuksessa.

YVA-selvityksessä Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen meluvaikutuksia (s. 75) kuvataan sanoilla "vähäinen tai kohtalainen kielteinen vaikutus" (sekä VE 1 että VE 2). Se antaa tilanteesta kaunistellun kuvan. Selvitys ei noudata ns. varovaisuusperiaatetta, jota tulisi käyttää, koska suunnitellun kokoluokan tuulimyllyjä ei ole voitu tutkia, koska niitä ei ole edes olemassa. Mielestämme edellä esittämiemme perustelujen ja epävarmuustekijöitten takia meluvaikutusta kuvaisi "suuri tai erittäin suuri kielteinen vaikutus" käyttäen sivun 72 luokittelua.

Yömelun keskiäänitason ohjearvoksi on määriteltä 40 dB. Kimpilamminkankaan hankkeen mallinuksissa (YVA-selostuksen liite n:o 3, s. 9) esitetyissä melumallinuksissa on huomionarvoista, että mittauspisteille lasketut keskiäänitasot ovat vain hitusen alle sallitun rajan (VE1: 3 pahinta mittauspistettä 39,7 dB, 39,5 dB ja 39,0 dB, VE2: 3 pahinta mittauspistettä 39,4 dB, 38,4 dB ja 38,3 dB). Piirsimme keskiäänitasoista pylväsdiagrammin. Siitä on helpompi hahmottaa, kuinka lähellä kriittistä raja-arvoa 40 dB liikutaan. (*mielipiteessä pylväsdiagrammi keskiäänitasoista reseptoripisteissä*)

Myös seuraava laatimamme tuulivoimalahankkeiden melumallinnusvertailu (ks. alla oleva taulukko) osoittaa, että Kimpilamminkankaan hankesuunnitelma on epäinhimillinen ja vaarallinen lähialueen asukkaiden ja loma-asukkaiden terveyden kannalta. Terveystemme on siinä vakavasti uhattuna. Vertailuun valitut hankkeet sijoittuvat sisämaahan ja keskenään samankaltaiseen maaseutuympäristöön. Suurin ero niissä on, että Kimpilamminkankaan hankkeessa (sekä VE 1 että VE 2) voimalat on sijoitettu selvästi lähemmäksi asutusta ja loma-asutusta kuin Kesonmäen, Piipsannevan ja Löytönevan hankkeissa. Kesonmäen, Piipsannevan ja Löytönevan hankkeiden melutasot vaikuttavat kohtuullisilta ja pysyvät selvästi yömelun ohjearvon 40 dB alapuolella. Huom. yömelun ohjearvo v. 2015 saakka loma-asutukselle oli vain 35 dB.

Vertailun kaikkien neljän tuulivoimahankkeen melumallinnukset on tehty viimeisen vuoden aikana. Niissä kaikissa on käytetty samaa voimalatyyppiä Vestas V162 5,6 MW. Kesonmäen, Piipsannevan ja Löytönevan hankkeissa valmistajan ilmoittama lähtömelun määrä on 106,8 dB, mutta Kimpilamminkankaan melumallinnuksessa se onkin yllättäen 106,0 dB. Näyttää siltä, että lukua on tarkoituksellisesti arvioitu alaspäin, jotta meluarvot on saatu pysymään sallittujen rajojen alapuolella. **Kimpilamminkankaan lukuihin tulee lisätä 0,8 dB!!** Se on laskettu mukaan taulukon sulkeissa oleviin arvoihin.

	myllyjen lkm	meluarvo alueen lähimmissä mittauspisteissä dB korkein lukema	keskiarvo (10 lähintä)
Kesonmäki, Haapavesi	7	33,3	29,5
Piipsanneva, Haapavesi	50	37,0	34,1
Löytöneva, Veteli	8	34,4	32,4
Kimpilamminkangas VE1	29	39,7 (40,5)	38,7 (39,5)
Kimpilamminkangas VE2	24	39,4 (40,2)	37,6 (38,4)

Vertailu osoittaa Soinin ja Ähtärin Kimpilamminkankaan hankkeen epäinhimillisyyden. Sen meluarvot liikkuvat aivan sallitun yömelun raja-arvon 40 dB tuntumassa, jopa sen yläpuolella. Taulukko osoittaa selvästi, että syy liian korkeaan melutasoon on se, että Kimpilamminkankaan hankkeessa voimaloita on sijoitettu aivan liian lähelle asutusta ja loma-asutusta, vieläpä runsaslukuisesti. Asukkaiden terveys on vakavasti uhattu!

Kimpilamminkankaan melumallinnus löytyy hankkeen YVA-selostuksen liitteestä 3. Siinä on karttasivujen jälkeen peräkkäin neljä melumallinnusta, joista vain toinen (VE 1, Pdf-esityksen sivut 23-39) ja neljäs (VE 2, s. 57-73) vastaavat Kimpilamminkankaan suunnitelmaa. Liitteen sivuilta 6-22 ja 40-56 annetut mallinnukset eivät vastaa Kimpilamminkankaan suunnitelmaa, vaan ne on laadittu pienemmille tuulimyllyille. Niiden dB-lukemat antavat lukijalle harhaanjohtavan, kaunistellun kuvan hankkeen aiheuttamasta melutasosta. Onko tämäkin tarkoituksellinen valinta?

Huom. Vuoteen 2015 saakka yömelun ohjeraja oli loma-asunnoille vain 35 dB. Lähes kaikki mittauksen tulokset ylittivät vanhan ohjearvon reilusti. Tässä pelataan tietoista riskipeliä ihmisterveydellä. Kyseessä on kuitenkin vuosikymmeniä kestävä altistus melulle, jonka tason tiedetään jo suunnitteluvaiheessa olevan suuri uhka lähellä asuvien terveydelle. Tämä suunnitelma on kohtuuton uhka ja rasitus alueen asukkaille ja mökkiläisille. Tämäkin puoltaa vaatimusta ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan (YSL 27§) hakemista AVI:lta ko. hankkeelle, joka sijoittuu kahden kunnan alueelle.

Isojärven mökkiläisten kannalta melumallinnuskartat osoittavat selvästi, että järven pinnan heijastusvaikutus lisää meluhaittaa selvästi. Erityisesti tämä heijastusvaikutus kohdistuu kaikkiin Isojärven itärannan mökkeihin, joista avautuu suora näkymä tuulivoimala-alueelle yli avoimen Isojärven pinnan.

Eräs melututkimuksissa esille tullut mökkiläisiä koskeva erityispiirre liittyy rakennusmateriaaleihin. Parhaiten melulta suojaava rakennusmateriaali asuinrakennuksissa on tiili ja huonoimmin melulta suojaava materiaali on hirsi. Valtaosa Isojärven mökkikiinteistöistä on tietysti hirsirakenteisia. Tämäkin herättää huolta.

Melun kannalta Isojärven pohjoispään (*mielipiteessä kartta mökkien ja voimaloiden välisistä etäisyyksistä*) mökkien .... sijainti on erityisen epäedullinen. Vaihtoehtoon VE 1 kuuluvat myllyt 22 (...) ja 10 (...) sijaitsevat aivan kohtuuttoman lähellä. Mitä lähempänä, sitä suurempi meluhaitta. Vaadimme ehdottomasti myllyjen 22 ja 10 poistamista suunnitelmasta.

Molempiin vaihtoehtoihin kuuluvat myllyt 7 (...), 8 (...), 9 (...) ja 21 (...) sijaitsevat myös lähellä. Lisäksi ne sijaitsevat saman säteisellä kaarella, jonka keskipiste sijaitsee Isojärven pohjoiskärjessä. Täten ko. myllyjen melun yhteisvaikutus kohdistuu akustiikan sääntöjen mukaisesti pahimmin juuri kaaren keskipisteeseen eli Isojärven pohjoispään mökeille. Tilanne vastaa samaa kuin yksi vastaava tuulimylly rakennettaisiin tasan 1,0 km etäisyydelle. Tämä fysiikan ääniopin fakta tulee ottaa vakavasti. Fysiikan lait toimivat samalla tavalla Soinissa ja Ähtärissä kuin muuallakin maailmassa! Tätä pelottavaa tosiasiaa ei ole varmasti otettu huomioon tuulimyllyjen sijaintia suunniteltaessa. Huom. Vaikka myllyt 7, 8, 9 ja 21 olisivat kooltaan mallinnuksessa käytettyjä 5,6 MW:n voimaloita (200 m, ja 81 m), olisivat ne silti yhteisvaikutukseltaan pelottava yhdistelmä. Vaadimme myös

myllyjen 7,8,9 ja 21 poistamista suunnitelmista VE 1 ja VE 2. Emme halua joutua tällaisen ihmiskokeen uhreiksi!

Matalataajuinen melu ja infraääni: Numerolan Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen meluselvityksessä, YVA-selostuksen liite 3 (9.6.2020) ei valitettavasti melumalliskarttojen suhteen ole mitään uutta infotilaisuuteen 20.1.2020 verrattuna. Uutta sen sijaan on matalaäänisen melun (20-200 Hz) mallinnus. Liitteessä sivulla 12 on asiaa luontevasti kuvaava pylväsdigrammi sisämelun osalta. Saman sivun ylälaidassa sen sijaan on taulukko ulkomelun äänitasoista. Arvailujen varaan jää, miten taulukon ulkomelun luvuista on laskettu sisämelun arvot. Laskutapaa ei ole esitetty, mikä vesittää alareunan pylväskuvaajan luotettavuuden.

Sisämelun äänitasoihin vaikuttavat oleellisesti rakennusten materiaalien eristävyysarvot: tiili, lämpöeristetty puu, hirsi jne. Muista lähteistä käy ilmi, että hirsi eristää melua vähiten. Joten mökkiläisten (joiden mökkirakennus on tehty yleensä hirrestä) näkökulmasta sivun 12 esitys jättää epävarman kuvan. Todellisesti tilanne terveyden kannalta voi olla vaarallinen. Etenkin, kun tiedetään, että juuri matalataajuinen jumputtava ääni on vaarallista ihmisen terveydelle jatkuvassa pitkäaikaisessa altistuksessa. Matalataajuinen ääni myös kantautuu paljon kauemmaksi kuin korkeampitaajuinen ääni.

Ääniaaltoja, joiden taajuus on alle 20 Hz kutsutaan infraääniksi. Sen intensiteetti ei heikkene juuri lainkaan etäisyyden kasvaessa. Suomen ympäristöterveys ry:n (SYTe ry) pilottitutkimuksessa ”Tuulivoimaloiden infraäänien vaikutus sen leviämisen perusteella voimaloiden ympäristössä oleskelevien terveyteen Suomessa ” (Markku Mehtätalo ym. 2019) todetaan: Infraääni aiheuttaa terveyshaittoja jopa 15-20 km etäisyydellä tuulivoimaloista – riskietäisyys kasvaa voimaloiden tehon, määrän tai korkeuden kasvaessa tai pitkäaikaisaltistuksessa.”

Valtioneuvosto julkaisi maaliskuussa 2020 tutkimuksen ”Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys”. Sen mukaan tuulivoimaloiden aiheuttama infraääni ei selitä tuulivoimaloiden lähellä asuvien oireilua tai sairastumisia. Tulos on kuitenkin ristiriidassa monien kansainvälisten tutkimusten kanssa. Niissä asiaa on tutkittu eri tavoilla kuin Suomessa ja tuulivoimaloiden tuottama infraääni on todettu useissa kansainvälisissä tutkimuksissa erittäin haitalliseksi/vaaralliseksi ihmisen terveydelle. Suomalaisten tekemä tutkimustapa ei siis vakuuta lukijaa. Oliko tutkimustapa tarkoitushakuinen?

Sama tutkimus sisälsi kyselytutkimuksen, jonka mukaan 15 % alle 2,5 km etäisyydellä tuulivoimala-alueesta asuvista sanoi saaneensa oireita tai sairastuneensa tuulivoimaloiden takia. Yleisimmät oireet olivat korvaoireet (tinnitus, paineen tunne), unihäiriöt, sydämen rytmihäiriöt ja päänsärky. Vastaajat yhdistivät oireensa tuulivoimaloiden infraääneen. Vaikkei yhteyttä todennettu, niin joka tapauksessa oireilevien osuus 15 % on huolestuttavan suuri. Oireilu oli selvästi yleisempää lähellä tuulivoimaloita kuin kauempana. Ihmisten kokemusta omasta terveydestään ei voi väheksyä!

Huom. Kimpilamminkankaan hankealueen läheisyydessä asuu useita kymmeniä ihmisiä, joiden asunnon tai loma-asunnon ympärille sijoittuu useita, jopa lähes 10 tuulimyllyä, alle 2,5 km etäisyydelle. Altistavien ja sairastuttavien tuulimyllyjen määrä on siis huomattavasti suurempi kuin yllä mainitussa tutkimuksessa.

Tutkimuksen toimenpide-ehdotuksissa todetaan mm: ”Tuulivoimaloiden kuuluvan äänen, valojen ja vilkkuvan varjostuksen aiheuttama häiriö tulisi olla mahdollisimman vähäistä, kun tavoitteena on vähentää oireita ja haittaa. Lisäksi on tärkeää, että lähialueiden asukkaat tulevat kuulluksi jo tuulivoimantuotantoalueen suunnitteluvaiheessa.” Todellakin, ihmisiltä saatua palautetta ja tutkimustietoa pitää kunnioittaa. Se on usein todellisempaa faktaa kuin epävarmuustekijöitä sisältävän teknisen tutkimuksen tulokset.

Tutkimuksessa todetaan myös, että tuulivoimaloiden tuottamat äänitasot noin 1,5 km etäisyydellä sijaitsevien talojen sisällä ovat samaa suuruusluokkaa kuin kaupunkiympäristössä. Huolestuttava tieto mökkiläisen korvaan. Meluvaikutus korostuu yöaikaan, kun on kuulasta ja maan pinnan

ilmakerrokset jäähtyvät. Tämä on haitallista ihmisen nukkumisen kannalta. Olemme hankkineet loma-asuntomme päästäksemme luonnonrauhaan. Meillä on oikeus sen säilymiseen myös tulevaisuudessa. Jos luonnon hiljaisuus vaihtuu jatkuvaan kaupunkimaiseen taustameluun, on se kohtuutonta perusoikeuksien polkemista.

Välkevaikutus: Edellä melumallinnusten yhteydessä mainitut epäluotettavuustekijät liittyvät myös Numerolan välkeselvitykseen (liite 4), koska niissä on käytetty pienempää tuulimyllyä kuin Kimpilamminkankaan hankkeessa suunnitellaan. Virhe korostuu välkevaikutuksessa, koska suunnitellun tuulimyllyn siipi on huomattavasti pitempi kuin Numerolan välkeselvityksessä käytetty. Selvityksessä siiven pituus on 81 m, mutta suunniteltu siiven pituus on 100 m eli peräti 23,5 % pitempi! Ja siiven leveys on myös suurempi mitä pitempi siipi on. Näin ollen siiven välkepinta-ala on huomattavasti suurempi kuin Numerolan mallinnuksessa on käytetty. Joten esitetty välkekartta ei ole luotettava.

Ympäristölupa AVI:lta (YVA-selvitys, luku 5.2): Kun ympäristölle aiheutuva melurasitus on 10 MW:n voimaloilla olennaisesti suurempi kuin mallinnettu, uskomme, että melu ylittää tuulivoimameluasetuksen ohjearvot ja myllyille pitäisi vaatia ympäristölupa. Ympäristölupatarpeen arviointi on kokonaisarviointia ja mielestämme näin isossa hankkeessa ja ennalta mallintamattomien seurauksien vuoksi välttämätöntä. Vaadimme näin suuren teollisen sähköntuotantolaitoksen suunnittelussa haettavaksi ympäristölupaa AVI:lta. Ymparisto.fi sivuilla sanotaan ”Tuulivoimalalta voidaan kuitenkin edellyttää ympäristölupaa, mikäli toiminnasta saattaa aiheutua naapuruussuhdelaisissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta melu - tai välkevaikutuksista johtuen lähialueiden asukkaille.” Kysymmekin: Kuka siis Suomessa ja maakunnassa oikeasti valvoo ja on vastuussa ihmisten terveydestä tuulivoimaloiden koon ja tehojen kasvaessa?

YVA-selostus sanoo, että ”Kimpilamminkankaan osalta ympäristölupa-asioita hoitavat kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto. Ympäristöluvassa voidaan antaa määräyksiä toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi sekä toiminnan vaikutusten seuraamiseksi.” (YVA-selostus s.30). Vaadimme ympäristölupaa haettavaksi AVI:lta, koska pienissä kunnissa samat virkamiehet valmistelevat ja valvovat valmistelemiaan asioita! Tekninen johtaja valmistelee kaavalupa-asiat, esittelee ne tekniselle lautakunnalle, josta kaava-asiat etenevät muihin päättäviin elimiin. Rärkeimmässä tapauksessa sama virkamies itse tai hänen alaisensa huolehtii ympäristösihteerin työstä kunnassa! Voiko siis sama virkamies tai hänen alaisensa oikeasti valvoa ympäristöasioita näin suuressa teollisen luokan hankkeessa? Tällainen toiminta ei ole objektiivista ja avointa. On virkamiehen omanakin oikeusturvan kannalta parempi, että tämän kokoluokan ympäristöasiassa valvova viranomainen on kuntakuvion ulkopuolelta! Lisäksi hanke sijoittuu kahden kunnan alueelle, jolloin sen yhteisvaikutusten arviointi alueen vakituisiin ja loma-asukkaisiin on tehtävä erityisen huolellisesti.

YVA-selostus ei vakuuta meitä mökkiläisiä. Siellä sanotaan ”Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan ympäristölupaa edellyttävää tarkoitettua kohtuutonta räsitusta melun muodossa.” (YVA s. 77). Olemme täysin eri mieltä. Teollisen luokan tuulivoimala-alue aiheuttaa meille mökkiläisille naapuruussuhdelain mukaista kohtuutonta räsitusta. Edelleen YVA-selvitys toteaa, että ”Alueen ääniympäristö on nykytilassa varsin hiljainen ja muutoksen kesto on useita vuosia.” (YVA s. 77). Olemme aikanaan rakentaneet mökkimme luonnon hiljaisuuteen ja kauniiseen luonnon maisemaan. Emme teollisuuslaitosten ääreen, 24/7 kuuluvaan kaupunkimeluun vuoden joka ikisenä päivänä seuraavat 25-50 vuotta! Tuulivoimaloista tulevan melunhan sanotaan vastaavan jatkuvaa kaupunkimelua. Siksi mielestämme ei voida puhua ”kohtalaisesta kielteisestä muutoksesta” (YVA s. 77 kaavio). Meille mökkiläisille kielteinen muutos olisi vapaa-ajanasunnoilla erittäin suuri muutos nykyhetkeen! Olemme luottaneet Soinin kunnan viranomaisiin hakiessamme aikanaan rakennuslupaa mökeillemme hiljaisuuteen ja luonnon rauhaan. Meitä on petetty! Ähtärin kaupunki joutuu myös ottamaan vastuun kaikista mahdollisista haitoista, joita teollisen luokan myllyjen rakentaminen sen maille, Soinin mökkiasukkaitten naapuriin, saa aikaan ihmisille ja luonnolle!

Mielestämme yhteysviranomaisen (ELY) ei voi antaa perusteltua päätelmää hankkeelle ja osayleiskaavalle sellaisille tuulimyllyille, joita ei ole edes olemassa. Lupaa ei voi myöntää suuremmalle myllylle kuin mitä on käytössä todellisuudessa. Todellisen kokoisen myllyn vaikutuksista on oltava tutkittua tietoa sen ympäristövaikutuksista eri etäisyyksillä ihmiseen ja luontoon. Nyt suunnitelluista myllyistä ei ole tutkittua tietoa esim. ihmisten terveyteen. Joten naapuruussuhdelainkin (Naapl 26/1920 17 §) perusteella vaadimme tälle hankkeelle haettavaksi ympäristölupaa Länsi - ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolta (AVI). Ilman ympäristölupaa kunnallinen tuulivoimaloiden yleiskaavapäätös (ja aikanaan rakennuslupapäätös) jää yksin kuntapäätäjien vastuulle. Se olisi kohtuutonta, koska hankkeen suuruusluokka ja monet epävarmuustekijät liittyvät erityisesti lähellä asuvien ihmisten terveyteen ja heidän oikeuteensa elää valitsemassaan turvallisessa ja rauhallisessa ympäristössä.

Viestintäyhteydet (YVA-selostus, luku 20): Vaikka haemme Isojärven mökeiltämme ja sen ympäristöstä luonnonrauhaa ja hiljaisuutta, niin käytämme myös nykypäivän digitekniikka. Olemme huolissamme massiivisten ja lähellä mökkiämme sijaitsevien tuulimyllyjen vaikutuksista televisio-, matkapuhelin- ja datayhteyksiin. Osa meistä mökkiläisistä tekee myös etätöitä mökeillä käyttäen internetyhteyttä ja matkapuhelimia. Tähän saakka yhteydet ovat toimineet moitteettomasti ja nopeasti. YVA-selostus arvioi, että viestintäyhteyksissä saattaa ilmetä tuulimyllyjen vuoksi häiriöitä. Sitowise ilmoittaa OAS-vastineessa, että ”mikäli mobiiliyhteyksien tai TV-signaalin heikkenemistä on lausuntojen perusteella odotettavissa, voidaan alueella ja kotitalouksissa selvittää signaalin vahvuuksia ja tarvittaessa asentaa tukiasemia ja täyteviestimiä.” (Yhteenveto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saaduista lausunnoista 30.6.2020). Elisa Oyj ilmoittaa omassa lausunnossaan, että ”hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä” (ks. ELY:n yhteenveto lausunnoista 4.3.2020 s. 4). Kuka selvittää ja korvaa siis mahdolliset vahingot ja vaikeudet alueen asukkaille ja mökkiläisille? Tai asentaa tarvittavia tukiasemia? Tähän ei YVA-selostus anna vastausta.

Häiriöt viestintäyhteyksissä vaarantavat alueen asukkaiden ja loma-asukkaiden turvallisuuden esim. ambulanssin, palokunnan tai muun pelastusviranomaisen hälyttämisessä. Nämä mahdolliset häiriöt ulottuvat laajalle hankealueen ulkopuolellekin ja koskettavat satoja ihmisiä.

Vaikutukset ihmisiin ja yhteiskuntaan (YVA-selostus, luku 21): YVA-selostuksessa on koostettu tuulivoimahankkeen vaikutusta ihmisiin. Olemme pettyneitä, että annettuja perusteltuja mielipiteitämme ei ole otettu tosissaan. Energiequelle ajaa jääräpäisesti kahta alkuperäistä hankevaihtoehtoa VE 1 ja VE 2. Meidän ja monien muiden lausunnon ja mielipiteiden antajien näkemyksiä ei ole otettu huomioon. Tuulivoimaloiden oikealla sijoittelulla ja ihmisiä kuuntelemalla päästäisiin parempiin tuloksiin.

Hankealueen lähikylien ja loma-asukkaiden palautteet ja kokemukset on otettava todesta. YVA-selostus toteaa, että molemmat hankevaihtoehdot VE 1 ja VE 2 aiheuttavat ”kohtaisia kielteisiä vaikutuksia” ihmisiin ja yhteiskuntaan. ”Hanke muuttaa kohtalaisesti hankealueen läheisyydessä asuvien ja vapaa-ajan asukkaiden jokapäiväistä elinympäristöä lähinnä maisemavaikutusten kautta. Vaikutuksia terveyteen tai turvallisuuteen ei normaalin toiminnan seurauksena arvioida olevan. Vakituiset ja vapaa-ajan asukkaat voivat kokea huolta tai närkästystä elinympäristönsä muuttumisesta” (s. 220). Koemme, että elinympäristömme muuttuu lopullisesti ja erittäin paljon kielteiseen suuntaan mikäli hanke toteutuu. Koko hankeprosessi kaikkine vaiheineen kuluttaa asianosaisia, aiheuttaa psyykkistä taakkaa ja stressiä sekä huolta terveyden menetyksestä. Ja lisää epäluottamusta viranomaisiin ja hanketoimijoihin. Peräänkuulutamme avointa ja rehellistä tiedottamista ja asioiden valmisteluprosessia, jossa mielipiteemme ja näkemyksemme otetaan todesta ja niillä on vaikutusta esim. kaavoituksessa ja myllyjen sijoittelussa.

Kokemuksemme on, että helmikuulla 2020 antamiemme mielipiteitä ei ole huomioitu lainkaan. Sitowise on tehnyt tiivistelmän yhteenvedot Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin virkamiehille ja päättäjille. Tiivistelmästä on jätetty kokonaan pois myllyjen numerot (10 ja 22 hankevaihtoehdossa

VE 1 ja 7,8,9 21 ja 23 molemmissa vaihtoehdoissa VE 1 ja VE 2), joita nimenomaan haluamme pois suunnitelmista. Tämä tieto on oleellinen koko mielipiteessämme ja sitä ei ole välitetty kunnan päättävälle virkamiehille ja luottamushenkilöille.

Mistä saamme varmuuden siihen, että mielipiteemme päätyvät kunnassa/kaupungissa osayleiskaavaa valmistelevien virkamiesten ja viime kädessä päättävien luottamusmiesten luettavaksi? Epäilemme, että annettuja lausuntoja ja mielipiteitä vähätellään ja jopa pimitetään tarkoitushakuisesti. Eli siis ohjailaan päätöksentekijöitä energiayhtiön ja muutamien päättäjien tahdon mukaisesti. Kysymmekin ovatko kaikki Soinin ja Ähtärin kuntapäättäjät perillä tämän hankkeen kokoluokasta ja annetuista lausunnoista ja mielipiteistä? Luottavatko he sokeasti siihen mitä heille energiayhtiön taholta kerrotaan? Hankeprosessin aikana meille on välittynyt kuva, että nyt yritetään kovalla kiireellä (tiukka aikataulu) saada ihan kuin vahingossa massiivinen teollisen luokan tuulivoimahanke läpi kahden kunnan alueella. Yhtiön taholta vähätellään mahdollisia haittoja, etenkin ihmisten kokemuksia ja mielipiteitä. Tästä osoituksena se, että YVA-selostuksessa tuulimyllyjen sijainti ja määrä on asukkaiden ja mökkiläisten näkökulmasta aivan sama kuin ennen mielipiteiden lausumista!

Edelleen YVA-selostus sanoo, että ”hanke muuttaa tärkeiden, nykytilassa rauhallisten paikallisten luonto- ja virkistyskohteiden luonnetta rakennetummaksi.” (s.220)

Näkemäalueanalyysit ja valokuvat: Isojärven rannoilta järven yli tuulivoima-alueelle päin katsottaessa maisema muuttuu enemmän kuin missään muualla tuulivoima-alueen asutussa ympäristössä. Järven itä- ja kaakkoisosan rantaviivalta on suora näköyhteys 15-20 kappaleeseen tuulimyllyjä (VE 1 ja VE 2). YVA-selostuksessa puhutaan ainoastaan länsirannan maiseman muutoksista (s.181 ja 189). Asiaa ei ole kuitenkaan esitetty näkemäaluekuvaajana, jossa todellisuus paljastuisi pahimpana eli tummanvihreänä värinä (vrt. YVA-selostus s.167). Tuttu mökkimaisema yli järven muuttuu täysin. Tämä muutos on ilmeisen tarkoituksellisesti haluttu jättää kertomatta.

YVA-selostuksessa (s.171-172) ei ole uusia valokuvia Isojärveltä otettuna. Valokuvat (kuvauspaikka 8) ovat samat kuin info-tilaisuudessa 20.1.2020 esillä olleet. Läheltä Isojärven pohjoispäätä otetut havainnevalokuvat antavat virheellisen ja kaunistellun kuvan todellisuudesta. Valokuvan ja maastokarttojen perusteella voi laskea, että kuvaan sijoitetut myllyt sijaitsevat oikeilla paikoilla, mutta niiden korkeus on väärä. Niiden korkeus valokuvissa on selvästi vähemmän kuin mainittu 200 m (napakorkeus). Tämä on laskettavissa maastokarttojen avulla. Lisäksi valokuvat rajautuvat kapealle kaistaleelle. Useita maisemaan näkyviä myllyjä puuttuu valokuvan vasemmalta ja oikealta puolelta. Mm. myllyä 22 (VE 1), joka on lähinnä Isojärveä ja näkyisi suurimpana, ei ole valokuvissa lainkaan. Valokuva olisi pitänyt ottaa kauempaa järven eteläosasta, jossa ranta-asukkaiden maisema eniten muuttuu. Tosi elämässä ihmisen silmään maisema näkyy leveänä panoraamakuvana ei kapeana kaistaleena.

Me mökkiläiset otimme tämänkin asian esille jo YVA:n ensimmäisessä vaiheessa. Mutta siihen ei ole YVA-selostuksessa puututtu, niin kuin ei moneen muuhunkaan selkeästi asukkaiden tai loma-asukkaiden elinolosuhteita heikentävään asiaan. Emme ole tulleet kuulluksi, vaikka niin on luvattu.

Hankealueen virkistyskäyttö: Olemme huolissamme alueesta, jolle on suunniteltu myllyt 9, 21 ja 23. Alue on luonnonkaunis hiekkaharjualue isojen soiden välissä. Se on hankealueen kaunein luontokohde!! Alue on erityisluonteensa ansiosta mökkiläisten ja paikallisen väestön suosima alue monenlaiseen virkistyskäyttöön, kuten retkeilyyn, metsästykseen ja marjastukseen. Tuulimyllyjen rakentaminen tuhoaisi alueen luonteen peruuttamattomasti. Myös Suomen Luonnonsuojeluliitto/Pohjanmaan piiri ottaa voimakkaasti kantaa alueen luontoarvojen puolesta antamassaan lausunnossa (ks. ELY:n yhteenveto s.6 ja sen liite 4.3.2020).

Koko hankealue on muutenkin monien paikallisten ja loma-asukkaiden jatkuvassa virkistyskäytössä (retkeily, marjastus, metsästys...). Tuulivoimahanke muuttaisi hankealueen virkistyskäytön täysin.

Alue pirstaloituisi ja sen maisemallinen erämaaluonne menetettäisiin kokonaan. Myös menetetyt metsäalueen määrä on huomattavan suuri.

Oheisessa valokuvassa (*mielipiteessä kartta Santavuoren tuulivoima-alueelta*) esimerkki Maanmittauslaitoksen Karttapaikan sivuilta poimittu ilmakuva Ilmajoen Santavuoren tuulivoimala-alueelta. Tämä on näkymä n. 5 vuotta rakentamisen jälkeen. Kuva osoittaa hyvin, että yhtenäinen metsäalue on muuttunut pirstaleiseksi. Paikan päällä käyminen vahvistaa asian. Maan pinnan maisemaa hallitsevat tuulimyllyjen ”sorapihat”, suuri sähköasema varoalueineen, sähköasemalta lähtevä leveä sähkölinja, ylileveät soratiet vara-alueineen ja erityisesti massiivinen kalliolouhosalue, josta otettiin kalliomursketta teihin ja betoniin tuulivoimaloiden (yhteensä 17 kpl, kukin 3,3 MW, napakorkeus 137 m, lavan pituus 63 m) rakennusvaiheessa.

Oheisessa valokuvassa näkyy 8 tuulivoimalaa, joiden tarvitsema ala on keskimääriin 4600 m²/mylly, sähköasema 1,15 ha, purku- ja varastoalue 1,11 ha sekä kalliolouhosalue, peräti 4,92 ha. Ne ovat siis alueita, jonne tuulivoimaloiden myötä ei ole kasvamassa uutta metsää. Pinta-alat on määritetty Maanmittauslaitoksen mittaohjelmalla käyttäen. Huomioitavaa on, että Kimpilamminkankaan hankkeessa metsäluonnon pinta-alahävikki on paljon suurempi kuin Santavuorella.

Kimpilamminkankaan hanke pirstoisi soitten ympärillä olevan metsäalueen pahasti. Mm. Luonnonvarakeskus esitti huolensa asiasta lausunnossaan erityisesti eläimistön suhteen. Ilmajoen Santavuoren alueen tilanne vahvistaa huolen. Ilmajokisten metsästäjien ja luontoharrastajien havaintojen mukaan moni eläinlaji on hylännyt Santavuoren alueen tuulimyllyjen tultua.

Maisema ja kulttuuriympäristö (YVA-selostus luku 17): YVA-selostuksen mukaan Isojärven pohjoisosassa voimalat ovat havaittavissa puuston latvuston yläpuolella etenkin järven avoimelta länsirannalta sekä järvellä liikuttaessa.” (s.181). ”Hankealueella maisemakuva muuttuu suuresti voimaloiden rakentamisen myötä. Maisemakuva ja luonne muuttuvat eniten Kolun, Hallaperän, Hautakylän ja Löytöperän alueilla. Maisemakuva muuttuu myös huomattavasti Isojärvellä ja sen länsirannoilla. Vaihtoehtojen VE 1 ja VE 2 maisemalliset vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena kohtalaisen kielteisiksi. Vaihtoehdon VE 2 vaikutukset ovat hieman lievemät.” (s. 189). Itärannan mökkien maiseman huomattava muutos on ohitettu kokonaan YVA-selostuksessa!

Meidän mökkiläisten mielestä maisemallinen muutos Isojärvellä ja sen ympäristössä (jossa liikumme vapaa-ajalla) on ”erittäin suuri kielteinen muutos”. Näitä Imperian sanoja lainataksemme. Siitä huolimatta, että joissakin kohdin maasto tai puusto saattavat hieman suojata maisemaa, näin korkeaksi suunnitellut myllyt näkyvät todella kauas.

Sitowisen tekemässä kaavaselostuksessa (Soinin kunta ja Ähtärin kaupunki) 30.6.2020 sanotaan että ” maisemavaikutusten kokeminen on hyvin subjektiivinen kokemus, johon vaikuttaa havainnoijan suhtautuminen ympäristöön ja tuulivoiman käyttöön. Tuulivoimaloiden aiheuttamat muutokset maisemassa *saattavat muuttaa* alueen luonnetta muuttamalla luonnonmaiseman ihmisen muovaamaksi maisemaksi tai muuttamalla maiseman mittasuhteita. Tuulivoimalat ovat dominoiva maisemassa noin 10 kertaa napakorkeutensa laajuisella alueella, jonka jälkeen tuulivoimaloiden hallitsevuus maisemassa heikkenee. Teoreettisesti on todettu, että voimalat voidaan havaita hyvissä olosuhteissa yli 30 km:n etäisyydellä voimaloista. Lisäksi pimeällä ja hämärällä lentoestevalot korostavat voimaloiden näkyvyyttä. Tuulivoimahankkeen vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat hankkeen koko elinkaaren ajalle.”

Me mökkiläiset olemme sitä mieltä, että teollisen luokan tuulivoima-alue muuttaa aivan varmasti, radikaalisti ja pysyvästi mökkimaisemaamme! Olemme aikanaan rakentaneet mökkimme kauniiseen luonnon maisemaan ja rauhaan. Emme teollisuuslaitosten ääreen, 24/7 kuuluvaan kaupunkimeluun ja tuulimyllynäkymään vuoden joka ikisenä päivänä seuraavat 25-50 vuotta! Siksi mielestämme ei voida puhua ”kohtalaisesta kielteisestä vaikutuksesta maisemaan ja kulttuuriympäristöön” (YVA s. 185). Meille mökkiläisille maisemallinen muutos vapaa-ajanasunnoilla on erittäin suuri kielteinen muutos nykyhetkeen verrattuna!

Olemme luottaneet Soinin kunnan viranomaisiin hakiessamme aikanaan rakennuslupaa mökeillemme hiljaisuuteen ja luonnon rauhaan. Meitä on petetty! Ähtärin kaupunki joutuu myös ottamaan vastuun kaikista mahdollisista haitoista, joita teollisen luokan myllyjen rakentaminen sen maille, mökkiläisten naapuriin, saa aikaan ihmisille, heidän hyvinvoinnilleen, terveydelle ja luonnolle. Vaadimme edelleen Soinin kuntaa ja Ähtärin kaupunkia luopumaan tämän luokan tuulivoimahankkeesta Kimpilamminkankaan alueelle. Turvetuotantoalueet voidaan ottaa myös metsätalouskäyttöön turvetuotannon päättyessä. (YVA-selvitys s.185-186). Tämä olisi mielestämme huomattavasti luonnollisempi ja sopivampi vaihtoehto maisemallisesti.

Kysyimme (saamatta vastausta!) jo edellisessä mielipiteessämme helmikuussa 2020 hankkeen suunnittelijoilta. ”Otetaanko tuulimyllyjen sijoittelussa huomioon, että tällä hetkellä mökkiemme ympärillä kasvava metsä tulee päätehakkuuikään huomattavasti aiemmin kuin tuulivoimalan elinkaari (25v+25v)? Metsäyhtiö UPM:n omistama metsä voidaan kaataa mökkiemme ympäriltä toki aiemminkin. Siinä vaiheessa olemme ”avoimella kentällä” suhteessa tuulimyllyihin. Onko siis mitään takeita siitä, että ympäröivä metsä suojaa mökkiläistä edes vähän tulevana vuosikymmeninä?” Tämä on oleellinen kysymys myös melu asiassa.

YVA-selostus väittää, että tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä alueen virkistyskäyttöä, mutta tuulivoimalat *saattavat häiritä* alueella liikkuvia. Mielestämme luonnon rauhassa liikkuminen ja retkeily ei ole enää mahdollista hankealueella tai sen läheisyydessä. Koska alkuperäinen maisema ja luonto on muovattu ikuisiksi ajoiksi. Hankkeella ollaan tuhoamassa ihmisille tärkeitä ja voimaannuttavia maisema-alueita. Ei voida enää puhua erämaaluonnosta ja hiljaisuudesta! Me mökkiläiset olemme aikanaan rakentaneet mökkimme luonnon rauhaan. Monet jo vuosikymmeniä sitten. Ne on suunniteltu myös tulevien sukupolvien virkistyskäyttöön! Olemme erittäin pettyneitä Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin päättäjien puheiden ja tekojen ristiriitaisuudesta! Toisaalta esiinnyttään myönteisenä mökkipaikkakuntana, puhutaan luontomatkailun kehittämisestä ja erämaaluonnon säilyttämisestä virkistyskäytössä. Ja samalla esitetään massiivista teollista tuulivoima-aluetta näille alueille!

Massiiviset myllyt ja niiden perustukset, tiet, sähköasemat ja -linjat vaativat todella ison alueen ympäriltään, mikä pilaa maiseman peruuttamattomasti. Tällä on taatusti vaikutusta ihmisen kokemukseen koskemattomasta luonnosta. Sillä on selvä negatiivinen vaikutus lähialueen virkistyskäyttöön! Alkuperäinen maisema, ulkoilu, retkeily, metsästys- ja marjastusmaat ovat menetettyjä tuulimyllyjen myötä.

YVA-selvityksessä (s.171) on kuvasovitteet Arpaisten reitiltä. ”Etäisyys lähimpiin voimaloihin n. 1,4 km. Voimalat hallitsevat maisemaa avoimessa suoympäristössä. Maiseman muutos erittäin suuri.” YVA-selostuksen valokuvat (s.171) antavat aivan virheellisen ja puutteellisen kuvan Matosuon avosuolla (Arpaisten reitiltä) Matosuon maisemasta. Todellisuudessa sinne näkyisi yli 20 tuulimyllyä annettua valokuvaa suuremmassa koossa! Kun kuvia katsoo viha ja kiukku nousee korvaamattoman suomalaisen pilaamisesta! Arpaisten retkeilyalue on mökkiläisten ja monen muun suosima ulkoilualue. Kuinkahan moni haluaa enää jatkossa vaeltaa, retkeillä tai maastopyöräillä teollisella tuulivoima-alueella? Tämä ei ilmeisesti kiinnosta hankkeen suunnittelijoita tai Soinin ja Ähtärin päättäjiä? Alueen luontomatkailun kehittämisestä tuulimyllyjen lomassa on turha puhua.

Luonto ja eläimet: Olemme myös huolissamme hankkeen negatiivista vaikutuksista alueen eläimiin ja luontoon. Siitä ilmaisimme näkemyksemme aiemmin antamassamme mielipiteessä. Mielestämme helmikuulla 2020 annetut asiantuntijalausunnat ja mielipiteet luonnosta, eläimistä ja kasveista ovat tärkeä tietolähde kaavoitusta suunniteltaessa. Ne pitää ottaa huomioon, kun tuulivoimahanketta suunnitellaan.

Erityisesti paikallisen väestön loistava tietämys hankealueen luonnosta ja eläimistä useitten vuosikymmenten ja sukupolvien ajalta on paras mahdollinen tietokanta ja se tulee ehdottomasti ottaa huomioon.

Hankkeiden yhteisvaikutukset: (YVA-selostus, luku 23): YVA-selostus väittää, että Energiequellen Konttisuon tuulivoimaloilla ei arvioida olevan yhteisvaikutusta ulkotilojen keskiäänitasojen tai sisätiloihin kantautuvan matalataajuisen melun osalta Kimpilamminkankaan hankkeen kanssa. Tätä on mahdoton uskoa, koska mitä enemmän myllyjä on lähialueella sitä enemmän myös meluääntä.

Onko kellään Soinin kunnassa, Ähtärissä, Karstulassa, Alajärvellä jne. hallussa kokonaisuutta alueemme tuulivoimaloista ja niiden yhdessä aiheuttamasta melu ja maisema saasteesta? Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä v. 2012 (tekijänä Etelä-Pohjanmaan liitto ja Ympäristöministeriö) Soinin kunta ja Ähtärin kaupunki ovat antaneet omat lausuntonsa tuulivoimarakentamisesta alueelleen. Soinin kunta toteaa launnossaan: *Selvityksessä osoitetuista parhaiten tuulivoimatuotantoon soveltuvista alueista noin kolmannes sijaitsee joko osittain tai kokonaan Soinin kunnan alueella. Näiden alueiden yhteispinta-ala on varsin huomattava. Maisemallisten yhteisvaikutusten sekä luonnonympäristön monimuotoisuuden turvaamiseksi on hyvä jättää osa keskeisimpien virkistys- ja ulkoilureittien, Natura-alueiden sekä merkittävien loma-asutusalueiden lähetyillä olevista alueista myös tuulivoimarakentamisesta vapaaksi alueeksi. Ähtärin kaupunki esittää, että tuulivoimapotentiaalisten alueiden maakuntakaavamääräyksissä otetaan huomioon kunkin alueen erityispiirteet koskien minimivaatimuksia tuulivoimatekniikan ja äänen suhteen. Määräyksissä tulisi tarkastella eri alueita vyöhykkeittäin, jolloin kunkin alueen erityispiirteet tulee huomioida.*

Mihin ovat nyt hävinneet annettujen lausuntojen sisällöt Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin osalta?

Ympäristöystävällisyys?: YVA-selvityksessä syyllistetään systemaattisesti VE 0:n kohdalla sen kannattajia. Eli jos et halua teollisen luokan tuulivoima-alueita kotisi tai kesämökkisi viereen, olet suuri kasvihuonepäästöjen lisääjä ja ilmaston saastuttaja! Tuulivoimaa markkinoidaan firmojen ja poliitikoidenkin taholta suurena ekologisenä tekona Suomelle ja koko maailmalle. Uusiutuva energia on hyvä juttu. Mutta tuulivoimakaan ei ole täysin päästötön ja puhdas, kuten annetaan ymmärtää.

Myös tuulivoima tuottaa esim. ongelmajätettä. Diplomi-insinööri Jaakko Ojaniemi kirjoitti Lapin Kansa lehdessä 28.7.2020, Suur-Jyväskylän lehdessä 13.8.2020 ja Ilkka-Pohjalaisessa 21.8.2020. ”Tuulimyllyistä syntyy ongelmajätettä. Tuulimyllyjen siipien kierrätystä on kehitetty jo yli 30 vuotta, mutta edelleenkin siipiä ei voida kierrättää. Fortumin Riihimäellä sijaitseva ongelmajätelaitos ei suostu ottamaan tuulimyllyjen siipiä vastaan, koska niille ei pystytä tekemään siellä yhtään mitään. Siipien kierrätysongelma on viime vuosina vain vaikeutunut, kun on ryhdytty käyttämään hiilikuituja lasikuidun lisäksi. Siipiä ei yksinkertaisesti pystytä hävittämään kuin hautaamalla ne maahan, kuten usein tapahtuu. Yhden lavan pituus on n. 65-70 m ja se painaa 20 tonnia. Kuuden käyttövuoden jälkeen Simossa neljän voimalan siipiä vaihdettiin 12 kpl, joten ongelmajätettä syntyi 240 tonnia. Tuuliwatti Oy:llä on Simossa 37 voimalaa. Yksinomaan näistä voimaloista syntyy 6 vuoden väliajoin 2 220 tonnia ongelmajätettä, jota ei pystytä kierrättämään Suomessa eikä muuallakaan Euroopassa.”

Rakentamisen aikainen liikenne ja melu: Mökkiläisinä koemme, että rakentamisen aikainen liikennemelu on häiritsevää sen kestäessä n. 2 vuotta ympäri vuoden. Osa mökkiläisistä käyttää vapaa-ajanasuntoa ympäri vuoden. YVA-selvityksessä (epämääräisesti) kerrotut kuljetusmäärät, kuorma-autoliikenne ja erikoiskuljetukset ovat valtavia (jopa 5336 rekka-autokuljetusta ??), koska hanke on niin suuri. Rakentamisen aikainen liikennevirta on suunniteltu asutuskeskusten (Soinin kirkonkylä) läpi.

Loma-asuntojen arvonalennukset: Esitimme jo helmikuun 2020 mielipiteessä huolestamme loma-asuntojemme huomattavasta arvonalennuksesta, mikäli tuulimyllyjä rakennetaan tonttiemme viereen ja näköetäisyydelle. Sitä ei ole noteerattu Energiequellen, Soinin kunnan tai Ähtärin kaupungin taholta mitenkään. Ajattelemme tässä kohdin erityisesti tulevia sukupolvia ja heidän mökkikäyttöään. Mikäli tuulivoimahanke toteutuu, me mökkiläiset vaadimme korvauksia Energiequelle-yhtiöltä ja/tai Soinin kunnalta ja Ähtärin kaupungilta mökkikiinteistöjemme arvon

alentumisesta. On todistettua tietoa siitä, että tuulivoimapaikkakunnilla vapaa-ajanasuntojen arvo ja kauppa romahtaa. Niitä ei yksinkertaisesti saada kaupan, koska vapaa-ajan asuntoa ei haluta ostaa teollisen tuulivoimalan vierestä! Kuuluisilla ja suosituilla mökkipaikkakunnilla Merikarvialla (lasku 57%) ja Kristiinankaupungissa (lasku yli 40%) loma-asuntojen hinnat ovat laskeneet selvästi tuulivoimaloiden rakentamisen tai sen uhan myötä. Esim. Merikarvialla yksityishenkilön myymästä mökistä jäi kaupat tekemättä, kun ostaja sai tietää, että tuulivoimaa on kaavoitettu 1,4 km:n etäisyydelle mökistä. Kauppalehden mukaan on tilastollista näyttöä siitä, että tuulivoimapaikkakunnilla mökkien hinnat ovat romahtaneet.

OAS ja mielipiteiden huomioiminen: Olemme yhä hämmästyneempiä ja tosi pettyneitä Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin päättäjien ja viranhaltijoiden piittaamattomuudesta ottaa vastaan kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden kriittisiä ja perusteltuja mielipiteitä tuulivoimaloista! Päättäjät ja virkamiehet eivät halua kuulla tuulivoiman negatiivisista puolista. Ihmettelemme missä on uusi vaihtoehto 4, jota helmikuussa 2020 annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä esitetään moneen kertaan?

Energiequelle on painottanut suunnitteluvaiheessa yhteistyötä ja asukkaiden kuulemista. Mielestämme tuulivoimafirma ei ole kuunnellut alueen vakituisia ja vapaa-ajanasukkaita lainkaan. Eikä Energiequelle konsulttiyhtiö Sitowisen laatimassa YVA-selostuksessa ole reagoinut mitenkään saamaansa palautteeseen esittämällä vaihtoehtoa, josta on poistettu hankealueen eteläpuolen myllyjä (no:t 10,22,7,8,9,21 ja 23). Tässä vaihtoehdossa voimalat olisi viety kauemmaksi vakituisesta ja loma-asutuksesta sekä tärkeistä luonto kohteista. Näiden myllyjen sijaintia arvosteltiin useissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Sitowisen tekemässä tiivistelmässä Soinin kunnalle ja Ähtärin kaupungille mielipiteestämme on jätetty kokonaan pois myllyjen numerot, joita vaadimme pois (7,8,9,10,21,22 ja 23). Näistä myllyt 7,8,9 ja 10 sijaitsevat Ähtärin puolella ja myllyt 21,22 ja 23 Soinin puolella. Tämä oleellinen tieto on jätetty kertomatta tiivistelmässä ja alkuperäinen mielipiteemme on vesitetty, koska sen sisältöä ei ole kerrottu tiivistelmässä, jonka pohjalta kuntapäättäjät tekevät ratkaisunsa. Sitowisen kaavakonsultti ... lisäsi vasta 19.8.2020 Soinin OAS yhteenvedon kaipaamamme myllyjen numerot, koska Ähtärin infoillassa 19.8.2020 tästä asiasta kysyimme! Ähtärin kaupungin yhteenvedosta ne puuttuvat edelleen. Meidän kannaltamme vahinko oli jo tapahtunut.

Tapasimme Soinin kunnanjohtajan ja ympäristösihteerin Hautakylä -salissa 18.8.2020 olleessa hankkeen YVA-selostuksen tiedotustilaisuudessa. Kysyimme ovatko he lukeneet alkuperäisen mielipiteemme, joka kuntaan on helmikuulla 2020 lähetetty? Molemmat muistelivat lukeneensa vain kaavakonsulttifirma Sitowisen tekemän tiivistelmän. Kunnanjohtaja sanoi lukeneensa sen, joka löytyy kunnanhallituksen kaavaluonnos päätöksen asiakirjoista kunnan nettisivuiltakin (Sitowisen tekemä tiivistelmä). Jos energiafirma ei halua edes esitellä palautteista koottua uutta vaihtoehtomallia. Odotimme, että kuntapäättäjät Soinissa ja Ähtärissä olisivat tarttuneet OAS:n kautta saamaansa kriittiseen palautteeseen, jota tuli useammalta taholta.

Ähtärissä 19.8.2020 järjestetyssä vastaavassa YVA-selostuksen tiedotustilaisuudessa ei ollut paikalla yhtään Ähtärin kaupungin päättäjää eikä itse kaupunginjohtajaa. Miten siis Soinin asukkaiden ja loma-asukkaiden mielipiteet ja huolet omasta elinympäristöstä tai terveydestä välittyvät Ähtärin päättäjille kaavaluonnos asiassa? OAS:n tarkoitus ei näytä Ähtärin kohdalla toteutuvan alkuunkaan. Sama tilanne oli 21.2.2020 olleessa tiedotustilaisuudessa! Ähtärin kaupunki on antanut oman lausuntonsa Soinin kunnalle Kimpilamminkankaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta helmikuussa 2020: *Osayleiskaavaprosessiin liittyvä osallistamis- ja arviointisuunnitelma on alustava asiakirja, jonka pohjalta osallisten kuulemisprosessi käynnistetään. Suunnitelmassa tulee tunnistaa nykyistä laajemmin tuulivoimahankkeeseen osallisia viranomais- ja yhteisötahoja.*

Asiakirjan tulisi selventää sekä itse hankkeen että vuorovaikutuksen eri vaiheita selkeämmin. Saadun palautteen perusteella tulee tarkastella tuulivoimahanketta koskevan tiedotuksen

riittävyttä. Hankkeen merkittävyyden vuoksi on tärkeää saada aikaiseksi aito vuoropuhelu kaikkien osapuolten kesken.

Toivoimme, että kuntapäättäjät Soinissa ja Ähtärissä olisivat tarttuneet OAS:n kautta saamaansa kriittiseen palautteeseen (jos siis ovat sen saaneet?), jota tuli useammalta taholta. Kuntapäättäjillä on mahdollisuus osoittaa ryhdikkyytensä osayleiskaava suunnittelussa! Nyt virkamiehet ja kuntapäättäjät Soinissa ja Ähtärissä ovat kuitenkin asettuneet mukisematta ulkomaalaisomistuksessa olevan energiafirman rinnalle lähikylien vakituksia ja loma-asukkaita vastaan. Samalla he jättävät osan kuntalaisistaan ja suuren määrän loma-asukkaista bisnesfirman armoille. Kunnan päättäjien tehtävänähän on turvata ja edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä! Näillä tuulivoimaloilla ei kuntien taloutta tai maailman ilmasto-ongelmia ratkaista! Satojen ihmisten elämä ja elinympäristö kyllä tuhoaan!

Kuinka moni virkamies ja kuntapäättäjä Soinissa ja Ähtärissä ottaisi suunnitellut myllyt omalle nurkalleen? Ähtärin tekninen lautakunta on ainut, joka edes yrittää omassa lausunnossaan vaatia muitakin kuin YVA-selostuksessa esiteltyjä vaihtoehtoja! Tosin Ähtärin kaupunginhallitus sitten kuitenkin "kävelee" teknisen lautakunnan asiantuntijalausunnon yli ja päättää jatkaa osayleiskaavan valmistelua samoilla tuulimyllymäärillä ja sijoittelulla kuin aiemminkin!

Soinin kunnan tekninen lautakunta toteaa omassa lausunnossaan ELY:lle, että "YVA-ohjelmasta on kuitenkin havaittavissa hankkeen riipeä aikataulu, joka asettaa omat haasteensa vaikutusten selvittämiseen." Ähtärin kaupungin tekninen lautakunta toteaa omassa vastaavassa lausunnossaan, "koska kyseessä on erittäin kookkaiden voimalarakenteiden vaikutusten arviointi, on tuulivoimahankkeen YVA-selvitys tehtävä erityisellä huolella ja tarkkuudella. YVA-menettelyssä on varauduttava myös siihen todennäköisyyteen, että tuulivoimahankkeen toteuttaminen tulee edellyttämään ympäristöluvan hakemista aluehallintovirastolta." Nämä kuntien viranomaislausunnot ovat kovasti ristiriidassa kunnan/kaupungin hallituksen päätösten kiireisen aikataulun kanssa!

Soinin kunnan ja Ähtärin kaupungin omatkin lausunnot v. 2012 ovat ristiriidassa tämän hankkeen kanssa. Etelä-Pohjanmaan tuulivoimaselvityksessä v. 2012 Soinin kunta ja Ähtärin kaupunki ovat lausuneet tuulivoimarakentamisesta mm. Soinin kunta toteaa lausunnossaan: *Selvityksessä osoitetuista parhaiten tuulivoimatuotantoon soveltuvista alueista noin kolmannes sijaitsee joko osittain tai kokonaan Soinin kunnan alueella. Näiden alueiden yhteispinta-ala on varsin huomattava. Maisemallisten yhteisvaikutusten sekä luonnonympäristön monimuotoisuuden turvaamiseksi on hyvä jättää osa keskeisimpien virkistys- ja ulkoilureittien, Natura-alueiden sekä merkittävien loma-asutusalueiden lähetyvillä olevista alueista myös tuulivoimarakentamisesta vapaaksi alueeksi. Ähtärin kaupunki esittää, että tuulivoimapotentialisten alueiden maakuntakaavamääräyksissä otetaan huomioon kunkin alueen erityispiirteet koskien minimivaatimuksia tuulivoimatekniikan ja äänen suhteen. Määräyksissä tulisi tarkastella eri alueita vyöhykkeittäin, jolloin kunkin alueen erityispiirteet tulee huomioida.*

Näissä lausunnoissa v. 2012 etenkin Soinin kunta ilmaisee asukkaitaan ja loma-asukkaita kunnioittavan asenteen. Kimpilamminkankaan hankkeessa kunnalla on iso ristiriita 2012 annettuun lausuntoon. Koemme, että Isojärven mökkiläiset ja lähialueen asukkaat jätetään nyt täysin edellä lausutun ulkopuolelle! Isojärven vapaa-ajan asutus on myös merkittävää loma-asutusta! Toivoisimme Soinin kunnan päättäjien muistuttavan ja vastuuttavan Ähtärin kaupungin päättäjiä soinilaisten vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden hyvinvoinnista ja terveestä ympäristöstä.

Ähtärin kaupungin asukkaitahan päätös ei koske (vain yksi perhe asuu Ähtärin puolella + muutama loma-asunto), "Kaupunginhallitus päättää hyväksyä Sitowise Oy:n laatiman, 17.6. 2020 päivätyn Kimpilamminkankaan osayleiskaavaluonnoskartan sekä 29.6.2020 päivätyn kaavaselostuksen ja siihen liittyvät liitteet, ja asettaa ne julkisesti nähtäville." Joten kaikki ympäristöhaitat ja vaarat ihmisille, joita Ähtärin alueen tuulimyllyistä aiheutuu, tulevat soinilaisten kannettavaksi!

Soinin kunnan OAS (30.6.2020) ja Ähtärin kaupungin OAS (29.6.2020) yhteenvedossa on yksityisen maanomistajan mielipide, johon me mökkiläiset myös liitymme.

"Suunniteltujen tuulivoimaloiden koko poikkeaa merkittävästi aikaisemmin Suomessa rakennettujen tuulivoimaloiden kokoluokasta. Voimalat ovat yksikköteholtaan (10 MW) ja korkeudeltaan (kokonaiskorkeus 300 m, napakorkeus 200 m ja lavan pituus 100 m) suurimpia Suomeen suunniteltuja. Tällaisten voimaloiden aiheuttamista melu- ja välkevaikutuksista, vaikutuksesta erämaaluontoon sekä mahdollisista terveyshaitoista ja pitkäaikaisaltistuksen vaikutuksista ei ole tutkittua tietoa. Selvyyden vuoksi todetaan, ettei viranomainen ja/tai kunnan päätöksentekoon osallistuva voi huolellisesti toimiessaan perustaa päätöksentekoaan mallinnukseen, joka on yksiselitteisesti todettu epäuskottavaksi tai mahdollisesti perustuu olemassa olemattomaan tekniikkaan. Mikäli viranomainen ja/tai kunnan päätöksentekoon osallistuva edellä esitetystä huolimatta päätyy myöntämään rakennusluvat ilman ympäristöluvan hankkimisen vaatimusta, tulee heidän päätöksenteon yhteydessä huolellisesti perustella kantansa, miksi edellä mainitut seikat jätettäisiin huomiotta." Sitowisen vastine em. mielipiteeseen ei vakuuta meitä. Se, että Suomessa on suunnitteilla vastaavanlaisia hankkeita ei riitä perusteluksi. Eikä se, että tuulivoimatekniikka kehittyy koko ajan. Missään ei ole TODELLISTA kokemusta tämän kokoisen tuulivoima-alueen vaikutuksesta ympäristöön ja ihmisten terveyteen. Melumallinnuksetkin on tehty pienemmillä myllyillä, joiden lähtödesibeliin on summittaisesti lisätty 2 dB:ä vastaamaan 10 MW:n tuottoa! Emme hyväksy sitä, että lähikylien asukkaat ja loma-asukkaat joutuvat koeihmisiksi teollisen kokoluokan tuulivoimalle!

Diplomi-insinööri Hannu Heinonen kirjoittaa Aamulehdessä 16.8.2020 mm. "Oikeat tiedot olisivat tärkeitä päättäjille ja poliitikoille, jotka ovat lyhytnäköisesti hyväksyneet holtittoman tuulivoimarakentamisen maahamme puutteellisten määräysten ja jälkeen jääneen lainsäädännön avulla. Lainsäädäntö ja kaikki tuulivoimaa koskevat säädökset tulisi saattaa nopeasti ajan tasalle ja vastaamaan nyt Suomeen suunniteltuja kolossaalisia tuulivoimaloita.

Vanhat määräykset koskevat "pieniä" 100-150 m korkeita ja teholtaan korkeintaan 3 MW:n voimaloita. Niiden roottorin halkaisija on "vain" 100-200 metriä. Uusien Suomeen suunniteltujen maatuulivoimaloiden korkeus on 300 m, teho 6-10 MW ja roottorin halkaisija jopa 200 m. Voimalan torni voi olla 200 m korkea ja kolmen lavan pituus 300 m, joten käyttöiän jälkeen romulla on pituutta puoli kilometriä. Näitä saa rakentaa vain Suomeen."

Soinin kuntaan ja Ähtärin kaupunkiin 2.2.2020 lähetetyn Isojärven mökkiläisten mielipiteen allekirjoitti 74 ihmistä. He joko omistavat tai käyttävät mökkejään. Joukossa myös tulevaisuuden mökinkäyttäjiä! Sitowisen OAS yhteenvedossa allekirjoittaneiden määrä oli vain 33? Kummallista.

Ihmettelemme miksi Sitowisen tekemässä OAS lausuntojen ja mielipiteiden yhteenvedossa 30.6.2020 Soinin kunnan osalla on vain yksi lausunto (Ähtärin kaupunki) ja 5 mielipidettä. Näistä yksi mielipide, jossa on 124 allekirjoittajaa, ilmestyi vasta myöhemmin kunnan kuulutus sivuille? Sitowisen vastaavassa yhteenvedossa (29.6.2020) Ähtärin kaupunkiin oli lähetetty 17 lausuntoa ja 3 mielipidettä. Kuulimme 19.8.2020 Sitowisen kaavakonsultilta, että osa Soinin kuntaan lähetetyistä lausunnoista ja mielipiteistä oli jäänyt käsittelemättä!

YVA-selostus pitäisi tehdä tosiasioilla! Koemme, että hanketta yritetään monissa kohdissa "markkinoida suurelle yleisölle" väärillä mielikuvilla; esim. mallinnuskuvat melusta ja välkkeestä, melumallinnuksen numerotaulukot ja pylvää, havainne valokuvien kapea-alaisuus jne. Miksi mallinnukset ja havainne valokuvat on koko ajan tehty liian pienillä myllyillä, jos kerran hankkeessa puhutaan puolta suuremmista myllyistä (joita ei vielä ole edes olemassa)? Nyt esim. esitetystä mallinnuskuvista tulee katsojalle väärä kuva todellisesta maisemasta 300 m korkealla myllyillä? Miksi hanketta esitellään sellaisilla kuvilla ja taulukoilla, jotka eivät vastaa todellisuutta? Tästä syntyy väistämättä käsitys, että hanketta ajetaan tarkoitushakuisesti kohti maalia. Isoilla riskeillä, kovalla kiireellä ja välinpitämättömyydellä suhteessa asukkaisiin ja loma-asukkaisiin. Nämä asiat antavat

epäluotettavan, puolueellisen ja häikäilemättömän oman edun tavoittelun kuvan hanketoimijasta ja kuntien kaavoituksesta päättävistä. Tämä johtaa vääjäämättä vastakkainasetteluun toimijoiden ja asukkaiden kesken, ja taisteluun oman terveen elinympäristön puolesta.

Mielipide 2, Kolun Vesiosuuskunta

Olemme erittäin huolissamme Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen vaikutuksista pohjavesiin. Erityisesti olemme huolissamme Kolun pohjavesialueesta, joka sijoittuu lähialueelle, alle 2 km:n päähän hankealueesta.

Kolun pohjavesialue (1075912) on vuoden 2020 aikana valmistuneessa Soinin pohjavesialueiden luokitus- ja rajausmuutoksissa vahvistettu kuuluvaksi luokkaan 1E. Alue on vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jolta on tunnistettu pohjavedestä suoraan riippuvainen maaekosysteemi, joka on merkittävä ja suojeltu muun lainsäädännön perusteella. Alueella sijaitsee myös Kolun vesiosuuskunnan vedenottamo, josta vettä käyttää 28 taloutta.

Tuulivoimahankkeen suunnitellut rakennustyöt ulottuisivat YVA-selostuksen mukaan (s. 95) lähimmillään vain n. 700 metrin päähän pohjavesialueen rajasta. Emme pidä etäisyyttä riittävänä, kun huomioidaan hankkeen laajuus kokonaisuudessaan. Vaikutuksissa pohjaveteen huolestuttavat erityisesti tuulivoimahankkeen massiiviset maansiirtotyöt, maaperään kohdistuvat vaikutukset, mukaan lukien tarvittavien kiviainesten määrä ja mahdolliset hankealueen sisäpuoliset kiviaineslouhinnat, joiden tarkkaa sijaintia suhteessa pohjavesialueeseen ei vielä tiedetä.

Etelä-Pohjanmaan I vaihemaakuntakaavassa on määrätty Kimpilamminkankaan tuulivoimahankealueen osalta kiinnittämään erityistä huomiota mm. pohjaveteen kohdistuviin vaikutuksiin. Vaadimme, että tuulivoimahankkeen suunnittelussa noudatetaan erityistä varovaisuutta arvioitaessa vaikutuksia pohjaveteen.

Hankkeen suunnittelussa on huomioitava myös, ettei mitään tuulivoimaloihin liittyviä kuljetuksia tai tien levennyksiä/parannuksia tule missään nimessä sallia Hautakyläntien kautta, vedenottamon ohitse, sillä pohjavesialue ulottuu Hautakyläntien toiselle puolelle. YVA-selostuksessa (s. 195-196) on esitetty tuulivoimalan osien todennäköisin kuljetusreitit, joka tekstin mukaan kahden voimalan osalta jatkuu Multiantieltä Löytömäentielle ja edelleen Hautakyläntielle, josta kääntyy Jokelan kohdalta hankealueelle (*mielipiteessä kuva kuljetusreitistä ja pohjavesialueesta*). Hautakyläntie vedenottamon kohdalla ja yläpuolella on huonosti kantava eikä kestä erikoiskuljetuksia. Todennäköisesti tien alla on lähteitä/tihkupintoja, kuten tien molemmin puolin. Katsomme myös, että kuljetukset ovat vaaraksi pohjavesialueelle ja pohjavedellemme.

Mielipide 3 (3 nimeä)

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta: Kuten olemme mielipiteenämme esittäneet jo ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa koskevassa mielipiteessä, ympäristövaikutusten arviointi on käsityksemme mukaan tehty virheellisesti.

Yleisölle on yleisötilaisuuksissa esitetty mallinnuskuvia, joissa mallinnuksessa voimalana on käytetty V162-tuulivoimalaa. V162-tuulivoimalan teho 5.6 MW. Nyt kuitenkin suunnitellun hankkeen tuulivoimaloiden teho on lähes kaksinkertainen mallinnuksessa käytettyyn tuulivoimalaan nähden eli 10 MW ja olennaisesti korkeampi eli 200 m.

Näin ollen yleisölle on annettu väärää tietoa hankkeen vaikutuksista ympäristöön eikä yleisö ole näin ollen voinut saada objektiivista tietoa hankkeen vaikutuksesta heihin. Hankkeen ympäristövaikutuksia ei näin ollen kyetä arvioimaan. Lisäksi vaikuttaa siltä, ettei ympäristövaikutusten arviointia ole muiltakaan osin tehty vastaamaan hankkeen tuulivoimaloiden kokoluokkaa. YVA-selostus on laadittu siten puutteellisena ja antaa virheellisen kuvan melu- ja välkevaikutuksesta alueen asuin ympäristölle.

Hankkeen suunnittelija toteaa yhteenvedossaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saaduista lausunnoista vastatessaan allekirjoittaneiden mielipiteeseen nro 4, että ”Näkemäalueanalyysin laadinnassa on käytetty olemassa olevaa voimalamallia V162, jonka kokonaiskorkeus on 281 m, tornin korkeus 200 m ja roottorin halkaisija 162 m. Mikäli voimalat toteutetaan pidemmällä lavoilla, jolloin kokonaiskorkeus on enintään 300 m, ovat vaikutusalueet hieman laajemmat.” Allekirjoittaneiden mielestä edellä kuvattu toteamus ei millään osin täytä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) tavoitetta, sillä YVA-menettelyn tarkoituksena on tuottaa kansalaisille oikeaa tietoa hankkeesta sekä parantaa yleisön tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. Mikäli näitä vaikutuksia ei edes yritetä täsmällisesti ilmoittaa alueen ihmisille, on menettely kokonaisuudessaan epäonnistunut eikä se täytä lain vaatimuksia.

Ympäristöviranomaisen ei voi huolellisesti toimiessaan jättää huomiotta sitä seikkaa, että nyt suunnitteilla olevan hankkeen meluvaikutuksesta ei ole lainkaan todellista tutkittua tietoa vaan kyse on ainoastaan arvailusta äänitason suhteen. Hanketta ei voida toteuttaa ”toivomalla, että tekniikka kehittyy.” Koska kyseessä on pitkäaikainen ja olennaisesti pysyvä haitta alueen asutukselle ja loma-asutukselle, vaihtoehtoina olisi tullut olla ainoastaan sellaiset voimalat, joiden suunnittelu olisi pystytty tekemään todellisten melu- ja välkearvojen pohjalta.

Meluarvot Isojärven loma-asuntoja lähimpien tuulivoimaloiden osalta on todennettu jo edellä mainituilla pienimmillä voimaloilla olevan lähellä suurimpia sallittuja raja-arvoja. Koska todellisia melu- ja välkemallinnuksia ei ole saatavilla, on vähintäänkin perusteltua varovaisuusperiaatteen nojalla poistaa loma-asutusta/vakituista asutusta lähimpänä olevat voimalat suunnitelmasta eli voimalat nro 2, 5, 7, 8 ja 10.

Lisäksi YVA-selostuksesta puuttuvat alueen tärkeimmät näkemäanalyysien tulokset Arpaisten reitin varrelta Löytömäestä (Etelä-Pohjanmaan toiseksi korkein kohta) ja Raitämäestä (Etelä-Pohjanmaan korkein kohta). Myöskin näiltä osin herää kysymys, onko YVA-menettelystä tarkoituksella jätetty pois olennaisimmat havainnekuvat, joilla olisi varmistettu alueen ihmisten tosiasiallinen tiedonsaanti.

Alueesta: YVA-selostus ei käsityksemme mukaan vastaa alueen kuvausta. Hankealue sijoittuu arvokkaalle, erityisen monimuotoisen eliöstön omaavalle, alueelle. Tämän vuoksi suunnittelussa on noudatettava erityistä varovaisuutta ja mahdollisia voimaloita voitaisiin sijoittaa ainoastaan Matusuon turvetuotantoalueelle.

Lopuksi: Edellä mainituin perustein vastustamme hanketta kokonaisuudessaan. Mielipiteemme kiinteistön omistajina ja käyttäjinä on, että tuulivoimaloita ei rakenneta ollenkaan. Hanketta ei siis toteuteta, VE 0.

Enimmillään toteutettavaksi jäisivät kuitenkin nykyisen Matusuon turvetuotantoalueen pelloille sijoitettavat tuulivoimalat. Tällöin loma-asutusta ympäröivä metsäluonto jäisi koskemattomaksi ja suojaisi asutusta.

Joka tapauksessa tuulivoimaloiden rakentamisessa tulee edellyttää edellä mainituin perustein ympäristölupa. Olisi erittäin kyseenalaista, mikäli suurimmat Suomeen kaavailut tuulivoimalat, kokonaiskorkeudeltaan 300 metriä ja 10 MW:n yksikkötehollaan yli kaksinkertaiset olemassa oleviin ratkaisuihin nähden, pystyttäisiin rakentamaan ilman viranomaisen vaatimaa ympäristölupaa.

Mielipide 4 (8 nimeä)

Me tilojen .... omistajat vastustamme Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostusta ja Natura-arviointia, koska niissä ei ole huomioitu Marjoperällä asuville ihmisille aiheutuvia vaikutuksia, joita aiheutuu 30 km pitkän 110 kV voimajohdon rakentamisesta Alajärven sähköasemalle jo olemassa olevan 110 kV voimajohdon rinnalle. Vastustamme myös Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtovaihtoehtoa A, koska kotimme ja maamme ovat jo liian lähellä nykyistä 110 kV voimajohtoa. Nykyinenkin 110 kV voimajohto kulkee todella lähellä tilojen... asuintaloja ja muita ulkorakennuksia.

Marjoperällä Möksyntien yli kulkevasta 110 kV voimajohtolinjasta kuuluu talvisin pakkasilmalla kovaa rätinää ja jos nykyisen linjan viereen tulisi toinen yhtä iso voimajohtolinja, niin se häiritsisi todella paljon elämistämme, koska talomme ja pihamme ovat niin lähellä linjaa. Liian lähellä sijaitsevat voimajohtolinjat aiheuttava sähkö- ja magneettikenttiä, jotka eivät ole turvallisia alueella asuville ihmisille ja eläimille. Sähkönsiirtovaihtoehto A haittaisi ja estäisi niin ikään myös maanomistajien maa- ja metsätalouden harjoittamista ja omien metsien sekä peltojen hoitamista.

Kokonaisuutena Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtovaihtoehto A haittaisi huomattavasti Marjoperän asukkaiden viihtyvyyttä, rajoittaisi asumistamme ja terveyttämme sekä aiheuttaisi haittaa maankäytölle ja rakentamiselle tulevaisuudessa, koska tiloilla rakentamisoikeus supistuisi. Tätä emme voi hyväksyä, vaan vastustamme Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostusta ja Natura-arviointia, koska Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen suunnittelussa ei mielestämme ole otettu huomioon suunniteltujen voimajohtoalueiden varsilla asuvien asukkaiden mielipiteitä voimajohtoalueen laajentamisesta ja kokemuksia voimajohton aiheuttamista haitoista.

Mielipide 5 (2 nimeä)

Vastustamme Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen toteuttamista. Pidämme tehtyjä ympäristövaikutusten arviointeja kokonaisuudessaan riittämättömiksi, puutteelliseksi ja tarkoituksellisesti vähätellyiksi. Listaamme oheen erityisesti meitä koskevia huomioitamme YVA-selostuksesta. Pyydämme ELY-keskusta ottamaan mielipiteemme kokonaisuudessaan huomioon antaessaan lausuntoaan hankkeen toteuttamiskelpoisuudesta.

Hanke rajoittaa maankäyttöämme: Soinin kunnan rantaosayleiskaavassa () on osoitettu omistamallemme kiinteistölle neljä vapaa-ajan asumiseen tarkoitettua tonttia.

Lähimmillään tuulivoimalat sijoittuvat n. 2 km:n etäisyydelle rakennuspaikoista. YVA-selostuksessa ei ole otettu kantaa asuntojen/tonttien arvonalentumiseen tai alueen houkuttelevuuden menetykseen, vaan todettu vaikutuksista maankäyttöön yleisellä tasolla seuraavasti (s. 52): ”Voimalat on sijoitettu etäälle nykyisestä asutuksesta, eikä hanke siten rajoita asuinrakentamista nykyisen asutuksen yhteyteen. Hanke ei rajoita asumista tai uusien asuinrakennusten toteuttamista nykyisten kylien yhteyteen.” Vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön ja kaavoitukseen kuvaillaan vähäisen kielteisiksi.

Hankkeen vaikutukset omaan maankäyttöömme ovat erittäin suuret ja kielteiset. Hanke on jo rajoittanut maankäyttöämme, sillä nykyinen asuinrakennuksemme muuttuu hankkeen myötä käyttökelvottomaksi ja lisäksi olemme joutuneet keskeyttämään uuden vakituisen asunnon rakentamissuunnitelmat hankealueen läheisyyteen. Emme halua asua teollisuusalueen laitamilla ja altistua lopun elämäämme tuulivoimaloista aiheutuville haittavaikutuksille ja häiriötekijöille, joilta näin lyhyellä etäisyydellä massiivisen luokan tuulivoimahankealueeseen ei voida millään välttyä. Lisäksi vapaa-ajan asumiseen tarkoitettut tonttimme ovat menettäneet arvoaan tuulivoimahankesuunnitelman vuoksi. Tuulivoimahankkeen toteuttamisen myötä ne muuttuvat lopulta arvottomiksi. Vaadimme asumiseen liittyvien haittojen kiinteistökohtaista selvitystä ja korvaamista.

Mahdollisesti kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksiamme ei ole huomioitu: YVA-selostus on puutteellinen tunnistettujen maisemien ja kulttuuriympäristöjen osalta. Omistuksessamme on 1800-luvun alussa rakennettu vanha asuinrakennus sekä kivinavetta, jotka sijoittuvat hankealueen lähialueelle, n. 2 km:n päähän lähimmästä voimalasta. Seinäjoen museoilta saamamme tiedon mukaan kohde on ollut mukana vuoden 2007 Pohjanmaan rakennusinventointikartoituksessa ja sen kulttuurihistoriallinen merkitys tulee selvittää tarkemmin. Selvitystä ei ole tehty, joten vaadimme oman kiinteistöemme (759-405-12-172) rakennuskannan arvottamista.

Seinäjoen museot on lausunnossaan YVA-ohjelmasta edellyttänyt tuulivoimahankealueen läheisimpien kylien rakennusinventointia ja arvottamista, jotta hankkeen vaikutuksia voidaan tarkastella tunnistettaviin arvoihin suhteutettuna, mutta tietääksemme inventointia ei ole tehty. Olemme huolissamme vanhoista, historiallisesti arvokkaista rakennuksistamme, joita ei ole tehty nykykriteereiden mukaisesti. Rakennukset sijaitsevat kallion päällä, niin lähellä hankealuetta, että pelkäämme niille aiheutuvan vaurioita hankkeen rakennusaikaisista vaikutuksista, mm. valtavan suuruista kiviaineslouhinnoista hankealueen sisäpuolelta. Kuka korvaa mahdolliset rakennuksillemme aiheutuvat vauriot?

Maisemavaikutukset ovat kohtuuttoman suuret: Maisemaan kohdistuvien vaikutusten arviointi on puutteellista ja tietoisesti vähättelevä. Vaikutusten arvioinnissa ei ole käytetty maksimikorkeuden eli 300-metrisiä voimaloita. Lisäksi YVA-selostuksessa on annettu ristiriitaista tietoa kuvasovitteiden vastaavuudesta ihmissilmillä havaittavaan näkymään. Kuvasovitteita on laadittu hämmästyttävän harvoista kohdista verrattuna siihen, millaisia maisemavaikutuksia 300 metriä korkeat voimalat 2.820 hehtaarin alueella aiheuttavat erityisesti Soinin kunnan alueelle, mutta myös lähikuntiin.

Kohdistamme huomion erityisesti Kolusta laadittuihin kuvasovitteisiin (Kuvat 17-13 ja 17-14). YVA-selostuksen mukaan (s. 169) ”Kuvauspaikat on valittu näkemäalueanalyysin ja maastohavaintojen perusteella niin, että voimalat näkyvät niihin mahdollisimman hyvin.” Kuitenkaan Kolulta kuvasovitteiden kuvauspaikaksi valittu paikka ei edusta paikkaa, johon voimalat näkyisivät mahdollisimman hyvin. Edustavimpia paikkoja olisi voitu hakea esimerkiksi kylän korkeimmilla mäenrinteillä sijaitsevien kiinteistöjen pihoista, joista aukeaa suora näkymä hankealueelle ja joissa kaikki 24/29 voimalaa ovat jatkuvasti nähtävillä. Pelkästään siirtymällä n. 150 metriä valitusta kuvauspisteestä koilliseen, kuvaajan eteen olisi auennut ao. näkymä (*mielipiteessä kuva alueesta, josta laaja näkymä hankealueelle*).

Edustavaksi paikaksi valitusta kuvauspisteestä on laadittu kaksi kuvasovitetta, täsmälleen samasta paikasta, mutta kuvaussuuntaa on muutettu, jolloin kuva on voitu pilkkoa kahteen osaan. Kuvauspisteestä aukeava näkymä on kuitenkin havaittavissa ihmissilmien yhtenä kokonaisuutena. Kuvassa 17-13 maiseman muutos kuvataan kohtalaiseksi, kuvassa 17-14 puolestaan suureksi. Jää epäselväksi, millaiseksi kuvaillaan maiseman muutosta, jos kuvasovitetta tarkastellaan kokonaisuutena, ihmissilmien havaittavana näkymänä. Ilmeisesti liian suureksi, koska se on tietoisesti häivytetty kahteen kuvaan. Huomiomme kiinnittyy myös epätarkkuuksiin kuvan 17-14 vaihtoehtoja tarkasteltaessa (*mielipiteessä ote kuvasta 17-14*). Mustalla ympyröidyn voimalan napa on ylemmässä vaihtoehdossa eri korkeudella kuin alemmassa vaihtoehdossa, suhteutettuna kuvassa näkyvään sähkölinjaan. Jos kuvasovite on laadittu täsmälleen samasta kohdasta, täysin samoilla voimalan sijainneilla, kuinka kuvissa voi olla eroa?

Etäisyys kuvauspisteistä voimaloihin on n. 2,1 km. Kuvassa näkyvä puusto pellon reunassa on n. 420 metrin etäisyydellä kuvauspisteestä. Voimalat sijaitsevat n. 180 metriä mpy ja kuvauspiste n. 220 metriä mpy. Voimaloiden korkeus on 281 metriä, mikä on 19 m suunniteltuja voimaloita matalampi. Kuvasovite ei mielestämme vastaa todellisuutta, eikä maisemavaikutusten arviointia voida pitää totuudenmukaisena.

Haluamme korostaa myös maisemavaikutuksia omistamamme kiinteistön osalta, sillä pidämme niitä kohtuuttoman suuresti kielteisinä. Kiinteistömme asuinrakennuksen takapihalta aukeaa näkymä hankealueelle. YVA-selostuksen mukaan (s. 178) tuulivoimahankkeen vaikutukset maisemaan kohdistuvat hankkeen koko elinkaaren ajalle eli noin 50 vuoden mittaiselle ajanjaksolle. Muutoksia voidaan siis kuvailla pysyviksi, sillä ne kestävät meidän koko elinikämme.

Avoimille alueille on 33 vuoden aikana kasvanut puusto, joka tällä hetkellä peittää näkymän hankealueelle. Kuten YVA-selostuksessakin (s. 165) todetaan, puuston ja rakennusten aiheuttama katvevaikutus on voimakas ja estää näkymät voimaloille myös hyvin lähellä tuulivoimaloita. Arvioitaessa maisemavaikutuksia YVA-selostuksessa (s. 185) huomautetaan, että mikäli hanketta ei

toteuteta, metsätalouden harjoittaminen hankealueella jatkuu ja se muuttaa alueen maisemakuvaa, sillä metsäalueita kaadetaan ja kasvatetaan metsänhoidon määrittämässä sykleissä. Tämä pätee myös hankealueen ulkopuolelle, jossa metsätalouden harjoittaminen hankkeen toteutuessakin jatkuu ja myös meidän kiinteistömme takapihalta metsäalueita kaadetaan ja kasvatetaan metsänhoidon määrittämässä sykleissä.

Näin ollen on erittäin epätodennäköistä, että tällä hetkellä maisemaamme suojaava puusto suojaisi maisemaamme samalla tavoin seuraavat 50 vuotta. Nykyisen metsätalouden harjoittamisen seurauksenahan on voimakkaasti käsiteltyjä metsätalouksia, kuten YVA-ohjelma (s. 59) osoittaa.

Sähkönsiirron vaihtoehto VEB ei ole toteuttamiskelpoinen: Kuvassa 5 on esitetty sähkönsiirtovaihtoehto VEB:n alustava linjaus. Kartta on hyvin yleispiirteinen, ja siitä puuttuvat kiinteistörajat. YVA-selostuksessa (s. 25-26) kerrotaan voimajohdon rakenteesta ja sijoittamisesta. Rakennustyön ajaksi metsäalueelle raivataan noin 20 m leveä työ- ja asennusalue, josta kaapelialueen osuus on 10 m. Maakaapelin lopullinen lunastus- ja rajoitusalue on noin 10 m leveä, eikä sillä saa kasvaa isoja puita, vaan puusto poistetaan väliajoin. Koska voimajohdon linjaus on alustava ja vaadittavien työ- ja asennusalueen sekä lopullisen lunastus- ja rajoitusalueen leveydet ovat vielä noin-arvioita, on mahdollista, että sähkönsiirtovaihtoehto VEB rajoittaa omistamamme kiinteistön maankäyttöä ja siellä metsätalouden harjoittaminen estyy. Emme pidä sähkönsiirtovaihtoehtoa VEB toteuttamiskelpoisena.

Linnustoa ja muuta eläimistöä koskevat lähtötiedot ja tehdyt selvitykset ovat puutteelliset: Olemme havainnoineet luontoa hankealueella ja sen läheisyydessä aktiivisesti helmi-elokuun 2020 aikana. Tietoja havainnoistamme on välitetty ELY:n luonnonsuojeluyksikölle. Lintu- ja eläinhavaintomme osoittavat, että YVA-selostuksen lähtötiedot alueen linnustosta ja muusta eläimistöä ovat puutteelliset, eikä tehtyjä selvityksiä ole tehty tarvittavalla huolellisuudella. Näin ollen tuulivoimahankkeesta alueen luonnolle aiheutuvat vaikutukset ovat todellisuudessa YVA-selostusta merkittävämmät, eikä hanketta ehdotetussa laajuudessaan tule missään nimessä hyväksyä.

Mielipide 6, Kolun voima ry (sekä 13 yksityishenkilöä)

1. Kuulutus puutteellista Soinissa

ELY:n materiaalia ei Soinin kirjastossa 13.8.2020

ELY:n nettisivuilla (osoite alla) lukee, että ”Arviointiselostuksen paperiversio on 2.7.-28.8.2020 luettavissa:

-Soinin kunnassa, Multiantie 27 A, 63800 Soini.

-Ähtäriin kaupungissa, Ostolantie 17, 63700 Ähtäri

---Kuulutus ja arviointiselostus toimitetaan yleisön nähtäville kuulutusajaksi myös:

-Soinin kunnankirjastoon, Alajärventie 2, 63800 Soini

-Ähtäriin kaupunginkirjastoon, Lukiontie 3, 63700 Ähtäri.”

YVA-selostukseen liittyen, Soinin kunnassa ei ole ollut materiaali kirjastossa nähtävänä, kun asukkaat 13.8.2020 niitä sieltä kävivät kyselemässä.

Soinin kunnankirjastossa on 13.8.2020 käyty katsomassa, mutta **siellä ei ole kyseistä materiaalia**. Ähtäriin kaupunginkirjastossa materiaali on. Soinin kirjaston henkilökunnalta on kysytty asiasta, ja he ovat vastanneet, että kunnan väki on hakenut materiaalin pois, kun kunnantalo on nyt auki. ELY:n sivuilla kuitenkin sanotaan, että **materiaali on nähtävissä molemmissa paikoissa**.

Kuulutusta ei ole nähtävillä Soinin kunnan verkkosivuilla, kun tuo näytön kopio on otettu n. 2.7.2020. Tuon ilmoituksen vanhenemisajaksi on yllä merkitty 3.8.2020. Käsityksemme mukaan Soinissa ei Kimpilammin asiaa ole kuulutettu asianmukaisesti, koska n. puolet kuulutusajasta aina noin elokuun alkuun asti, ei

kuulutusta ole ollut nähtävissä netissä eikä siitä ole saanut edes mitään tietoa, että tällainen asia on kuulutettu.

Kaavamateriaali

Kyseistä Kimpilammin asiaa ei ole käsitelty Ähtärissä ensin teknisessä lautakunnassa, Soinissa näin on tehty.

Soinin teknisessä lautakunnassa ja kunnanhallituksessa 25.6.2020 käsiteltävänä ollut kaavaselostus on päivätty 24.6.2020 ja Ähtärin vastaavassa päiväys on 29.6.2020. Nyt kun Soini käsitteli saman asian uudestaan 10.8.2020, onkin pöytäkirjan liitteinä kaavaselostus päiväyksellä 30.6.2020. Ja asia vielä käsitellään kolmannen kerran 24.8.2020. Sen esityslistassa on kaavaselostus 30.6.2020.

Miten on mahdollista, että samasta asiasta annetussa kuulutuksessa eri kuntien alueella esitetään materiaalit eri päiväyksillä? Ja että kaavaselostus on muuttunut Soinin kunnassa kesken käsittelyprosessin? Asukkaat, jotka joutuvat tekemään muistutuksen kahden kunnan alueelle, joutuvat lukemaan saman kaavaselostuksen, joka eri päiväyksillä, kahteen, tässä tapauksessa jopa kolmeen kertaan, jotta pysyvät kärryllä, mitä on muutettu.

Kuulutus puutteellinen

Kuulutus YVA-selostuksesta ja Natura-arvioinnista/Kimpilamminkankaan tuulivoimahanke, on Ähtärin sivuilla 2.7.2020 klo 11.25

Soinin verkkosivuilla ei ole kuulutusta yllä olevasta asiasta, **vain viittaus kirjastossa olevaan kuulutusmateriaaliin. Kts. alla. Siitä** ei selviä lainkaan, onko kyseistä Kimpilamminkankaan YVA-selostusta ja Natura-arviointia siellä.

Oikea ELY:n kuulutuspaperi, jossa on liitteet myös, näkyi nettisivuilla 20.8. Ei tietoa milloin se oli sinne tullut. Ei sitä ainakaan silloin ollut, kun sitä etsimme sieltä kuulutusten joukosta. Kuulutus on siis ollut puutteellinen, koska on viitattu vain, että mennä kirjastoon katsomaan kuulutukset, mutta ei tiedä mitä siellä on kuulutettu. Nyt kuulutus netissä on, kun mielipiteen jättöaikaa on 8 päivää. Alla näytön kopio Soinin kunnan nettisivuilta asiasta kesällä:

Kuulutusta ei ole nähtävillä Soinin kunnan verkkosivuilla, kun tuo näytön kopio on otettu n. 2.7.2020. Tuon ilmoituksen vanhenemisajaksi on yllä merkitty 3.8.2020. Käsittelemme mukaan Soinissa ei Kimpilammin asiaa ole kuulutettu asianmukaisesti, koska n. puolet kuulutusajasta aina noin elokuun alkuun asti, ei kuulutusta ole ollut nähtävissä netissä eikä siitä ole saanut edes mitään tietoa, että tällainen asia on kuulutettu.

Kaavamateriaali

Kyseistä Kimpilammin asiaa ei ole käsitelty Ähtärissä ensin teknisessä lautakunnassa, Soinissa näin on tehty.

Soinin teknisessä lautakunnassa ja kunnanhallituksessa 25.6.2020 käsiteltävänä ollut kaavaselostus on päivätty 24.6.2020 ja Ähtärin vastaavassa päiväys on 29.6.2020. Nyt kun Soini käsitteli saman asian uudestaan 10.8.2020, onkin pöytäkirjan liitteinä kaavaselostus päiväyksellä 30.6.2020. Ja asia vielä käsitellään kolmannen kerran 24.8.2020. Sen esityslistassa on kaavaselostus 30.6.2020.

Miten on mahdollista, että samasta asiasta annetussa kuulutuksessa eri kuntien alueella esitetään materiaalit eri päiväyksillä? Ja että kaavaselostus on muuttunut Soinin kunnassa kesken käsittelyprosessin? Asukkaat, jotka joutuvat tekemään muistutuksen kahden kunnan alueelle, joutuvat lukemaan saman kaavaselostuksen, joka eri päiväyksillä, kahteen, tässä tapauksessa jopa kolmeen kertaan, jotta pysyvät kärryllä, mitä on muutettu.

1. Kimpilamminkankaan tuulivoimahanke, Ympäristövaikutusten arviointiselostus 25.6.2020

Alla kommentit YVA-arviointiselostuksesta ja liitteistä sekä yhteysviranomaisen lausunnosta ja infotilaisuuksista Soinissa ja Ähtärissä

Käymme lävitse arviointiselostuksen, ja kiinnitämme ELY:n huomion mielestämme tärkeimpiin kohtiin ja kommentoimme niitä. Erityisesti pyydämme huomioimaan **liitteen 6 kohdassa Luontoselvitysraportti esitetyt asiat**. Siinä yhteydessä esitämme myös **asukkaiden monet havainnot ja kuvamateriaalin alueen linnustosta ja eläimistä. Mm. maakotkista, sääksistä, riekoista, metsäpeuroista ja monista muista.**

Mielipiteen sisällysluettelo löytyy asiakirjan lopusta. Olemme laittaneet YVA-selostuksen ja muiden läpikäyntiimme väliotsikoita tärkeimmiksi katsomiimme aiheisiin. Näin lukijan on helpompi löytää tärkeimmät asiat tekstistä.

YVA-arviointiselostus

s. VII-VIII: Ympäristövaikutusten arvioinnissa **lähtötietoina käytetty olemassa olevia tietoja, mm. kartta- ja ilmakehu-aineistoja**. Taulukossa mainituissa, kaikissa luontoon liittyvissä selvityksissä on käytetty menetelmänä maastonselvitystä. Maastonselvitykset ovat kaikki kaudelta 2019 eli ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa edeltäneeltä ajalta. Vuonna 2020 ei siis ole enää viitsitty lainkaan vaivautua maastoon selvittämään asioita, vaan asioita on selvitetty vain tietokoneen ruudulta käsin. Miksi maastoon ei ole enää jalkauduttu? Jos olisi uudelleen jalkauduttu, olisi todennäköisyys sille kasvanut, että olisi havaittu jotain arvokasta, joka olisi pitänyt huomioida.

s. VIII-IX: "Laadittavaan vaikutusarviointiin liittyy aina epävarmuustekijöitä ja tekniset suunnitelmat ovat alustavia."

Mallinnuksiinkin liittyy menetelmällisiä epävarmuustekijöitä. Epävarmuustekijöitä tietenkin aina lisää se, että "Selvityksiin on ollut käytettävissä rajallinen määrä aikaa, joten niitä on **priorisoitu tärkeimpiin lajeihin/kohteisiin/tahoille**", **kuten sivulla 40 tunnustetaan ja lisäksi tunnustetaan, että tämän vuoksi esimerkiksi luontoselvitykset eivät ole kattavia. Miksi on rajallinen määrä aikaa? Miksi on kiirehdittävä?** Miksi on pysyttävä alustavassa hankesuunnitelman aikataulussa? Outoa, että keväällä/kesällä 2020 koko Suomen polvilleen saanut koronaepidemia ei millään muotoa ole vaikuttanut tuulivoimahankkeen valmisteluun. Vai johtuuko maastonselvitysten tekemättömyys osin siitä, että Uudenmaan raja oli suljettu ja hankealueelle pääsy meni turhan vaikeaksi? Kun on kyseessä näinkin mittava hanke ja suuret voimat, pitäisi mahdollisimman hyvin olla toteutettavat asiat tiedossa, jotta niiden vaikutuksia pystyisi paremmin arvioimaan. Ei riitä, että arvioidaan vähän sinne päin. **Kun kenelläkään/missään ei ole tietoa tämän kokoluokan voimaloiden toiminnasta, on ehdotonta varovaisuusperiaatetta noudatettava jokaisessa asiassa.**

s. IX: "Hankkeen vaikutus luonnonvarojen hyödyntämiseen on arvioitu kokonaisuudessaan **vähäisen myönteiseksi, koska se korvaa fossiilisten polttoaineiden käyttöä.**" **Minkä verran se korvaa? Tuulivoiman rinnalle tarvitaan aina varavoimaa ja sen hinta tulee aina ottaa huomioon.**

s. IX, 21: Voimajohton ja tuulivoimahankkeen infrastruktuurin alta poistuu metsätalouksikäytössä olevaa aluetta, mutta myös maatalouksikäytössä olevaa aluetta, esim. sähkönsiirtovaihtoehto VEB. Johtoalueelle ei voi rakentaa rakennuksia ja johtoaukealla metsätalous estyy. Nämä voivat olla yksilölle hyvin merkityksellisiä asioita, jos voimajohto kulkee juuri hänen kiinteistönsä läpi. Ovatko kaikki edes tietoisia asiasta? Kartat voimajohtojen suunnitelluista paikoista **ovat hyvin yleispiirteisiä ja aineistossa keskenään ristiriitaisia.** Tekstissä on kerrottu, minkä verran maata käytöstä poistuu, mutta **mitä se tarkoittaa kartalla**. Keitä kiinteistöjen omistajia se koskee? Tietävätkö kaikki, että maa tarvittaessa pakkolunastetaan?!

s. XI: Taulukossa esitetään **vaikutusten merkittävyyden vertailu**. Tekstissä sanotaan, että "Hankkeesta aiheutuu enintään kohtalaisia kielteisiä ja merkittäviä myönteisiä vaikutuksia." Taulukosta kuitenkin huomaa, että kielteisiä vaikutuksia on peräti 16 lokerossa ja myönteisiä vain kahdessa. Näin ollen hankkeesta aiheutuu merkittäviä kielteisiä vaikutuksia.

S. 7 oleva Kuva 0-1 on erikoinen. Hankkeen esittelyssä lukee alueen sijaitsevan 8,5 km Soinin keskustasta. Kyseisessä kuvassa on esitetty käyrinä etäisyydet eri paikoista. Soinin kunnan keskustaan olisi sen mukaan matkaa yli 10 km, ehkä 12 km. Epätarkkuutta perusasioissa, kuten monissa muissakin asioissa.

s. 11: OAS oli myös Ähtärissä uudelleen nähtävillä esteellisyssyiden vuoksi. OAS-asia on siis Soinissa käsitelty kahdesti. Kaavaluonnos on Soinissa käsitelty ensimmäisen kerran 25.6.2020. Seuraavan kerran luonnos käsiteltiin 10.8.2020, koska 124 asukkaan mielipide/lausunto OAS:stä oli jätetty huomiotta. Vieläkin kaavaluonnos piti käsitellä uudelleen 24.8.20, koska OAS-vaiheesta oli jätetty huomiotta Hautakylän kyläyhdistyksen mielipide ja 17 lausuntoa, mm. Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piirin. Kunnan ja Sitowisen toiminnassa ja tarkkuudessa on siis parantamisen varaa.

s. 11: "Yhteysviranomaisen YVA-ohjelmasta antama lausunto huomioitiin vaikutusten arviointityössä." -> Sitä ei ole mitenkään voitu kattavasti huomioida, koska lausunto on annettu keväällä 2020 ja esimerkiksi maastaselvitykset on tehty jo 2019, jolloin lausunnosta ei ollut vielä mitään tietoa. Ihmettelimme edelleen, **miksi maastaselvitykset on tehty jo ennen kuin koko prosessi virallisesti alkoi.** Esimerkiksi Multialla Energiequellen Nikaran tuulivoimahankkeessa maastaselvityksiä tehdään vasta virallisen prosessin aikana.

s. 13: "**Hankealue poikkeaa vaihemaakuntakaavassa I esitetystä tuulivoimaloiden alueen rajauksesta** hankealueen koillisosassa, jossa vaihemaakuntakaavan rajauksen perusteena on ollut lintudirektiivin liitteessä I mainitun laji pesä. **Pesä on kuitenkin sittemmin tuhoutunut, joten peruste tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen vaihemaakuntakaavan mukaiselle rajaamiselle on poistunut.** Hanke ei aiheuttaisi merkittäviä haittavaikutuksia, vaikka kyseinen laji joskus rakentaisikin pesän uudelleen samaan puuhun johtuen riittävästä etäisyyksistä lähimpiin suunniteltuihin voimaloihin. Etelä-Pohjanmaan liitto on Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa todennut hankealueen rajauserä muutosten olevan perusteeltaan sellaiset, etteivät maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet vaarannu. Tuulivoimaloiden sijoittaminen suurempiin yksiköihin on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista."

Kommentti: Tuulivoima-alue on paljon suurempi kuin Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa, eikä laajennukselle ole perusteita. Maakuntakaavassa alue on 1614 ha ja nyt 2820 ha, eli alue on lähes kaksinkertainen.

Alla Kimpilamminkankaan kaavaselostuksessa 30.6.2020 s. 12 oleva kartta, josta näkyy, että **Kimpilamminkankaan alue on erittäin paljon suurempi kuin maakuntakaavakartassa.** Pienempi musta alue esitetään Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaselostuksesta, vaihekaava 1, tuulivoima, kuva 29. Sininen alue on Soinin kunnan Kimpilamminkankaan kaavakartan alue. (mielipiteessä kartta hankealueesta ja maakuntarajauksesta)

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavakartassa, vaihekaava 1, tuulivoima, Kimpilamminkangas on numerolla 8. Alla ote **voimassa olevan maakuntakaavan kaavaselostuksen kaavamerkinnoista.**

Siellä on annettu seuraavat suunnittelumääräykset.

Tuulivoimaloiden alueiden 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 18, 19 ja 22 yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon, kulttuuri- ja luonnonmaisemaan sekä pohjaveteen kohdistuviin vaikutuksiin.

Myös aluetta 8 koskee se, että ”alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon...” Näin ei ole nyt tapahtunut, koska **aluetta on suurennettu olennaisilta osiltaan juuri sieltä suunnalta, missä sääksen ja maakotkan pesät ovat. Vetoaminen sääksen pesän tuhoutumiseen ei poista perustetta tuulivoimatuotantoon soveltuvan alueen vaihemaakuntakaavan mukaiselle rajaamiselle.** Sääksen pesäpuu on olemassa, joten paikka on siten **samalla tavalla rauhoitettu ja se on sitä vielä vuosikymmeniä.** Kts. oikeuden päätös vastaavanlaisesta asiasta alempana.

Kimpilamminkankaan kaavaselostuksessa sanotaan, s. 13, että **pesä tuhoutunut**, se koskee toista **sääksen pesää, ja pesäpuu on edelleen paikoillaan.** Myöskin toinen **sääksen pesä ja maakotkan pesä ovat edelleen paikoillaan.** Luontoselvityksessä s. 40 on tähti maakotkan pesän kohdalla ja neliö sääksen pesien kohdalla. Kts. alla oleva karttaote. Tämä kartta oli netissä aluksi, mutta se poistettiin sitten. Se on meillä kuitenkin tallella. Maakotkan pesä on Natura-alueella. Sääksen pesä ja pesäpuu eivät, ja ne ovat erittäin lähellä Kimpilammin kaava-aluetta. **Perusteet kiellolle laajentaa kaava-aluetta yli maakuntakaavan rajojen eivät ole poistuneet.** Sääksen pesäpuu tulee huomioida samalla tavalla kuin siellä olisi pesä.

YVA-selostuksen luontoselvityksessä liitteessä 6 on tähän aiheeseen liittyvää asiaa. Luontoselvityksen tiedot maakotkasta ja sääksistä.

Alla luontoselvityksestä ensiksi s. 40 julkaistu kartta, joka sittemmin poistettiin netistä ja korvattiin ilman karttaa olevalla asiakirjalla. Siitä näkyy punaisella tähdellä maakotkan pesäpaikka, sääksen pesät punaisilla neliöillä.

Alla samat asiat maakotka ja sääkset merkattuna Natura 2000-rajattuun karttaan.

Asiakirjasta Liite 5 Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnit julkinen yllä oleva kartta: s. 16, kuva 5 Matosuon Natura-alueesta. *(mielipiteessä edellä mainitut kartat)*

Vaikka siis toisen sääksen pesän sanotaan tuhoutuneen, tällä ei ole mitään merkitystä, koska paikka pidetään ns. ”varattuna” vuosikymmeniä sen jälkeen. Tästä on oikeuden päätöksiäkin olemassa. Kuten AVI sanoo Soinin Mustikkasuota koskevassa ympäristölupapäätöksessään 26.6.2019 s. 31-32: ”**Korkeimman hallinto-oikeuden 23.9.2015 antamassa päätöksessä (taltionumero 2509)** on todettu 20 vuotta pesimättä olleen sääksen pesäpuun olevan luonnonsuojelulain 39 §:ssä tarkoitettu pesäpuu, vaikka pesinnässä olleen tauon perusteella on epävarmaa, tuleeko sääksi käyttämään pesäpuuta pesintään tulevina vuosina. **Sääksen pesäpuu saattaa olla tyhjiillään jopa 30 vuotta, kunnes pesä tulee jälleen asutuksi** (Luonnontieteellinen keskusmuseo, petolintuseuranta, kirjallinen tiedonanto 2.10.2018).” AVI:n päätös Liite 3.

1. Soinin kunnan aiemmat perustelut alueesta ja sen turvetuotantokäytöstä

Soinin kunta on jo aiemmin antanut lausuntoja Mustikkasuon alueesta, joka sijaitsee juuri tuulivoimakaavan reunalla, siten, että osa Mustikkasuon alueesta kuuluu myös Kimpilamminkankaan kaava-alueen sisälle.

Yle Uutisissa on ollut 2.10.2018 uutinen siitä, ettei Soinin kunta halua turvetuotantoa Mustikkasuolle, koska Mustikkasuo sijaitsee aivan Natura 2000-alueeseen kuuluvan Matusuon läheisyydessä. Mustikkasuo on siis Natura-alueen ja tuulivoiman kaava-alueen välissä. Huomattava on, että samat perustelut, miksei turvetuotantoa haluta Mustikkasuolle, pätevät myös siihen, miksei tuulivoimaakaan tämän logiikan mukaan saa tuoda alueelle.

”Soini ei halua turvetuotantoa Mustikkasuolle

”Mustikkasuo sijaitsee aivan Natura 2000 -alueeseen kuuluvan Matusuon läheisyydessä. Turvetuotannon pelätään vaarantavan Natura-alueen.

Soinin kunta ei tue Vapon suunnitelmia aloittaa turvetuotanto Mustikkasuolla.

Soinin teknisen lautakunnan antaman lausunnon mukaan AVI:n ei tule antaa siihen ympäristölupaa. Perusteena on se, että **Mustikkasuo sijaitsee aivan Natura 2000 -alueeseen kuuluvan Matusuon läheisyydessä.** Mustikkasuon mahdollinen turvetuotantoalue voisi aiheuttaa pintavesien valumisen väärään suuntaan.

Turvetuotannon epäillään **häiritsevän myös metsäpeurojen laiduntamisalueita.**

Soinin tekninen lautakunta toteaa varovaisuusperiaatteeseen vedoten, että hanke voisi vaarantaa Natura-alueita eikä lupaa siksi tule myöntää.” <https://yle.fi/uutiset/3-10433967>

Kyseinen Mustikkasuo (punainen nuoli) on aivan Kimpilamminkankaan suunnitellun tuulivoima-alueen välittömässä läheisyydessä, kts. kartta alla. Sinisellä ympäröity Natura 2000-alueen se osa mikä kartalle mahtuu. Sekä Mustikkasuo että Natura 2000-alue ovat siis aivan vierekkäin, joten **Mustikkasuolla sijaitseva sääksen pesä ja Natura 2000-alueella sijaitseva maakotkan pesä tulee erityisesti huomioida ELY:n antaessa alueesta YVA-yhteysviranomaisen lausuntoaan.**

1. AVI ei myöntänyt ympäristölupaa Mustikkasuon turvetuotantoon

Asiasta ja alueesta on myös AVI:n päätös, koskien Mustikkasuon ympäristölupaa. Liite 3. Siitä käy selville, että tuolloin niin Soinin kunta kuin ELY ja Metsähallituskin olivat kaikki lausunnoissaan sitä mieltä, ettei Mustikkasuolle tule tuoda turvetuotantoa. Perusteluina olivat juuri Natura 2000-alue suojeltuine suurine petolintuineen ja muine seikkoineen. Käsityksemme mukaan näiden samojen perusteiden tulee olla voimassa myös nyt, kun kyse on vielä laajempivaikutuksista teollisesta toiminnasta eli tuulivoimasta.

Myös YVA-selostuksen sivulla 134 olevassa kuvassa 15-3 näkyvät Linnustollisesti huomionarvoiset ja arvokkaat alueet. Ote alla. Huomionarvoista on, että **voimaloiden 26 ja 24 välittömässä läheisyydessä on huomionarvoinen ja arvokas alue,** mutta silti sinne on voimalat suunniteltu. Metson alue Mustikkasuon kärjessä sisältyy lisäksi kaava-alueeseenkin. *(mielipiteessä selostuksen kuva 15-3 ja ote kaavaluonnoksesta)*

2. Etäisyydet

Etäisyys Kimpilammin kaava-alueen reunasta Natura-alueen reunaan on yhteysviranomaisen lausunnon s. 18 mukaan n. 200-300 metriä. ”Hankealueelle sijoittuu osittain Matusuonniemen Natura 2000 -alue ja hankealueen pohjoispuolella noin 200 - 300 metrin etäisyydellä on Matusuon Natura 2000 -alue sekä lähes samalla rajauksella soidensuojeluohjelmaan kuuluva luonnonsuojelualue.” Kaava-alueen etäisyys Natura-alueista tulee olla vähintään 500 metriä. **Alue on siis liian lähellä.**

Vieressä on myös Mustikkasuo, josta Soinin kunta on lausunut vuonna 2018 yllä olevalla tavalla turvetuotantoon liittyen. Matosuon Natura 2000-alue sijaitsee kartalla Mustikkasuon yläpuolella ja sen koillispuolella.

1. Maakuntakaavassa määrätty 2 km etäisyys Natura-alueen rajasta tv-alueen rajaan

Saman kunnan eli Soinin Pesolan tuulivoima-asiassa Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen ELY-keskuksien lausunnoissa on vähimmäisetäisyytenä 3 km ja maakuntakaavassa on määrätty 2 km etäisyys Natura-alueen rajasta, ei pesästä tuulivoima-alueen rajaan. Kts. alla oleva ote.

S. 58 Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaselostuksessa:

”Toisaalta Haukisuo-Härkäsuu-Kukkonevan Natura-alueella (FI0900093) on vuosikymmeniä tiedossa ollut uhanalaisen, tuulivoimalle herkän lajin reviiri, joka oli asuttu viimeksi vuonna 2011. Jotta Natura-alue kokonaisuudessaan säilyisi lajin potentiaalisena pesimäalueena, jätettiin poikkeuksellisesti **2 kilometrin suojaetäisyys Natura-alueen reunasta tuulivoima-alueiden reunaan**. Muissa tapauksissa suojaetäisyys on laskettu uhanalaisen lajin pesältä. Tuulivoima-alueiden yleiskaavan valmistelun yhteydessä tehdään alueille yksityiskohtainen Natura-arvio.”

Natura-alueen suojeluperusteena mainitun uhanalaisen lintulajin saalistusalue voi ulottua myös hankealueelle, jolloin vaikutuksia ei kyseisen lajin kohdalla voida täysin poissulkea. Käytöstä poistettu VAPO:n turvesuo on maakotkilla hyvin suosittu saalistuskohde. Tämä on ilmennyt myöskin mainitussa Pesolan HAO:n päätöksessä. Asia käsitellään tarkemmin tuonnempana.

3. Maakotka

Maakotka on Suomessa uhanalainen laji.

1. Uudet tutkimustulokset

Uusia tutkimustuloksia koskien tuulivoimaloiden vaikutuksia merikotkiin on julkaistu hiljattain: TEM:in kirjallisuusselvitys koskien tuulivoimaloiden vaikutuksista linnustoon ja ja lepakoihin (2017), Norjalaisen Espen Lie Dahlin tohtorinväitöskirja (2014) ja Turussa Fábio Balotari Chiebáon julkaistu väitöskirja (2018). Tämä ja muu materiaali merikotkiin liittyen pätee suurimmalta osin myös maakotkiin, joita Kimpilamminkankaan alueella on havaittu.

Lintuharrastajien antama lehdistöviesti ”Ei tuulivoimaa merikotkien saalistusalueelle” vahvistaa käsitystä siitä, että on valittava joko tuulivoima tai merikotkan/maakotkan kannan elinvoimaisena säilyminen. Kimpilamminkankaalla ja Soinissa ylipäättään on valittu ensimmäinen vaihtoehto, vaikka se on lintudirektiivin ja luonnonsuojelulain vastainen valinta, sillä maakotkan pesä, saalistusalue ja koko sen elinpiiri lentoreitit mukaan lukien ovat tiukan suojelun alaisia. Lisäksi kaavan vähättelyjä tuulivoimaloiden vaikutuksesta maakotkaan voidaan tarkastella tahallisesti aiheutettuna luontovahinkona.

TEM:in selvityksessä 2017 todetaan, että merikotka on ”piittaamaton” ja siksi se helposti törmää tuulivoimaloihin. s.16

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80066/TEMrap_27_2017_verkkojulkaisu.pdf.

Espen Lie Dahl

Norjalaisen Espen Lie Dahlin tohtorinväitöskirjan alla olevasta englanninkielisestä tekstistä ote vapaasti suomennettuna:

Norjalaisen Espen Lie Dahlin tohtorinväitöskirjan (2014) perustana ovat hänen pitkäaikaiset, yli kymmenen vuotta kestäneet havaintonsa merikotkista yleensä ja lisäksi erityisesti tuulivoimaloiden vaikutuksista merikotkapopulaatioon. Dahl toteaa väitöskirjassaan, että **alle 5 km etäisyydellä tuulivoimaloista pesivien merikotkien määrä väheni niiden törmäyttä tuuliturbiineihin.** Kahdentoista vuoden aikana sen jälkeen, kun voimalat tutkitulle alueelle valmistuivat, 57 merikotkaa, eli 1/3 populaatiosta kuoli törmäyttään voimaloiden roottoreihin.

Toisen tutkitun alueen, Smolan seudun merikotkapopulaation on päinvastoin todettu voivan hyvin, koska etäisyys pesistä voimaloihin on yli 5 km. Merkinä siitä on kannan pysyminen samankokoisena, eli 50 pesivänä parina, joiden poikasten määrä on pystynyt korvaamaan tuulivoimapuiston lähellä pesivien törmäykseen kuolleiden merikotkien määrän. Dahl esittää tutkimustensa perusteella, että **ainoa keino törmäysten välttämiseksi on suunnitella 5 km etäisyys merikotkan pesän ja tuulivoimaloiden välillä.** Se on raja kuoleman ja elämän välillä, Dahl toteaa.

"Espen Lie Dahl has been studying the effect of the development of Smøla's wind farm on the nesting sea eagle population in the area, and the ensuing mortality rates. He recently defended his PhD thesis "Population dynamics in white-tailed eagles at an on-shore wind farm area in coastal Norway" at NTNU.

Many of the birds that have died by flying into the wind turbines had their nesting territory within a five kilometre radius of the wind farm, meaning that the population in this area has dropped since the wind farm was built.

Since the wind farm was established twelve years ago, research has shown that one-third of deceased adult sea eagles died in a collision with the rotor blades of a wind turbine. That's 57 individuals, all told.

But the Smøla population as a whole has remained stable at 50 breeding pairs of eagles."

"This means that the birds living outside of the five kilometre limit are living well enough to make up for the population decrease within the wind park area," Dahl says.

Alla olevassa kuvassa tutkimuksen kohteena olevan merikotkapaikasen ensimmäisiä lentoreittejä syyskuussa 2014. Lentojen määrä ja reitit osoittavat, että merikotkan poikaset lentävät **"useiden kilometrien säteellä pesästään", eivätkä ainoastaan pesän läheisyydessä, kuten Kimpilamminkankaan kaava-aineistossa virheellisesti väitetään.**

Fabio Balotari Chiebáo

Norjalaistutkimuksen tuloksia vahvistaa Turussa (2018) julkaistussa väitöskirjassaan **tohtorikoulutettava Fabio Balotari Chiebáo,** joka toteaa useiden tutkimusten osoittavan, että tuulivoimarakentamisella voi olla haitallisia vaikutuksia lintuihin ja lepakoihin. Myös Chiebaon omat tutkimustulosten johtopäätökset osoittavat, että **tuulivoimalan lähellä pesivien merikotkien pesinnät epäonnistuvat:**

"– Lähellä tuulivoimalaa pesivät merikotkat epäonnistuvat pesinnässään useammin kuin kauempana pesivät. "On mahdollista, että tuulivoimalat aiheuttavat emolintujen kuolleisuutta tai muuta häiriötä niiden pesinnälle, Turun yliopiston tohtorikoulutettava Chiebáo sanoo."

Chiebáo tutki Turun yliopistoon tekemässään väitöskirjassa tuulivoimarakentamisen mahdollisia vaikutuksia merikotkiin.

"... tuulivoimarakentamisella voi olla haitallisia vaikutuksia erityisesti lintuihin ja lepakoihin. Liitelevänä petolintuna myös merikotka on altis törmäämään tuulivoimaloiden turbiineihin. "

Balotari Chiebáo tutki väitöskirjassaan myös nuorten merikotkien liikkumista ja elinympäristön valintaa sen jälkeen, kun ne ovat lähteneet pesästä ja synnyinreviiriltään. Tohtorikoulutettava pystyi seuraamaan lintujen liikkeitä WWF Suomen merikotkatyöryhmän niille asentamien satelliittilähettimien avulla.

”Paikannustiedot osoittavat, että poikaset liikkuvat pesästä lähdön jälkeen keskimäärin kahden kuukauden ajan synnyinreviirillään, useiden kilometrien säteellä pesästä.”

”Tuulivoimaloiden harkittu sijoittaminen on tärkeää, jotta voimaloiden eläimille aiheuttamat vahingot voidaan minimoida. Tästä syystä tarvitaan tutkimuksia tuulivoimaloiden vaikutuksista. Balotari Chiebaón mukaan **huonosti sijoitetun voimalan vaikutuksia on vaikea korjata jälkikäteen.**”

Lähde: Spatial behaviour, habitat use and breeding performance of a long-lived raptor in the context of wind energy, Fábio Balotari Chiebaón Väitöskirja, Turun yliopisto, 16.3.2018

Sähköisen julkaisu <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-29-7145-9>

Suomessa Simon tuulivoimala-alueella kuolleen merikotkan vuoksi lintuharrastajat vetoavat, että tuulivoimaloita ei saisi rakentaa kotkien reviirille:

Lintuharrastajat vetoavat, että tuulivoimaloita ei rakennettaisi kotkien pesimä- ja saalistusalueelle, (2017) Yle :

”Meri-Lapissa lintuharrastaja, petolinturengastaja Kari Oittinen vetoaa 19.5.2017, että tuulivoimaloita ei rakennettaisi kotkien pesimä- ja saalistusalueelle. Kaksi vuotta sitten Meri-Lapissa iloittiin alueen ensimmäisestä merikotkan poikasesta – **nyt linnun kohtaloksi koitui tuulivoimala.**

Merikotka löytyi kuolleena Simossa sijaitsevan Maksniemen tuulivoimapuiston alueelta. Simon tuulivoimapuisto on sijaintinsa vuoksi kotkille erityisen vaarallinen. – Se on vaarallinen sen takia, että puistot suuntautuvat kaakosta luoteeseen. Muuttavat linnut joutuvat ylittämään rivistön kahteen kertaan ja pesivät linnut pahimmillaan montakin kertaa päivässä, Oittinen kertoo.”

Lähde: Kuollut merikotka, 19.5.2017 klo 16:40 Jenni Mehtonen/Yle 555

Simon merikotkakuolema osoittaa päinvastaista kuin FCG:n tekemät Simon ja lin seudun linnustoselvitykset.

Näiden uusimpien tutkimustulosten, uhanalaiskartoituksen ja lintuharrastajien raportoinnin johtopäätös on, että tuulivoimalat aiheuttavat vakavan riskin merikotkapopulaatiolle, **mikäli voimalat sijaitsevat alueella, jossa saalistaa tunnetusti reviiriuskollinen merikotka. Lisäksi voimaloiden sijaitessa liian lähellä pesäpaikkoja voimaloiden aiheuttamat häiriövaikutukset todennäköisesti aiheuttavat pesinnän epäonnistumisen.**

Pelkkä häirintä araksi todetun merikotkapesän läheisyydessä, tai merikotkan **elinympäristössä tehdyt muutokset aiheuttavat pesinnän epäonnistumisen lisäksi pesän hylkäämiseen.**

On todennäköisestä, että myös Kimpilamminkankaan hankkeen voimalat aiheuttavat vakavan riskin hankealueella ja sen vaikutusalueella eri korkeuksilla saalistaville ja liiteleville sekä alueella reviiriään pitävillä maakotkille. Kun on tiedossa, että maakotkapopulaation kanta Suomessa on jo arvioitu vaarantuneeksi (VU): on suuri uhka, että se keskipitkällä aikavälillä häviää. Tuulivoimaloita ei enää pidä rakentaa ns. väärin paikkoihin, esim. maakotkien tai muiden törmäysalttiiden lintujen elinpiiriin tai saalistusreitin läheisyyteen. (Uhanalaiskartoitus, 2015)

Kimpilamminkankaan tuulivoimapuisto aiheuttaa yllä mainittuja vakavia vaikutuksia maakotkalle, eli sellaisia, jotka aiheuttavat niin voimakkaita muutoksia maakotkan elinympäristössä, että **hankkeen toteutuessa maakotkan ja sen elinympäristön suojele ei ole mahdollista.**

Punainen kirja 2019 on Suomessa järjestyksessään kolmas lajien uhanalaisuusarviointi, joka noudattaa kansainvälisen luonnonsuojeluliiton IUCN:n ohjeita. Lajien uhanalaisuutta arvioi ympäristöministeriön asettaman ohjausryhmän johdolla 180 lajiasiantuntijaa.

Maakotka. Lajia koskevat hallinnolliset lajitiedot:

- Erityisesti suojeltavat lajit (Luonnonsuojeluasetus 14.2.1997/160, liite 4 19.6.2013/471)
- Uhanalaiset lajit (Luonnonsuojeluasetus 14.2.1997/160, liite 4 19.6.2013/471)
- EU:n lintudirektiivin I-liite
- Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2010–2011)

Elinympäristö, ensisijainen

- Mk – kangasmetsät

Elinympäristö, muu

- S – Suot

Uhanalaisuuteen johtaneet syyt

- P – Pyynti
- H – Häirintä ja liikenne
- Ke – Keräily ja poiminta
- Mv – Vanhojen metsien väheneminen

Uhkatekijät tulevaisuudessa

- H – Häirintä ja liikenne
- Mv – Vanhojen metsien väheneminen
- P – Pyynti
- R – Rakentaminen (maalla)

<https://punainenkirja.laji.fi/results/MX.26727?year=2019>

Punainen lista: Useiden uhanalaisten lajien suojelua tulisi tehostaa kannan kehityksen kääntämiseksi.”s. 565. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/299501>

Näilläkin kaikilla perusteilla maakotkan pesän lähelle, saalistusalueelle ja muulle elinalueelle ei tule sijoittaa tuulivoimaloita. Turvetuotannosta poistuneet VAPO:n turveneivat, Enegiequellen juuri ostamat maa-alueet ovat juuri näitä maakotkalle otollisia saalistusalueita. Kts. perusteet tälle väitteelle hieman myöhemmin, jossa Pohjanmaalla oli tutkittu satelliittiseurannan avulla maakotkien käyttäytymistä turvenevojen alueilla. Ne etsivät aktiivisesti ruokaa niiltä, koska niissä oli ruohomättäitä, joissa niiden saaliseläimet elävät.

3. Etäisyydet maakotkan pesästä lähimpien voimaloiden alueisiin

Seuraavassa esitetään etäisyydet lähimpien voimaloiden alueisiin:

Maakotkan pesästä lähimmän voimalan 24 alueeseen on alle ... km, vain ... metriä.

Toisen voimalan 26 alueeseen on oman mittauksen mukaan maakotkan pesästä .... metriä: Metsähallituksen lausunnon mukaan ... km., lähde: YVA-selostus. Emme tiedä pesän tarkkoja koordinaatteja, joten MH:n tieto on tarkempi, koska heillä on tarvittava tarkka tieto.

Ja kolmannen voimalan 28 alueeseen maakotkan pesästä on ... metriä, meidän mittaustemme mukaan, mutta sekin saattaa olla liian pitkä, koska edellisessäkin heittoa oli noin 600 m. Pyydämme ELY:ä tarkistamaan näiden oikeat etäisyydet ja tekemään johtopäätökset niillä perusteilla.

Voimalan 29 tv-alueeseen on ... metriä maakotkan pesästä meidän mittauksemme mukaan, pyydämme tarkistamaan tämänkin:

Voimalaan 27 on ... metriä maakotkan pesästä.

Voimalaan 25 on ... metriä maakotkan pesästä, tämän myös pyydämme tarkistamaan:

Nämä kaikki kuusi voimala-alueita Kimpilamminkankaalla ovat liian lähellä maakotkan pesää. **Kaikki ne ovat alle 3 km:n päässä tuulivoimalan alueesta, mahdollisesti jopa alle 2 km:n koska emme tiedä tarkkaa pesän sijaintia kartalla, vaikka meillä on pesäpuusta kuvakin otettuna.**

Kaavavaiheessa etäisyys on laskettava tv-alueesta, ei nykyisestä voimalan paikasta, koska voimalan paikka voi siirtyä vielä moneen kertaan oman pikkualueensa sisällä. **... kilometrin säde maakotkan pesästä ulottuu noin Sianpesäkankaaseen asti.** Kts. seuraavat ELY:jen ja MH:n lausunnot muulta alueelta Soinissa, jossa on maakotkien pesiä.

3. Etelä-Pohjanmaan ELY:n lausunto Soinin Pesolasta maakotkaan liittyen

Maakotkien pesiin tulee olla 3 km:n etäisyys, tämä ilmenee Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnosta Soinin Pesolan hankkeessa. **Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen** lausunnossa Soinin Pesolan Natura-arvioinnin päivityksestä v. 2017, s. 4-5: *”(mielipiteessä ote ELY-keskuksen lausunnosta, joka tarkoitettu oikeuskäyttöön)*

Metsähallituksen lausunto samasta maakotka-asiasta

s. 5: ”Metsähallitus toteaa 27.3.2017 päivityksessä lausunnossaan (MH 4128/2013) Pesolasta:”

”Tutkimuksissa (kuten myös Rambollin 2014 tekemässä Natura-arvioinnissa, kuvat 8 ja 9) on aiemmin todettu, että tärkein yksittäinen kotkan reviirillä esiintymistä selittävä tekijä on etäisyys pesästä. **Tähän viitaten Metsähallitus pitää virheellisenä Natura-arvioinnin päivityksessä olevaa ydinreviirin mallinnukseen perustuvaa tulkintaa, jossa noin 2 km:n etäisyydellä pesästä olevat tuulivoimapuiston alueet on jätetty ydinreviiritulkinnasta pois, mutta ydinreviiriin on rajattu jopa n. 10 km pesästä sijoittuvia alueita, ilman että tälle on teorian lisäksi konkreettista tukea esimerkiksi maastohavainnoista.**”

”Täten Metsähallitus katsoo, että 2 km turvaetäisyyden ei suoraan voida katsoa takaavan lentopoikasille hyvin vähäistä törmäysriskiä.” Mustaus oma.

”Johtopäätöksissään Metsähallitus lausuu, **ettei hankkeen merkittäviä maakotkaan kohdistuvia vaikutuksia voida sulkea pois.**” Mustaukset omia.

Pyydämme ELY:ä ottamaan nämä yllä esitetyt lausunnot yleisellä tasolla Pesolasta huomioon myös, kun ELY antaa YVA-yhteysviranomaisen lausuntoaan saman kunnan Kimpilamminkankaasta.

Kimpilamminkankaassa ei täyty maakuntakaavan määräys 2 km:n etäisyydestä Natura-alueen reunasta tuulivoima-alueen reunaan. Lisäksi ELY:n lausunnossa Pesolasta sanottiin, että ”alle kolmen kilometrin etäisyydellä pesästä sijaitsevat voimalat voivat muodostaa törmäysriskin lentopoikasille.”, joten etäisyyden tulee tässäkin olla yli 3 km. Samoin Metsähallitus kritisoi lausunnossaan Pesolasta, että ” 2 km turvaetäisyyden ei suoraan voida katsoa takaavaan lentopoikasille hyvin vähäistä törmäysriskiä.”

Mikään näistä etäisyyden ehdoista ei täyty Kimpilamminkankaan tapauksessa. Natura-alueen rajasta tuulivoimakaavan rajaan on liian lyhyt matka ja ainakin kolmen voimalan alue on n. 2 km:n päässä maakotkan pesästä ja ainakin kuuden voimalan alue on alle 3 km pesästä. **Pyydämme ELY:ä tarkistamaan nämä etäisyydet, koska epäilemme, että meidän mittamme ovat liian pitkiä, koska meillä ei ole tarkkoja pesän koordinaatteja.**

Maakuntakaavassa Kimpilammin aluerajauksessa on lähellä aluetta pesivä, aluetta säännöllisesti käyttävä ja alueen yli muuttava linnusto. Maakuntakaavamääräyksessä sanotaan, että ”alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota alueella pesivään, aluetta säännöllisesti käyttävään ja alueen yli muuttavaan linnustoon...” Nyt ei erityistä huomiota ole kiinnitetty, vaan Soinin kunta on päinvastoin laajentanut Kimpilamminkankaan tuulivoima-alueita siitä, mitä se oli maakuntakaavassa.

Jo maakuntakaavavaiheessa on nimenomaisesti päätetty, että maakotkalla Natura-alueen **reunasta** tuulivoima-alueiden **reunaan** tulee olla poikkeuksellisesti 2 km:n suojaetäisyys. Etäisyyttä EI siis lasketa tuulivoimaloista pesään. **Tämä maakuntakaava on jo lainvoimainen, ja sen sisältämät ohjeet kunnankin olisi tullut tietää.**

Poikasten on todettu Ruotsissa tehdyssä satelliittiseurannassa viihtyvän **enimmäkseen** kahden kilometrin etäisyydellä pesästään lentoon lähtöä seuranneina kahdeksana viikkona. Sandgren 2012. Myöhemmin tietysti niiden lentoetäisyydet kasvavat.

Asukashavaintojen mukaan kotkia on useampiakin alueella, koska kaksikin kotkaa on havaittu kerrallaan ja useamman kerran. Asukkaiden havaintopäiväkirja maakotkasta alla. Havaintoja on siellä kaikkiaan 31 kpl aikavälillä 25.2.2020-11.8.2020. Liitteessä 1 nämä ja myös toisten asukkaiden havaintopäiväkirjat maakotkasta ja muista linnuista. Alla olevat havainnot ovat Tiirassa nähtävillä, samoin ... tekemät havainnot on viety Tiiraan, kuten Sankilammeltakin maakotka-, metso- ja hiirihaukkahavainnot ovat Tiirassa. *(Mielipiteessä lista tehdyistä maakotkahavainnoista)*

Havaintoja eri lajeista on näissä havaintopäiväkirjoissa erittäin paljon, yhteensä satoja. Jo pelkästään maakotkahavaintoja on yllä 31 kpl, ja niitä on havaittu kahtakin maakotkaa kerrallaan. Samalla tavalla on muidenkin lintujen kohdalla, että niitä on havaittu useita kerralla. Nämä aiemmin tässä mielipiteen sisällä esitetyt maakotkahavainnot ovat ajanjaksolta 25.2.2020-21.8.2020 eli n. 5-6 kk ajalta, hyvin lyhyen ajanjakson ajalta siis.

4. Sääksi

2.5.1. Etäisyydet kaava-alueesta sääksen pesäpuuhun

Kimpilamminkankaassa etäisyys kaava-alueesta sääksen **pesäpuuhun on ... metriä** tai alle. Alla kuva luontoselvityksestä, liite 6, s. 40 kartasta, jossa sääksi on merkitty punaisella neliöllä: *(mielipiteessä kartta luontoselvityksestä)*

Pyydämme ELY:ä tarkistamaan tarkan mitan, koska koordinaatteja meillä ei ole, joilla saisi varman mitan.

2.5.1.1. Etäisyydet ...pesäpuusta lähimpien voimaloiden alueisiin

Etäisyys sääksen pesäpuusta lähimpään tuulivoimalan 26 alueeseen on .... m. Voimalaan 28 on sääksen pesäpuusta noin ... km, tarkemmin ... m.

Myöhemmin esiteltävässä AVI:n kielteisessä ympäristölupapäätöksessä Mustikkasuon alueelle, sanotaan s. 48-49, että ”Kyseessä oleva laji vaatii poikkeuksellisen suurta rauhaa elinpiirinsä ydinosaan, jossa pesä tai pesät sijaitsevat. Pesintä keskeytyy helposti, jos sitä häiritään. Pesän lähellä ei tämän vuoksi saa olla ihmisen aiheuttamia häiriöitä, kuten asutusta tai liikennettä.

Metsähallituksen omiin talousmetsiinsä laitimissa suojelurajauksissa pesän ympärillä 400 metrin säteellä ei sallita mitään toimia ja **2 kilometrin säteellä ei sallita metsätaloustoimia 15.2.-31.7. eikä mitään reittejä tai rakenteita.** Saalistusympäristöinä lajille ovat tärkeitä avoimet ympäristöt, kuten suot ja avohakkuualueet.” Koska kaikki nämä yllä mainittujen tuulivoimaloiden numeroiden 26, 24 **alueisiin on alle ... km, ja voimalan numero 28 alueeseen vain ... m yli ... km:n, voimalat on suunniteltu liian lähelle sääksen pesää. Pyydämme ELYä tarkistamaan etäisyydet, koska sillä on varmasti pesän koordinaatit olemassa.**

On huomattava, että Energiequellen ostama 180 ha maata VAPO:n turvenevalta, jossa turpeennosto on lopetettu, tällä alueella sijaitsevat voimalat 11, 18, 16, 15, 17, 19 ja 20. Näin ollen niin sääksien kuin maakotkienkin elinreviiri kapenee erittäin paljon. Lisäksi nämä voimalat ovat todellinen uhka näiden isojen päiväpetolintujen saalistukselle ja niiden saalistusreviirille.

2.5.1.2. Etäisyydet ... pesäpuusta lähimpien voimaloiden alueisiin

Toinen sääksen pesä on ... alueella. Sieltä on tv-kaavan rajalle ... m omien laskelmiemme mukaan. Pyydämme ELYä laskemaan tarkemmat etäisyydet, koska koordinaatteja pesäpuuhun meillä ei ole.

Voimalaan 13 tästä sääksen pesästä on ... m, voimalaan 17 on ... m ja voimalaan 19 on ... metriä. Pyydämme ELY:ä tarkistamaan mitat koordinaattien avulla.

Tähän toiseen sääksen pesään, joka sijaitsee ... alueella, pätee Metsähallituksen omiin talousmetsiinsä yllä sanomat etäisyydet, ”...ettei pesän ympärillä 400 metrin säteellä ei sallita mitään toimia ja **2 kilometrin säteellä ei sallita metsätaloustoimia 15.2.-31.7. eikä mitään reittejä tai rakenteita.** Saalistusympäristöinä lajille ovat tärkeitä avoimet ympäristöt, kuten suot ja avohakkuualueet.” Lainaus AVI:n päätöksestä, joka käsitellään jäljempänä. Koska yllä mainitut tuulivoimaloiden nroiden 19 ja 17 **alueisiin on alle ... km, ja voimalan numero 13 alueeseen vain ... m yli ... km:n, voimalat on suunniteltu liian lähelle tätäkin sääksen pesää. Pyydämme ELY:ä tarkistamaan koordinaateista etäisyydet pesästä tuulivoimaloiden alueiden reunaan, ei voimaloihin, koska pohjatutkimusten jälkeen voimaloiden alueet saattavat siirtyä.**

Kaikkiaan siis ainakin 4, mahdollisesti 6 voimalaa ovat sääksenkin takia toteuttamiskelvottomia. Lisäksi maakotkalla on pidemmät suojaetäisyydet, jolloin voimaloita tulee senkin vuoksi poistaa. Koska koko tuulivoima-alueella on paljon turpeennostokäytössä olevia avoimia ympäristöjä, kuten nevoja, soita ja avohakkuualueita, **alue on otollinen saalistusympäristö niin sääkselle kuin maakotkalle.**

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä 12.6.2020, 20/0222/2, koskien Pesolan tuulivoimahanketta, sanotaan s. 33, että: ”Keski-Suomen ELY-keskus on tutustunut myöhemmin satelliittiseuranta-aineistoon, joka on hankittu sellaiselta Pohjanmaalla sijaitsevalta maakotkareviiriltä, jolla on sekä luonnontilaisia soita että turvekenttiä. Havaintojen perusteella maakotka on käyttänyt turvesoiden reunoja varsin aktiivisesti ja hyvin samaan tapaan kuin luonnontilaisia avosoita. Paikannustihentymät ovat nimenomaan soiden reunoilla, mikä osoittaa, että maakotkat käyttävät turvetuotantokenttiä enemmän saalistamiseen kuin nousevien ilmavirtausten haeskeluun. Sito Oy:n tarkastelussa jokainen rakennus syrjäisempiä latoja myöten on laskettu häiriötekijäksi, joilla on 500 metrin puskurivyöhyke. Rakennuskannan vaikutusta maakotkan ydinreviirin sijoittumiseen tulisi arvioida vain asuttujen asuinkiinteistöjen ympärille muodostettavilla puskureilla. Tällöin käsitys rakennuskannan aiheuttamasta häiriövaikutuksesta muuttuu olennaisesti, mutta varmasti totuudenmukaisempaan suuntaan.”

Keski-Suomen ELY-keskus on siis suhtautunut melkoisen kriittisesti Sitowisen Soinin Pesolasta tekemään tarkasteluun häiriötekijöistä maakotkan osalta. Siinä oli myös ladot ym. merkitty jo olemassa oleviksi häiriötekijöiksi, ennen tuulivoimaloiden tuloa. Sama Sitowise on tehnyt myös Soinin Kimpilamminkankaan konsulttityöt.

2.5.2. KHO-päätös 2015:31 sääkseä ja turvetuotantoa koskien, valittajina mm. ELY-keskus

Viittaamme Vaasan hallinto-oikeudessa ja KHO:ssa käsiteltyyn sääksiasiaan. **KHO piti voimassa Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen koskien kalasääskeä ja turvetuotantoa. KHO-päätös 2015:31.** Päätöksen päiväys on 9.1.2015. Otteita siitä alla:

”Aluehallintovirasto oli myöntänyt ympäristöluvan turvetuotantoon lohkoilla 3 - 8. Päätöksen perusteluissa todettiin muun ohella, että kalasääsken pesäpuu ja sen ympäristö oli rajattu tuotantoalueen ulkopuolelle.

Hallinto-oikeus kumosi aluehallintoviraston päätöksen ja hylkäsi ympäristölupahakemuksen koskien turvetuotantoa lohkoilla 3 - 8. ---

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt ympäristöluvan turvetuotantoon lohkoilla 3 - 8. **Lupaan ei ole sisällynyt lupamääräyksiä, joiden tarkoituksena olisi suojata kalasääskeä tai sen pesäpuuta.”**

”Korkein hallinto-oikeus hylkäsi toiminnanharjoittajan valituksen hallinto-oikeuden päätöksestä.”---

”Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry ja **Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen** ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue ovat valituksissaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä vedonneet muun ohella siihen, että **päätöksen seurauksena aiheutuu luonnonsuojelulain 39 §:ssä tarkoitetun häirintäkiellon vastaisia seurauksia.** Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen valituksessa todetaan, että luonnontieteellisen keskusmuseon rengastustoimiston suositusten mukaan kalasääsken pesäpuun ympärille tulisi jättää **500 - 800 metrin suojavaöhyke muun muassa turpeenottohankkeisiin nähden.** Valituksessa todetaan, että Metsähallituksen petolintuvastaava suosittelee kalasääsken pesään jätettäväksi **1,1 kilometrin suojavaöhykkeen turpeenottoalueisiin nähden.** Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:n valituksessa on todettu, että

Luonnontieteellisen keskuksen rengastustoimiston asiantuntijoiden mukaan kalasääskellä tulisi olla pesintäaikana suojaetäisyytenä 1,1 kilometriä häiriintymätöntä aluetta.”

”Korkeimmalle hallinto-oikeudelle annetun vastaselityksen liitteenä tänne on toimitettu Sääksisäätiön muistio 22.9.2013, joka koskee sääksen pesintämahdollisuuksien turvaamista turpeenottoa. Mainituksessa todetaan muun ohella, että sääksi on erittäin **pesäpaikkauskollinen laji**, joka hyödyntää kerran valitsemaansa pesäpaikkaa vuodesta tai jopa vuosikymmenestä toiseen, jos pesä pysyy puussa ja pesän lähiympäristö lajille suotuisana. Muistiossa todetaan, että sääksille suotuisan pesimärauhan turvaaminen on jokaisella kohteella määriteltävä maasto-olosuhteiden ja maaston peitteisyyden perusteella.

Yleispätevää metrimäärää suojavyöhykkeen minimiarvolle on äärimmäisen vaikea, ellei mahdotonta määrittää. Jollakin kohteella saattaa 100 metriä olla riittävä määrä, kun taas toisella kohteella (avoin maasto) suojavyöhyke on nostettava vähintään 500 metrin tuntumaan. Muistiossa todetaan, että pesinnän suotuisa jatkuminen erilaisten rakennuskohteiden keskiöön jääneillä pesäpaikoilla voidaan turvata parhaiten "siirtämällä" linnut pesimään kohteen laitamille siten, että sinne rakennetaan esimerkiksi kolme tekopesää. Siirtyminen vaatii aikaa yleensä 0 - 3 vuotta”

”Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian.

1. Oy Alholmens Kraft Ab:n vaatimus katselmuksen toimittamisesta hylätään.

2. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta.”

4. [https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/201500031?languages\[\]=fi&offset=1&perpage=20&phrase=maakotka&sort=relevance&typelds\[\]=7&searchKey=635394&quickSearch=true](https://www.edilex.fi/kho/vuosikirjat/201500031?languages[]=fi&offset=1&perpage=20&phrase=maakotka&sort=relevance&typelds[]=7&searchKey=635394&quickSearch=true)

Riekko ja metso

Riekosta löytyy YVA-selostuksesta maininta s. 108: ”Matosuon pesimälajistoon kuuluu tämän hankkeen yhteydessä tehtyjen havaintojen ja **SSLTY:n MAALI-raportin** (SSLTY 2013) mukaan mm. metsähanhi (VU), mustakurkku-uikku (EN), **riekko** (VU), kurki (DIR), kapustarinta, pikkukuovi, liro (DIR), suopöllö.” ja s. 133: ”Matosuon pesimälajistoon kuuluu **omien havaintojen** ja SSLTY:n MAALI-raportin (SSLTY 2013) mukaan mm. metsähanhi (VU), myös Sikosuolta pesintään viittaava havainto), mustakurkku-uikku (EN), **riekko** (VU), kurki (DIR), kapustarinta, pikkukuovi, liro (DIR), suopöllö.”

S. 141: ”**Viranomaisen** ohjelmavaiheessa antamassaan lausunnossa **esille nostetut** metsähanheen ja metsoon sekä riektoon **mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset eivät ole todennäköisiä**, koska hankealueella tai sen vaikutuspiirissä **ei ole em. lajeille keskeisiä elinympäristöjä** (riekko ja metsähanhi) tai yksilömäärät ovat niin vähäisiä (metso). Riekkon ja metsähanhen keskeiset elinympäristöt sijoittuvat **hankealueen lähistöllä sijaitsevalle Matosuolle**. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia **Matosuon linnustoon etäisyyden vuoksi.**”

Kommentti: Yllä selostuksessa esitetään ensin, että hankkeen yhteydessä tehtyjen havaintojen ja SSLTY:n MAALI-raportin mukaan Matosuon pesimälajistoon kuuluu riekko. Ja että siitä on tehty omia havaintoja. Kuitenkin vajaan kymmenen sivun päästä samassa selostuksessa sanotaan, että viranomaisen esiiin nostamat mm. riektoon ja metsoon mahdollisesti aiheutuvat **vaikutukset eivät ole todennäköisiä**, koska hankealueella tai sen vaikutuspiirissä lajeille keskeisiä elinympäristöjä. Matosuo on merkitty kaava-alueen osaksi, ja **juuri siinä nimenomaisesti on linnustollisesti tärkeä**

alue, kuten selostuksen sivulla 134 kartassa näkyy. Siinä on nimenomaisesti **iso metsolle arvokas alue**. **Käsityksemme mukaan selostuksessa esitetyt tiedot ovat erittäin ristiriitaisia. Ristiriita on edellä s. 141 viimeisessä lauseessakin:” ...elinympäristöt sijoittuvat hankealueen lähistöllä sijaitsevalle Matusuolle....ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia Matusuon linnustoon etäisyyden vuoksi.”**

S. 141: ”Linnustollisesti arvokkaat ja huomionarvoiset alueet Toiminnan aikaiset häiriöt ovat pysyviä ja johtuvat pääosin häiriövaikutuksista. Suoria törmäysvaikutuksia ei arvioida syntyvän juurikaan, koska **hankealueella ei liiku merkittävästi lintuja**. Tuoreessa seurantatutkimuksessa (Suorsa 2018) todetaan, että **kanalinnut (metso) ovat potentiaalisin törmäyksille altis lajiryhmä ja että törmäykset tapahtuvat pääosin voimalan runkoon** lentävien lintujen luullessa valkeaa voimalan runkoa vapaaksi ilmatilaksi ympäröivän tumman metsän keskellä. Hankealueella pesii jokunen pari metsoja ja hieman runsaampana teeriä.”

Kommentti:

Asukkailla on paljon havaintoja, niin metsoista, riekoista, kuin muistakin linnuista hankealueelta. Kuvia on kaikista näistä. 18.8.2020 saatiin hyviä kuvia metsopoikasista koppelon kanssa. 5 poikasta ja koppelo. Kulopalonkankaan tiellä, joka tämäkin sijaitsee hankealueella.

Pyydämme ELY:ä tutustumaan alla olevaan asukkaiden riekko- ja metsoseurantaan, samoin kuin liitteessä 1 olevaan kanalintuseurantaan, jota ovat tehneet niin ... kuin ... sekä ... Näistä selviää yksiselitteisesti, että niin riekkoja kuin metsojakin on muuallakin kuin Matusuolla, johon YVA-selostuksessa viitataan. Enimmillään Tiirasta otetussa koosteessa alla on havaittu 7 kpl riekkoja yhdellä kertaa. (mielipiteessä lista riekkohavainnoista vuonna 2020)

4. Metsäpeura

Natura-arvioinnissa sanotaan s. 17: ”Tuulivoimahankkeiden **vaikutuksia ei ole tutkittu metsäpeuran osalta**.” Tämä on erittäin suuri puute. Selvitys metsäpeurasta ja vaikutuksista siihen on tehtävä oikeaan aikaan ja riittävän pitkänä, ELY-keskus osaa ohjeistaa tämän tarkemmin. Alueella on erittäin paljon metsäpeuroja. (*mielipiteessä ote metsäpeurapäiväkirjasta sekä kuvia metsäpeuroista*)

Yllä olevat kuvat ... ottamia vuonna 2020 metsäpeuroista alueella. Lisää metsäpeurakuvia luontoselvitykset kohdassa, missä kuvia myös muista alueella olevista eläimistä ja linnuista.

Yllä olevasta seurannasta näkyy, että alueella on todella paljon metsäpeuroja. Alla olevassa AVI:n päätöksessä Mustikkasuon turvetuotantoalueen ympäristölupaa, jota ei siis myönnetty, on myös hyvin paljon aineistoa alueen metsäpeurakantaan liittyen. Viittaamme siihen toiston välttämiseksi.

Metsäpeurasta ovat tiedot menneet ... erikseen **ELY:n....** ... on lähettänyt metsäpeuratiedot myös 13.8.2020 asti samalle henkilölle.

4. Aiempia päätöksiä tältä alueelta tai vastaavalta alueelta

1. AVI:n kielteinen päätös Mustikkasuon turvetuotantoalueen ympäristölupaa koskien

Alla tärkeimmät kohdat AVI:n päätöksestä olla myöntämättä Matusuon Natura 2000-alueen alapuolella olevalle Mustikkasuolle ympäristölupaa turvetuotantoa varten. Aivan välittömästi sen alla on Kimpilamminkankaan suunniteltu tuulivoima-alue. Mustikkasuon on siis pohjoisessa olevan Natura 2000-alueen Matusuon ja Kimpilamminkankaan hankealueen välissä. Ne, mitkä koskevat Mustikkasuota, koskevat myös Kimpilamminkankaan tuulivoima-aluetta.

AVI:n päätös 2089/ 2017 koskien **Mustikkasuon turvetuotantoalueen ympäristölupaa Soinissa, päätöspäivä 26.6.2019**, Dnro LSSAVI/2089/2017: Liite 3.

s. 7: ”GTK on määrittänyt Mustikkasuon luonnontilaisuusluokaksi 2.

Mustikkasuon pohjoispuolella, noin 260 metrin etäisyydellä tuotantoalueen rajasta sijaitsee Matusuon Natura 2000-alue (FI0800038), joka on pinta-alaltaan 838 hehtaaria. Matusuo on aapasuo, jolla on myös eksentrisen keidassuon piirteitä. Suo on suojeltu erityisten suojelutoimien alueena (SAC).

Matusuon Natura-alueen suojeluperusteisiin on vuonna 2016 esitetty lisättäväksi tiettyjä luontotyyppisiä ja yksi luontodirektiivin liitteen II laji; metsäpeura. Matusuon suojeluperusteena olevat luontotyypit lisäykset mukaan lukien ovat: humuspitoiset lammet ja järvet, pikkujoet ja purot, vaihettumissuot ja rantasuot, lähteet ja lähdesuot, letot, aapasuot, luonnonmetsät, harjumetsät sekä puustoiset suot. Alueella on tehty luonnonsuojelulain 65 § mukainen Natura-arviointi, jonka tuloksia on kuvattu jäljempänä.”

s. 16: Metsäpeura:

”Mustikkasuon turvetuotannolla tulisi olemaan myös epäsuoraa vaikutusta Natura-alueella tavattavaan metsäpeurakantaan vähentämällä vasomiseen ja laiduntamiseen soveltuvien alueiden määrää Natura-alueen läheisyydessä. Myös edellä mainitussa vaihemaakuntakaavan yhteydessä laaditussa Natura-arviossa (Ramboll 2017) todetaan, että **Matusuon lisäksi sen eteläpuolella ovat muutamat suoalueet, mm. Mustikkasuon, vaikuttavat karttatarkastelun perusteella metsäpeuralle laadukkailta vasomis- ja laidunalueilta.**

Edellä olevan perusteella **Mustikkasuon suunnitellun turvetuotannon haitallisia vaikutuksia metsäpeuralle ei voida luotettavasti poissulkea.**”

Mielipiteen kirjoittajan kommentti: Valokuvat, mitä tässä mielipiteessä on, on kaikki otettu nimenomaan turvesuolta, joissa ne paljon oleilevat. Yhden kerran niitä on näkynyt tiellä, muut havainnot ovat turvenevoilta jne.

Alueella on tehty luonnonsuojelulain 65 § mukainen Natura-arviointi, jonka tuloksia on kuvattu jäljempänä.”

s. 16: Metsäpeura:

”Mustikkasuon turvetuotannolla tulisi olemaan myös epäsuoraa vaikutusta Natura-alueella tavattavaan metsäpeurakantaan vähentämällä vasomiseen ja laiduntamiseen soveltuvien alueiden määrää Natura-alueen läheisyydessä. Myös edellä mainitussa vaihemaakuntakaavan yhteydessä laaditussa Natura-arviossa (Ramboll 2017) todetaan, että **Matusuon lisäksi sen eteläpuolella ovat muutamat suoalueet, mm. Mustikkasuon, vaikuttavat karttatarkastelun perusteella metsäpeuralle laadukkailta vasomis- ja laidunalueilta.**

Edellä olevan perusteella **Mustikkasuon suunnitellun turvetuotannon haitallisia vaikutuksia metsäpeuralle ei voida luotettavasti poissulkea.**

Mielipiteen kirjoittajan kommentti: Valokuvat, mitä tässä mielipiteessä on, on kaikki otettu nimenomaan turvesuolta, joissa ne paljon oleilevat. Yhden kerran niitä on näkynyt tiellä, muut havainnot ovat turvenevoilta jne.

S. 17: Maakotka

”ELY-keskus toteaa, että vuonna 2017 on Matusuon Natura 2000-alueella sijaitsevassa maakotkan (*Aquila chrysaetos*) tekopesäpuussa havaittu pesän kunnostusta ja merkkejä maakotkan oleskelusta alueella (pesätarkastaja, suullinen tiedonanto 2.5.2018). Tekopesä on rakennettu vuonna 2014 ja se sijaitsee noin 500 metrin etäisyydellä nyt kyseessä olevasta suunnittelualueesta. **Vaikka maakotkaa ei ole mainittu Matusuon Natura 2000 –alueen suojeluperustelajina, on kyseinen laji lintudirektiivin liitteen I laji, jonka voidaan katsoa olevan Matusuon Natura 2000 – alueen kannalta ekologisesti merkittävä ja joka kuvastaa myös alueen erämaista luonnetta.** Mustikkasuon **turvetuotantohanke toteutuessaan todennäköisesti johtaisi edellä mainitun pesäpuun hylkäämiseen** sekä **rajoittaisi merkittävästi maakotkalle soveliaan saalistushabitaatin alaa Matusuon ympäristössä.**”

”Yhteenveto

ELY-keskus katsoo, että suunniteltu turvetuotantohanke toteutuessaan heikentäisi Matusuon Natura 2000 –alueella esiintyvän aapasuoalueen edustavuutta sekä vaikuttaisi haitallisesti metsäpeuran elinoloihin alueella. **Lisäksi hankkeen toteutuessa Matusuon Natura 2000 –alueella sijaitseva maakotkan pesäpuu tulisi pesintää ajatellen sopimattomaksi ja alue muuttuisi maakotkan kannalta sopimattomaksi turvetuotannosta aiheutuvan häiriön vuoksi.** Edellä olevan perusteella **Mustikkasuon turvetuotantohanke heikentää ELY-keskuksen näkemyksen mukaan merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Matusuo on sisällytetty Natura 2000 – verkostoon.**”

s. 20: ”Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaava III Natura-arviointi, jossa Vätnevan turvetuotantoalueen kohdalla sanotaan ”Matusuon lisäksi sen eteläpuolella olevat muutamat suoalueet, **mm. Mustikkasuon, vaikuttavat karttatarkastelulla metsäpeuralle laadukkaammilta.**””

s. 25: **”Vuoden 2018 kesäkuussa pesä tarkistettiin ja maakotkan todettiin pesineen ja saaneen poikasia.”**

S. 26: ”Lausunnot

1) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat - vastuualue on huomauttanut, että hallinto-oikeuden hylkäämään ympäristölupahakemukseen verrattuna nyt vireillä olevassa hakemuksessa ei toiminnalle ole esitetty juurikaan muutoksia. Tuotantoalueen koko on pienentynyt 1,9 ha ja pintavalutuskenttä on suurentunut 0,9 ha. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus **ei puolla ympäristöluvan myöntämistä Mustikkasuon turvetuotannolle** alla esitetyin perustein.”

S. 30: ”LUONNONSUOJELU

Nyt kyseessä olevalle hankkeelle ei tule myöntää ympäristölupaa luonnonsuojelulain 39 §:n, 66 §:n sekä ympäristönsuojelulain 13 §:n nojalla. **Perusteluina ELY-keskus uudistaa nyt kyseessä**

olevan hankkeen Natura-arvioinnista 8.5.2018 antamassaan lausunnossa esiin tuomiaan seikkoja sekä lisäksi toteaa seuraavaa.”

”LUONTOSELVITYKSET

Alueelta tehdyt luontoselvitykset on tehty riittävän kattavasti ja asianmukaisesti, vaikka esimerkiksi perhosselvitys alueelta puuttuu ja tehdyt selvitykset ovat jo muutamia vuosia vanhoja. **Mustikkasuon alue on todettu mm. pesimälinnuston kannalta arvokkaaksi.** Alueelta tehdyn täydennetyn pesimälinnustoselvityksen jälkeen usean alueelta tavatun lajin uhanalaisuusluokka on kohonnut (Suomen lintujen uhanalaisuus 2015), joten **alue on entistä merkittävämpi uhanalaisen pesimälinnuston kannalta.”**

Kommentti: Koska Mustikkasuo on aivan Kimpilamminkankaan välittömässä läheisyydessä, tulee tämä pesimälinnuston kannalta tärkeä alue huomioida, eikä tuulivoimaa tuoda tänne lainkaan.

S. 30: NATURA-ARVIOINTIMENETTELY

”Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisessa Natura-arviointimenettelyssä on todettu Mustikkasuon **turvetuotantohankkeen heikentävän merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi hankealueen pohjoispuolella sijaitseva Matosuo on sisällytetty Natura 2000 –verkostoon.** Vastineessaan 31.8.2018 Vapo Oy katsoo, että perusteita Natura-arvioinnin johtopäätöksille ei ole, koska alueelta tehtyjen vesitalousselvitysten perusteella Mustikkasuon kuivatus ja ojitusjärjestelyt eivät vaikuta Matosuon Natura 2000 –alueen luonnonarvoihin. Uusimmassa, Natura arviointimenettelyn jälkeen tehdyssä vesitalousselvityksessä, ei tuoda esille uusia relevantteja, mittauksin tai paikan päällä tehtyjen havaintojen perusteella tehtyjä johtopäätöksiä Mustikkasuon vaikutuksista Matosuon vesitalouteen. Vapo Oy:n vastineessa esittämät näkemykset eroavat mm. 3.5.2018 suoritetun maastokäynnin yhteydessä tehdyistä havainnoista sekä Metsähallituksen lausunnossaan esittämistä perustelluista johtopäätöksistä.”

S. 30-31: Metsäpeura (Rangifer tarandus fennicus) ei tällä hetkellä kuulu Matosuon Natura 2000 –alueen suojeluperusteisiin, mutta vireillä **olevan Natura 2000 –verkoston tietojen täydentämisen yhteydessä laji on lisätty Matosuon Natura 2000 -alueella esiintyväksi lajiksi.** Edellä olevan perusteella **metsäpeuran huomioiminen** mahdollisesti kymmeniä vuosia alueella toimivan turvetuotantohankkeen yhteydessä **on tässä tapauksessa asianmukaista.”**

Kommentti: Yhtä lailla kuin kymmeniä vuosia jatkuva turvetuotanto olisi tullut huomioida metsäpeura-alueella, tulee **vielä laajemmalle alueelle haittansa levittävän tuulivoimateollisuusalueen suunnittelussa huomioida metsäpeura, ja lopettaa** metsäpeuran ja muiden eliöiden läheisyyden vuoksi koko Kimpilamminkankaan **tuulivoiman suunnittelu.**

S. 31: Luonnonsuojelulain 66 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu **arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.**

Kommentti: Pyydämme ELY:ä samoilla perusteilla kuin AVI yllä olevassa päätöksessään, **olla myöntämättä lupaa hankkeen toteuttamiseen ja olla vahvistamatta suunnitelmia,** koska LSL:n 65 §:n 1 ja 2 momentissa **vääjäämättä**

osoittaa hankkeen ja suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000-verkostoon.

S. 31: SUURTEN PETOLINTUJEN PESÄPUUT

”Eteläisessä Suomessa jokainen maakotkan pesimäreiviiri on merkittävä lajin elinvoimaisuuden kannalta, joten varovaisuusperiaatteen mukaisesti Mustikkasuolle ei tule myöntää lupaa turvetuotantoon.”

Kommentti: Myöskään tuulivoimatuotantoon ei Kimpilamminkankaalle tule myöntää lupaa.

S. 31-32: ”Mustikkasuolla sijaitsee myös sääksen (Pandion haliaetus) pesäpuu. Tekopesä on ollut saatujen selvitysten mukaan aktiivinen vuoteen 2008 saakka, jonka jälkeen se on ollut asumaton. Pesälavalla ei täydentävän luontoselvityksen mukaan ole vuonna 2013 ollut pesämateriaalia. Kyseinen tekopesä on kuitenkin ollut sääksen aktiivisessa käytössä, joten pesäpuuta on pidettävä luonnonsuojelulain 39 §:ssä tarkoitettuna suuren petolinnun pesäpuuna. Korkeimman hallinto-oikeuden 23.9.2015 antamassa päätöksessä (taltionumero 2509) on todettu 20 vuotta pesimättä olleen sääksen pesäpuun olevan luonnonsuojelulain 39 §:ssä tarkoitettu pesäpuu, vaikka pesinnässä olleen tauon perusteella on epävarmaa, tuleeko sääksi käyttämään pesäpuuta pesintään tulevina vuosina. Sääksen pesäpuu saattaa olla tyhjillään jopa 30 vuotta, kunnes pesä tulee jälleen asutuksi (Luonnontieteellinen keskusmuseo, petolintuseuranta, kirjallinen tiedonanto 2.10.2018). Edellä mainitussa KHO-päätöksessä on katsottu noin 400 metrin suojavaikohyökkeen olevan perusteltu turvaamaan sääksen pesäpuu.”

S. 33: Ottaen huomioon luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointimenettely, joka osoittaa nyt kyseessä olevan hankealueen merkityksen Matosuon Natura 2000 –alueen luonnonarvoille, eteläisessä Suomessa erittäin harvalukuisena pesivän maakotkan pesäpuun läheisyys, Mustikkasuolla sijaitseva luonnonsuojelulain 39 §:ssä tarkoitettu suuren petolinnun pesäpuu, linnustoselvityksessä todettu Mustikkasuon arvokas pesimälinnusto, elinvoimainen rämeristihämähäkkipopulaatio sekä Mustikkasuon ojittamattomalla alueella esiintyvät uhanalaiset suoluontotyypit, ei turvetuotantoa tule ympäristönsuojelulain 13 § 1 mom. nojalla osoittaa Mustikkasuolle. Edellä mainittujen luonnonarvojen voidaan katsoa olevan ainakin alueellisesti merkittäviä.

Kommentti: Tuulivoimatuotantoa ei tule ympäristönsuojelulain 13 § 1 mom. nojalla osoittaa Kimpilamminkankaalle, koska yllä on perusteltu miksi turvetuotantoa ei voi Mustikkasuolle osoittaa, ja koska Mustikkasuo on jopa vielä lähempänä Kimpilamminkangasta kuin Matosuon Natura-alueita. Eli jollei Natura-alueella jostain syystä olisi merkitystä Kimpilamminkankaan asiassa, vaikka sillä toki on suuri merkitys, yllä mainitut luonnonsuojelulain 39 §:ssä tarkoitettuna suuren petolinnun pesäpuu, linnustoselvityksessä todettu Mustikkasuon arvokas pesimälinnusto, elinvoimainen rämeristihämähäkkipopulaatio sekä muut uhanalaisuusseikat **estävät Kimpilamminkankaan alueen käytön tuulivoimakäyttöön.**

S. 33-34:

”2) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on todennut, että se viittaa aiempaan Mustikkasuon turvetuotannon ympäristölupaa koskeneeseen lausuntoonsa, ja katsoo, **ettei lupaa ensisijaisesti tulisi myöntää hankkeesta kalataloudelle aiheutuvien haitallisten vaikutusten vuoksi.**”

Kommentti: Koska Varsinais-Suomen ELY-keskus on katsonut **teollisesta turvetoiminnasta olevan haittaa Mustikkasuolle, haittaa on myös tuulivoimasta**, koska **tuulivoiman kaava-alue ulottuu myös Mustikkasuon alueelle**, ja tuulivoiman perustusten ja teiden valumavedet aiheuttavat yhtä lailla haitallisia vaikutuksia kalataloudelle.

S. 34: ”3) **Soinin kunnan tekninen lautakunta** on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena todennut, että lupaa ei tule myöntää.”

”Mustikkasuo sijaitsee Natura 2000 -alueeseen kuuluvan Matosuon läheisyydessä. Matosuo kuuluu soiden suojelualueeseen. Matosuon tärkein luontotyyppi on rimpinen aapasuo, joka on ollut Natura-alueeseen liittämisen tärkeimpänä asiana. **Rimpinen aapasuo tarvitsee lähialueen valumavesiä pysyäkseen edustavana ja siinä kunnossa, jonka takia alue on saanut suojeluperusteen. Matosuolla elää myös metsäpeuroja, joiden laiduntamisalueet saattavat häiriintyä turvetuotannosta.**”

Kommentti: Soinin kunnan toteamuksessa lausunnossaan Mustikkasuon turvetuotantosuunnitelmista se viittaa Matosuon Natura 2000-alueen läheisyyteen. Kimpilamminkankaan **kaava-alueella ollaan nyt kuitenkin kaavoittamassa kyseisen Mustikkasuon päälle**. Kunta sanoo, että ”Rimpinen aapasuo tarvitsee lähialueen valumavesiä pysyäkseen edustavana ja siinä kunnossa, jonka takia alue on saanut suojeluperusteen. Matosuolla elää myös **metsäpeuroja, joiden laiduntamisalueet saattavat häiriintyä turvetuotannosta.**” Näillä perusteilla Kimpilamminkankaan tuulivoima-alue tulee **kieltää ja suunnittelu ja kaavoitus lopettaa.**

S. 34: ”4) Ähtärin kaupungin tekninen lautakunta on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena todennut, että Vapo Oy:n ympäristölupahakemus Mustikkasuon turvetuotantoalueelle tulee kokonaisuudessaan hylätä.

Hakijan esittämien selvitysten ja tietojen perusteella on mahdollista, että Mustikkasuon turvetuotanto voisi toteutuessaan vaarantaa kolmen suojellun eläinlajin (**saukko**, metsäpeura, maakotka) elin- ja lisääntymisalueet.”

Kommentti: Ähtärin lausunnossa turvetuotantoasiassa ovat perusteluina samat kuin muidenkin tahojen lausunnoissa, ja että teollista toimintaa ei tule aloittaa Mustikkasuolla, eli tämän logiikan mukaan ei myöskään Kimpilamminkankaan tuulivoiman kaava-alueella, jonka kaava ulottuu siis osittain juuri tämän herkän Mustikkasuon alueen päälle. **Lisäksi mainitaan saukko. Siitä ei ole tarkempia selvityksiä YVA-arviointiselostuksessa lainkaan.** Tämä asia on tutkittava, jos hanketta kaikesta huolimatta jatketaan. Sitowisen 267-sivuisessa YVA-arviointiselostuksessa ei missään kohdin mainita saukkoa, ainoastaan, että Hanna Suominen on sellaisia tehnyt, se siis kuuluu hänen toimenkuvaansa, mutta tätä asiaa ei ole tutkittu Kimpilamminkankaassa. **Saukkoja alueella kuitenkin on runsaasti.** On

siis erittäin erikoista, ettei tätä asiaa ole lainkaan tutkittu. (mielipiteessä kuvat saukon jäljistä 1.3.2020 ja 15.3.2020)

S. 35: "5) Metsähallitus on lausunnossaan ilmoittanut, että se on tuonut myös aiemmin julki kantansa Mustikkasuon turvetuotantoalueen haitallisista vaikutuksista Matosuon (FI0800038) Natura-alueeseen."

S. 36: "Lisäksi **Metsähallitus huomauttaa, että Mustikkasuo ei ole mukana Etelä-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaehdotuksessa**. Edellä esitetyn perusteella Metsähallitus katsoo, ettei hankkeelle ole edellytyksiä myöntää ympäristölupaa."

S. 48: "ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto **hylkää hakemuksen.**"

RATKAISUN PERUSTELUT

Kyseessä on uusi tuotantoalue, jolla ei ole aikaisempaa ympäristölupaa. Suunnitellun tuotantoalueen pinta-ala auma-alueineen on 49,4 ha. Kuntoonpanovaihe kestää 1–3 vuotta ja tuotantovaihe noin 20–30 vuotta. Suunniteltu tuotanto olisi jyrsinpolttoturvetta mekaanisella kokoojavaunulla ja alkuvuosina myös ympäristöturvetta toisioerottimella varustetulla imuvaunulla keräiltynä.

S. 48: "Melua syntyy työkoneista turvekentillä ja turpeen kuormauksesta. Melu ei ole turvetuotantoalueella jatkuvaa, koska **tuotantopäiviä on vuodessa noin 30–50**. Tuotantopäivinä turvekoneiden aiheuttamaa melua voi syntyä **ympäri vuorokauden työvaiheista, tuotantotilanteesta ja säästä riippuen**. Tuotantokoneiden lisäksi melua aiheuttaa **raskas kuljetuskalusto**. Myös **toimitusaikana** työmaalla voidaan työskennellä **ympäri vuorokauden.**"

Kommentti: Yllä kerrottu turvetuotannon tuotantopäivät. Tuulivoimateollisuudessa tuotantopäiviä olisi jokainen päivä, eli **365 päivää vuodessa, n. 30 vuoden ajan**. Tuotanto on myös **ympäri vuorokautista**, säässä kuin säässä. Raskasta kuljetuskalustoa liikkuisi alueella erittäin runsaasti, koska lähes 30 voimalan rakentaminen vaatisi ennen näkemättömän ja metelöivän raskaan kaluston. Lisäksi 87 (3 x 29) siiven vaihtamisralli 6 vuoden välein.

S. 48: "Mustikkasuon suunniteltu tuotantoalue on suurelta osin puutonta ojittamatonta suota. Tuotantoalueen ympärillä on pieniä metsäsaarekkeitä ja alueen länsi- ja itäpuolella kulkee metsäautoteitä."

Kommentti: Puuton ojittamaton suo tarkoittaa yleensä sitä, että Matosuo on **maakotkan saalistusalue**, koska **näkyvyys on hyvä** ja sen **saalistus helpompaa** hyvän näkyvyyden ansiosta.

S. 48: "Hakemuksen käsittelyn yhteydessä on tullut ilmi, että Matosuon Natura-alueella, lähimmillään noin ... metrin etäisyydellä tuotantoalueesta sijaitsee maakotkan pesäpuu, joka on tietojen mukaan ollut asuttu vuosina 2017 ja 2018."

Kommentti: Häirintävaikutus em. maakotkan pesäpuun lähetyvillä olisi varma. Maakotkan pesintä siis häiriintyisi oleellisella tavalla. Tuulivoimaloiden ollessa toiminnassa alue olisi hengenvaarallinen niin maakotkan poikasille kuin myös aikuisille saalistaville linnuille.

S. 48: "Ympäristönsuojelulain 48 §:n 3 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on noudatettava, mitä **luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.**"

Kommentti: YVA-arvioinnista lausuntoa antaessaan pyydämme ELY-keskusta huomioimaan, että se ympäristönsuojelulain 48 §:n 3 momentin mukaan noudattaa sitä, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään. Kyse ei ole lupa-asiasta, mutta **ELY:n YVA-yhteysviranomaisen lausunnolla on tärkeä asema prosessissa.**

S. 48: "**Mustikkasuon läheisyydessä esiintyvä laji** on mainittu **lintudirektiivin liitteessä I** ja se on luonnonsuojeluasetuksessa liitteessä 4 mainittu, **uhanalainen erityisesti suojeltava, laji.** Luonnonsuojelulain 38 §:n 1 momentin nojalla kyseessä oleva laji on **rauhoitettu.** Luonnonsuojelulain 39 §:n 1 momentin kohdan 3) mukaan rauhoitetun eläinlajin tahallinen **häiritseminen**, erityisesti lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla **on kiellettyä.**"

S. 48: "Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaisesti luvan poiketa 39 §:ssä tarkoitettusta kiellosta. Hakija on vastineessaan arvioinut, että poikkeuslupaa häirintäkiellosta ei ole käytännössä mahdollista saada eikä ole ilmoittanut hakevansa lupaa poiketa kiellosta."

S. 48-49: "**Kyseessä oleva laji vaatii poikkeuksellisen suurta rauhaa elinpiirinsä ydinosaan, jossa pesä tai pesät sijaitsevat. Pesintä keskeytyy helposti, jos sitä häiritään. Pesän lähellä ei tämän vuoksi saa olla ihmisen aiheuttamia häiriöitä, kuten asutusta tai liikennettä.** Metsähallituksen omiin talousmetsiinsä laatimissa suojelurajauksissa pesän ympärillä 400 metrin säteellä ei sallita mitään toimia ja **2 kilometrin säteellä ei sallita metsätaloustoimia 15.2.- 31.7. eikä mitään reittejä tai rakenteita.** Saalistusympäristöinä lajille ovat tärkeitä **avoimet ympäristöt, kuten suot ja avohakkuualueet.**"

S. 49: "KHO on vuosikirjapäätöksessään (KHO 2015:124) vuonna 2015 määritellyt, että jos turvetuotannosta voi aiheutua häiriöitä, jotka vaikuttavat haitallisesti ko. lajin pesintään, **turvetuotantotoimintaa on pidettävä** luonnonsuojelulain 39 §:n 1 momentin kohdan 3) tarkoittamana **tahallisena häiritsemisenä**, vaikka toiminnan varsinaisena tavoiteltuna tuloksena ei olisi häirintä."

S. 49: "Aluehallintovirasto katsoo, että kyseisen lajin **pesäpuu ja avoimet suoalueet sen ympärillä** ovat luonnonsuojelulain 39 §:n 1 momentin 3) kohdassa tarkoitettu lajin elämänkierron kannalta tärkeä paikka. Metsähallituksen julkaisemien tietojen mukaan vuosina 2017 ja 2018 kyseisen lajin pesimätulos on yleisesti ottaen ollut huono. Matosuolla sijaitseva pesä on ollut asuttu molempina vuosina ja **vuonna 2018 pesässä on ollut pesintää.** Mustikkasuon suunniteltu turvetuotantoalue sijaitsisi lähimmillään noin **... metrin etäisyydellä tiedossa olevasta uhanalaisen lajin pesäpuusta.** Koko tuotantoalue sijaitsee 2 kilometrin säteen sisällä pesäpuusta. Turvetuotannon kaikki toimenpiteet tehdään juuri lajin pesinnälle kriittisinä aikoina, ja koska pesän ja turvetuotantoalueen välinen maasto on pääosin aukeaa puutonta suota, lupamääräyksillä ei voida rajata toimenpiteitä siten, että tuotanto olisi mahdollista. **Koska laji on erityisen herkkä ihmistoiminnasta aiheutuvalle häirinnälle,** aluehallintovirasto katsoo, että turvetuotantotoiminnan aloittamisesta Mustikkasuolla voisi olla **seurauksena pesinnän epäonnistuminen ja lajin häviäminen alueelta.** Tämä olisi vastoin luonnonsuojelulain 39 §:n 1 momentin 3) kohdassa säädettyä kieltoa ja tämän vuoksi **hakemus on tullut hylättyä.**"

S. 49: ”Mustikkasuon ottaminen turvetuotantoon vaikuttaisi sen lähialueen hydrologiaan, jolla mahdollisesti myös olisi vaikutuksia läheisen Natura 2000-alueen vesitalouteen. Suon kuntoonpano ja turvetuotanto vaikuttaisi lisäävästi alapuoliseen vesistöön kohdistuvaan ainepäästöön. Koska hakemus on tullut hylätä luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksen perusteella, aluehallintovirasto ei katso tarpeelliseksi yksityiskohtaisemmin arvioida vaikutuksia Natura 2000-alueeseen tai vesistön pilaantumisvaaraa.”

Kaikilla edellä AVI:n hylkäävässä ympäristölupapäätöksessä esitetyt perusteet pätevät myös Kimpilamminkankaan tuulivoima-alueeseen ja siksi sen suunnittelu tulee lopettaa.

Etäisyydet maakotkan pesään on jo tarkasteltu yllä. Pyydämme ELY:ä YVA-yhteysviranomaisen lausuntoa tehdessään huomioimaan AVI:n perusteelliset edellä siteeratut selvitykset aivan viereisellä alueella.

Yllä etäisyys maakotkan pesästä Mustikkasuohon, joka on ... m AVI:n päätöksen mukaan.

Alla näkyy kaavakartasta, kuinka osa herkkää Mustikkasuota jää kaavan sisään. Eli etäisyys Mustikkasuosta kaavan reunaan on 0 metriä. Mustikkasuon reunasta on 738 metrin etäisyys lähimmän voimalan 24 alueeseen. *(mielipiteessä karttaotteita kaava-alueesta ja hankkeen etäisyyksistä maakotkan pesään)*

2.8.2. Oikeuden päätöksiä

KHO:n päätös 755/2016

Alla esimerkki vastaavista päätöksistä, jossa myös lintudirektiiviä sovelletaan.

[KHO 9.3.2016/755:](#)

”Luonnonsuojelulain 65 §:ssä, sellaisena kuin se on tulkittava niin sanotun luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja sen soveltamista koskevan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella, veloitetaan arvioimaan **Natura 2000 -verkostoon kuuluville alueille aiheutuvat vaikutukset, jollei voida sulkea pois, että maakuntakaavaan liittyvät merkinnät toteutuessaan merkittävästi heikentäisivät alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi ne on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon**. Arviointivelvollisuuteen vaikuttaa kaikki käytettävissä oleva luontoarvoja ja aiheutuvia vaikutuksia koskeva selvitys. Ympäristöministeriön on tullut maakuntakaavaa vahvistaessaan ottaa huomioon Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelma ja siitä ilmenevät, arviointivelvollisuuteen vaikuttavat seikat. Kaava-asiakirjoihin ei sisälly Natura-arvioinnin tarveharkintaa, jollaisena ei voida pitää kaavaselostuksessa olevaa mainintaa Natura 2000 -verkoston alueista ja siitä, ettei ristiriitaa mainittujen alueiden ja turvetuotantoon suunniteltujen alueiden välillä ole.”

Soinin Pesolan tapaus 12.6.2020 20/0222/2

Vaasan hallinto-oikeus kumosi kaavan maakotkan ja Natura-alueiden vuoksi. Siellä tuulivoimalat olisivat tulleet lähimmillään n. 2-3 km päähän. Soinin kunnan valituksen KHO:hon mukaan etäisyyttä olisi ollut 6 km. Asiasta teki kaksi ELY-keskusta, Etelä-Pohjanmaa ja Keski-Suomi sekä Metsähallitus sekä alueen asukkaat valitukset ja Pesolan kaava kaatui.

8. Sinisuohaukka

Uhanalaisuus: Vaarantunut, rauhoitettu.

Alueella on tehty havaintoja sinisuohaukasta useita kertoja. (Mielipiteessä Tiiraan viedyt vuoden 2020 sinisuohaukkahavainnot)

8. Matusuonniemen Natura-alue FI0800150

Matusuonniemen Natura-alueesta puolet on kaavan sisällä. Natura-alueeksi luokittelun perusteet puoltavat Natura-arvioinnin tekemistä. Miksei Matusuonniemeä lasketa miksikään Natura-selvityksessä?

s. 8. ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö Yhteysviranomaisen lausunnossa 4.3.2020:

”Matusuonniemen Natura 2000 –alueen (FI0800150) halki kulkevan metsätien osalta tulee muistaa, että mikäli hankealueen sisäiset järjestelyt vaativat tiealueen kaivuuta esimerkiksi maakaapeloinnin yhteydessä, tulee näiden toimien vaikutukset Natura 2000 –alueelle arvioida asianmukaisesti.”

Tämän vuoksi **Matusuonniemi tulee ottaa mukaan Natura-arvioinnin kohteeksi**. Nyt sitä ei siellä ole.

YVA-selostuksen kommentointi jatkuu

YVA-selostuksessa s. 13: ”Tuulivoimahankkeen laajuuden määrittelemisessä on pyritty muodostamaan vaihtoehdot, jotka lähtökohtaisesti aiheuttavat mahdollisimman vähän haittaa lähialueen asukkaille ja ympäristölle”.

Kommentti: Kuitenkaan esim. **Kolulla asuville vaihtoehtoissa ei ole eroa, koska voimalat ovat yhtä lähellä asutusta molemmissa vaihtoehtoissa. Asukkaita ei ole millään tavalla otettu suunnitelmissa huomioon.**

s. 19: Positiiviset aluetaloudelliset vaikutukset. **Mikä on totuus paikallisten työllistymisestä?** On helppo luvata, että esim. paikalliset rakennusalan yritykset hyötyvät. Valtakunnallisten uutisointien perusteella rakennusaikainen työväestö on ympäri maailmaa ja yritykset valitsevat itse alihankkijansa eli Energiequellellä ei ole sananvaltaa tähän. Alueen maanomistajille kyllä maksetaan vuokratuloa, mutta se ei juurikaan Soinia tai Ähtäriä hyödytä, sillä suurin osa maanomistuksesta kuuluu Vapolle ja nyt myös Energiequellelle, UPM:lle, Metsähallitukselle ja Finsilvalle, jotka eivät maksa verojaan Soiniin tai Ähtäriin. **Yksityisten maanomistajien saamat vuokratulot jäävät kovin vähäisiksi ja Ähtärin puolella niitä ei ole lainkaan.** On myös huomioitava, että 7 voimalan alueella olevan maan omistaa nykyään Energiequelle Real Estate, joka on ostanut VAPOLta n. 180 ha maata 7 voimalan kohdalta. Näin ollen maanvuokratuloja, **eikä** näin ollen **maanvuokratuloista saatavia verotuloja tule Soinin kunnalle, koska Energiequelle Real Estaten kotipaikka on kaupparekisteriotteen mukaan Helsinki.** Näin ollen myös **yhteisövero jää kunnalta saamatta**, koska Energiequelle itsessään on saksalainen ja sen Suomessa toimivan tytäryhtiö Energiequelle Oy:n kotipaikka on Helsinki.

s. 20: Yhteensä voimalaa kohti tarvitaan **kiviaineksia** noin 250 rekka-autokuormallista. Yhteensä 29 voimalaa tarvitsee **7.250 rekka-autokuormallista**. Materiaalit hankitaan pääsääntöisesti mahdollisuuksien mukaan **hankealueen sisäpuolelta**. Sivulla 25 kuitenkin sanotaan, että maa-ainesten otto pyritään järjestämään **mahdollisimman lähellä sijaitsevilta maa-ainesten ottoalueita**. Sivulla 57 sanotaan, että kaikki hankkeen edellyttämät maa-ainekset pyritään

ottamaan suoraan hankealueelta ja että hankealueella ja sen läheisyydessä on runsaasti maa-ainesvarantoja. Sivulla 87 sanotaan, että paikallisesti voi olla tarvetta louhinnalle, millä on suoria paikallisia vaikutuksia kallioperään.

Kommentti: Alkaa oikeasti kiinnostaa, mistä maa-ainekset otetaan. Tiedetäänkö se jo, mutta ei vain sanota? Koska tarvitaan näin massiiviset määrät maa-ainesta, niiden ympäristövaikutuksiin on otettava kantaa ja niitä on arvioitava jo tässä vaiheessa, mistä ne sitten otetaan! Vaikka sivulla 89 vähätellään, että maa- ja kallioperän kohdistuvat vaikutukset ajoittuvat rakennusvaiheeseen ja rajoittuvat paikallisesti VAIN NIILLE KOHDILLE, joihin rakentaminen tai maa-aineksen ottaminen kohdistuu. **Mutta tuolla määrällä paikkoja lienee aika monta. Maa-aineksen ottopaikka/-paikat tulee olla selvillä jo kaavaluonnosvaiheessa. Samoin niiden vaikutukset pohjaveteen. Hankealueen viereinen alue on pohjaveden purkautumisaluetta, samoin osa teistä on sellaisia, että niissä on lähde keskellä tietä, joka on Tiehallinnon toimesta saatu tukittua, mutta se ei kestä raskasta kuljetusta. Käsitlemme tämän pohjavesiasian tarkemmin edempänä.**

s. 22: ”Perustamistavan valinta tehdään rakentamispaikan pohjaolosuhteiden mukaan, mutta pohjatutkimukset tehdään hankkeen rakennussuunnitteluvaiheessa.”

Kommentti: Maallikko voisi ajatella, että on ympäristövaikutuksiltaan suuri ero tehdä murskeenvarainen perustus tai kallioankkuroitu perustus, jos 200 metrin paalu ankkuroidaan kallioon. Onko tutkimustietoa tai selvityksiä siitä, miten kallioperä käyttäytyy? Miten äänet ja värinä ym. kulkeutuvat? Vai saammeko me tietää sen vasta siinä vaiheessa, kun voimalat on ankkuroitu, käynnissä ja kallion päälle rakennettu talomme tärisee?

Pohjatutkimukset tulee olla tehtynä jo kaavavaiheessa. Pohjatutkimuksen tuloksena voimalapaikat voivat muuttua radikaalistikin ja ne vaikuttavat niin mm. maakotkan, sääksen, kuin metsäpeurankin elinoloihin, samoin kuin myös ihmisiin. Rakennuslupavaiheessa asukkaat, elleivät ole raja- tai lähinaapureita, eivät pääse enää asiaan enää kiinni. Sen vuoksi olennaiset asiat, kuten pohjatutkimukset tulee olla tehtyinä ennen pidemmälle meneviä suunnitelmia.

S. 29: ”Lentoestelupa ja -lausunto

Tuulivoimalan rakentaminen vaatii yleensä lentoesteluvan. Luvan tarve määritellään tarkemmin ilmailulaissa (864/2014). Pääsääntöisesti kaikki yli 30 metriä korkeat rakennelmat lähellä lentoasemia tai yli 60 metriä korkeat rakennelmat kaikkialla Suomessa vaativat lentoesteluvan hakemista Liikenne- ja viestintävirastolta (Traficom). Ilmailulin mukaan rakennelma ei saa häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Ilmailulin mukaan Traficomille toimitettavaan lupahakemukseen on liitettävä ANS Finlandin lausunto esteestä.

Jollei lentoturvallisuus vaarannu, Liikenteen turvallisuusvirasto voi antaa luvan esteen, kuten tuulivoimalan, asettamiseen. Mikäli ANS lausuu, ettei lentoestelupaa tarvitse hakea, riittää ANS:n lausunto rakennusluvan liitteeksi. ”

Kommentti: On huomattava, että alue on erittäin tärkeää Puolustusvoimien Tikkakosken lentoharjoittelualuetta. Alueella lennetään erittäin matalallakin. **300 m korkeiden voimaloiden alueella ei tällaista toimintaa voi harjoittaa.**

s. 29: Ympäristöluvan tarve. ”Tuulivoimalan toiminnasta mahdollisesti aiheutuviin haitallisiin melu- tai välkevaikutuksiin voidaan kuitenkin tarvittaessa puuttua joko ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi annettavalla yksittäisellä määräyksellä (YSL 180 §) tai edellyttämällä tuulivoimalalta

ympäristölupaa (YSL 27 §) sen vuoksi, että **toiminnasta saattaa aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetussa laissa (Naapl 26/1920 17 §) tarkoitettua kohtuutonta räsitusta.**"
Mustaus oma.

Kommentti: Ympäristöluvat on vaadittava. Kyseessä on näin mittava hanke ja kookkaat voimat, joiden käyttäytymisestä ja vaikutuksista ei ole tietoa. Kaikissa selvityksissä ja mallinuksissa on **liikaa epävarmuustekijöitä!**

YVA-selostuksessa yllä sanotaan, että "Tuulivoimatoiminnasta mahdollisesti aiheutuviin haitallisiin melu- tai välkevaikutuksiin voidaan kuitenkin tarvittaessa puuttua..." Siinä ei kuitenkaan tarkemmin kerrota, kuka puuttuu ja milloin puuttuu, ja kauanko puuttuminen kestää. Ei selviä sekään, miten vaikeaa kunnan asukkaan on tällaisessa tapauksessa saada ääntään kuuluviin.

Ilmajoen Santavuoren voimaloista kärsivät Ilmajoen ja Kurikan asukkaat ovat yrittäneet kohta jo kaksi vuotta saada häiritsevyyssasiaa kuntoon. Kunta ei tee mitään, eikä toimija myöskään. Paikallisen vastaus tiedustelumme, miten asukkaiden valitus tuulivoimaloiden meluhaitoista Ilmajoen kunnassa etenee:

"Kurikkalaisten jättämästä kuultavan melun valituksesta tulee ensi kuussa 2 vuotta, kun se on jätetty Ilmajoen kunnan ympäristöihmiselle. Tänä kesänä valittajat ja muut ovat ruvenneet tekemään asunnontarkastuspyyntöjä terveystarkastajilta, koska sisämelu kuuluu heille ja ulkomelu kunnan ympäristöpuolelle. Minkään suhteen ei ole tapahtunut vielä mitään.

*Huomioon otettavia asioita, jotka paljastuivat Santavuorella VTT:n mittauksissa ovat ensinnäkin se, että voimat ovat aivan liian lähellä asutusta. **Mittausten perusteella asutuksen tulisi olla noin 4,5 -6 km:n päässä voimaloista, jotta yöaikaiset meluasetukset täyttyisivät.** Toinen asia, jonka Hannu Nykänen (VTT:n entinen johtava tutkija) toi esiin on se, **että voimat sijaitsevat liian lähellä toisiaan**, jolloin ne ovat toistensa jättöpyörteissä, mikä lisää melua."*

Koska Ilmajoen kunta ei ole aikanaan vaatinut eikä toimija hakenut ympäristölupia Santavuoren 17 voimalalle, asukkaiden piina vain jatkuu. Jos kunta olisi vaatinut kaikille voimaloille ympäristöluvat ennen kuin myöntää rakennusluvat, **nyt kunta pystyisi vaatimaan toimijalta ripeitä toimia.** Se pystyisi myöskin **maksattamaan erilaiset mittaukset toimijalla.** Nyt kunta periaatteessa joutuu itse maksamaan kulut, jotka syntyvät, kun voimaloiden haittoja tutkitaan, sitten joskus kun niitä tutkitaan.

On myös huomattava, että koko maassa ei ole monta tekijää eikä laitteistoa, millä tuulivoiman haitalliset vaikutukset pystytään mittaamaan. Kyse ei ole halvasta lystistä, kun kunta tähän joutuu. On siis niin **kunnan oman edun takia**, kuin myös asukkaiden vuoksi, erittäin **tärkeää vaatia voimalakohtaiset ympäristöluvat kaikille Kimpilammin tuulivoimaloille erikseen.** Esim. Vöyriellä toimija on hakenut ympäristölupia ainakin kahdella tuulivoima-alueella. Soinin Kimpilamminkankaalla ympäristölupavaade on ehdottomasti oltava jokaiselle voimalalle erikseen, jos hanke Natura-alueista, maakotkista ja sääksistä ja asutuksen läheisyydestä huolimatta etenee.

2.11. Vesiluvat ja pohjavesi, Kolu paras luokka 1E

s. 30: **Vesiluvat vaadittava.** Alueen vesistöjä ovat Matolampi, Löytöjoki/Alajoki, Kyöstinlampi, Kuparilampi, Kilpilampi jne. Pohjaveden käyttäytymisestä hankealueella ei ole saatavissa tarkkaa tietoa, **joten niihin kohdistuvia vaikutuksia ei voida arvioida tarkasti, kuten sivulla 85 sanotaan.** **Vesitaloutteen voi vaikuttaa myös tienpohjan rakentaminen suoalueelle, kuten sivulla 89 sanotaan.** Sivulla 93 lisäksi todetaan, että suurilla maansiirtotöillä voi olla paikallinen vaikutus

pohjaveden tasoon ja virtaukseen, ja voimalan perustukset voivat rakennussyvyyden vuoksi aiheuttaa vaikutuksia **paikallisen pohjaveden tasoon ja laatuun**. Pohjavesivaikutuksia voi syntyä myös mahdollisilla maa-aineksen ottoalueilla, kuten sivulla 94 sanotaan ja **maa-ainesten ottoalueitahan mahdollisesti jonkin verran on, kun kaikki 7.250 rekka-autokuormaa pyritään mahdollisuuksien mukaan hankkimaan hankealueelta**. Sivun 95 mukaisesti **Kolun pohjavesialue sijoittuu n. 700 metrin päähän lähimmistä hankkeen rakennustöistä**, mutta selostuksen karttatarkastelun perusteella on” EPÄTODENNÄKÖISTÄ, että hankkeella voisi olla vaikutuksia pohjaveteen”.

Kommentti: Koska sitä **pidetään epätodennäköisenä, on se kuitenkin mahdollista**. Vielä kun muistetaan, että **pohjaveden käyttäytymisestä hankealueella ei ollut saatavissa tarkkaa tietoa, eikä niihin kohdistuvia vaikutuksia voitu arvioida perusteellisesti**. Sivulla 96 kerrotaan vielä maa-ainesten oton pohjavesivaikutuksista. **Maa-ainesten ottamisen seurauksena ottoalueen lähialueen pohjavesiin saattaa kulkeutua typpipitoista vettä**, mutta kuitenkin hankealueen ulkopuolisiin **luokiteltuihin pohjavesialueisiin maa-ainesten otolla ei ole vaikutusta**. Miten tämä voidaan tietää, kun tässä vaiheessa ei vielä tiedetä, mistä maa-aineksia otetaan? Mitä jos maa-aineksia otetaankin luokitellun pohjavesialueen lähialueelta? (mielipiteessä uusin ELY-keskuksen vesiosuuskunnalle lähettämä kartta Kolun pohjavesialueen (1075912) rajauksista)

Kartasta yllä näkyy, että sekä pohjavesialueen raja että pohjaveden muodostumisalueen raja menevät tien 7091 toiselle puolelle. Tätä tietä pitkin on tarkoitus kuljettaa Kimpilamminkankaan voimalan osia raskailla ajoneuvoilla.

Yllä olevaan karttaan on lisätty **nuoli Kolun vesiosuuskunnan vedenottamon kohdalle**. Se on **n. 20 metrin päässä tiestä nro 7091**. Kyseinen tie on aina keväisin ja syksyisin, varsinkin keväisin puhjennut auki. Siinä on lähde keskellä tietä ja se vuotaa. Tielaitos on tukkinut kohdan, että vettä valuu nyt ojiin molemmin puolin tietä. Kun tiellä ajettaisiin tuulivoimaloiden osien kuljettamiseksi erittäin raskailla ajoneuvoilla, ja paljon, tulppa aukeaa, ja lähteen vesi purkautuu taas tielle. Kyseinen mäki on täynnä lähteitä, kaikkia ei ole merkitty yllä olevaan karttaan. **Alueella tihkuu vettä** ja alue on **erikoinen, siksi se on suojeltu tällä perusteella**. Tämän vuoksi **alueen läpi ei saa kuljettaa tuulivoimaosia**. Niissä on kyse erittäin raskaasta liikenteestä.

Kyseinen tieto uudesta pohjavesirajauksesta on mennyt Soinin kunnan kaavoitusviranomaiselle ja rakennusvalvontaviranomaiselle 5.8.2020 asiakirjalla EPOELY/277/2019 ”Ilmoitus Soinin luokiteltujen pohjavesialueiden merkitsemisestä tietojärjestelmään.”

Kolun vesiosuuskunnan lähteestä ottaa vetensä 27 taloutta. Kaava-alueen rajaan on matkaa **463 m**. Pohjavesialueen raja on vain 886 metrin päässä lähimmän voimalan alueesta numero 5. Voimalan nro 2 alueeseen etäisyyttä on pohjavesialueen rajasta 1151 metriä.

Pohjavesien luokittelu

Liite 1

Pohjavesialueet, Soinin kunta		
Pohjavesialueen nimi	Tunnus	Luokka
Kaihiharju	1075902	2
Kolu	1075912	1E
Lautakangas	1075903	2
Lintuharju	1075901	1
Puntala	1075911	2

Alla numeroiden ja kirjaimen selitykset ELY:n sivuilta:

”- **1-luokkaan** vedenhankintaa varten tärkeän pohjavesialueen, jonka vettä käytetään tai jota on tarkoitus käyttää yhdyskunnan vedenhankintaan taikka talousvetenä enemmän kuin keskimäärin 10 kuutiometriä vuorokaudessa tai yli viidenkymmenen ihmisen tarpeisiin.”

”- Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus luokittelee lisäksi **E-luokkaan** pohjavesialueen, jonka pohjavedestä **pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen.**”

”Aiempi I, II ja III luokkiin jaottelu (Luokka I: vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue”.

<https://www.ymparisto.fi/fi->

[fi/vesi/vesiensuojelu/pohjaveden_suojelu/pohjavesialueet?f=EtelaPohjanmaan_ELYkeskus](https://www.ymparisto.fi/fi-)

Taulukosta yllä näkyy, että Kolun pohjavesialue on Soinin pohjavesialueista parhaassa ja herkimmissä luokassa 1E. Näin ollen sitä tulee vaalia ja suojella.

Kaavaselostuksen s. 52 on esitetty tuulivoimaloiden osien todennäköisin kuljetusreitti. Siitä selviää, että kuljetuksen loppupäässä reitti kulkee juuri edellä mainittua mt 7091 pitkin, missä on lähde keskellä tietä. Tämä tie ei kestä raskasta kuljetusta. Tästä seikasta tulee olla tarkempi selvitys, pyydämme ELY-keskuksen vesipuolen ekspertejä antamaan lausunnon kyseisestä asiasta.

Kaavaselostuksessa pohjavesiasiaan ei ole sen suurempaa mielenkiintoa kiinnitetty tai asiaa tutkittu.

Tähän liittyen: Ähtärin kaavaluonnoksen kuulutusmateriaalissa OAS lausunnot ja palaute, yhteenvedossa Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos sanoi lausunnossaan 24.1.2020 seuraavasti:

15 Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos 24.1.2020

s. 15: Kaavassa tulee ottaa huomioon riittävät **sammutusveden ottopaikat luonnonvesilähteistä.** Luonnonvesilähteen tulee palvella sammutusveden saantia sarja- tai vuoroajona. **Säiliökalustolla tulee päästä riittävän lähelle vesilähdettä ja maapohjan tulee kestää painumatta säiliöauton kokonaispaino.** Vedenottopaikan tulee olla riittävän syvä, ettei pohjalietettä tai hiekkaa pääse imujohtoon. Muilta osin pelastusviranomaisella ei ole huomauttamista esitettyihin asiakirjoihin.

Kommentti: Tätä asiaa ei ole lainkaan mainittu YVA-selostuksessa. Ei liene tarkoituksenmukaista tehdä teitä luonnonlähteiden luo sammutusveden saamiseksi. Tosiasia kuitenkin on, että tuulivoimaloita ei voida sammuttaa. Niin korkea kalustoa ei kenelläkään ole. **Pyydämme ELY:n pohjavesiasiantuntijan ... tai jonkun muun näkemyksen huomioituna tässä pohjavesiasiaassa, kun ELY kirjoittaa lausuntoa.**

s. 53: "Tuulivoimalat on sijoitettu riittävän etäälle vakituisesta ja loma-asutuksesta, jotta ihmisille ei koidu **KOHTUUTONTA haittaa**. Hanke ei aiheuta ihmisille **MERKITTÄVIÄ terveyshaittoja tai riskejä**."

Kommentti: Eli haittaa koituu ja terveyshaittoja ja riskejäkin aiheutuu, mutta ei kohtuuttomasti eikä merkittävästi. Näin suurista **300 metrisistä ja enintään 10 MW:n voimaloista ei ole** kenelläkään mitään **kokemusta**. Näin suuria maatuulivoimaloita ei ole vielä missään. Ei tiedetä miten laajalle niiden infraääni ja melu leviävät, ja millainen tärinä kallioperän kautta asuntoihin leviää. **Terveyshaittoja ja riskejä aiheuttavat jo paljon pienemmätkin voimalat**, kuten em. Ilmajoen Santavuoren vain 3,3, MW:n voimalat, jotka ovat kokonaiskorkeudeltaan 200 m, eli **100 m matalampia ja teholtaan lähes 7 MW pienempiä** kuin nämä Soinin Kimpilamminkankaalle suunnitellut voimalat.

s. 53: "Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilyminen on varmistettu **PERUSTEELLISILLA luontoselvityksillä** ja niiden huomioon ottamisella suunnitteluratkaisussa."

Kommentti: Kuitenkin sivulla 40 on tunnustettu, että "**Selvityksiin on myös ollut käytettävissä rajallinen määrä aikaa**, joten niitä **priorisoitiin tärkeimpiin lajeihin/kohteisiin/tahoille**", ja tämän vuoksi esimerkiksi luontoselvitykset **EIVÄT OLE KATTAVIA**. Tässä on ilmeinen ristiriita.

s. 55: "**Hanke ei rakentamisvaiheen jälkeen rajoita alueen käyttämistä mm. ulkoiluun, moottorikelkkailuun tai metsästyksen.**" Kuitenkin sivulla 153 kerrotaan, että "talvella lapoihin muodostuva **jää saattaa aiheuttaa metsästäjille ja muille alueen virkistyskäyttäjille turvallisuusrisikin**". Sivulla 218 sanotaan, että "talviaikaan jäätävien sääolosuhteiden vallitessa voimaloiden läheisyydessä **liikkumista ei suositella**." Sivulla 224 mainitaan ohjearvoja **turvallisiin etäisyyksiin**, Ympäristöministeriön ohjeen mukaan 1,5 x kokonaiskorkeus eli ko. voimaloilla tämä on 450 m.

Kommentti: Jokaista voimalaa ympäröi siis 450 m säteeltään oleva alue, jolla liikkumista suositellaan vältettävän. **Olisi hyvä nähdä tämä "eristetty alue" kartalla**. Jos hanke ei rakentamisvaiheen jälkeen rajoita alueen käyttämistä, miten turvallisuusriskiin pitäisi suhtautua? Onko alueella liikkumisen riski jokaisen omalla vastuulla? Ellei halua sitä riskiä ottaa, **hanke kyllä rajoittaa alueen käyttämistä erittäin paljon**.

s. 63: "Tuulivoima on polttoainevapaata energiaa, josta tuotannon aikana ei synny päästöjä ilmaan, veteen tai maahan."

Kommentti: **Vaikutuksia ilmastoon aiheutuu kuitenkin monella tapaa, sekä rakentamisen että toiminnan aikana**. Tuulivoiman hiilineutraalisuutta arvioitaessa tulee huomioida ainakin: a) **päästöt, jotka aiheutuvat tuulivoimaloiden valmistuksesta, kuljetuksista, pystyttämisestä** (ml. betonin valmistus ja teräs) sekä **purkamisesta**; b) luonnonvarojen käyttö (ml. maa-ainekset); c) voimaloiden käytön ajan hiilijalanjälki, esim. voimaloiden vaatimat lapalämmitysjärjestelmät ja voiteluaineet ym. huoltotarvikkeet; d) rakennuspaikkojen myötä häviävät hiilinielut; e) tuulivoimaloiden vaatima **varavoima** tuulettomina aikoina; sekä f) **ongelmajätteiden käsittely**.

s. 76: Meluvaikutuksien ehkäiseminen ja lieventäminen. "Rakennettavaksi voimalatyypiksi voidaan **MAHDOLLISUUKSIEN MUKAAN** valita mahdollisimman hiljainen malli. Mikäli ohjearvojen ylitystä ilmenisi, voidaan voimaloita **TARVITTAESSA ajaa hiljaisemmalla asetuksella**."

Kommentti: Kuka/mikä tätä seuraa ja miten voimme varmistua, että näin toimitaan? **Vaitimalla ympäristö lupa?! Muutenhan todetaan vain, että ei ollut mahdollista valita mahdollisimman hiljaista mallia ja voidaankin voimaloita ajaa hiljaisemmalla, mutta ei nyt vaan ajeta.**

s. 83: Välkevaikutusten ehkäiseminen ja lieventäminen. "Kohtuuton haitta varjon välkkymisestä pystytään ehkäisemään pysäyttämällä varjostusta aiheuttavat voimalat kriittiseksi ajaksi. Voimalat voidaan ohjelmoida pysähtymään automaattisesti vallitsevien sääolosuhteiden mukaisesti."

Kommentti: Kuka/mikä tätä seuraa ja miten voimme varmistua, että näin toimitaan? **Vaitimalla ympäristö lupa?! Muutenhan todetaan vain, että voimaloita ei pysäytetty kriittiseksi ajaksi tai että voimaloita ei ohjelmoitu pysähtymään automaattisesti.**

s. 99: ”Toiminnan aikaisia vesistövaikutuksia ei hankkeesta normaalitilanteessa aiheudu.”

Kommentti: Epänormaalissa tilanteessako aiheutuu? Mikä on epänormaali tilanne? Maailmalla on tuhansia esimerkkejä siitä, että näitä epänormaaleja tilanteita sattuu hyvin tiuhaan. Pelastuslaitoksilla ei ole mitään mahdollisuuksia siivota esim. nasellista vuotavien öljyjen leviämistä maastoon siipien pyöriessä. **YVA-selostuksessa ei ole otettu kantaa, miten järjestetään/kuka vastaa turvetuotantoalueen vesienkäsittelystä turvetuotannon päätyttyä ja mahdollisen tuulivoimahankkeen käynnistyttyä. Kenen vastuulla alueet ovat? Tähän asiaan on otettava kantaa!**

YVV-selostuksessa s. 123: ”Matosuonniemen Natura 2000 -alue (SACFI0800150) sijoittuu osittain hankealueerajauksen sisäpuolelle, mutta sille ei hankkeessa kohdisteta rakentamista. Hankealueen pohjoispuolella noin 600 metrin etäisyydellä on Matosuon Natura 2000 -alue (SACFI0800038) ja likipitään samalla rajauksella soidensuojeluohjelmaan kuuluva luonnonsuojelualue (SSO100315). Lähin Natura SPA -alue on pohjoiskoillisessa noin 6 km etäisyydellä sijaitseva Haukisuo-Härkäsuo-Kukkonevan Natura -alue (SPAFI0900093). Sähkönsiirtoreitit lähin Natura 2000 -alue on noin 90 metriä sähkönsiirtoreitin VE A itäpuolelle sijoittuva Mäntykankaan Natura-alue (SACFI0800100).

Matosuonniemen Natura 2000 -alue (SACFI0800150):

”Vanha, avara kuivankankaan mäntymetsä, jossa paljon isoja, vanhoja (n. 200 v) kilpikaarnaisia mäntyjä. Pensaskerros avara, vain muutamia männyn- ja kuusentaimia sekä katajaa. Aluspuustossa paikoitellen muutamia kuusia, hieskoivuja ja harmaaleppiä sekä nuoria haapoja. Pystykeloja ja maapuuta vähän. Vanhoja keloja on joskus saatettu kuljettaa pois alueelta. Alueen läpi kulkee hiekkatie, josta erkanee pieni metsätie alueen eteläreunalla sijaitsevalle metsästymajalle. Alueeseen kuuluu myös kaksi pientä luonnontilaista ojittamatonta rämettä, ja isompi neva. Avosuon läpi kulkee vanha umpeutunut, perkaamaton oja, ja toinen oja kulkee nevan reunassa.

Vanha kuivankankaan männikkö, jossa paljon vanhoja kilpikaarnaisia aihkimäntyjä. Yhdessä suosan kanssa muodostaa hyvän lähes luonnontilaisen kokonaisuuden. Korkea, harva puusto voi altistua myrskytuhoille, jos suojelualueetta ympäröivät metsäkuviot hakataan. **Alueen ympäristössä tapahtuvat ojitukset voivat vaikuttaa soiden hydrologiaan.**” (Valtioneuvoston päätös 2018 tietojen tarkistamisesta ja verkoston täydentämisestä, tietolomakkeen tiivistelmä)

s. 131: Linnusto. Vaikutusten arvioinnissa on käytetty vain 2019 maastoseelvityksiä, joita on täydennetty muilla tiedoin ts. päätetyöskentelyllä. **Hankkeessa tehtyjen selvitysten kuvaillaan tuottaneen lisätietoa jo olemassa olevaan tietoon ja selvitysten laajuus voitiin SIKSI pitää maltillisena.**

Kommentti: Eikö syy maltillisiin selvitysten laajuuksiin ollut kuitenkin se, että selvityksiin on ollut käytettävissä **rajallinen määrä aikaa**, kuten sivulla 40 tunnustetaan? No, **selvitykset ovat joka tapauksessa riittämättömät**, sekä pesimä- että muuttolinnuston osalta, vain jo senkin vuoksi, että yhden pesimä/muuttokauden selvitys kuvaa sen hetkistä tilannetta ja vuosien välillä on vaihtelua. Kuten jo on todettu, **selvityksiä on priorisoitu tärkeimpiin**. Esimerkiksi tarkempaan pesimälinnuston maastokartoitukseen valittiin luonnontilaiset tai lähes luonnontilaiset vanhat ja vanhahkot metsät sekä kosteikot. Sepä olikin helppo ratkaisu, koska ”**luonnontilaiset vanhan metsän kuviot sekä suot ovat pinta-alaltaan varsin pieniä ja kuvioita on vähän**”!

Sinänsä mielenkiintoista, että esimerkiksi vanhan metsän indikaattorilajina pidetystä töyhtötiäisestä on useita havaintoja hankealueelta, tosin taimikoista sekä nuorista tai varttuneista kasvatusestistä. **Viranomaisen ohjelmavaiheessa antamassaan lausunnossa esille nostamia metsähankeen ja metsoon sekä riekkoon mahdollisesti aiheutuvia vaikutuksia ei pidetä todennäköisinä**, koska hankealueella tai sen

vaikutuspiirissä ei ole em. lajeille keskeisiä elinympäristöjä tai yksilömäärät ovat niin vähäisiä. **Eikö linnustoselvityksissä olisi tärkeämpää selvittää esiintyviä lajeja kuin niiden elinympäristöjä?** Jos todetaan, että elinympäristöjä ei ole, silloinko voidaan väittää, ettei ole myöskään lajeja? Yksilömäärätkin voivat jäädä harmillisen vähäisiksi tietokoneen ruudulta tai kirjallisuudesta tarkasteltuna. Maakotkankaan ei oleteta lentelevän alueella runsaasti, koska hankealueella on vähän sille **potentiaalista saalistusbiotooppia**. Eli selvitetäänkö nyt **elinympäristöjen vai itse lajien runsautta?**

Asukkaiden havaintojen perusteella alueella on **kuitenkin maakotkia, sääksiä, metsoja, metsäpeuroja, saukkoja jne.** Kahden havainnoijan havaintopäiväkirjat maakotkan ja metsäpeuran osalta on esitetty tekstin sisällä. Kaikkien havainnoijien havaintopäiväkirjat esitetään liitteessä 1. Siinä on erittäin runsaasti eri lintulajeja. Mm. maakotkia, joutsenia, metsoja, teeriä, nuolihaukka, riekkoja, sinisuohaukka, sääksi, taivaanvuohi. Myös metsäpeuroja sisältyy näihin havaintopäiväkirjoihin runsaasti.

Havaintoja eri lajeista on erittäin paljon, **yhteensä satoja**. Jo pelkästään **maakotkahavaintoja on jo tekstissä esitetyissä havaintopäiväkirjoissa 31 kpl,** ja niitä on havaittu kahtakin maakotkaa kerrallaan. Lisää maakotkahavaintoja on liitteessä 1. Samalla tavalla on muidenkin lintujen kohdalla, että niitä on havaittu useita kerralla. Nämä aiemmin tässä mielipiteen sisällä esitetyt havainnot ovat pelkästään ajanjaksolta 25.2.2020-11.8.2020 eli näin paljon eli 31 kpl maakotkahavaintoja hyvin lyhyessä ajassa. Nämä tiedot on viety myös Tiira-ohjelmaan.

S. 131: ”Hankealueen lähistöllä sijaitsevan maakotkareviirin tilannetta selvitettiin keväällä 2019 kaikkiaan 12 päivää. Mahdollisia saalistuslentoja tarkkailtiin hankealueella, hankealueen lähistöllä **Matosuolla sekä pesäpaikan lähetyillä.** Lisäksi pesän luona käytiin alkukevästä.”

Kommentti: Sivulla 132 olevan kartan mukaan **maakotkaa ei oltu tutkittu ei Matosuolla eikä pesäpaikan lähetyillä, koska kartalla ei kummassakaan ole merkattu käydyn.** Lisäksi alkukevät on häilyvä käsite. Maakotkan pesälle ei missään tapauksessa saa mennä silloin kun se aloittelee pesintää tai pesii.

S. 132: ”Kuva 15-1 Linnustoselvityksessä kartoitetut alueet, 600 ha. Kartoituksia tehtiin kaikkiaan kuusi päivää 13.5. – 26.5.2019. Voimalapaikat vaihtoehdossa VE 1 on merkitty kartalle vaaleanpunaisin ja vaihtoehdossa VE 2 vaaleanpunaisin ympyröin.”

Kommentti: molemmat on kuvatekstin mukaan merkitty vaaleanpunaisin ympyröin. Tämä ei voi pitää paikkaansa.

S. 133:” Lähimmillään yksi sääksen pesä on noin 1,9 km etäisyydellä voimaloista ja maakotkan pesä yli 2 km etäisyydellä voimaloista. Maakotkasta laaditaan erillinen, vain viranomaiskäyttöön osoitettu raportti.”

Kommentti: Etäisyydet Mustikkasuon sääksen pesään ovat erilaiset kuin mitä YVA-selostuksessa s. 133 esitetään. Siitä ei selviä, mitä pesää tarkoitetaan, Mustikkasuon pesäpuuta vai Puolukksaaren alueella olevaa pesää. Kummassakin lähimmät etäisyydet ovat kuitenkin tuulivoimaloiden alueista mitattuna reilusti alle YVA-selostuksessa ilmoitetun 1,9 km:n.

Mustikkasuolla lyhimmat etäisyydet ovat ..., ... ja ... m ... puuhun. Siis reilusti esitetyn 1,9 km:n.

Kommentti: Etäisyys sääksen pesäpuusta lähimpään tuulivoimalan 26 alueeseen on ... m.

Voimalan 24 alueeseen sääksen pesäpuusta on ... metriä.

Voimalaan 28 on sääksen pesäpuusta noin 2 km, tarkemmin ... m.

Aiemmin esitellyssä AVI:n kielteisessä ympäristölupapäätöksessä Mustikkasuon alueelle, sanotaan s. 48-49 sääksestä, että ”Kyseessä oleva laji vaatii poikkeuksellisen suurta rauhaa elinpiirinsä ydinosaan, jossa pesä tai pesät sijaitsevat. Pesintä keskeytyy helposti, jos sitä häiritään. Pesän lähellä ei tämän vuoksi saa olla ihmisen aiheuttamia häiriöitä, kuten asutusta tai liikennettä. Metsähallituksen omiin talousmetsiinsä laatimissa suojelurajauksissa pesän ympärillä 400 metrin säteellä ei sallita mitään toimia ja **2 kilometrin säteellä ei sallita metsätaloustoimia 15.2.-31.7. eikä mitään reittejä tai rakenteita.** Saalistusympäristöinä lajille ovat tärkeitä avoimet ympäristöt, kuten suot ja avohakkuualueet.” Koska kaikki nämä yllä mainitut tuulivoimaloiden numeroiden 26, 24 **alueisiin on alle 2 km, ja voimalan numero 28 alueeseen vain ... m yli 2 km:n (... m) , voimalat on suunniteltu liian lähelle sääksen pesää.**

Toinen sääksen pesä on Puolukkasaaren alueella.

Voimalaan 17 on ... m.

Voimalaan 19 on ... metriä.

Voimalaan 13 tästä sääksen pesästä on ... m.

Sielläkin siis lähimmät etäisyydet ovat ... ja ... m, eli **reilusti alle YVA-selostuksessa esitetyn 1,9 km:n.**

Tähän toiseen sääksen pesään, joka sijaitsee Puolukkasaaren alueella, kuten myös toiseen, pesäpuuhun, pätee myös Metsähallituksen omiin talousmetsiinsä yllä olevat etäisyydet, ”ettei pesän ympärillä 400 metrin säteellä ei sallita mitään toimia ja **2 kilometrin säteellä ei sallita metsätaloustoimia 15.2.-31.7. eikä mitään reittejä tai rakenteita.** Saalistusympäristöinä lajille ovat tärkeitä avoimet ympäristöt, kuten suot ja avohakkuualueet.” Lainaus AVI:n päätöksestä, joka käsitelty jo ylempänä. Koska yllä mainitut tuulivoimaloiden nroiden 19 ja 17 **alueisiin on alle 2 km, ja voimalan numero 13 alueeseen vain 80 m yli 2 km:n, voimalat on suunniteltu liian lähelle tätäkin sääksen pesää.**

s. 143: ”Lisäksi on syytä tuoda esille se, että Kimpilamminkankaan hankealue sijoittuu turveteollisuuden vuoksi enimmäkseen luontoarvonsa menettäneelle alueelle.”

Kommentti: On syytä tuoda esille, että **hankealueen luontoarvot alkavat palautua, kun turvetuotanto alueella on nyt päättynyt!** Me lähialueen asukkaat olemme nyt puoli vuotta **kulkeneet alueella ns. jatkuvalle miehityksellä,** niin että melkein joka päivä joku meistä on alueella vierailut, joskus useamman kerran ja usea henkilö yhtä aikaa ja voimme kertoa, että **luontoarvoja ei todellakaan ole menetetty, mutta tuulivoimaloiden myötä ne kyllä lopullisesti tuhoutuvat.**

S. 148: ”... Metsähallituksen projektipäällikkö Metsäpeura LIFE -hankkeesta totesi sähköpostissaan (8.11.2019) seuraavaa:

”Luonnonvarakeskuksen pantaseuranta-aineisto osoittaa peurojen oleilleen talviaikaan Kimpilamminkankaan tuulivoimavarauksen tuntumassa alueen pohjoispuolella. Kyseiset **havainnot on tehty ennen vuotta 2015. Metsäpeurojen tarkemmasta määrästä ko. havainnoissa ei ole tietoa.** Tällä hetkellä ei Ähtäri-Soini-Karstula -alueen metsäpeurakannassa ole paikannuspantoja. Paikannustiedon kertymisen jälkeen on Luonnonvarakeskukselta saatu vielä tietoa lentolaskentojen yhteydessä tehdyistä hajahavainnoista. Näiden lisätietojen mukaan seudun **metsäpeurojen esiintyminen keskittyy edelleenkin pääosin Kimpilammikankaalta itään.** Kimpilamminkankaan alue ja sen lähiseudut ovat karttatarkastelun perusteella **metsäpeuralle hyvin soveltuva elinympäristöä.** Alueella on ympäristöään korkeampia kangasmaita, ojitattamatonta suota ja läpi alueen virtaa luontaisessa uomassaan Löytöjoki/Alajoki. Jos

seudun **metsäpeurakanta kasvaa niin metsäpeura todennäköisesti alkaa esiintyä säännönmukaisesti Kimpilamminkankaalla.**

Kommentti:

On hämmästyttävää, että YVA-selvityksessä viitataan tuoreeseen s-postiin Sakari Mykrä-Pohjalta Metsähallituksen projektipäälliköltä Metsäpeura LIFE -hankkeesta. Hän antaa sähköpostitse tiedot 8.11.2019. Ja että **havainnot on tehty ennen vuotta 2015. Eikö Sitowisen selvitysten tekijä ole lainkaan käynyt alueella, kun ei ole raportoinut metsäpeuroista.** Niitä on alueella erittäin paljon. Asukkaat näkevät niitä alueella päivittäin. (mielipiteessä ote metsäpeurapäiväkirjasta)

Metsäpeurasta saadun asiantuntijasähköpostin mukaan Kimpilamminkankaan alue ja sen lähiseudut ovat karttatarkastelun perusteella **metsäpeuralle hyvin soveltuvaa elinympäristöä ja kannan mahdollisesti kasvaessa metsäpeura alkaisi todennäköisesti esiintyä säännönmukaisesti alueella.** Sivulla 151 kuitenkin arvioidaan, **ettei hankealueella ole ollut merkittävää roolia metsäpeurojen elinympäristönä**, koska alue on ollut turvetuotantoalueena. Näissä YVA-selostuksen tiedoissa on selvä ristiriita. Pyydämme huomioimaan, että kaikki ... metsäpeuroista saamat kuvat ovat turvenevoilta. Näidenkin perusteella tulee todistettua, että ainakin hankealueen turvenevo ovat merkittävässä roolissa metsäpeurojen elinympäristönä.

Lisäksi arvioidaan, ettei metsäpeuroilla todennäköisesti ole edes voimakasta välttelykäyttäytymistä voimaloita kohtaan. Kuitenkin **sivulla 149 todetaan, ettei tuulivoimahankkeiden vaikutuksia metsäpeuroihin ole tutkittu. Millä perusteella voidaan arvioida, ettei voimakasta välttelykäyttäytymistä ole?** Eikö silloin ole aivan yhtä todennäköistä, että voimakasta välttelykäyttäytymistä on? Mitä tarkoitetaan kerrottaessa, että hankealueen poikki säilyy leveä käytävä, jolla ei ole voimaloita? Arpaisten virkistysreittiä? Asetetaanko sen varrelle metsäpeuralle opasteet, jotta se ymmärtää kulkea juuri sieltä?

2.12. Maisemavaikutukset

s. 156-: Maisemavaikutukset ja niiden arviointi.

Kommentti: Nämä ovat lähtökohtaisesti puutteellisia ja virheellisiä. Lähtötietojen pohjalta on määritelty maiseman herkimät alueet, joille tuulivoimahankkeen toteuttaminen voi aiheuttaa eniten vaikutuksia. **Lähtötiedot tuulivoimahankkeen lähiympäristöstä ovat kuitenkin virheelliset. Lähiympäristö ei ole hankealueen kaltaista** metsien, soiden ja pienten suolampien kirjomaa hyvin peitteistä maastoa, kuten sivulla 158 kuvaillaan, vaan esimerkiksi Kolulla n. 2-3 km päässä maasto poikkeaa huomattavasti hankealueesta, sillä kylä koostuu mm. kahdesta n. 220 m mpy mäestä, viljelyksistä ja kirkasvetisistä lammista. Jo pelkästään korkeusero hankealueeseen (n. 180-205 m mpy) on huomattava.

Arviointityötä varten on laadittu **näkemäalueanalyysi ja kuvasovitteita**. Arviointi on tehty varovaisuusperiaatetta noudattamalla eli vaikutukset on arvioitu olettaen, että sää- ja näkyvyysolosuhteet ovat parhaat mahdolliset. Kuvien perusteella näyttää siltä, että on **valittu sellainen sää, että tuulivoimalat hukkuvat pilvien sekaan, esim. kuva 17-17 Parviaisesta, jossa etäisyys lähimpiin voimaloihin noin 6,3 km.** Kuitenkaan kuvaussuunta ei ole lähimpiä voimaloita kohden, vaan kauempia voimaloita, jolloin **lähimmät voimalat jäävät kuvaajan vasemmalle sivulle ja maiseman muutosta voidaan kuvailla vähäiseksi.** Kuinka luotettavan tiedon se silloin maisemakuvan muutoksesta antaa?

”Maisemavaikutuksia ei ole lähtökohtaisesti arvioitu alueilta, jonne ei kohdistu alueen aktiivista jokapäiväistä arki- tai virkistyskäyttöä.” **Tällä ei ole mitään tekemistä maisemavaikutusten kanssa! Vaikutukset ovat samat riippumatta siitä, käyttikö aluetta vai ei!**

Kuvasovitteita on laadittu seitsemästä kuvauspisteestä. Kuvasovitteet sanotaan pyrityn laatimaan kohteista, joissa maisemakuvan muutos on merkittävä sekä kohteista, joiden maisemallisella arvolla on huomattava merkitys alueen elinympäristön maisemakuvaan. Näkemäalueanalyysi on laadittu noin 20 km etäisyydelle voimaloista. Miksi vain 20 km, kun kerran maisemavaikutukset voivat ulottua yli 30 km etäisyydelle hankealueesta, kuten sivulla VIII sanotaan? Näkemäalueanalyysikartoilla on **useita punaisia**

alueita eli on huomattavasti alueita, jonne näkyy 10-24/29 voimalaa. Kun näkymäalueanalyysikarttaa vertaa sivun 227 kuvaan, jossa esitetään **toiminnassa tai suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet noin 30 km säteellä Kimpilamminkankaan hankealueesta, huomaa, että alueet ovat pitkälti samoja ts. alueille, joille on suunnitteilla tuulivoimaloita, aiheutuu maisemahaittoja myös Kimpilamminkankaan hankkeesta.** **Miten tämän perusteella voidaan sivulla 232 sanoa, että maisemalliset yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa jäävät hyvin vähäisiksi?**

Miksi kuvasovitteista puuttuvat esim. Soinin keskusta, muut lähikylät, Löytöperä, Pirttipperä, Iironjärvi jne.? Ähtärin puolelta ei ole Ähtärinjärven länsirantaa lukuun ottamatta kuvia lainkaan, esimerkiksi Patamanperältä, Mäkikylältä tai Kivijärveltä, jonka rannoilla myös näkyy (vapaa-ajan) asutusta. Karstulan puolikin on unohdettu.

Kaavaselostuksen kuvasovite Arpaisten reitiltä on otettu vain yhteen suuntaan, vaikka reitti kulkee luoteis-kaakkoissuunnassa. Kuvasovite on siis vain toisen puolen maisemasta, vaikka ihmissilmä näkee reitiltä molemmat puolet. Vaikka on vain toisen puolen maisema, vaikutusta on silti kuvattu erittäin suureksi. Entä sitten, kun yhdistetään reitin vasen ja oikea puoli, esim. 360-kuvaksi? **Näkemäanalyysit ja maisemavaikutukset tulee siis tehdä uudestaan sillä tavalla, että ne ovat käyttökelpoisia ja totuudenmukaisia.**

S. 157: "Näkemäalueanalyysin laadinnassa on käytetty voimalaa V162, jonka kokonaiskorkeus on 281 m, tornin korkeus 200 m ja roottorin halkaisija 162 m."

Kommentti:

Kaava mahdollistaa 300 m korkeat voimalat, eli sellaisella voimalalla ei ole näkemäalueanalyysijä tehty. 19 metriä korkeammat voimalat näkyvät vielä huomattavasti kauemmaksi. **Analyysi on tehtävä sellaisella voimalalla, jonka kaavan maksimimitat mahdollistavat. Sama pätee välke- ja melumallinnuksiin. Nekin tulee tehdä käyttäen kaavan mahdollistamia 300 m korkeuksia ja max 10 MW:n tehoja.**

S. 165: "Puuston ja rakennusten aiheuttama katvevaikutus on voimakas ja estää näkymät myös hyvin lähellä tuulivoimaloita".

Kommentti: Kuitenkin jäljempänä sivulla 187 todetaan, **ettei maisemavaikutusten arvioinnissa pystytä tarkasti huomioimaan rakennusten tai pihapuuston aiheuttamia vaikutuksia tuulivoimaloiden näkyvyyteen.** Miten puuston vaikutus voidaan ylipäätään huomioida vaikutuksia pienentävänä tekijänä, kun puusto tuulivoimahankkeen vaikutusaikana tulee muuttumaan, myös poistumaan kohdilta, jossa se nyt peittää näkymät? Periaatekuva sivulla 165 ei anna lukijalle mitään lisäarvoa, sillä siinä pitäisi esittää myös etäisyydet ja huomioida myös mpy-korkeuksien lähtötasot: millä korkeudella ko. voimala on ja millä alue, jonne maiseman vaikutusta arvioidaan.

Selostuksessa esitetään **kuvauskuksessa käytetyn kameran tiedot, joiden perusteella "kuva vastaa hyvin todellisuudessa silmillä havaittavaa näkymää"**, kuten sivulla 169 keuhataan. Kuitenkin jäljempänä sivulla 187 todetaan, **etteivät kuvasovitteet kuitenkaan vastaa ihmissilmin havaittavaa näkymää ja tarkkuutta.** Eli **vastaavatko ne ihmissilmää vai eivät, vai onko niillä ylipäänsä mitään totuus pohjaa?** Joku matemaatikko voisi myös laskea, pitävätkö kuvat paikkansa ts. voiko olla teoriassa mahdollista, että monin paikoin voimalat tai ainoastaan niiden kärjet näkyvät avoimilla alueilla puuston latvuston lomassa, kuten useassa kohdin järjestelmällisesti maisemavaikutuksia vähätellään. Kun kyseessä ovat kokonaiskorkeudeltaan 300 m korkeat voimalat, niillä väistämättä on suuria maisemavaikutuksia.

Kuvissa 17-13 ja 17-14 on kuvasovitteet Kolusta. Kuvauspaikka on täsmälleen sama, mutta kuvaussuunta hieman eri. Maiseman muutos on kuvassa 17-13 kohtalainen ja kuvassa 17-14 suuri. Miksi kuva yhdestä paikasta on pilkottu kahteen osaan, kuviksi 17-13 ja 17-14, kun yhteen kuvaan olisi saanut koko alueen? Onko maiseman muutos liian suuri yhdellä kuvalla esitettäväksi? **Silmällä ko. pisteestä havaitsee**

koko alueen, kuten oheinen kuva todistaa ja on lähiseudun asukkaiden kuvaamana esillä yhtenä kokonaisuutena. (mielipiteessä kuva 17-13)

Lentoestevalot lisäävät aiemmin valosaasteettoman alueen valomäärää, joka muuttaa maiseman nykyistä luonnetta etenkin hämärän ja pimeän aikaan. Kuitenkaan **yöaikaisten kuvasovitteiden ei ole katsottu juurikaan tuovan lisäinformaatiota** yöaikaisen näkymän havainnollistamiseksi, kuten toimija Yhteysviranomaisen lausunnossa YVA-ohjelmasta, sen liitteessä 2 sivulla 4 sanoo. **Meidän mielestämme on oleellista nähdä, miten valoisaksi lähiympäristömme pimeys muuttuu 29 tuulivoimalan lentoestevalojen myötä!**

Voimalat muodostavat maisemakuvaan uuden historiallisen kerroksen, kuten sivulla 188 todetaan. Totta, voimaloiden muodostamaa historiallista kerrosta voisi jopa verrata jääkauteen. Lisäksi kerrotaan, että "maisemakuvan muutos koskettaa eniten nykyistä sukupolvea ja tuleville sukupolville tuulivoimalat ovat jo osa "normaalia" energiantuotantomaisemaa". Miksi normaali on lainausmerkeissä? On turha esittää totuutena pidettäviä arvioita siitä, miten tuleva sukupolvi aikanaan tuulivoimaloihin tulee suhtautumaan. Yhtä todennäköisesti he voivat suhtautua siihen **energiantuotantomuotona, joka pilasi heidän isovanhempiansa asuinympäristön ja terveyden.**

Jos hanke jätetään toteuttamatta, turvetuotannon jatkuminen muovaa alueen maisemaa ja muuttaa alueen maisemakuvaa myös jatkossa, todetaan sivulla 185. Kun turvetuotanto kerran on jo päättynyt, miten paljon se enää maisemakuvaa voi muuttaa? **On turha myöskään rinnastaa turvetuotannon tai metsätalouden harjoittamisen – oli se kuinka VOIMAKASTA hyvänsä – maisemavaikutuksia 300 metriä korkeisiin tuulivoimaloihin.**

s. 215: Kirjalliset mielipiteet. OAS:sta jätettiin yhteensä 23 lausuntoa ja mielipidettä.

Kommentti: Tarkoittaako yhteensä sekä Soinia ja Ähtäriä? Kenen kaikkien mielipiteet ja lausunnot luvussa ovat mukana? **Soinin kunnassa esim. yli 120 nimen mielipide oli kadonnut, mutta löytyi lopulta kunnanhallituksen 10.8. kokoukseen.** Onko se ollut kadoksissa myös YVA-selostusta tehtäessä? Tämän jälkeen puuttui edelleen esim. SLL:n Pohjanmaan piirin lausunto ja Hautakylän kyläyhdistyksen mielipide, vaikka se oli kuntaan toimitettu. Soinin kunnanhallituksen kokouksessa 24.8 käsiteltiin yhteensä 17 lausuntoa ja 1 mielipide. Ovatko nämäkin kaikki olleet kadoksissa YVA-selostusta tehtäessä? Sivulla todetaan, että ETENKIN vapaa-ajan asukkaiden näkökulma on noussut vahvasti esille kirjallisissa mielipiteissä. Myös vakituiset asukkaat ovat tuoneet vahvasti esiin näkökulmaansa mielipiteissä, mutta onko mielipidettä huomioitu? Onko mahdollisesti muitakin mielipiteitä kadonnut matkan varrella?

s. 216: Media. "Hankkeesta on uutisoitu kattavasti ja pääosin neutraalisti".

Kommentti: Ongelma kuitenkin edelleen on se, että **hanke on väärän niminen.** Kimpilamminkangasta ei ole olemassakaan, vaan se on Kilpilamminkangas. Ihmiset eivät tunnista nimeä Kimpilamminkangasta, eivätkä välttämättä tunnista Kilpilamminkangastakaan. Nimenä parempi olisi Matosuo, kuten turvetuotantoaluekin on ja turvetuotantoaluetahan hankealue suurimmaksi osaksi on. Kilpilamminkangas on vain yksittäinen kohouma.

2.13. Melu

s. 217: Melusta. "Äänimaiseman muutokset eivät ulotu asutuille alueille".

Kommentti: Kuitenkin useampia asuin- tai vapaa-ajan rakennuksia sijoittuu ohjearvojen tuntumaan. **Silloinhan vaikutukset ulottuvat niihin, varsinkin jos huomioidaan melumallinnuksien epävarmuustekijät.** Kts. aiemmin esitetty Ilmajoen Santavuoresta, jossa sanottiin, että: **"Mittausten perusteella asutuksen tulisi olla noin 4,5 -6 km:n päässä voimaloista, jotta yöaikaiset meluasetukset täyttyisivät."** Mm. keväällä 2020 julkaistu Tuulivoimaloiden infraääni ja terveystutkimuksen sivutuotteena saatiin uutta tietoa tuulivoimaloiden kuultavasta äänestä. Tutkimus osoitti, että tuulivoimaloiden lähellä sijaitsevien

asuntojen sisätiloissa toteutuvat kokonaisäänitasot olivat koko tutkimusajan suurempia kuin aiemmissa tuulivoimayhtiöiden tekemissä mittauksissa.

Asuntojen sisätiloissa pitkäaikaiset keskimääräiset äänitasot ylittivät terveydensuojelulaissa asetetut suurimmat sallitut äänitasot yli 10 desibelillä. Asumisterveysasetuksen mukainen suurin sallittu yöaikainen kokonaisäänitaso saa olla enintään 25 dB, mutta 1,5 km:n ja 1,6 km:n etäisyydellä sijaitsevilla asunnoissa mitatut melutasot olivat 35 dB ja 37 dB. **Terveydensuojelulaki velvoittaa viranomaisia ryhtymään tällaisissa tilanteissa viipymättä toimenpiteisiin haittaan johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.** Valtioneuvoston tutkimushankkeesta linkistä:

<https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2116852/11-2020-Tuulivoimaloiden+infra%C3%A4%C3%A4ni+ja+terveys.pdf/b5dc1005-24c9-67c3-087c-8846e1e48a18/11-2020-Tuulivoimaloiden+infra%C3%A4%C3%A4ni+ja+terveys.pdf?version=1.0>

s. 218: ”Terveys. Terveys on laajan määritelmän mukaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä, jossa ihminen on myönteisessä vuorovaikutuksessa elinympäristönsä kanssa.”

Kommentti: Kuten Ilmajoen Santavuoren esimerkki osoittaa, sen vaikutusalueella ei todellakaan olla myönteisessä vuorovaikutuksessa elinympäristönsä kanssa. Ihmiset kituvat siellä.

Kyse on nimenomaan kokonaisvaltaisesta terveydestä. Olisi syytä arvioida vaikutuksia myös lähialueen vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden henkiseen terveyteen. Stressi, jolle asukkaat ovat jo nyt altistuneet, on valtava. **Alusta lähtien hankkeessa on ollut havaittavissa piittaamattomuutta ihmisten olemassaolosta ja heidän mielipiteistään, vaikka asukkaiden ja maanomistajien näkemyksiä voimaloiden sekä sähkönsiirtoreittien sijoittamisesta tulisi aina mahdollisuuksien mukaan huomioida, kuten sivulla 221 huomautetaan.** On vaikeaa huomioida annettuja mielipiteitä, **jos ne esimerkiksi mystisesti katoavat, kuten Soinin kuntaan lähetetylle yli 120 henkilön mielipiteelle kävi.** Eikä niiden huomioinnille muutenkaan ole kovin realistisia edellytyksiä, sillä voimalathan on sijoitettava tuotannollisesti ja taloudellisesti kannattavasti, ja kustannusten takia alueelle voidaan toteuttaa vain laajuudeltaan vain varsin mittava tuulivoimahanke, kuten sivulla 13 kerrotaan.

s. 231: Yhteisvaikutukset linnustoon. ”Turvetuotantoalueen häiriövaikutukset ovat arviolta **tuulivoimahankkeen häiriövaikutuksia suuremmat** eikä kumulatiivisia häiriövaikutuksia arvioida syntyvän. Tuulivoimahankkeen häiriövaikutukset **peittyvät siis turvetuotannosta aiheutuvien häiriövaikutusten alle.**”

Kommentti: Nämä kaksi lausetta hämmästyttävät suuresti. Minkälaisia häiriövaikutuksia päättynyt turvetuotanto enää aiheuttaa linnustolle? Kesän 2020 aikana alueella ei tietävästi ole ollut enää lainkaan varsinaista turvetuotantoa, vaan ovat keränneet kalustoaan pois. **Linnustoa sitä vastoin on maastoselvityksiin 2019 verrattuna huomattavasti enemmän. Huom. asukkaiden havaintopartiointit alueella. Tämänkin vuoksi maastoselvitykset tulee tehdä uudestaan, kun turvetuotanto on alueella loppunut. Häiriövaikutuskartat tulee myös tehdä uudestaan.**

Kuten aiemmin kirjoitimme, Sitowise on Soinin Pesolan tuulivoimahankkeen yhteydessä suurennellut häiriövaikutuksia. Että niitä olisi ennestään paljon enemmän kuin niitä on. Häiriötekijöiksi on laskettu joka ainoa lato ja muu asumatonkin rakennus. Keski-Suomen ELY-keskus oli Pesolan lausunnossaan tähän puuttunut. Tästä asiasta oli seuraavasti Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä, jossa se kumosi Pesolan tuulivoimakaavan maakotkan vuoksi.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä sanotaan s. 33, että ”Pesolan hankkeen vaikutuspiirissä olevien maakotkareviirien ydinreviiriä on pyritty selvittämään satelliittiseurannalla, mutta siinä ei ole onnistuttu. Keski-Suomen ELY-keskus on tutustunut myöhemmin satelliittiseuranta-aineistoon, joka on hankittu sellaiselta Pohjanmaalla sijaitsevalta maakotkareviiriltä, jolla on sekä luonnontilaisia soita että turvekenttiä. Havaintojen perusteella maakotka on käyttänyt turvesoiden

reunoja varsin aktiivisesti ja hyvin samaan tapaan kuin luonnontilaisia avosoita. Paikannustihentymät ovat nimenomaan soiden reunoilla, mikä osoittaa, että maakotkat käyttävät turvetuotantokenttiä enemmän saalistamiseen kuin nousevien ilmapirtausten haeskeluun. Sito Oy:n tarkastelussa **jokainen rakennus syrjäisempiä latoja myöten on laskettu häiriötekijäksi**, joilla on 500 metrin puskurivyöhyke. Rakennuskannan vaikutusta maakotkan ydinreviirin sijoittumiseen **tulisi arvioida vain asuttujen asuinkiinteistöjen ympärille muodostettavilla puskureilla. Tällöin käsitys rakennuskannan aiheuttamasta häiriövaikutuksesta muuttuu olennaisesti, mutta varmasti totuudenmukaisempaan suuntaan.**”

Tilanne on sama tässä Kimpilamminkankaan tapauksessa. Alue on luonnonrauhaisaa aluetta, turvetuotantokkaan ei ääntä pidä. Ainoastaan linnun laulua on havaittavissa.

s. 256: Hankealueen rajauksen muutos ja kahden voimalan sijoittuminen maakuntakaavan rajauksen ulkopuolelle ei oleellisesti muuta luonnonsuojelualueisiin kohdistuvia vaikutuksia. **Matosuonniemen Natura 2000 -alue jäisi maakuntakaavan rajauksessa kokonaisuudessaan hankealueen ulkopuolelle, kun suunnitellulle hankealuerajaukselle kyseinen Natura 2000 -alue sijoittuu osittain.** Natura-alueelle ei kuitenkaan sijoitu voimaloita tai hankkeen infrastruktuuria kummassakaan vaihtoehdossa VE 1 tai VE 2. Isoneva-Pirttinevan soidensuojelun täydennysohjelman aluetta sijoittuu hankealueen tavoin myös maakuntakaavarajauksen sisälle koillisosassa, mutta voimalat 24 ja 26 eivät sijoitu soidensuojelun täydennysohjelman alueelle.

Tuulivoimahankealueen rajauksen muutos ja **kahden voimalan sijoittuminen maakuntakaavan rajauksen ulkopuolelle** ei oleellisesti muuta hankkeen vaikutuksia kasvillisuuteen ja luontotyypeihin. Kaavarajauksen ulkopuolelle sijoittuvan voimalan nro 24 läheisyyteen kuitenkin sijoittuu **erittäin uhanalaisiin (EN) luontotyypeihin kuuluva ruohoinen sarakorpi**, johon voimalan rakentamisesta saattaa kohdistua **reunavaikutuksia**. Rakentamatta jättäminen poistaisi tämän reunavaikutuksen.

Kommentti:

Mistään ei selviä, **miksi maakuntakaavarajauksessa hankealueen ulkopuolelle jätetty Matosuonniemen Natura 2000-alue on liitetty hankealueeseen.** Pyydämme ELY:ä vaatimaan **Matosuonniemen poistamista kaava-alueesta ja pienentämään hankealueen** muutenkin korkeintaan maakuntakaavan tuulivoimakaavassa olevia rajoja vastaavaksi.

2.14. Huomioita YVA-selostuksen liitteistä

Alla näkyvät YVA-selostuksen liitteet, jotka olemme alla käyneet lävitse, osan tarkasti (esim. luontoselvitys) ja osan vähemmän tarkasti. Osa on jo käsitelty yllä aiemmin, joten emme enää kommentoi niitä liiteosassa kovin tarkasti.

2.14.1 Liite 1

Hankevaihtoehdot

Yhteysviranomaisen lausunnossa Kimpilamminkankaan tuulivoimahankeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 4.3.2020:

”Hankkeen tarkoituksena on rakentaa enintään 29 tuulivoimalaa Soinin kuntaan ja Ähtärin kaupunkiin sijoittuvalle Kimpilamminkankaan alueelle. Hankkeen voimalat ovat yksikkötehoiltaan enintään 10 MW ja hankkeen kokonaisteho on enintään 290 MW. Voimalan kokonaiskorkeus on enintään 300 m, napakorkeus enintään 200 m ja lavan pituus enintään 100 m. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat

huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille ja mahdollisesti **1-2 sähköasemaa**. Hankkeen sähkönsiirron osalta ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kahta eri linjausvaihtoehtoa.”

Kommentti: Kaavaluonnoksen kartassa on piirretty vain 1 sähköasema. Itäpuolelle.

Kannatamme Vaihtoehtoa 0: hanketta ei toteuteta.

Sähkönsiirron vaihtoehdot:

Vaihtoehto A: rakennetaan uusi noin 30 km pitkä 110 kV voimajohto Alajärven sähköasemalle hankealueelle itäpuolella olevan 110 kV voimajohdon rinnalle.

Vaihtoehto B: rakennetaan uusi sähköasema hankealueen länsipuolella olevan 400 kV voimajohdon varteen. Kytkeytyminen valtakunnan verkkoon tapahtuu uuden sähköaseman kautta.

Voimalinjavaihtoehdossa VE A se menee asutuksen keskellä Marjoperällä ja Huosianmaassa. Tämä vaihtoehto on toteuttamiskelpoton. **Asukkaat ja loma-asukkaat vastustavat vahvasti tätä vaihtoehtoa, heitä on monta tässä mielipiteessä mukana.** Tästä vaihtoehdosta on myös kaikki luontoselvitykset, esim. liito-orava, lepakko, jne. selvittämättä. Niitä on vain katsottu kirjoituspöydän äärestä kartalta, missä mikäkin voisi tai ei voisi asustaa. Samoin kasvistoa ei ole maastossa käyty tutkimassa. Tämä vaihtoehto ei ole siis toteuttamiskelpoinen.

Vaihtoehto VE B ei myöskään ole toteuttamiskelpoinen. Se sijaitsee muuttolintujen levähdysalueella, joka tulvii keväisin. Näin ollen kumpikaan voimajohtolinjaus ei tule kyseeseen. **Koska sähkönsiirrolle ei ole toteutettavissa olevia vaihtoehtoja, hanke ja sen suunnittelu tulee lopettaa ja 0-vaihtoehto ottaa käyttöön.**

Sähkönsiirtoreittien lähiympäristöt noin 500 m matkalta, niitä ei olet tutkittu ja huomioitu. Edelleen Soinin Marjoperällä on voimalinja menossa talojen nurkalta. Samoin Huosianmaassa. *(mielipiteessä ote yleisötilaisuudessa esitetystä diasta 31)*

2.14.2. Liite 2 Yhteysviranomaisen lausunto

EPO ELY:n lausunnossa 4.3.20 Kimpilamminkankaan tuulivoimahankeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta poimittua, tärkeimmät nostot tästä lausunnosta alla:

Saukkoa ei mainita YVA-selostuksessa lainkaan, mutta alueella on ainakin kolmella asukkaalla (... ja ...) ollut havaintoja saukosta ja/tai sen jäljistä. Kuvia saattaa olla, tarvittaessa voimme etsiä ne. Kilpilammin rannasta ja siitä ojan suulta saukosta jälkihavaintoja keväältä 2020 ... ja... myös.

s. 4, Etelä-Pohjanmaan liitto: ”Tulee huomioida, ettei hanke aiheuta Arpaisten ulkoilureitin käyttöön rajoituksia.” Voimaloiden ja virkistysreitien välille on jätetty turvaetäisyys, joten reitin käyttö ei esty. Rajoitteet voivat kuitenkin olla toisenlaisia ja vähentää reitin houkuttelevuutta. **Yöaikainen yli 40 dB:n melu esimerkiksi ylittyy Arpaisten reitillä 4 km:n matkalla** (YVA s. IX), myös varjon välkkyminen aiheuttaa vaikutuksia Arpaisten reitille (YVA s. X) ja voimalat ovat hallitsevia Arpaisten reitin avoimilla osuuksilla (YVA s. 181) eli maiseman muutokset ovat huomattavat. Kuitenkin YVA-selostuksessa arvioidaan (s. 219), **että hankkeella on vähäinen haitallinen vaikutus matkailuun. Miten vaikutuksia matkailuun on arvioitu?** Parhailaan on käynnissä esimerkiksi Kuuden tähden reitistö kuntoon -hanke, jossa ”laaditaan suunnitelma reitistön kunnostamisesta ja ajantasaistamisesta SEUDUN LUONTOMATKAILUN VETONAUAKSI”. **Vaikutuksia on syytä arvioida siltä pohjalta, että sekä Soinin kunta että Ähtärin kaupunki ovat profiloituneet luontomatkailupitäjiksi.**

Arpaisten reitti on myös E6 eli Euroopan kaukovaellusreitti, eikä mikä tahansa vaellusreitti. Sen rahoitukselle lienee tiettyjä ehtoja olemassa. Niihin eivät varmasti kuulu tuulivoimalatihentymät.

HUOM! https://www.epliiitto.fi/images/A_38_Etela-Pohjanmaan_tuulivoimaselvitys_2012.pdf , s. 22:

*Soinin kunta toteaa lausunnossaan: Selvityksessä osoitetuista parhaiten tuulivoimatuotantoon soveltuvista alueista noin kolmannes sijaitsee joko osittain tai kokonaan Soinin kunnan alueella. Näiden alueiden yhteispinta-ala on varsin huomattava. **Maisemallisten yhteisvaikutusten sekä luonnonympäristön monimuotoisuuden turvaamiseksi on hyvä jättää osa keskeisimpien virkistys- ja ulkoilureittien, Natura-alueiden sekä merkittävien loma-asutusalueiden lähetyvillä olevista alueista myös tuulivoimarakentamisesta vapaaksi alueeksi.***

Virkistysreittiin liittyen, moottorikelkkareitin osalta selvitetään mahdollisuutta reitin siirtämiseen kauemmas voimaloista (YVA s. 240), koska nykyinen reitti sijoittuu niin lähelle voimaloita, että tuulivoimaloiden rakenteista irtoava jää voi aiheuttaa vähäistä turvallisuusriskiä (YVA s. 219). **YVA-selostuksessa ei ole kuitenkaan esitetty vaihtoehtoja reitin sijoittelua, sillä kuvassa 21-4 (YVA s. 210) esitetään nykyinen reitti. Soinin kunnan kaavaluonnoksessa kuitenkin kerrotaan (30.6.2020 s. 74), että "Alueella säilyy moottorikelkkareitti. Reittiä on linjattu paikoin uudestaan."** Mikä on siis totuus?

Yhteysviranomaisen lausunnosta edelleen s. 5 (+ s. 16), Keski-Suomen ELY-keskus: "Maakuntarajojen yli sijoittuvat metsäpeurojen ja maakotkien reviirit" -> Ei ole huomioitu! "Keski-Suomen maakuntakaava ja alueen muut maankäytölliset suunnitelmat" -> Ei ole huomioitu! Toiminnassa ja suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet 30 km säteellä Kimpilamminkankaasta (YVA s. 226), tarkastelua kuvassa 23-1 tulee ulottaa kaakkoon, josta nyt puuttuu esimerkiksi **Energiequellen oma Nikaran suuri lähes 30 voimalan tuulivoimahanke Multialla!**

s. 5, Keski-Suomen liitto: "Luontovaikutusten osalta merkittävimpinä pidetään tuulivoimaloiden mahdollisia linnustovaikutuksia ja **erityisesti maakotka tulee ottaa huomioon arvioinnissa.** Tehtävien linnustoselvitysten lisäksi **paikallisilta lintutieteellisiltä yhdistyksiltä saatavien linnustotietojen käyttäminen arvioinnin tukena on tärkeää** ja paikallisten kansalaisten tiedonsaannin lisäämiseen ja mielipiteiden huomioon ottamiseen tulee kiinnittää huomiota."

s. 5 Keski-Suomen ELY: "Arvioinnissa tulee tunnistaa mm. maakuntakaavan mukaiset suojeluvaraukset, arvokkaat maisema-alueet, kulttuuriympäristöt ja **maakuntarajojen yli sijoittuvat metsäpeurojen ja maakotkien reviirit sekä Natura-alueet** ja niille mahdollisesti tarvittavat Natura-arvioinnit."

s. 5, Keski-Suomen museo: "...arviointiin tulee sisällyttää **maisemasovitteiset havainnolliset valokuvat, joissa osoitetaan miltä tuulipuistoalue näyttää kulttuuriympäristöistä käsin ERI KUNTIEN ALUEILTA**". Ei ole tehty eli osoittaa **maisemavaikutusten arvioinnin olevan täysin puutteellista**, koska ensiksikin kuva Soinin keskustasta n. 8,5 km:n päästä puuttuu, samoin kunnan suurimmalta loma-asutusalueelta eli liironjärveltä, joka on vain muutaman kilometrin päässä.

s. 5, Luonnonvarakeskus: "Eryityisesti **RIEKON** ja metsähanhen ja mahdollisesti **METSÄPEURAN** esiintymiseen ja tuulivoimapuiston rakentamisesta näihin lajeihin kohdistuviin haitallisiin vaikutuksiin **tulisi kiinnittää tarkempaa huomiota.**" -> Ei ole kiinnitetty!

s. 5, Metsähallitus: "Metsähallitus huomauttaa, että arviointiohjelmassa esitetystä poiketen lähin voimala **numero 26 tulisi sijoittumaan noin 1,4 km etäisyydelle Matosuon Natura-alueen rajasta.** Hankealueella sijaitsee **maakunnallisesti arvokas linnustokohde, Matosuon MAALI-alue 710178, ja** soidensuojelun **täydennysohjelmakohde.** Hankealueella ja sen vaikutuspiirissä sijaitsee myös **uhanalaisten päiväpetolintujen reviirejä, uhanalaisimpana maakotka.**"---"Metsähallitus vaatii **tarkempia selvityksiä** maakotkaan liittyen sekä Natura-arviointia Matosuon Natura 2000 -alueeseen. Luontoarvot huomioiden hankkeen aluerajauksena tulisi **käyttää maakuntakaavarajausta** alueen koillisosassa. Maakotkaan kohdistuvia vaikutuksia tulisi selvittää esim. satelliittiseurannan ja elinympäristö- ja

populaatiomallinnusten avulla tai maastossa tehtävien lisäselvitysten avulla. Arvioinnissa tulee huomioida myös yhteisvaikutukset Suomenselän maakotkakannalle.”

-> **TEHDYT SELVITYKSET EIVÄT OLE LINNUSTON OSALTA RIITTÄVÄT!**

s. 6, MTK Soini: ”pyydetään tarkentamaan tietoja mm. matalataajuisen melun vaikutuksista kotieläimiin ja kotieläintilojen sijainnit”. YVA:ssa ei ole otettu kantaa infraäänien vaikutuksiin eläimistöön ml. hyönteiset **eikä ole huomioitu maatalouden harjoittajia. Hautakylällä 3-4 suurta karjatilaa! Hevostilallisia Kolulla, Hautakylällä ja Hallaperällä! Mehiläistarhaajia Kolulla 2, Hautakylällä 1!** Ainakin nämä tiettävästi!

s. 6, SLL Pohjanmaa: Linnustonselvitykset, mm. metso, riekko, isot petolinnut, pöllöt ja muut suojelun kannalta tärkeät lajit huomioitava! ”Pintavesien osalta tulee selvittää vesien uudet johtamisreitit ja **TÖIDEN YHTEYDESSÄ TEHTÄVÄT VESIENSUOJELUTOIMET**” -> **Ei ole YVA:ssa selvitetty !** Nyt kun maanomistus siirtynyt Vapolta Energiequelle Real Estate Oy:lle, otettava kantaa, miten uusi omistaja huolehtii turvetuotantokenttien vesienkäsittelystä ja vesienkäsittelyrakenteista, kuka siitä vastaa ja millä ammattitaidolla! YVA-selostuksessa (s. 231) kerrotaan, että **”tuulivoimahanke toteutetaan siten, että Matosuon turvetuotantoalueen kuivatusvesien käsittely voidaan turvetuotannon aikana ja sen päätyttyä jälkihoitovaiheessa suorittaa turvetuotantoalueen ympäristölupamääräysten mukaisesti”.**

s. 6, Seinäjoen museot: ”Hankkeella ei ole käytössä selvitysaineistoa paikallisesti arvokkaista kohteista ja alueista ja museo edellyttää ainakin Kolun, Hallanperän ja Korkeaperän kylien rakennusinventointia ja arvottamista, jotta voimaloiden vaikutukset voidaan arvioida kylien rakennuskantaan liittyviin kulttuurihistoriallisiin arvoihin suhteutettuna”. -> **Tällaista selvitystä ei ole tehty, joten YVA:ssa esitetyt tiedot kulttuurihistoriallisesti arvokkaista alueista ja rakennuksista ovat puutteelliset.** Esimerkiksi Kolulla mielipiteen jättäjien joukossa olevien pihapiirissä 1800-luvun alun vanha asuinrakennus, josta he ovat **olleet yhteydessä Seinäjoen museoihin ja saaneet tiedon, että ainakin se pitää kartoittaa!**

s. 7, Soinin kunta, Soinin kunnan tekn.ltk ja Ähtärin kaupunki: ”arvioinnissa tulee huomioida hankkeen **vaikutukset alueen luontomatkailuun ja muihin erä- ja luontoteemoihin** liittyviin elinkeinoihin ja vetovoimatekijöihin”. -> **EI OLE SELVITETTY/HUOMIOITU ARVIOINNISSA!** Onko YVA:ssa selvitetty vaikutuksia vain HANKEALUEEN matkailuun eli niiden kilometrien verran, mitä virkistysreitti kulkee hankealueella? **Matkailun osalta arviointi on ulotettava laajemmalle, tarkasteltava vähintään kuntakohtaisesti, mutta mielellään laajemminkin.** Moottorikelkkareitin osalta huomioitava, että Soini ja Ähtäri (ts. Suomenselkä) ovat useimpina talvina lumista seutua, joka poikkeaa lähikunnista (vrt. esim. Seinäjoki) ja **voi houkutella matkailijoita jne. ominaispiirteidensä takia.**

s. 7, Ähtärin kaupunki tekn.ltk: Kannustettu toimijaa laatimaan neljäs toteuttamisvaihtoehto, jossa eniten haitallisia ympäristövaikutuksia aiheuttavat voimalat on jätetty pois. -> **Ei ole laadittu!** Nykyiset vaihtoehdot eivät ole riittävän poikkeavat ja realistiset vaikutusten arvioinnin vertailemiseksi, koska vaihtoehdoissa muutokset vaikuttavat vain kaakkois- ja luoteissuunnissa hankealueen ympäristöön ja Kolun kylän kannalta vaihtoehdoilla VE 1 ja VE 2 ei ole eroa, koska sieltä ei yhtään voimalaa ole poistettu.

”Arvioinnissa pyydetään huomioimaan myös alueen erämaatyypin luontoympäristön herkkyyden ja sietokyky ja hankkeessa on selvitettävä rakennettavien huoltoteiden vaikutukset suoluonnon vesitalouteen.” **Mahdolliseen ympäristöluvan hakemiseen Avilta on Ähtärin kaupungin lausunnossa varauduttava.” Ympäristöluvat tulee hankkia jokaiselle voimalalle erikseen.**

s. 7, ELY-keskuksen alueidenkäyttö: ”Arvioinnissa tulee kuitenkin selvittää **sijoittuvatko kaikki voimalat vaihemaakuntakaavan rajauksen mukaiselle tv-alueelle** ja aiheutuuko tuulivoimasta ja alueella olevasta turvetuotannosta mahdollisia eturistiriitoja tai muita sovittamistarpeita.” **Voimaloita sijoittuu maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle!** Alueen turvetuotantoon syytä ottaa yksityiskohtaisemmin ja ajantasaisemmin kantaa. Ei riitä, että hankkeesta vastaava selvittää turvetuottajalta turvetuotannon jatkosuunnitelmia alueella ja neuvottelee turvetuottajan kanssa mahdollisuuksista sijoittaa tuulivoimaloita käytöstä poistuneelle turvetuotantalalle (YVA s. 228). Turvetuotannon jatkuminen/päätyminen on oleellista tietoa, jotta ympäristövaikutuksia voidaan arvioida luotettavasti, varsinkin kun **YVA:ssa kerrotaan**

tuulivoimahankkeen häiriövaikutusten peittyvän turvetuotannosta aiheutuvien häiriövaikutusten alle (YVA s. 231).

S. 8: *ELY-keskuksen liikenne -vastuualue*. Liikenteellinen arviointi. **Ei ole ollut tietoinen pohjavesialueesta, jonka lähde on keskellä tietä sillä tiellä, mistä voimaloiden osia tiellä 7091 pitäisi kuljettaa.**

Vesihuoltoryhmällekin tämä asia kuuluu, mutta senkään lausunnossa ei ole tätä tietoa esitetty. ... EPO ELYstä on tietoinen siitä, että Kolun vedenottamo on n. 10-20 m päässä tiestä, jossa lähde on keskellä tietä. Soinin Hautakylän infotilaisuudessa kerroimme asian myös **Elina Venetjoelle**. Hän lupasi ottaa ... yhteyttä. Kolun pohjavesialueen rajaukset ovat siis laajentuneet ja sen luokittelu on 1E eli paras koko Soinin kunnan alueella. **Purkavia lähteitä on pitkin Kolun aluetta.**

s. 8, ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö: **"Maakotkasta karttuva tieto tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa."** -> **KAIKKI TIETO, KAIKKIALTA KARTTUVA TIETO! Myös asukkailta nyt tässä mielipiteessä ja muualla annettu tieto tulee huomioida,** koska hehän tällä alueella asuvat ja seuraavat päivittäin ympäristöään. Seurantaohjelmaan tulee sisällyttää ainakin suurten petolintujen seuranta ja mahdollisesti muut huomionarvoiset lajit, jotka tulevat esiin hankkeen yhteydessä laadituissa luontoselvityksissä. **Koska hankkeen yhteydessä laaditut luontoselvitykset ovat puutteelliset, ei siellä ole tullut esiin ko. muita huomionarvioisia lajeja, eikä niitä näin ollen ole sisällytetty seurantaohjelmaan, vaikka hankealueella ja SEN VÄLITTÖMÄSSÄ LÄHEISYYDESSÄ sellaisia on!**

"Matosuonniemen Natura 2000 –alueen (FI0800150) halki kulkevan metsätien osalta tulee muistaa, että mikäli hankealueen sisäiset järjestelyt vaativat tiealueen kaivuuta esimerkiksi maakaapeloinnin yhteydessä, tulee **näiden toimien vaikutukset Natura 2000 –alueelle arvioida asianmukaisesti.**"

->Tämän vuoksi **Matosuonniemi tulee ottaa mukaan Natura-arvioinnin kohteeksi. Nyt sitä ei siellä ole.**

S. 8: ELY-keskuksen vesihuoltoryhmä: Pohjavesialue ulottuu kuljetustien toiselle puolelle. Tien alla on lähde, jonka Tielaitos on tukkinut, mutta se ei kestä raskaita tv-osien kuljetuksia. **... tietävät tästä asiasta ELY:ssä.**

s. 8, ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö:

"Edellyttää, että selostuksessa esitetään maansiirtotöistä syntyvän maiden poiston, siirron ja läjityksen vaikutukset ympäristöön." ->**Ei liene esitetty.**

"Melu- ja välkemallinuksissa tulee käyttää korkeudeltaan ja teholtaan sellaisia voimaloita, kun on tarkoitus rakentaa ja selostuksessa tulee selvittää, **muodostuuko alueelle sellaisia voimaloiden sijainteja, jotka vaativat ympäristölupamenettelyn.**" -> **Ei ole käytetty oikeaa mittaa. Jos olisi käytetty, olisiko muodostunut sijainteja, jotka vaativat ympäristölupamenettelyn? Pyydämme ELYä vaatimaan tätä.**

s. 8, *Suomenselän lintutieteellinen yhdistys*: **"Maakotka tulee huomioida luopumalla hankkeesta tai jättämällä maakotkille haitalliset voimat rakentamatta tai sijoitettava kauemmas.** Mikäli tuulivoimaloita suunnitellaan alle 10 km päähän maakotkan pesästä, tulee sijoittelun perustua varmaan tietoon maakotkan liikkeistä reviirillään, **eikä voimaloita tule lainkaan rakentaa alle kolmen kilometrin säteelle pesästä.** Arviointiohjelmassa esitettyä tarkkailutapaa **yhdistys pitää riittämättömänä.** Paras tieto maakotkareviiristä saadaan asentamalla kotkalle **satelliittilähetin.** Arvioinnissa tulee arvioida myös tunnetun pesän lisäksi alueen reunoilla olevat muut aktiiviset maakotkareviirit." -> **MIKÄÄN NÄISTÄ EI TOTEUDU! Lisäksi on huomattava, että satelliitti on asennettava kotkalle pesällä tai sen läheisyydessä, eikä laiteta lähietä esim. talvella, jolloin kotka ei pesi. Jos näin tehdään, saadaan jonkin kotkan lentodataa, mutta tällöin seurattuna ei olisi juuri kyseisellä, tutkittavalla alueella reviiriään pitävä lintu. Tämän pyydämme ELY:n huomioimaan vaatimuksissaan.**

s. 8, Yhteinen Ähtärinjärvi ry: Soiselle alueelle rakentaminen irrottaa humusta ym., joka riski vesistöjen ja mm. Ähtärinjärven veden laadulle. YVA-ohjelmassa kuitenkin sanotaan, että hankkeen vesistövaikutukset ovat pääasiassa rakentamisen aikaisia, luonteeltaan melko lyhytkestoisia ja pienialaisia (s. 103). Voimaloita 24/29 kpl, rakentaminen ei tapahdu yhdessä hujauksessa! Massiiviset maansiirtotyöt, mm. teiden

rakentamiset/perusparannukset yht. n. 30 km, kiviaineksia 7.250 rekkakuormallista. **Vaikka louhinnat olisivat omien luvitusten alla, myös niistä aiheutuvat vaikutukset kuuluvat hankkeesta aiheutuviin vaikutuksiin ja ne pitää huomioida ympäristövaikutusten arvioinnissa!**

Annetuissa mielipiteissä hanketta vastustetaan mm. koska.

s. 9: "Hankealueeksi katsotaan soveltuvan korkeintaan maakuntakaavassa tuulivoimaloille esitetty aluevaraus. Hankkeen nähdään olevan myös ristiriidassa kuntien luontomatkailun kehittämisen kanssa."

"Arvioinnissa pyydetään huomioimaan paikallisten asukkaiden tietämys hankealueesta ja sen ominaispiirteistä. Hankkeen ripeän aikataulun katsotaan vaarantavan huolellista suunnittelua ja YVA-menettely pyydetäänkin keskeyttämään."

S. 9: "Hankkeelle edellytetään ympäristölupaa, koska hankkeen katsotaan olevan suurimuotoista teollista toimintaa ja siitä saattaa aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain mukaista kohtuutonta räsitystä melusta ja välkkeestä."

S. 9-10: "Maakotkan lisäksi arvioinnissa pyydetään selvittämään hankkeen vaikutukset mm. **susiin, kalasääskeen, liito-oravaan, saukkoon ja metsäpeuraan.** Natura-arviointi Matusuonniemen Natura 2000 -alueelle nähdään tarpeellisena ja arviointiohjelmassa esitetyt etäisyydet Natura-alueisiin katsotaan olevan maakuntakaavassa esitetystä poikkeavat."

S. 10: "Alustavaa yleisötilaisuudessa esitettyä melumallinnusta ei pidetä luotettavana koska **mallinnukset oli tehty voimaloilla, joiden teho on 5,6 MW kun hankkeen voimaloiden tehot ovat 10 MW.** Yleisön vaikutusmahdollisuuksien katsotaan jäävän myös puutteelliseksi, jos tuulivoimayhtiö laatii vasta YVA-menettelyn jälkeisissä vaiheissa valitun voimalaitostyyppin perusteella tarkennetut välke- ja meluselvitykset."

Saman Energiequellen toinen Soinissa rakennusvaiheessa oleva hanke Konttisuo osoittaa tämän. Siinä kaavavaiheessa tehtiin **melumallinnukset kahdelle mallille: Vestas V126 3,3 MW ja Nordex N117/3000 eli 3,0 MW.** Rakennuslupavaiheessa ei mallinnuksia tehty, vaikka **luvat myönnettiin "NOIN 3,75 MW:n voimaloille"**. Nyt saamme netistä Energiequellen sivuilta lukea, että he ovat maaliskuussa 2020 **tilanneet Konttisuoille Nordex N149-mallin voimat, teho 4,28 MW.** Tälle mallille **ei ole siis tehty mitään mallinnuksia.** Näin voi hyvin käydä Kimpilamminkankaankin kanssa.

S. 11: "Hankkeen ei katsota soveltuvan sijoitettavaksi **Kolun pohjavesialueen läheisyyteen,** koska Kolun pohjavesialue on suoraan riippuvainen pintavesi- tai maaekosysteemistä."

s. 11: "Kiinteistönomistajia askarruttaa hankkeen vaikutuksen loma-asuntojen arvoon." Tähän ei ole otettu mitään kantaa YVA-selostuksessa, vaikka vaikutukset ulottuvat esim. Syväjoen, Isojärven, liiroonjärven ja Ähtärinjärvenkin vapaa-ajan asukkaiden kiinteistöille ml. rakentamattomat vapaa-ajan tontit. Vaikka YVA:ssa mainitaan (s. 52), ettei hanke rajoita asumista tai uusien asuinrakennusten toteuttamista nykyisten kylien yhteyteen. Varmasti edelleen esim. Isojärvellä ja liiroonjärvellä saa asua ja niiden rannoille saa rakentaa, mutta alueiden houkuttelevuus ei ole enää entisensä.

s. 12: YV: "Tuulivoimahankkeen käytöstä poistoon liittyvässä kuvauksessa tulee esittää **kuka vastaa voimaloiden poistamisesta.**" -> YVA-selostus s. 58: "Hankkeesta vastaavan maanomistajien kanssa tekemissä maanvuokrasopimuksissa on pykälä, jonka mukaan hankkeesta vastaava asettaa vakuuden velvoitteiden varalta." On syytä **tarkentaa vakuuden suuruutta** ts. kattaako se purkuvaiheen kustannuksia. Nyt osa Vapon alueista on siirtynyt hankkeesta vastaavan (kiinteistöyhtiön) omistukseen. Mitä jos se ajautuu konkurssiin tms. eikä selviä velvoitteistaan tms.?

s. 12-13: YV: "Yhteysviranomaisen kuitenkin katsoo, että yhtenä YVA-menettelyn keskeisenä tarkoituksena on saada hankkeen jatkosuunnittelua varten tietoa arviointiohjelmassa esitettyjen vaihtoehtojen ja maakuntakaavan rajauksien ympäristövaikutuksien eroavuuksista. Tämän johdosta **yhteysviranomaisen**

pitää perusteltuna lisätä vaihtoehtoihin maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajauksen mukainen vaihtoehto tai arvioinnissa tulee muilla keinoin esittää riittävän selkeästi vaihtoehtojen VE1 ja VE2 ympäristövaikutusten ja niiden merkittävyyden eroavuudet suhteessa maakuntakaavan mukaisiin rajauksiin.” Tätä asukkaatkin vaativat. Lisäksi on huomioitava, että **Ähtärin puolen voimat aiheuttavat kestäättömän tilanteen Kolunkylälle**. Siellä ei vaihtoehtoissa 24/29 ole mitään eroa, koska sieltä ei ole yhtään voimalaa poistettu.

s. 13: YV: ”Mikäli YVA-menettely on tarkoitus toteuttaa kohdassa 2.4 esitetyn aikataulun mukaisesti, **yhteysviranomaisen pitää esitettyä aikataulua varsin haastavana**, kun huomioidaan mm. riittävän luotettavan tiedon hankinta päiväpetolintujen reviirien osalta.” -> Koska toimija näyttää etenevän aikataulussa, ei ole millään voitu saada riittävän luotettavaa tietoa esim. päiväpetolintujen reviirien osalta! **ELY:n on vaadittava kunnan selvitykset ja huomioitava asukkaiden kymmenet havainnot mm. maakotkista.**

s. 13: YV: ”Arviointiselostuksessa tulee tarkastella ympäristöluvan tarvetta tehdyn vaikutusarvion perusteella.” -> Kaikki tehdyt vaikutusten arvioinnit ovat puutteelliset: melu, väkeä ja varjostus väärillä voimalatyypeillä, maisemavaikutukset puutteelliset ja liian matalilla voimaloilla, ei-kattavat luontoselvitykset jne. **Ympäristöluvat on ehdottomasti vaadittava**, ettei käy niin kuin Ilmajoen Santavuorella, jossa naapurikunta Kurikankin asukkaat joutuvat kärsimään Ilmajoen voimaloista. Asukkaat ovat kohta kaksi vuotta yrittäneet saada apua tilanteeseensa. Jos Ilmajoella olisi vaadittu ympäristöluvat, kunta ei olisi joutunut maksumieheksi ja prosessi olisi edennyt nopeammin. Kunta siis turvaisi ympäristöluvalla oman selustansa ja edes jollain tavalla mahdollistaisi asukkaiden huomioon.

S. 14: YV: ”Arviointiohjelmassa esitettyjen lupien lisäksi arviointiselostuksessa tulee huomioida myös mahdollinen ylijäämämaiden käsittelystä aiheutuva luvan tarve.” ->Tämä on luvitettava etukäteisesti.

S. 14: YV: ”Lähtökohtaisesti melumallinnukset tulee **tehdä vastaavan tehoisilla ja kokoisilla tuulivoimaloilla mitä arviointiohjelman vaihtoehtoissa on esitetty**. Mallinuksista tulee esittää käytetyt voimalatyyppit selkeästi ja arvioinnissa tulee huomioida mm. vesistöjen vaikutukset melun leviämiseen.”-> Tulisi vaatia mallinnukset kaavan sallimilla maksimikorkeuksilla ja -tehoilla, koska toimijan toisella Soinin hankealueella Konttisuossa näin ei tehty, vaan mallinnukset tehtiin vain kaavavaiheessa ja vain 3MW:n ja 3,3 MW:n tehoilla, ja nyt rakennusvaiheessa ollaan rakentamassa 4,28 MW:n voimaloita, joita ei ole missään vaiheessa mallinnettu. Kaava mahdollistaa 5 MW:n tehot, eli sillä olisi kaavavaiheessakin pitänyt mallinnukset tehdä. Kimpilamminkankaan tapauksessa maksimiteho **on 10 MW, niin sillä mallinnukset tulee tehdä. Olisi otettava oppia Konttisuon virheistä, ettei sama pääse tapahtumaan. Myös pienitaajuisen melun leviäminen on mallinnettava**

s. 15: YV: ”Arvioinnissa tulee myös selvittää mielipiteissä esiin tullut **hankealueella sijaitsevan rakennuksen käyttötarkoitus ja se tulee ottaa huomioon tarvittaessa arvioinnissa**.” -> Ei ole selvitetty/huomioitu, koska ei ole rakennuslupaa, mutta on silti vakiintunut vapaa-ajan rakennus. Soinin kunnan myönnettävä lupa ja vähintäänkin rakennusta lähimmät voimat poistettava. Rakennuksen nykyiset omistajat ovat syyttömiä asiaan, eikä menettely ole heitä kohtaan oikein. **On täysin pöyristyttävää, ettei Soinin kunta ole jo tätä vaatinut ts. puolusta asukkaitaan edes tämän vertaa, vaan tekee kaiken niin kuin Energiequelle esittää.**

s. 16: YV: ”Maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvassa arvioinnissa tulee huomioida **erityisesti hankealueen läheisyydessä sijaitseville Kolun, Hallanperän ja Korkeaperän kyläalueille, läheisten vesistöjen ranta-asutukselle ja Arpaisten ulkoilu- ja vaellusreitille kohdistuvat vaikutukset**. Havainnekuvien kuvauspaikkojen valinnassa tulee huomioida erityisesti hankealueen läheisyydessä ympäristöstään korkeammalla sijaitseva asutus mm. Kolun ja Löytöperän alueella. Arvioinnissa tulee huomioida myös Keski-Suomen maakunnan alueella sijaitseviin arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin kohdistuvat vaikutukset. Selostuksessa tulee esittää havainnekuvien laadinnassa käytetty tekniikka ja **päiväaikaisten havainnekuvien lisäksi arvioinnissa tulee havainnollistaa lentoestevalojen vaikutukset yöaikaan näkymään**.” -> Esim. Korkeaperä, Löytöperä ja Pirttipäri puuttuvat havainnekuvista, samoin

vesistöjen ranta-asutus esim. liroonjärvi. Arpaisten reitin varrelta on havainnekuva vain hankealueelta, vaikka voimalat ovat havaittavissa muuallekin reitin varrelle. Lentoestevalojen vaikutuksia yöaikaiseen näkymään ei ole havainnollistettu.

s. 17-18: YV: ” Hankkeen vaikutusalueella sijaitsee päiväpetolintujen reviirejä, joten arvioinnissa tulee selvittää **riittävän luotettavan ja kattavan aineiston perusteella** hankkeen vaikutukset uhanalaisiin päiväpetolintuihin ja erityisesti maakotkaan. **Arviointiohjelmassa esitettyä vuonna 2019 tehtyä päiväpetolintujen seurantaan yhteysviranomaisen pitää ennalta arvioiden riittämättömänä ja edellyttää selvittämään maakotkaan kohdistuvia vaikutuksia esim. satelliittiseurannan, elinympäristö- ja populaatiomallinnusten tai maastossa tehtävien lisäselvitysten avulla, kuten mm. Metsähallitus on lausunnossaan edellyttänyt.** Arvioinnissa tulee selvittää myös hankkeen ja eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset Suomenselän ja Keski-Suomen alueen maakotkakantoihin.”

”Luonnonvarakeskus on todennut, että yhtenäisten elinympäristöjen pirstoutumisella voi olla negatiivisia vaikutuksia paikallisiin kanalintukantoihin ja arviointiohjelmassa esitetyn metson ja teeren soidinpaikkaselvityksen lisäksi kanalintujen esiintymistä ja runsautta tulisi selvittää riistakolmioiden kesälaskentojen avulla hyödyntäen olemassa olevia tietoja tai tekemällä kanalintujen linjalaskennat loppukesällä. Lisäksi luonnonvarakeskus pyytää selvittämään läheisillä suoalueilla havaitun metsähänhen mahdolliset pesimä- ja sulkimispaikat sekä riekon esiintyminen, jotta ne voidaan huomioida voimaloiden sijoittelussa. Yhteysviranomaisen pyytää ottamaan arvioinnissa huomioon Luonnonvarakeskuksen lausunnossa esiin tuodut asiat.”-> Koska ajankohta tämän mielipiteen kirjoittamiselle on elokuulla, kaikkia Luken ja ELY:n esittämiä selvityksiä ei ehditä enää tänä vuonna oikea-aikaisesti tehdä, vaan ne **on jätettävä seuraavaan vuoteen.**

s. 18: ”Arvioinnissa tulee selvittää hankealueen **nisäkäslajisto** erityisesti suurpetojen ja hirvieläinten osalta sekä hankkeen mahdolliset vaikutukset hankkeen vaikutusalueella sijaitseviin metsäpeuroihin ja niiden laidun- ja vasomisalueisiin. Suurpetojen osalta tulee selvittää esim. Luonnonvarakeskuksen aineiston perusteella tuulivoimaloiden sijoittelu suhteessa suurpetojen reviireihin.” -> **SAUKKOA EI OLE HUOMIOITU!** HAVAINTOJA ON! Alueella on ainakin kolmella asukkaalla (... ja...) ollut havaintoja saukosta ja/tai sen jäljistä. Kuviakin saattaa olla, tarvittaessa voimme etsiä niitä. Kilpilammin rannasta ja siitä ojan suulta saukosta jälkihavaintoja keväältä 2020... ja ...myös.

s. 148 YVA-selostuksessa: ”Suurpedot. Hankealue kuuluu kaikkien neljän (karhu, susi, ahma, ilves) Suomessa esiintyvän suurpedon levinneisyysalueelle. -- ”Hankealueen länsipuolella on karhun elinpiiri ja hankkeen yhteydessä tehdyllä maakotkan haaskaruokinnalla havaittiin keväällä 2020 kerran karhu.”

Kommentti: ... havaintopäiväkirjoissa on merkintä myös karhusta ja susista. Karhu on myös muutama vuosi sitten syönyt Kolulla marjapuskista karviaiset ja sitä ennen kaivellut ja repinyt ihmisten roskikset. Loppukesästä 2019 löydettiin puidusta viljapellostaa kaksi karhun ulostekasaa. Tämä on otettava huomioon.

Yllä olevasta selviää, että haaskaruokinnalla on houkuteltu maakotkaa keväällä 2020. Siihen aikaan ei saa maakotkaa häiritä, koska se on silloin herkimmillään, niin olemme ainakin ymmärtäneet. Pyydämme ELY:n kiinnittämään tähän huomion.

s. 18 ”Hankealueelle sijoittuu osittain Matusuonniemen Natura 2000 -alue ja hankealueen pohjoispuolella noin 200 - 300 metrin etäisyydellä on Matusuon Natura 2000 -alue sekä lähes samalla rajauksella soidensuojeluohjelmaan kuuluva luonnonsuojelualue.” -> **Hankealue on liian lähellä** Matusuon Natura 2000-aluetta, sillä etäisyyden Natura-alueen rajaan tulisi olla vähintään 500 metriä. Näin on sanottu Soinin Mäntykankaan Natura-alueen asiakirjoissa.

S. 18: YV: ”Hankealueelle sijoittuvan Matusuonniemen Natura 2000 -alueen halki kulkee metsäautotie. Mikäli hankkeessa metsäautotielle on tarkoitus tehdä kunnostustoimenpiteitä tai alueelle tullaan sijoittamaan kaapeleita, tulee toimenpiteiden vaikutus Natura-alueeseen arvioida asianmukaisesti.” -> **Matusuonniemelle on tehtävä Natura-arvio.**

s. 19: YV: "Arviointiohjelman mukaan vesistövaikutuksia arvioidaan hankealueen vesistöihin sekä tarpeen vaatiessa muutaman kilometrin etäisyydelle virtaavien vesien alajuoksulle. Yhteysviranomaisen pitää esitettyä tarkastelualueen määritelmää **epäselvänä ja edellyttää** tarkastelemaan arvioinnissa myös virtavesien alapuolellasijaitseviin järviin/lampiin mahdollisesti **kohdistuvia vaikutuksia**. Vesistövaikutusten tarkastelualue tulee esittää selkeästi arviointiselostuksessa ja arvioinnissa tulee huomioida **erityisesti turvemaille kohdistuvasta rakentamisesta aiheutuvat vaikutukset ja vaikutusten lieventämiskeinot.**" ->Vaadimme kunnan selvitykset vesistä, pohjaveden purkautumakohtia on alueella erittäin paljon. **Kaikkia lähteitä ei ole merkitty kaavakartalle. Aukkaat tietävät nämä parhaiten. Mieliapteen jättäjien joukossa oleva ... on Kolun Vesiosuuskunnan puheenjohtaja, ja hänellä on näistä tietoa.**

S. 19: YVA: "Erikoiskuljetusten osalta tulee esittää eri reittivaihtoehtojen soveltuvuus kuljetusten määrille, mitoille ja massoille sekä mahdolliset tiestön ja siltojen kunnostustarpeet ja kunnostustoimenpiteiden vastuutahot." -> **Pohjavesi tulee lähteenä pintaan tiellä 7091**, jota pitkin on tarkoitus kuljettaa raskailla ajoneuvoilla raskaita lasteja Kimpilamminkankaan tuulivoima-alueelle. Tie ei tule näitä kuljetuksia kestämaan. N. 30 talouden vedenotto sijaitsee 10-20 m päässä tästä kohdasta. Kuljetukset vaarantavat vetemme saannin. ELY:ssa .... tietävät tästä asiasta.

Vaikutukset ihmisiin ja yhteiskuntaan

s. 19: YVA-selostukseen viitataan näin: "Hankealueen lähialueet ovat harvaan asuttuja. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat 1,2 - 1,3 km etäisyydellä lähimmästä voimaloista ja 2 km sisällä voimaloista sijaitsee 33 asuinrakennusta. Lähimmät loma-asutuskeskittymät sijoittuvat Isojärven ympärille ja Hallaperään, 2 km etäisyydellä voimaloista sijaitsee 46 lomarakennusta. Sähkönsiirtovaihtoehdon VEB läheisyydessä ei sijaitse asutusta ja **vaihtoehdossa VE A lähin asutus sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä voimalinjasta.**"

-> s. 224 YVA-selostuksessa sanotaan kuitenkin: "Vaihtoehdossa VE A sähkönsiirtoreitti kulkee Iiroonjärven länsipuolelta noin **puolen kilometrin päästä lähimmästä vakituisesta asuinrakennuksesta ja loma-asunnosta**. Reitin varrella sijaitsee asunto- ja lomarakennuksia myös Pöntisen, Huoasianmäen ja **Marjoperän** alueilla, **lähimmät niistä muutaman kymmenen metrin päässä sähkönsiirtolinjasta**. Vaihtoehto VE B sijaitsee hankealueen eteläosassa ja on vaihtoehtoa VE A huomattavasti lyhyempi, eikä sen läheisyydessä ole asuinrakennuksia tai loma-asutusta. Lähimpänä sijaitsevaan asuinrakennukseen on etäisyyttä 300 metriä. Hankealueen ja sähkönsiirtovaihtoehtojen sijoittuminen suhteessa asuin- ja lomarakennuksiin on esitetty seuraavissa kuvissa (Kuva 21-1 ja Kuva 21-2)."

Alla kartta ja suurennos Marjoperän kohdasta, jossa linja menee jo nyt talojen välistä, eikä sinne enää mahdu lisää linjoja. (*mielipiteessä kartta sähkönsiirtoreitistä VE A*)

Yhteysviranomaisen ei ole huomionnut lausunnossaan lainkaan voimalinjavaihtoehdon läheisyyttä asutukseen. Etäisyydeksi on mainittu noin 1 km, joka varmasti perustuu YVA-selostuksessa jossain esitettyyn tietoon. Todellisuudessa etäisyys kuitenkin on **muutamia kymmeniä metrejä**, kuten toisaalla YVA-selostuksessa yllä ilmenee. **Etäisyys asutuksesta voimalinjaan tulee olla paljon pidempi**. Tämä vaihtoehto VEA ei siis ole toteutuskelpoinen. Mutta ei sellainen ole myöskään VE B, joka sijaitsee lintujen muuttoalueella ja tulvii keväisin.

"Voimalinjatapausten yhteydessä merkittävälle haitalle on havaittavissa myös metrimääräinen raja. Monen tapauksen yhteydessä on sanottu, että lunastusrelaation ulkopuolisille kiinteistöille voi aiheutua **merkittävää ja siten korvattavaa haittaa** ainoastaan tapauksissa, **joissa linja on enintään 60–80 metrin etäisyydellä rakennuksesta.**" Nro 99 liitteet maisemahaittoihin liittyvä korvauskäytäntö, MML s. 14

Muutamia kymmeniä metrejä on siis erittäin vähän, koska 60-80 metriä yllä on katsottu merkittävää haittaa aiheuttavaksi. Kyse siinä on korvauskäytännöstä, mutta haittaperiaate tulee siinä esiin.

Lisäksi on huomattava, että mahdollisesti kartasta puuttuu yksi lähimmistä taloista, Möksyntie 1256, 63800 Soini. Pyydämme kiinnittämään huomion tähän asiaan ELY:ssä.

s. 19-20: Selostustekstiä: "Selostuksessa otetaan kantaa terveysvaikutuksiin yleisellä tasolla olemassa oleviin tutkimuksiin perustuen. Arvioinnin tukena hyödynnetään YVA-prosessin aikana saatuja palautteita, aikaisempien tuulivoimahankkeiden selvitystuloksia sekä **2013 valmistunutta tuulivoimakyselyä.**"-> Arviointiselostuksessa viitataan 7 v. vanhaan tuulivoimakyselyyn. Tällä ei ole minkäänlaista tekemistä nykytilanteen kanssa. 7 v. sitten rakennettiin 1-2 MW:n voimaloita, jotka olivat huomattavasti matalampia, napakorkeus n. 80 m.

YV vastaus edellä olevaan: "Yhteysviranomaisen edellyttää arvioinnissa huomioimaan myös mm. infraäänien terveysvaikutuksiin liittyvän työ- ja elinkeinoministeriön energia- ja ilmastostrategian mukaisen **terveyshaittoja koskevan selvityksen tulokset**, mikäli selvitys valmistuu arviointiselostusvaiheessa."->Tätä ei ole huomioitu, vaikka selvitys tuli jo toukokuussa 2020. YVA-arviointiselostus on päivätty 25.6.2020, mutta siinä ei ole tätä tutkimusta huomioitu.

Kommentti: Infraääniselvityksen sivutuotteena saatiin uutta tietoa **kuultavasta äänestä**. Tutkimus osoitti, että tuulivoimaloiden lähellä sijaitsevien asuntojen sisätiloissa toteutuvat **kokonaisäänitasot olivat koko tutkimusajan suurempia kuin aiemmissa tuulivoimayhtiöiden tekemissä mittauksissa**, ja että tuulivoimalat muuttavat tuulivoimaloiden lähialueen äänimaiseman maaseudullakin kaupunkimaiseksi.

Asuntojen sisätiloissa pitkäaikaiset keskimääräiset **äänitasot ylittivät terveydensuojelulaissa asetetut suurimmat sallitut äänitasot yli 10 desibelillä**. Asumisterveysasetuksen mukainen suurin sallittu yöaikainen kokonaisäänitaso saa olla enintään **25 dB**, mutta 1,5 km:n ja 1,6 km:n etäisyydellä sijaitsevilla asunnoilla mitatut melutasot olivat **35 dB ja 37 dB**. Terveydensuojelulaki velvoittaa viranomaisia ryhtymään tällaisissa tilanteissa **viipymättä toimenpiteisiin haittaan johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi**.

Tutkimustulokset vahvistivat myös aiemmin saatuja tutkimustuloksia, joiden mukaan merkityksellinen sykintä (amplitudimodulaatio) lisää tuulivoimaloiden äänen häiritsevyyttä.

- Tutkimuksessa mainitaan, että tuulivoimaloiden kuuluvan melun, valojen, välkkeen ja maisemavaikutusten kokeminen häiritseväksi on nähty olevan yhteydessä terveyshaittoihin (Michaud ym. 2018).
- Samansuuntaisia tuloksia on myös juuri julkaistussa tutkimuksessa (Kerstin Persson Wayne et al.), joka osoittaa tuulivoimaloiden vaikuttavan häiritsevästi REM-uneen.
- Maailman Terveysjärjestö WHO toi esille 2018 raportissaan tuulivoimaloiden aiheuttaman terveysriskin; haitallisia terveysvaikutuksia alkaa näkyä, kun yöaikainen äänenpaine on ulkona yli 40 dB.

Kuultavan melun tasot tulee kiireellisesti selvittää kaikilla tuulivoima-alueilla, joilla on asutusta alle 1,5 km etäisyydellä tuulivoimaloista.

Tuulivoimaloiden ja asuntojen välille tarvittava suojaetäisyys määritellään ympäristöministeriön ohjeistuksen mukaisella melumallinnuksella. Suojaetäisyyden katsotaan olevan riittävä, kun laskennallinen melutaso lähialueen asuntojen ulkopuolella jää alle 40 dB:n. **Koska nyt on käynyt ilmi, että 40 dB:n suojavyöhyke ulottuukin oleellisesti pidemmälle kuin melumallinnusten mukaan pitäisi, ja merkittävä osa tuulivoimaloiden lähellä asuvista ihmisistä kokee terveyshaittoja, on ilmeistä, että melumallinnusohjeistuksessa on jotain vikaa.**

Viranomaisten tulee välittömästi ryhtyä toimenpiteisiin **melumallinnusohjeistuksen korjaamiseksi**. Asukkaiden terveyden suojaamiseksi kaikki **teollisen kokoluokan tuulivoimat tulee säätää ympäristöluvanvaraisiksi, ja ympäristölupaa tulee vaatia myös kaikille jo toiminnassa oleville tuulivoimaloille.**

s. 20: YV: "Arviointiohjelmassa esiintyy joitain **ristiriitaisia tietoja** voimaloiden ja asutuksen välisistä etäisyyksistä. Yhteysviranomaisen pyytää tarkistamaan tiedot arviointiselostukseen."->**Ei ole tarkistettu.**

s. 21: YV: "Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointityön aikana tunnistetut arvioinnin **epävarmuustekijät ja niiden merkittävyys tulee esittää arviointiselostuksessa mahdollisimman selkeästi, jotta ne voidaan huomioida hankkeen jatko suunnittelussa.**"

"Esitettävät haitallisten vaikutusten **vähentämiskeinojen tulee olla toteutuskelpoisia ja riittävän konkreettisia**. Yleisesti käytettävissä olevien keinojen lisäksi arvioinnissa tulee esittää arviot erityisesti ko. hankkeessa mahdollisesti käytettävistä keinoista kuten mm. **mahdolliset maakotkan suojeluun liittyvät lievennyskeinot.**" -> Tuntuu, että koko vaikutusten arvioinnissa ei mitään muita olekaan kuin epävarmuustekijöitä. **YVA:ssa esitetyt vaikutusten vähentämiskeinot eivät ole toteutuskelpoisia ja riittävän konkreettisia,** vrt. "voidaan tarvittaessa ajaa hiljemmalla" tai "voidaan tarvittaessa valita" jne. **YMPÄRISTÖLUPA VAADITTAVA!**

s. 22: "LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen lausunto on nähtävillä virka- ja aukioloaikoina Soinin kunnassa (Multiantie 27 A, 63600 Soini), Soinin kunnankirjastossa (Alajärventie 2, 63800 Soini)." -> 13.8.2020 ei ole ollut Soinin kirjastossa, kun siellä on käyty yrittämässä tutustua papereihin.

HUOM. 18.6.2020 YVA-ohjelmasta annetun yhteysviranomaisen lausunnon huomioon ottaminen YVA-selostuksessa, joka on Yhteysviranomaisen lausunnon YVA-ohjelmasta ja lausunnon huomioiminen perässä. Kommentit siihen alla. 8 sivua.

Miten huomioitu YVA-selostuksessa?

YVA-menettely ja osallistuminen

S. 25: Maakotkan potentiaalisia saalistusalueita on tarkasteltu **alueen biotooppirakenteen pohjalta**. Hankealueella ei sijaitse merkittäviä määriä maakotkan saalistusbiotooppeja, eikä maakotkan **siksi arvioida olevan riippuvainen liikkumisestaan juuri hankealueella.**

- Tästä on Soinin Pesolassa hyvä esimerkki. Keski-Suomen ELY-keskus ei hyväksynyt biotooppitarkasteluun perustuvaa menetelmää, vaan halusi konkreettista näyttöä. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä Pesolasta 20/0222/2, jossa Pesolan kaava hylättiin maakotkan vuoksi, sanotaan s. 33, että "Pesolan hankkeen vaikutuspiirissä olevien maakotkareviirien ydinreviiriä on pyritty selvittämään satelliittiseurannalla, mutta siinä ei ole onnistuttu. Keski-Suomen ELY-keskus on tutustunut myöhemmin satelliittiseuranta-aineistoon, joka on hankittu sellaiselta Pohjanmaalla sijaitsevalta **maakotkareviiriltä, jolla on sekä luonnontilaisia soita että turvekenttiä.** Havaintojen perusteella **maakotka on käyttänyt turvesoiden reunoja varsin aktiivisesti ja hyvin samaan tapaan kuin luonnontilaisia avosoita.** Paikannustihentymät ovat nimenomaan soiden reunoilla, mikä osoittaa, että maakotkat käyttävät turvetuotantokenttiä enemmän saalistamiseen kuin nousevien ilmapirtausten haeskeluun. Sito Oy:n tarkastelussa jokainen rakennus syrjäisempiä latoja myöten on laskettu häiriötekijäksi, joilla on 500 metrin puskurivyöhyke. Rakennuskannan vaikutusta maakotkan ydinreviirin sijoittumiseen tulisi arvioida vain asuttujen asuinkiinteistöjen ympärille muodostettavilla puskureilla. Tällöin käsitys

rakennuskannan aiheuttamasta häiriövaikutuksesta muuttuu olennaisesti, mutta varmasti totuudenmukaisempaan suuntaan.”

s. 25: ”Vaasan hallinto-oikeus on jättänyt tuulivoima-alueeseen liittyviä kaavoja koskevat valitukset tutkimatta.”

- Ei selviä mihin kaavoihin toimija viittaa. Yllä olevan Soinin Pesolan kaavan Vaasan hallinto-oikeus on kyllä tutkinut ja hylännyt kaavan. Tietääksemme oikeus on tutkinut myös kaikki muut valitukset mitä oikeudelle on jätetty.

Arvioitavat vaihtoehdot

s. 26: ”YVA-selostuksessa kuvataan, miltä osin hanke ja sen vaikutukset poikkeavat I vaihemaakuntakaavassa esitetystä tuulivoimaloiden alueesta.”

-> Selostuksessa ei ole kuitenkaan annettu vaihtoehtoa, joka olisi maakuntakaavan rajausten mukainen. Tällainen on tehtävä. Ei riitä, että esitetään kartta, jossa näkyy missä kohdin maakuntakaavan rajoja ei noudateta.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

s. 26: ”Tuulivoimalat suunnitellaan hankkeessa lähtökohtaisesti siten, ettei niiden toiminnasta aiheudu ympäristöluvan tarpeen ylittävää naapuruussuhdelaissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Tehdyn ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella tällaista räsitusta ja ympäristöluvan tarvetta ei synny.”

-> Vaikka hanke suunnitellaan niin ettei ympäristöluvan tarvetta ei synny, tämä ei ole pitävä peruste. Koska jo yllä mainitussa terveysseivityksessä tuli ilmi, että **melumallinnukset eivät pidä paikkaansa, vaan arvot ylittyvät jopa 10 dB, tulee ympäristöluvat vaatia.**

Melu ja välke

S. 27: ”Meluvaikutukset, ml. pienitaajuinen melu, on arvioitu varovaisuusperiaatetta noudattaen. YVA-selostuksessa on kuvattu varovaisuusperiaatteen mukaiset menettelyt melun (ml. pienitaajuinen melu) mallinuksissa ja vaikutusarvioinnissa.”

-> Ei pidä paikkaansa. Melumallinnusta ei ole tehty oikein. Tästä lisää liitteen 3 läpikäynnissä.

S. 27: ”Voimaloiden etäisyydet lähimpiin vakituisiin ja vapaa-ajan asuntoihin käyvät ilmi YVA-selostuksen kartoilta, taulukoista ja tekstistä.”

->Ei pidä paikkaansa. Kartoissa mm. on käyrät piirretty miten sattuu. Esim. liiroonjärveen etäisyys näyttäisi olevan 5 km, kun se todellisuudessa on reilu 3 km.

S. 27: ”Hankealueella Matolammen rannalla sijaitsevalla rakennuksella ei ole rakennuslupaa, joten sitä ei ole vaikutusten arvioinnissa huomioitu loma- tai asuinrakennuksena.”

-> Kumpi oli alueella ensi, rakennus vai tuulivoima?

s. 27: ”Välkemallinnus on tehty voimalalla, jonka kokonaiskorkeus on 281 m, lavan pituus 81 m ja napakorkeus 200 m. Lisäksi vaihtoehdon VE1 välkeajat on 15 tarkastelukiinteistöllä laskettu sekä napakorkeudella 200 m että napakorkeudella 219 m (kokonaiskorkeus 300 m).”

-> Melumallinnusta ei ole kuitenkaan tehty maksimikorkeus 300 metrillä.

Maisema ja kulttuuriympäristö

S. 28: ”Vaikutusarviot on tehty laadittujen mallinnusten pohjalta, joissa voimalan kokonaiskorkeus on 281 m. YVA-selostuksessa **on todettu**, että mikäli voimalat toteutetaan **pidemmillä lavoilla** (kokonaiskorkeus 300 m) ovat **vaikutusalueet hieman laajemmat**. Vaikutuksia voidaan kuitenkin pitää **samansuuntaisina** ja korkeamman voimalan vaikutukset on huomioitu kokonaisarviossa.”

->Se, että todetaan asia, ja sanotaan että vaikutusalueet ovat laajemmat, ei auta, vaan on tehtävä kaikki mallinnukset ja maisemaselvitykset myös maksimiulottuvuuksilla, eli 300 metrillä.

S. 28: ”Kuvauspaikat on valittu näkemäalueanalyysin ja maastohavaintojen perusteella, ja ne on pyritty laatimaan kohteista, joissa maisemakuvan muutos on merkittävä sekä kohteista, joiden maisemallisella arvolla on huomattava merkitys alueen elinympäristön maisemakuvaan. Kuvia on laadittu Arpaisten reitiltä, Isojärven rannalta, Kolusta (2 pistettä), Hautakylästä, Hallaperästä, Parviaisenkylältä sekä Ähtärinjärven länsirannalta. Löytöperän osalta on esitetty ote näkemäalueanalyysistä ilmakuvalla ja vaikutuksia on tarkasteltu sanallisesti.”

-> Parviaisenkylältä sanotaan kuvia otetun, mutta ei lironjärveltä, jossa on erittäin paljon loma-asutusta. On huomioitava, että lironjärven etelärannalle näkyvät Kimpilamminkankaan lisäksi myös järven itäpuolelle suunnitteilla olevat Korkeamaan 19 voimalaa. Maisemallisesti ja melutilanteen kannalta tilanne tulee siellä olemaan kestävä.

S. 28: Yhteysviranomaisen sanoo ”...*päiväaikaisten havainnekuvien lisäksi arvioinnissa tulee **havainnollistaa lentoestevalojen vaikutukset yöaikaiseen näkymään.***”

Toimija vastaa: ”Yöaikaisten kuvasovitteiden **ei ole katsottu juurikaan tuovan lisäinformaatiota** yöaikaisen näkymän havainnollistamiseksi.

->Yhteysviranomaisen sanoo mitä arvioinnissa tulee havainnollistaa, mutta **toimija kieltäytyy tekemästä niitä**, ja saivarteleo omia mielipiteitään, mitä mieltä se katsoo asiasta olevansa. Ei korrektaa. Yhteysviranomaisen tehtäväksi jää yöaikaisten kuvasovitteiden teon jälkeen päätellä, toivatko kuvasovitteet lisäinformaatiota vai ei.

s. 29. Kasvillisuus ja luontotyytit

”Metsälakikohteet sisältyvät pääsääntöisesti uhanalaisiin luontotyyteihin.”

- Metsälakikohteiden selvittäminen on edelleen jäänyt epäselväksi, kts. ”Sisältyvät pääsääntöisesti...”. Vaadimme niiden selvittämistä.

Linnusto

s. 29: **Yhteysviranomaisen:** ”Hankealueen vaikutusalueella sijaitsee päiväpetolintujen revierejä, joten **arvioinnissa tulee selvittää riittävän luotettavan ja kattavan aineiston perusteella** hankkeen **vaikutukset** uhanalaisiin päiväpetolintuihin ja **erityisesti maakotkaan**. Arviointiohjelmassa esitettyä vuonna 2019 tehtyä petolintujen seurantaan yhteysviranomaisen pitää ennalta arvioiden **riittämättömänä** ja edellyttää selvittämään maakotkaan kohdistuvia vaikutuksia esim. satelliittiseurannan, elinympäristö- ja populaatiomallinnusten tai maastossa tehtävien lisäselvitysten avulla.”

Toimija vastaa: ”YVA-selostuksessa ja sen liitteessä on kuvattu tehdyt ja suunnitellut maakotkaan liittyvät selvitykset ja teoreettiset mallinnukset.”

”Maakotkan potentiaalisia saalistusalueita on **tarkasteltu alueen biotooppirakenteen pohjalta**. Hankealueella **ei sijaitse merkittäviä määriä maakotkan saalistusbiotooppeja**, eikä maakotkan siksi **arvioida olevan riippuvainen liikkumisestaan juuri hankealueella**. Tätä arviointia on tehty erillisraportissa, joka toimitetaan YVA -selostuksen liitteenä. Lisäksi maakotkalle laadittiin **törmäsmallinnus** ja haitallisten vaikutusten lieventämis-/kompensointisuunnitelma.”

Kuten jo ylempänä kirjoitimme, **ELY-keskus ei hyväksynyt biotooppitarkastelua** Soinin Pesolankaan tapauksessa.

s. 29: Yhteysviranomaisen: ”...arviointiohjelmassa esitetyn metson ja teeren **soidinpaikkaselvityksen lisäksi kanalintujen esiintymistä ja runsautta tulisi selvittää riistakolmioiden kesälaskentojen** avulla hyödyntäen olemassa olevia tietoja tai **tekemällä kanalintujen linjalaskennat loppukesällä.**”

Toimijan vastaus: ”Kanalintujen esiintymistä on selvitetty pesimälinnustoselvityksillä. Vaikkakaan **pesimälinnustoselvitysten aikaan ei kanalintupoikueita vielä ole**, voidaan pesimälinnustoselvitysten avulla kuitenkin luotettavasti **arvioida** kanalintujen runsautta alueella. Alueella liikuttiin runsaasti eri vuoden aikoina, **eikä** mikään selvitysten tulos tai muut **havainnot viittaa siihen**, että alueella olisi tavanomaista runsaammat kanalintutiheydet.”

- **Yhteysviranomaisen edellyttämää selvityksiä** riistakolmioiden kesälaskennoilla tai kanalintujen linjalaskennalla loppukesällä **ei ole tehty**. Koska **ajankohta näille selvityksille on tänä vuonna mennyt jo ohi**, tulee **hanke pysäyttää**, ja jatkaa vasta sitten, seuraavana vuonna, kun nämä ELY:n vaatimat toimenpiteet on tehty. Toimija ei pysty **ARVIOIDENSA perusteella** kertomaan luotettavasti kanalintupoikueiden runsautta. Epämääräinen, ”alueella liikuttiin runsaasti eri vuoden aikoina”, ”ei viitannut siihen, että olisi tavanomaista runsaammat kanalintutiheydet” eivät kerro mitään. **Asukkaiden** viikottaiset, jopa päivittäiset käynnit alueella ja heidän tarkat lukumääräiset **havaintonsa yksilöistä**, liite 1, **kertovat todellisen tilanteen. Havaintoja ja valokuvia** on tässä tekstissä Autioiden tekemänä, liitteessä 1 Kolunsaran ja Sankilammen tekemänä.

s. 29: Yhteysviranomaisen: ”Lisäksi luonnonvarakeskus **pyytää selvittämään** läheisillä suoalueilla havaitun **metsähänhen mahdolliset pesimä- ja sulkimispaiikat** sekä **riekon esiintyminen**, jotta ne voidaan huomioida voimaloiden sijoittelussa.”

Toimijan vastaus: ”Metsähänhen ja riekon keskeiset elinympäristöt sijoittuvat **Matosuolle ja sen reunamille**. Hankealueella ei ole edellä mainittujen lajien keskeisiä elinympäristöjä kuin vähäisissä määrin.”

->Mihin perustuu tieto, ettei mainittujen lajien keskeisiä elinympäristöjä ole kuin vähäisessä määrin. Asukkaiden havainnot riekosta ovat laajalta alueelta.

s. 30: Yhteysviranomaisen: ”Yhteysviranomaisen pyytää ottamaan arvioinnissa huomioon LUKE:n lausunnoissa esiin tuodut asiat.”

Toimija ei ole vastannut tähän kohtaan lainkaan.

Natura-alueet, luonnonsuojelualueet ja suojeluohjelmien kohteet

s. 30: ”Matosuonniemen Natura 2000-alueen halki kulkevaan metsäautotiehen ei hankkeesta kohdistua mitään rakentamis- tai kunnostustoimenpiteitä, eikä sitä käytetä hankkeessa kuljetus- tai huoltotienä.”

Kommentti: Kyseisellä Matosuonniemen alueella on viikonloppuna ennen 24.8.20 ajettu metsäautotien reunat. Muita alueita ei kuitenkaan ole ajettu. Miten on mahdollista, että Natura-alueella, joka on suojeltu kasviston ja puuston vuoksi, voidaan tehdä tällaisia toimia? Pyydämme ELYä kiinnittämään huomiota tähän.

s. 30: Yhteysviranomainen: ”Erikoiskuljetusten osalta tulee esittää eri reittivaihtoehtojen soveltuvuus kuljetusten määrille, mitoille ja massoille sekä mahdolliset tiestön ja siltojen kunnostustarpeet ja kunnostustoimenpiteiden vastuutahot.”

-> Jo aiemmin mielipiteessä olemme esittäneet tiedon, että tiellä 7091 on lähde, joka on nyt tukittu, mutta ei kestä raskaita ajoneuvoja. **...tietävät tästä.**

s. 31: ”Ihmiset ja yhteiskunta

Toimijan vastaus: ”YVA-selostuksessa on kuvattu tuulivoimahankkeiden mahdollisia terveysvaikutuksia viimeaikaisten tutkimustulosten (**ml. lausunnossa mainitun työ- ja elinkeinoministeriön selvityksen tulokset**) pohjalta. Hankkeen terveysvaikutuksia on **arvioitu** erityisesti melu- ja välkevaikutuksiin perustuen.” ”10, 11, 21.5.1.”

- Näissä kohdista 10 ja 11 ei puhuta mitään terveystutkimuksista. YVA-selostuksen kohdassa 21.5.1 siitä sanotaan: ”Hankkeesta julkaistun raportin mukaan tuulivoimatuotannon terveysvaikutukset ovat aiheuttaneet huolta, koska osa jo toiminnassa olevien tuulivoimatuotantoalueiden läheisyydessä asuvista henkilöistä on kertonut monenlaisista elämänlaatua heikentävistä oireista, jotka he ovat itse yhdistäneet tuulivoimaloiden infraääneen. Infraääni tarkoittaa hyvin pientaajuista eli matalaa ääntä, jonka taajuus (värähtelyjen lukumäärä sekunnissa) on alle 20 Hz. Sitä esiintyy kaikkialla luonnossa ja rakennetussa ympäristössä yhdessä kuuluvan äänen kanssa. Infraäänen voi aistia, jos äänenpainetaso on riittävän suuri. (Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys 2020.)”

Ei ole lainkaan kerrottu sitä, että infraäänitutkimuksen sivutuotteena saatiin uutta tietoa kuultavasta äänestä. Asuntojen sisätiloissa pitkäaikaiset keskimääräiset äänitasot **ylittivät terveydensuojelulaissa asetetut suurimmat sallitut äänitasot yli 10 desibelillä.**

Asumisterveysasetuksen mukainen suurin sallittu yöaikainen kokonaisäänitaso saa olla enintään 25 dB, mutta 1,5 km:n ja 1,6 km:n etäisyydellä sijaitsevilla asunnoissa mitatut melutasot olivat 35 dB ja 37 dB. Terveystasojen velvoittaa viranomaisia ryhtymään tällaisissa tilanteissa viipymättä toimenpiteisiin haittaan johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi. Valtioneuvoston tutkimushankkeesta linkistä: <https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2116852/11-2020-Tuulivoimaloiden+infra%C3%A4%C3%A4ni+ja+terveys.pdf/b5dc1005-24c9-67c3-087c-8846e1e48a18/11-2020-Tuulivoimaloiden+infra%C3%A4%C3%A4ni+ja+terveys.pdf?version=1.0>

s. 31: Toimija: ”Voimaloiden ja asutuksen väliset etäisyydet on tarkistettu ja tiedot esitetty selkeämmin YVA-selostuksessa. 21.2.1” .

s. 54 YVA-selostus: 21.2.1. Asutus ja väestö

”Molemmissa sähkönsiirtovaihtoehdoissa voimajohto kulkee pääasiallisesti metsäalueilla. Voimalinjan alle jää pelto- ja metsäalueita, mutta vaikutukset maa- ja metsätalouteen jäävät vähäisiksi. Voimalinjan takia muusta maankäytöstä poistuva pinta-ala on molemmissa vaihtoehdoissa vähäinen **eikä uusi voimajohto kulje taajamien läpi.**”

-> Yllä oleva ei pidä paikkaansa, jos kylä katsotaan taajamaksi. Kts. kartta alempana, jossa linja menee jo nyt kylän lävitse, enempää ei rinnakkain mahdu. Kts. myös seuraava:

s. 224 YVA-selostuksessa: ”Vaihtoehdossa VE A sähkönsiirtoreitti kulkee Iironjärven länsipuolelta noin puolen kilometrin päästä lähimmästä vakituisesta asuinrakennuksesta ja loma-asunnosta. Reitin varrella sijaitsee asunto- ja lomarakennuksia myös Pöntisen, Huoasianmäen ja **Marjoperän alueilla, lähimmät niistä muutaman kymmenen metrin päässä sähkönsiirtolinjasta.** Vaihtoehto VE B sijaitsee hankealueen eteläosassa ja on

vaihtoehtoa VE A huomattavasti lyhyempi, eikä sen läheisyydessä ole asuinrakennuksia tai loma-asutusta. Lähimpänä sijaitsevaan asuinrakennukseen on etäisyyttä 300 metriä. Hankealueen ja sähkönsiirtovaihtoehtojen sijoittuminen suhteessa asuin- ja lomarakennuksiin on esitetty seuraavissa kuvissa (mielipiteessä kuvat 21-1 ja 21-2). Maankäyttöä ja yhdyskuntarakennetta käsitellään luvussa 7.”

->Marjoperällä uusi sähkölinja VE A:n mukaan menisi aivan talojen nurkalta. Se ei ole mitenkään mahdollista. Linjoista on oltava paljon pidempi etäisyys asuinrakennuksiin.

->Vaihtoehto VE B ei ole myöskään toteuttamiskelpoinen, koska se tulvii keväisin ja sijaitsee lintujen muuttojen levähdysalueella.

s. 31: Yhteysviranomaisen lausunnossa toimijan sanomana: ”Hankealueella ei ole tehty pohjatutkimuksia, joten tarkkaa tietoa maaperän laadusta rakennuspaikoilla ei YVA-menettelyssä ole käytettävissä.”

-> Pohjatutkimukset olisi tullut olla tehtynä, sillä eihän voimaloiden paikkoja voi edes summittaisesti suunnitella ilman tätä tutkimusta.

Liittyminen muihin hankkeisiin

S. 31: Viranomaisen: ”Hankkeen sijoittumisen havainnollistamiseksi arviointiohjelmassa esitetyt läheiset tuulivoimahankkeet tulee esittää taulukon lisäksi myös kartalla.”

Toimija vastaa: ”Vaikutusalueen tuulivoimahankkeet on YVA-selostuksessa esitetty teksti- ja taulukkomuodossa sekä kartalla. 23”

->Kartasta ei saa todellista kuvaa, koska pisteistä kartalla ei saa todellista kuvaa minkä laajuinen kukin hanke on. Soinin Korkeamaa ja Pesola eivät ole sama hanke (pallot päällekkäin) vaan erittäin isoja molemmat. Tässä on virhe myös YVA-selostuksen s. 226 olevassa kaaviossa, jossa sanotaan molempiin olevan 19 km. Se ei pidä paikkaansa, koska alueet sijaitsevat peräkkäin pohjois-eteläsuunnassa.

Kartta toisen alueen hankkeesta, jossa näkyy suurin osa muista tv-alueista selvemmin. Siitä puuttuvat kuitenkin ainakin Konttisuo ja Kyyjärven Kauniskangas. Jälkimmäinen lisätty itse alla olevaan karttaan punaisella.

Pyydämme ELY:ä selvittämään kaikki alueella olevat hankkeet, koska Keski-Suomen puolella olevista emme kaikkia tiedä.

Kyyjärven Kauniskankaan hankkeen lausuntopyyntöasiassa Soinin kunnanhallituksen pöytäkirjassa 20.4.2020, § 73 seuraavasti. Siitä selviää sen etäisyydet muihin alueisiin.

Keski-Suomen Ely-keskukselle on tullut pyyntö ratkaista YVA-menettelyn soveltamisen tarve West Wind Oy:n Kauniskankaan kahdeksan tuulivoimalan hankkeessa. Kokonaisteho tulee olemaan alle 45 MW. Lisäksi alueelle on suunniteltu sijoitettavan 10 MW aurinkovoimala, jolle varataan 10 ha:n alue. Keski-Suomen Ely on pyytänyt lausuntoa hankkeesta 30.4. mennessä.

Hankealue sijoittuu Kyyjärven keskustasta n. 10 km länteen Vt 16 eteläpuolelle. Pesolan alueelle on matkaa 3 km ja Korkeamaan alueelle 8 km. Lausuntoaineisto oheismateriaalina (arkistokohta 00.04.01).

(Mielipiteessä Kauniskankaan hankkeen materiaalista lista sitä lähellä olevista tv-hankkeista).

s. 32: Yhteysviranomaisen: ”Huomioiden tuulivoimaloiden etäisyydet hankealueesta, arvioinnissa tulee huomioida erityisesti maisemaan **ja linnustoon kohdistuvat yhteisvaikutukset**. Alle 10 km etäisyydellä

sijaitsevien hankkeiden osalta tulee esittää myös mallinnuksiin perustuvat arviot melun ja välkkeen yhteisvaikutuksista.”

Toimijan vastaus: ”YVA-selostuksessa on käsitelty yhteisvaikutuksia niiden vaikutustyyppien (mm. maisema ja linnusto) osalta, joissa yhteisvaikutuksia arvioidaan voivan syntyä. 23”

->**Linnustovaikutuksia ei mitenkään voida käsitellä, jos karttana viitataan kohdassa 23 olevaan pistemäiseen karttaan muista alueista, kuten toimija yllä oli esittänyt.**

Linnuston muuttoreitit menevät alueen yli, varsinkin kurkien. Nyt ne vaarantuvat, koska tuulivoima-alueita on niin tiheässä. Kts. kartta yllä.

s. 32: Viranomainen: ”Esitettävät haitallisten vaikutusten vähentämiskeinojen tulee olla toteutuskelpoisia ja riittävän konkreettisia. **Yleisesti käytettävissä olevien keinojen lisäksi arvioinnissa tulee esittää arviot erityisesti ko. hankkeessa mahdollisesti käytettävistä keinoista** kuten mm. mahdolliset **maakotkan suojeluun liittyvät lievennyskeinot.**”

Toimijan vastaus: ”YVA-selostuksessa **on pyritty esittämään** toteutuskelpoisia ja mahdollisimman konkreettisia vaikutusten vähentämiskeinoja, mm. maakotkan suojeluun liittyen. Vaikutusten vähentämiskeinot **tarkentuvat hankkeen jatkosuunnittelussa. 7-22, 24**”

->Suunnitelmia tulee konkretisoida ja täsmentää lisää, ennen kuin hanke etenee. Voi käydä kuten Pesolassa, että tarkemmassa selvittelyssä ilmeneekin, että koko kaava joudutaan kumoamaan. Kimpilammin YVA-selostuksessa s. 250 lukee näin, kohta 24.2 Linnusto: ”Lisäksi hankkeen puitteissa **on käynnissä** maakotkan **satelliittiseurantaprojekti**, jonka **tuloksia voidaan hyödyntää mahdollisten lisätoimenpiteiden suhteen.**”

Yllä mainittiin toimijan vastauksena YVA-selostuksen kohdat 7-22 ja 24. Ei voi olla mahdollista, että viitataan lähes koko YVA-selostukseen, kohtiin 7-22, kun on vaadittu vaikutusten vähentämiskeinoja. Kohdassa 24.2. on mainittu maakotkan **satelliittiseurantaprojekti**. Siitä ei kuitenkaan anneta mitään tietoja. Mitä tämä tarkoittaa, onko kiinniottolupa haettu tai myönnetty, kuinka kauan lupapäätös on voimassa, **onko lintu saatu kiinni, milloin ja mistä ja onko seurantatuloksia saatu?** Nämä ovat olennaisia tietoja, jotka asukkaiden on myös saatava tietää. Onko lintu siis jo saatu kiinni, eli onko projekti kunnolla käynnissä? On myös huomattava, että linnun kiinniotto tulisi tehdä pesinnän jälkeen kesällä, syyspuolella, ei talvella, jolloin maakotkat, elleivät muuta pois, lentävät talvialueilleen. Jos satelliittipaikannin laitetaan talvella, ei ole lainkaan varmaa, että kyseessä on oikea, alueella elävä ja pesivä lintu.

Vaikutusten seuranta

s. 32: Viranomainen: ”Seurantaohjelmassa tulee esittää suurten petolintujen seurantaa koskeva suunnitelma. Mikäli hankkeen yhteydessä laadituissa luontoselvityksissä ilmenee myös muita huomionarvoisia lajeja, **tulee myös näiden osalta esittää tehtävät seurannat.**”

Toimijan vastaus: ”YVA-selostuksessa on esitetty **maakotkaa koskeva seurantaohjelma**. Muilta osin linnuston seurantaa **ei arvioida tarpeelliseksi. 24**”

- Emme tiedä mitä maakotkaa koskevaa seurantaohjelmaa YVA-selostuksessa toimija tarkoittaa. Kyseisessä YVA-selostuksen kohdassa 24 esitetään vain tämä sama teksti minkä esitimme aiemminkin: ” (mielipiteessä ote kohdasta 24.2. Linnusto)

Emme katso tuon olevan mikään seurantaohjelma. **Lisäksi sääksen pesäpuita on alueella kaksi, mutta niistä ei toimija puhu mitään, vaan toteaa, että ”Muilta osin linnuston seurantaa ei arvioida tarpeelliseksi.” Nämä asiat pyydämme ELY:ä ottamaan lausunnossaan huomioon.**

s. 32: Viranomaisen: "Yhteysviranomaisen katsoo, että laatijoiden pätevyyttä koskevia tietoja tulee täydentää arviointiselostukseen arviointiin osallistuvan osa-alueeseen liittyvän työkokemuksen keston osalta."

Toimijan vastaus: "YVA-selostuksen ja arvioinnin laatijoiden pätevyys ja kokemus on kuvattu YVA-selostuksessa. 2.3.1"

->YVA-selostuksessa s. 5

2.3.1. lähtien laatijoiden pätevyydestä. Viranomaisen pyysi täydentämään "arviointiin osallistuvan osa-alueeseen liittyvän työkokemuksen keston osalta."

->"Tiina Kumpula, ins. AMK (ympäristötekniikka) **Melu- ja välkevaikutukset** Tiina Kumpulalla on yli 17 kokemus ympäristökonsultoinnista niin suunnittelijana, asiantuntijana kuin projektien johdossa. Kumpulalla erityisosaamisaluetta ovat melu, ympäristövaikutusten arviot ja ympäristöön liittyvät lupaprosessit."

->Meluasiantuntijalla tulee olla **akustisen alan koulutus**. Ympäristötekniikan AMK-insinööriä ei käsityksemme mukaan ole soveltuva koulutus tähän kaikkein vaikeimpaan tuulivoiman osa-alueeseen eli meluasioihin. Hänen kohdallaan ei esim. luetella ainuttakaan hanketta tai edes suurpiirteisesti, millaisia meluasioita hän on aiemmin hoitanut.

2.14.3. Liite 3 Melumallinnuksen tulokset 21.1.2020

Melumallinnuksen tuloksissa vetoamme Isojärven mökkiläisten meluasiasia esittämään tarkempaan selontekoon. Joitain huomioita kuitenkin meiltäkin meluasiasista.

->Meluasiantuntijalla tulee olla akustisen alan koulutus. Ympäristötekniikan AMK-insinööriä ei käsityksemme mukaan ole soveltuva koulutus tähän kaikkein vaikeimpaan tuulivoiman osa-alueeseen eli meluasioihin. Hänen kohdallaan ei esim. luetella ainuttakaan hanketta tai edes suurpiirteisesti, millaisia meluasioita hän on aiemmin hoitanut.

Melumallinnus on teetätetty Numerola Oy:llä. Sen on tehnyt Mika Laitinen ja asiantarkastuksen tehnyt Pasi Tarvainen. Kummankaan koulutuksesta tai työkokemuksesta ei ole mitään mainintaa. Onko heillä akustikon koulutus ja pitkä työkokemus? ELY vaatii **Sitowiselta selvitykset heidän konsulttiensa koulutuksesta ja työkokemuksista**. Nämä vaatimukset koskevat myös Sitowisen alihankkijoita, eli tässä tapauksessa **Numerolaa**. Heidän työntekijöistään on oltava samat tiedot kuin Sitowiseltakin.

Turbiinityyppinä käytetään Vestas V162 5,6 MW voimalaa. Kaava sallii kuitenkin 10 MW:n voimalat, joten melumallinnus olisi tullut **tehdä kaavan mahdollistamalla maksimiteholla**. Melumallinnuksia on useampia, mutta ei mitään yleistä selvitystä **mikä niiden erona on**. Lukija joutuu tutkimaan jokaisen neljästä melumallinnuksesta, ennen kuin tajuaa, että siinä on käytetty kaikissa tapauksissa VE 1:ssä ja VE 2:ssa 5,6 MW:n voimalaa, mutta VE1 on voimalamäärä 29 ja VE2 24 kpl. Napakorkeus on 200 m. Eli kokonaiskorkeus on 281 m, ei kaavan sallima 300 m.

Teho 5,6 MW kaikissa

VE 1 on tehty 21.1.2020 29 kpl, napa 200 m, 106 dB

VE 1 tehty 9.6.2020, 29 kpl, napa 200 m, 106 dB + 2 dB varmuusarvo = 108,0 dB

VE 2 tehty 21.1.2020, 24 kpl, napa 200 m, 106 dB

VE 2 tehty 9.6.2020, 24 kpl, napa 200 m 106 dB + 2 dB varmuusarvo= 108,0 dB.

Melumallinnukset ovat hyvin vaikeita ymmärtää. YVA-selostuksessa s. 67 lähtien sanotaan melusta ja sen arviointimenetelmistä näin: ”Tuulivoimaloiden meluvaikutukset on arvioitu **asiantuntija-arviona** Ympäristöministeriön ohjeen 2/2014 ”Tuulivoimaloiden melun mallintaminen” mukaisin melun laskentamenetelmin.” -> Kuten yllä sanoimme, Numerolan henkilöstöstä ja heidän koulutuksestaan ei anneta mitään tietoja. Tämä puute tulee korjata.

YVA-selostuksessa s. 67: ”Ohjeen mukaan mallinnuksessa käytettävien tuulivoimaloiden ominaisuustietoina tulee käyttää **alueelle suunnitellun voimalatyyppin ominaisuustietoja**, mikäli tiedot ovat saatavilla. Mikäli tarkat tyyppitiedot eivät ole saatavilla, käytetyt lähtötiedot ja mallinnusperusteet kuvataan erityisen tarkasti ja arvioinnissa korostetaan varovaisuusperiaatetta sanktioarvoa tarvittaessa kasvattamalla.”

- Alueen kaavassa maksimiarvona on 10 MW, jota tulee käyttää myös melu- ja välkemallinnuksissa. Koska kaavaluonnoksessa sallitaan 10 MW:n voimat, mallinnukset pitäisi tehdä tätä tehoa edustavalle voimalatyyppille.
- Ero nyt käytettyyn 5,6 MW:n on suuri. On tiedettävä ns. ”worst case”-vaihtoehto.
- Myöskin kaavaluonnoksen maksimikorkeudella 300 m on melu- ja välkemallinnus tehtävä.

YVA-selostus, s. 85: ”Ääni muodostuu, kun lapa ohittaa maston, jolloin ääni heijastuu mastosta ja **syntyy uusi ääni lavan ja tornin jäävän ilmakerroksen puristuessa.**” ->tuosta mustatusta lauseen kohdasta ei ymmärrä mitään. Pyydämme selvennystä.

Voimaloiden sijaintien meluvaikutukset

Melumallinnuksessa ei ole otettu lainkaan huomioon seikkaa, miten lähekkäin voimat Kimpilamminkankaalla ovat ja mitä se vaikuttaa meluun ja energiantuottoon. VTT:n entinen johtava tutkija Hannu Nykänen on tutkinut asiaa, ja sanoi Ilmajoen Santavuoresta, että ”Voimat sijaitsevat liian lähellä toisiaan, jolloin ne ovat toistensa jättöpyörteissä, mikä lisää melua.”

”Suomalaisella melumallinnustavalla ei ole mahdollista laskea voimaloiden aiheuttamia melutasoja voimaloiden ympäristössä. Suomalainen melumallinnus antaa ”oikeita” tuloksia vain, jos tuulivoimala toimii pyörteettömässä tuulikentässä (eli tuulivoimat ovat riittävän kaukana toisistaan) ja jos sääolosuhteet ovat sellaiset, että ei esiinny merkityksellistä sykintää.” Hannu Nykäsen lausunnosta Santavuoresta.

Nykänen on antanut lausuntonsa myös monista muista tuulivoima-alueista, ja niillä ovat voimaloiden väliset etäisyydet liian lyhyet. Otteita Alajärven Louhukankaan tuulivoima-alueesta annetusta asiantuntijalausunnosta alla. Nämä kaksi varoittavaa esimerkkiä, Santavuori ja Louhukangas tulee ottaa huomioon Soinin Kimpilamminkankaan voimala-alueella.

”Viisi kertaa roottorin halkaisija on eräiden maiden ohjeistus ja Suomen tuuliolosuhteet huomioon ottaen myös liian lyhyt etäisyys. Australiassa New South Walesin osavaltion tuulivoimarakentamisen oppaassa [7, s. 53] on jo vuonna 2002 ohjeistettu, **että tuulen suuntaan rinnakkaisissa tuulivoimaloissa välimatkan pitää olla vähintään 5 x roottorin halkaisija lavan kärjestä lavan kärkeen ja tuulen suuntaan peräkkäisissä voimaloissa 8 x roottorin halkaisija.** Suomen tuuliolosuhteissa, joissa tuulen suunta vaihtelee 360 astetta, tulisi edellä mainitun australialaisen ohjeen mukaan kaikissa tapauksissa noudattaa tuulivoimaloiden välisenä minimietäisyytenä **kahdeksan kertaa roottorin halkaisija.**”

”Suomen tuuliolosuhteissa, joissa tuulen suunta vaihtelee 360 astetta, tulisi edellä mainitun australialaisen ohjeen mukaan **kaikissa tapauksissa noudattaa tuulivoimaloiden välisenä minimietäisyytenä kahdeksan kertaa roottorin halkaisija.**” s. 2.

”Suomen tuulivoimayhdistys perustelee voimaloiden riittävää välimatkaa ”tuotantohäviöiden ja liiallisten kuormitusten välttämiseksi”. Syy ”tuotantohäviöihin ja liialliseen kuormitukseen” johtuu tuulen yläpuolella olevan tuulivoimalan aiheuttaman jättöpyörteen vaikutuksesta tuulen alapuolella olevaan voimalaan. Tuotantohäviön ja kohonneen kuormituksen lisäksi tuulen alapuolella olevan tuulivoimalan toiminta turbulentsissa tuulikentässä kohottaa tuulivoimalan melupäästöä, jolloin melumallinnuksessa käytetty

tuulivoimalatyyppin melupäästö ylittyy erityisesti pienillä taajuuksilla. Melupäästön kohoamista kahdessa erilaisessa turbulenssitilanteessa on tutkittu mm. Tanskassa, ja keskeinen johtopäätös melupäästön suhteen on [8] se, että (käännös HN) ”kun tarkastellaan melupäästöä alavirrassa, jättöpyörre saa aikaan merkittävän nousun (alavirran voimalan) synnyttämän melun pienitaajuisessa osassa ja merkittävin vaikutus tähän on turbulenttisella tulovirtauksella”. Hannu Nykäsen asiantuntijalausunto Louhukangasta varten, s. 2-3.

”On lisäksi huomattava, että Louhukankaan tuulivoima-alueen suunnitelmassa **yhdenkään yksittäisen tuulivoimalan etäisyys jostain toisesta tuulivoimalasta ei ole suurempi kuin kahdeksan kertaa roottorin halkaisija, joten tuulivoimaloiden sijoittelu tuulivoima-alueella on liian tiivis.** Louhukankaan tuulivoima-alueelle hyväksytty kaava on tuulivoimaloiden sijoittelun kannalta virheellinen ja sekä kaava että tuulivoima-alueelle myönnetyt tuulivoimaloiden rakennusluvut tulisi kumota jo tällä perusteella.” s. 3

Merkityksellinen sykintä

Nykänen on tutkinut melumallinnusta myös **merkityksellisen sykinnän kannalta**. Hän sanoo, että ”Melumallinnusdokumentissa (1) **on jätetty kokonaan käsittelemättä merkityksellisen sykinnän vaikutus melutasoihin ja melun häiritsevyyttä lisäävänä tekijänä.** Tuulivoimalan synnyttämän melun sykintä on voimakkainta ilta- ja yöaikaan tietyissä sääolosuhteissa (ns. stabiili alailmakehä). Ruotsissa tehtyjen pitkäaikaismittausten mukaan **merkityksellistä sykintää esiintyy noin 20 – 30 % tuulivoimaloiden vuotuisesta toiminta-ajasta sopivissa sääolosuhteissa** [9]. Voimakkainta ja useimmiten esiintyvää sykintä on syksyllä ja keväällä, jolloin auringon säteilykulman muutos ilta- ja yöaikaan on suurimmillaan.” s. 5 Nykäsen asiantuntijalausunto Louhukankaasta.

”Kirkkaan, aurinkoisen päivän jälkeen tuuli tyyntyy lähellä maanpintaa, kun auringon säteilykulma on pieni (alkaan tunti ennen auringonlaskua) ja yöaikaan auringon ollessa horisontin alapuolella. Tuuli on kuitenkin voimakasta napakorkeuden yläpuolella, joten tuulivoimalan kuhunkin lapaan kohdistuu voimakkaasti vaihteleva voima lavan yhden kierroksen aikana. Lavan yläasennossa voimakas tuuli taivuttaa lapa voimakkaasti, lavan ala-asennossa lapa suoristuu tuulen tynnyttyä lähellä maanpintaa. Tuulivoimalan meluun syntyy voimakas sykkivä komponentti eli melutaso vaihtelee roottorin yhden kierroksen aikana sykintätaajuudella, joka on kolme kertaa roottorin kierrosluku (= lapataajuus). **Sykinnän vaikutuksesta myös melutaso kohoaa ja yhdessä melun sykkivän luonteen kanssa muuttuu häiritseväksi ja terveydelle haitalliseksi ainakin tuulivoima-aluetta lähimmissä asuinrakennuksissa muun muassa estäessään nukahtamista ja aiheuttaen heräämisiä yöaikaan.**” s. 5.

”Vaikka ympäristöministeriön melumallinnusohjeessa 2 | 2014 [5], valtioneuvoston asetuksessa tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista [10] tai sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa asunnon terveydellisistä olosuhteista [11] ei ole yksityiskohtaista ohjeistusta merkityksellisen sykinnän huomioimisesta, on **Vaasan hallinto-oikeus päätöksessään 17/0235/2 (29.06.2017)** [12] todennut Huittisten kunnan alueelle rakennetun tuulivoima-alueen ympäristölupaa koskevasta hallintopakko-päätöksestä mm.: ”Asiassa saatavilla olleiden melumallinnus- ja mittaustietojen perusteella **oli epävarmaa, alittuivatko tuulivoimaloiden ulkomelutasosta annetun asetuksen keskiäänitason yöajan ohjearvot, kun mitattuja keskiäänitasoja ohjearvoihin verrattaessa otettiin huomioon melun luonteessa havaittu merkityksellinen sykintä.** Vaikka merkityksellistä sykintää ei tuulivoima-asetuksen mukaan otettu huomioon verrattaessa mittauksen tuloksia ohjearvoihin, **oli toiminnasta aiheutuvaa meluhaittaa kokonaisuutena hallinto-oikeudessa arvioitaessa otettu huomioon mahdollinen naapurisuuhdelain tarkoittama kohtuuton rasitus ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti. Mahdollisen kohtuuttoman rasituksen arvioinnissa oli siten annettava merkitystä melun luonteelle.**”

”Tuulivoimamelun häiritsevyyttä arvioitaessa tulisi Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen valossa siten **tarkastella myös merkityksellisen sykinnän vaikutukset melun häiritsevyyteen.** Huomattakoon, että Korkein hallinto-oikeus on 27.7.2018 tekemällään päätöksellä (Taltionumero 3621) [13] kumonnut valituksen Vaasan hallinto-oikeuden edellä mainitusta päätöksestä, joten **myös KHO:n päätöksen valossa**

merkityksellinen sykintä tulee ottaa huomioon arvioitaessa tuulivoimaloiden melun haitallisuutta.” s. 5-6
Nykäsen asiantuntijalausunnossa

Sisätiloihin syntyvän melun mallintaminen

Nykänen on tutkinut myös rakennusten sisätiloihin syntyvän melun mallintamista. Siitä hän sanoo asiantuntijalausunnossaan seuraavasti: ”Kun tarkastellaan pienitaajuisten melun mallinnusta Rambollin melumallinnuksessa [1], voidaan yleisesti ottaen todeta, että mallinnustulokset antavat täysin virheellisen kuvan arvioitaessa rakennusten sisätiloihin syntyviä melutasoja ja asumisterveysasetuksen [11] pienitaajuisten melun toimenpiderajojen alittumista”. s. 6
Louhukankaan asiantuntijalausunto

”Tähän vaikuttaa ensinnäkin se, että ulkomelutasot rakennusten ulkopuolelle on pienimpien taajuuksien (20 – 40 Hz) osalta laskettu tuulivoimaloiden arvioituja, ei mittauksiin perustuvia melupäästö tietoja käyttäen ja toiseksi se, että **rakennusten ääneneristykseen (äänitasoero rakennuksen ulkomelu- ja sisämelutasojen välillä) arvoina on käytetty DSO 1284:n [14] mukaisia tanskalaisten rakennusten ääneneristysarvoja, joiden on todettu olevan aivan liian suuria suomalaisille pientaloille.**” s. 6

”On totta, että vuosien 2014 – 2017 aikana tuulivoimaloiden aiheuttamaa, rakennusten sisätiloihin syntyvää melua on yleisesti arvioitu käyttäen suomalaistenkin pientalojen ääneneristysarvoina DSO 1284:n mukaisia tanskalaisten pientalojen ääneneristysarvoja. **Tämä on kuitenkin osoittautunut täysin virheelliseksi menettelyksi koskien suomalaisia pysyvään asumiseen tarkoitettuja pientaloja loma-asunnoista puhumattakaan.**” s.6

”Vuoden 2017 aikana on julkaistu tuloksia Turun ammattikorkeakoulun (jatkossa TuAMK) tutkimuksesta, jossa on selvitetty suomalaisten pientalojen ääneneristävyttä (Keränen, Hakala & Hongisto, Akustiikkapäivät 2017 [18]) myös pienillä taajuuksilla. Tutkimuksen tulosten mukaan tanskalaisen DSO 1284:n mukaiset ääneneristävyysarvot ovat aivan liian suuret, kun tarkastellaan suomalaisten pientalojen ääneneristävyttä pienillä taajuuksilla. Verrattaessa tanskalaisen DSO 1284:n mukaisia ääneneristysarvoja suomalaisille pientaloille tehtyjen mittausten tuloksiin, voidaan todeta, että DSO 1284:n mukainen ääneneristävyys on suurimmillaan 100 Hz:n terssikaistalla jopa 10 dB suurempi kuin TuAMK:n mittausten perusteella johdettu suomalaisten pientalojen ääneneristävyysarvo. Myös Tanskassa tehdyssä uudessa tutkimuksessa on todettu DSO 1284:n mukaisten ääneneristysarvojen olevan liian suuria tanskalaisillekin pientaloille (Hoffmeyer & Jakobsen [19]), mutta tässäkin tutkimuksessa havaitut tanskalaisten talojen ääneneristysarvot ovat suurempia kuin suomalaisten pientalojen ääneneristysarvot pienillä taajuuksilla.” s.7

”Kun tarkastellaan tilannetta, jossa loma-asunnon ovet ja ikkunat ovat suljettuina, voidaan suomalaisen loma-asunnon ääneneristykseen arviointiin taajuusalueella 20 – 200 Hz, soveltaa tanskalaistutkimuksessa [20] havaittuja eroja tanskalaisten pysyvien asuntojen ja kevytrakenteisten loma-asuntojen ääneneristävyksien välillä. Vaikka tanskalaisten ja suomalaisten pientalojen ääneneristävyksissä on niin olennaisia eroja, ettei tanskalaisen DSO 1284 määräyksen [17] arvoja voi soveltaa suomalaisille pientaloille, voidaan olettaa, että ääneneristävyksien ero pysyvään asumiseen tarkoitettujen asuintalojen ja kevytrakenteisten loma-asuntojen välillä on likimain sama Tanskassa ja Suomessa. Søndergaardin [20] julkistamien mittaustulosten perusteella ero ääneneristävyksessä näiden kahden rakennustyyppien välillä taajuusalueella (terssikaistoilla) 20 – 200 Hz ja 90 %:n persenttiilillä (eli tilanteessa, jossa noin 10 % tarkastelluista rakennuksista on huonompi ääneneristävyys kuin ilmoitettu raja-arvo) on keskimäärin 3 dB. Jos halutaan arvioida suomalaisten lomarakennusten sisätiloihin syntyvää melutasoa tilanteessa, jossa ovet ja ikkunat ovat suljettuina, voidaan se tehdä vähentämällä TuAMK:n esittämien suomalaisten pientalojen ääneneristävyysarvoista 3 dB.” s. 7

Vaadimme toimijaa teettämään Nykäsellä laskennan voimaloiden välisistä etäisyyksistä ja voimaloiden sijaintien meluvaikutuksista. Vaadimme myös ottamaan merkityksellisen sykinän huomioon. ”Ruotsissa tehtyjen pitkäaikaismittausten mukaan merkityksellistä sykintää esiintyy noin 20 – 30 % tuulivoimaloiden vuotuisesta toiminta-ajasta sopivissa sääolosuhteissa [9]”, Nykäsen lausunto. Kimpilamminkankaan melumallinnuksissa s. 16 olevan taulukon mukaan merkityksellistä sykintää eli amplitudimodulaatiota ei ole. Tätä asiaa ei ole siis lainkaan myönnetty, tutkittu eikä huomioitu. Kimpilamminkankaan melumallinnusdokumentissa on jätetty kokonaan käsittelemättä merkityksellisen sykinän vaikutus melutasoihin ja melun häiritsevyyttä lisäävänä tekijänä.

Sisätiloihin syntyvän melun mallintamisessa on siinäkin puutteita.

Kaiken edellä esitetyn perusteella katsomme, että Soinin Kimpilamminkankaan melumallinnus ei ole tehty asianmukaisesti ja väitämme, että voimalat ovat liian tiheässä, joka aiheuttaa vielä suurempia meluhaittoja. Tämä asia tulee selvittää toimijan taholta ja esittää mikä on voimaloiden tarkka keskinäinen etäisyys. Pyydämme ELY:ä vaatimaan tämän. Samoin merkityksellinen sykintä eli amplitudimodulaatio on huomioitava mallinnuksissa, kuten myös sisätilojen meluhaitat mallinnettava oikein.

Siivenmitta on tämän melumallinnuksen voimalalla V162:lla halkaisija 162 metriä jaettuna 2= 81, eli 81 metriä. Kun roottorin halkaisijan 162 m kertoo 8:lla, tuloksena tulee voimaloiden etäisyydeksi 648 metriä.

Kaavaluonnos ja -ehdotuskin tulevat varmasti sallimaan 10 MW:n voimalat. Niissä siivet ovat varmasti vielä pidemmät, jolloin roottorin halkaisijan mitta kasvaa ja sitä myöden myös voimaloiden välisen etäisyydenkin pitää olla vielä suurempi kuin edellä mainittu. On myös huomattava, että kun kaavaluonnoksessa ja -ehdotuksessa voimalapaikoiksi valitaan jokin paikka, **jos siipien pituuteen tulee muutoksia, tämä vaikuttaa myös heti voimalapaikkoihin, etteivät ne mene alueidensa ylitse.** Rakennuslupavaiheessa ei voimaloita enää saa siirtää em. syystä johtuen, koska kukaan ei oikeasti pääse tarkistamaan ja puuttumaan asiaan, kun valitusoikeus ja puuttumisoikeus on vain lähinaapureilla. Näin ollen **pohjatutkimukset tulee tehdä tässä aikaisessa vaiheessa, ettei pohjan soveltumattomuuden vuoksi tule myöhemmin siirtoja voimalapaikkoihin. Näihin asioihin pyydämme ELY:ä kiinnittämään huomiota ja vaatimaan selvitykset riittävän aikaisin.**

2.14.4. Liite 4 Välkemallinnuksen tulokset

Välkemallinnuksia on kaksi, ja yksi lisäliite lopussa, joka on päivätty 25.6.2020.

VE 1 29 kpl, teho 5,6 MW, napakorkeus 200 m, s. 6 tietojen mukaan, 21.1.2020

VE 2 24 kpl, teho 5,6, napakorkeus 200 m, s. 6 tietojen mukaan, 21.1.2020

Tarkastelemme erityisesti 29 voimalan välkemallinnusta VE 1, 29 kpl.

Kummassakaan välkemallinnuksessa, eikä liitteessä ole tv-kartalle merkattu välkemallinnuksen tuloksia ja reseptoripisteitä samalle kartalle. Kummatkin on erikseen: tuulivoimaloiden sijainnit ja sitten eri kartassa monen sivun päästä reseptoripisteet kartalla, eli lukijalla ei ole mitään mahdollisuutta katsoa, millainen välketilanne missäkin reseptoripisteessä on. Reseptoripisteiden tulokset esitetään vain taulukossa, eikä samassa yhteydessä ole karttaa, josta näkisi missä mikin piste sijaitsee. Esitys on siis kokonaisuudessaan erittäin epäonnistunut. Pyydämme ELY:ä pyytämään toimijalta havainnollisemman ja oleellisen informaation selkeästi esittävän välkemallinnuksen.

Sivulla 8 on reseptoripistekartta ja sivulla 10 on välkekartta. Rinnakkain niitä ei siis saa kuin tietokoneella leikkelemällä, mikä ei liene lukijan tehtävä, jos oikeasti halutaan asiaa havainnollistaa.

Nämä kaksi karttaa pitää yhdistää.

s. 10/15 on kuva 3 (yllä). Tuulivoimaloiden aiheuttama välketuntien määrä ilman puuston vaikutusta. Kaikki välkemallinnukset pitää varovaisuusperiaatteen mukaisesti tehdä ilman puuston vaikutusta. Tästä näkyy, että länsiosassa karttaa hyvin moni loma-asunto on 4-8 tunnin, jopa 8-10 tunnin rajalla. Näistä vain R1 on mukana taulukoissa 6,7 tai 8 esitetyistä reseptoripisteistä R1, R7 tai R14.

Reseptoripisteistä R1, R7 ja R14 on tehty taulukot välkkeen määrästä.

Nämä välkemallinnukset koskevat napakorkeutta 200 m ja kokonaiskorkeutta 281 m.

s. 1: "Tuulivoimaloiden välkevaikutus lasketaan käyttäen turbiinityypin V162 5,6 MW **yksinkertaistettua lapaprofiilia**..."

-> Mitä tämä tarkoittaa? Mikä on yksinkertaistettu lapaprofiili? Tarkoittaako se sileää lapaa, ei sahalaitaista? Eli kapeampaa lapaa? S. 14 mallinnuksessa on tästä piirros, mutta se ei liioin anna tietoa, onko siivessä sahalaita vai ei, koska kuvaa siiven päältä ei ole.

- Alueen **kaavassa tehon maksimiarvona on 10 MW**, jota tulee käyttää myös melu- ja välkemallinnuksissa. Koska kaavaluonnoksessa sallitaan 10 MW:n voimat, mallinnukset pitäisi tehdä tätä tehoa edustavalle voimalatyypille.
- Ero nyt käytettyyn 5,6 MW:n on suuri. On tiedettävä ns. "worst case"-vaihtoehto.
- Myöskin **kaavaluonnoksen maksimikorkeudella 300 m** on melu- ja välkemallinnus tehtävä.

Tarkasteltu vaihtoehtoa VE 1 29 kpl

Välkemallinnuksen mukaan vuotuinen välkevaikutus jää alle 8 tunnin ohjearvon lähikiinteistöillä. Päiväkohtainen välkeaika alittaa 30 minuutin ohjearvon alueen kaikkien rakennusten kohdalla.

s. 5: "2.2 Ohjearvot

Tuulivoimaloiden välkevaikutukselle ei ole Suomessa määritelty ohjearvoja. Ympäristöministeriön ohjeissa tuulivoimapuiston suunnitteluun suositellaan käytettäväksi muiden maiden suosituksia välkemäärien osalta [4]. Tanskassa on määritetty vuotuisen välketuntimäärän suositusarvoksi 10 h. Ruotsissa vastaava suositusarvo on 8 h ja korkeintaan 30 min päivässä [2]. Näiden ohjearvojen käyttö edellyttää todennäköisen välketilanteen laskentaa. Mikäli välketuntien arvioinnissa käytetään laskennallista maksimituntimäärää, voidaan välkevaikutuksien ohjearvona käyttää Saksassa käytettävää 30 h raja-arvoa. Tässä raportissa analysoitu välkevaikutus vastaa todellista odotettavissa olevaa välketuntimäärää, ja näin ollen suunnitteluohjearvona käytetään 8 tai 10 tuntia."

- **Suomessa on yleisesti käytetty 8 tuntia. Mm. puheena olleen Pesolan tv-alueella.**

Myöskään kummastakaan varsinaisesta Kimpilammin välkemallinnuksesta ei käy ilmi kaikkien reseptoripisteiden kuukausittaiset välkemäärät. Ne on esitetty vain kolmesta pisteestä R1, R7 ja R14. Itse välkemallinnuksissa on hyvin heikosti tietoa siiven ominaisuuksista, sen sahalaitaisuudesta tai sileydestä. Tämäkin vaikuttaa välkemallinnuksen tuloksiin ja se tulee olla kerrottuna.

(Mielipiteessä ote välkemallinnuksen Lisäliitteen 26.5.2020 taulukosta)

Mistä taulukkoon on yhtäkkiä tullut napakorkeus 219 m, koska itse välkemallinnusta ei ole tehty tällä maksimikorkeudella. Kuten ei melumallinnuksiakaan.

Taulukon alla, joka muodostaa koko lisäliitteen, ei ole mitään selostusta luvuista, tai siitä, miten tulokset eri napakorkeuksilla eroavat keskenään. Tai miksi tämä lisäliite on tehty, koska varsinaisissa välkemallinnuksissa on käytetty 200 m napakorkeutta ja V162:ta, jossa siiven mitta on siis 81 metriä. Tässä lisäliitteessä on käytetty 219 napakorkeutta toisena vaihtoehtona, mutta siiven mitta ei kerrota lainkaan.

Tämän lisäliitteen pelkkä taulukko ei siis perustu mihinkään, koska välkemallinnusta ei ole virallisesti tehty 219 m napakorkeudella. Kaksi edeltävää välkemallinnusta on tehty 200 m napakorkeudella. **Tästä 219 metrin mallinnuksesta tulee esittää varsinainen välkemallinnus.**

On myös selvitettävä, miksi osassa reseptoripisteitä korkeammalla napakorkeudella tehdyssä välkemallinnuksessa vuotuinen välekaika on pienentynyt. Päiväkohtaisia välekaikoja ei ole 219 m napakorkeudella lainkaan esitetty. Sekin on olennainen puute. Lisäksi tapoihin kuuluu esittää tulokset kaikista reseptoripisteistä, niin päiväkohtaiset tulokset kuin vuosituloksetkin.

Pyydämme ELY-keskusta puuttumaan näihin olennaisiin puutteisiin ja vaatimaan tehtäväksi kokonaan uusi välkemallinnus myös luonnoksen sallimalla kokonaiskorkeudella 300 m, joka tarkoittaa napakorkeutta 219 m näillä siivillä, mitä on käytetty. Välkemallinnuksen lisäliitteen taulukosta ei liioin selviä, mikä on kokonaiskorkeus, koska sanotaan vain napakorkeus 219 m, mutta mikä on roottorin halkaisija tai siiven mitta, sitä ei kerrota. Jos napakorkeus on kasvanut, saattaa myös roottorin halkaisija ja siten siiven mittakin olla pidempi. Tällöin mennään yli kaavaluonnoksen 300 m rajan. Tämä tulee huomioida myös.

2.14.5. Liite 5 Natura-arvioinnit

Natura-arvioinnista voi lausunnon antaa vain Natura-alueen haltija. Natura-alueen haltija lienee Metsähallitus. **Silti sanomme sen, että Natura-arvioinnissa ei ole lainkaan mainittu toista Natura-alueita Matusuonniemi. Sille olisi myös tullut tehdä Natura-arviointi.** Esitämme myös muutamia yleisiä havaintoja kyseisestä arvioinnista.

S. 4: Matusuonniemen Natura 2000 -alue: "Hankkeen toteutuessa Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontodirektiivin liitteen I luontotyypeille ei arvioida kohdistuvan haitallisia vaikutuksia. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan sellaisia suoria tai välillisiä vaikutuksia, jotka jollain tavoin muuttaisivat Natura-alueen suojeluperusteena olevien luontotyyppien tai lajiston elinoloja niitä heikentävästi (esim. vesitalousmuutokset, lisääntyvä kulutusvaikutus)."

"Edellä esitetyn perusteella luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi ei ole tarpeen."

->On kyllä tarpeen. Tämän olemme perustelleet jo ylempänä ja ELY-keskuskin oli sen kannalla, jos tiestöä tai muuta rakentamista tapahtuu.

Osa voimaloista hyvin lähellä Matusuonniemeä. **On olemassa vahva epäily, että sinne ovat kotkat rakentamassa pesää, nähty maakotkan vievän oksia sinne.**

Natura-arvioinnissa s. 4: "Matusuon Natura 2000-alue

Lähimmät tuulivoimalat sijoittuvat noin 2,5 km etäisyydelle Natura-alueelta."

- Tämä ei pidä paikkaansa. Yhteysviranomaisen lausunnossa YVA-ohjelmasta lukee s. 18 näin: "Vaikutukset Natura-alueisiin, luonnonsuojelualueisiin ja suojeluohjelmien kohteisiin: Hankealueelle sijoittuu osittain Matusuonniemen Natura 2000 -alue ja **hankealueen pohjoispuolella noin 200 - 300 metrin etäisyydellä on Matusuon Natura 2000 -alue** sekä lähes samalla rajauksella soidensuojeluohjelmaan kuuluva luonnonsuojelualue."

Olemme ylempänä esittäneet omat mittauksemme Natura-alueiden ja tuulivoimaloiden alueiden etäisyyksistä. Mitta on otettava voimalan pikkualueen lähimpään reunaan, koska voimaloiden paikat yleensä rakennuslupaansa mennessä muuttuvat.

s. 6: Melutaso 45 dB on luonnonsuojelualueen Matosuonniemi kohdalle täysin ulottuva. Kylien esim. Kolunkylän päälle 35 dB. Yömelu ei saa olla tunnin keskiarvona yli 25 dB, se ylittyy. Vrt. Santavuori ja Kopsa Raahessa, jossa menivät yli. Nämä Kimpilamminkankaan voimat ovat vielä korkeampia ja voimakkaampia. Iiroonjärven loma-asunnot myös vaarassa, koska tuulen ollessa etelä-lounaasta, kaikki melu menee sinne. Samoin ... olevalle maakotkanpesälle ja ... olevaan sääksen pesäpuuhun meluhaitat osuvat. Vielä myöskin toiselle sääksen pesälle ... tulee kaikki melu, joten nämä arat lajit ovat vaarassa. Matosuonniemi on eteläosiltaan 45 dB:n alueella. Kts. melukartta alla.

Kaava mahdollistaa kokonaiskorkeuden 300 m, mutta melumallinnus on tehty vain 281 metrin kokonaiskorkeudella.

S. 9: "Jos alueella on luontodirektiivin liitteessä I tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi tai liitteessä II tarkoitettu ensisijaisesti suojeltava laji, **noudatetaan tavanomaista tiukempia lupaedellytyksiä ja lisäksi asiasta on hankittava Euroopan komission lausunto.**"

-> Tämä tulee huomioida, koska alueella todistetusti on em. lajeja ja luontotyyppjä.

S. 9: "Luonnonarvot, joita Natura-arviointi koskee ilmenevät Natura-tietolomakkeista ja ne ovat:

- erityisten suojelutoimien alueilla (SAC/SCI) luontodirektiivin liitteen I luontotyyppjä tai luontodirektiivin liitteen II lajeja tai
- erityisillä suojelualueilla (SPA) lintudirektiivin liitteen I lintulajeja tai lintudirektiivin 4.2 artiklassa tarkoitettuja muuttolintuja."

S. 10: "Vastaavasti SAC/SCI-alueilla ei arvioida vaikutuksia lintudirektiivin mukaiseen lajistoon lajikohtaisesti, mutta luontotyyppien ominaislajistoon kohdistuvat vaikutukset arvioidaan."

->Matosuonniemi on SAC-alue. Siksi se tulee ottaa Natura-arviointiin mukaan. Lisäksi sinne on nähty kotkan kantavan oksia, siksi on epäily, että siellä on kotkan pesä.

S. 10: "Tarkka vaikutusarvio suoritetaan ainoastaan sillä osalla Natura-aluetta, johon hanke tai suunnitelma **todennäköisesti vaikuttaa**. Natura-arvioinnissa kuitenkin peilataan myös hankkeen merkitystä ja vaikutuksia koko Natura-alueen ja sen eheyden kannalta. Lisäksi arvioidaan vaikutusten lieventämismahdollisuuksia."

s. 10: 4.3 Arviointikriteerit

Luonto- tai lintudirektiivissä ei ole määritelty, milloin luonnonarvot heikentyvät tai milloin ne merkittävästi heikentyvät. Euroopan komission (2000) julkaisemassa ohjeessa todetaan, että vaikutusten merkittävyys on kuitenkin määritettävä suhteessa suunnitelman tai hankkeen kohteena olevan suojeltavan alueen erityispiirteisiin ja luonnonolosuhteisiin, ottaen erityisesti huomioon alueen suojelutavoitteet. Euroopan komissio on kuitenkin julkaissut luontodirektiivin (92/43/ETY) 6 artiklan tulkintaohjeen, jonka mukaan "**Kaikki tapahtumat, jotka aiheuttavat alueen muodostamisen perustana olevan luontotyyppin kattaman alan supistumista, voidaan katsoa heikentymiseksi.** Luontotyyppin kattaman alan supistamista on arvioitava suhteessa sen kattamaan koko pinta-alaan alueella ottaen huomioon kyseisen luontotyyppin suojelun taso".

On huomattava, että arvioinnin toteutuksessa oli käytetty Soini Pesolan tuulivoimahankkeen Natura-arviointeja. **Pesolan kaava kaatui Vaasan hallinto-oikeudessa 12.6.2020 maakotkan takia.** On oletettavaa, että Natura-arviointi Kimpilamminkankaassa on tehty samalla tarkkuudella kuin Pesolassa, joten kaavoitus tulee lopettaa jo tässä vaiheessa, koska molemmilla alueilla on maakotkia, Kimpilamminkankaalla **myös sääksiä. Näin ollen hankkeen menestymismahdollisuudet ovat erittäin heikot.**

S. 12: Petolinnut, varsinkin sääkset, mutta myös maakotkat, ovat erittäin arkoja. Näin ollen on toimittava varovaisuusperiaatetta noudattaen.

s. 13: Lintujen törmäminen pyöriviin siipiin on hyvin selkeä seuraus voimaloista. Ellei voimaloita tulisi, eivät linnutkaan kuolisi siipiin ravintoa etsiessään.

S. 13-14: Lintujen törmäyksen todennäköisyys pienenee roottorin pyyhkäisy-pinta-alan kasvaessa ja kierrosnopeuden laskiessa (Krijgsveld et. al. 2009).

Kommentti: Siipien mitat kasvavat nyt jo lähelle 100 metriä, jolloin vaikka kierrosnopeus laskisi, siipien ulottuvaisuus kasvaa.

s. 14: ”Isojen petolintujen törmäystodennäköisyyttä kasvattaa oleellisesti niiden **iso koko ja tapa kaarrella** nousevissa ilmavirtauksissa. **Erityisesti saalistellessaan ne saattavat kaarrella** samalla alueella pitkänkin aikaa **keskittyen saaliin löytämiseen**, eikä niiden huomio välttämättä ole keskittynyt mahdollisiin ilmatilassa oleviin esteisiin (katso esimerkiksi Martin 2011). Petolintujen tyypillisen lentotavan mukaan voidaan eri lajit jakaa kahteen isompaan ryhmään. **Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat ne lajit, jotka kaartelevat ja liukuvat enemmän (kotkat, hiiri- ja haarahaukat sekä korppikotkat).** Toisen ryhmän muodostavat lajit, jotka iskevät siivillään enemmän lentäessään (suohaukat, varpus- ja kanahaukka). **Törmäyksille alttiimpia petolintulajeja ovat ensimmäiseen ryhmään kuuluvat lajit (Rydell ym. 2012). ”**

S. 14: ”Petolintujen ikä ei tutkimusten perusteella korreloi törmäyksen todennäköisyyden kanssa (Rydell ym. 2012). Sen sijaan vuoden ajalla on havaittu olevan jonkin verran yhteyttä kohonneiden törmäysmäärien kanssa. Saksassa havaittiin kevään ja myöhäiskesän/alkusyksyn aikana törmäysten määrien kohonneen suhteessa muihin vuodenaikoihin (Rasran ym. 2009). Kyseisinä aikoina petolintujen lentoaktiivisuus on korkeimmillaan; keväällä aikuiset yksilöiden esittävät soidinlentoja ja loppukesällä/alkusyksystä nuoret yksilöt lähtevät pesistään.”

s. 15: (mielipiteessä ote taulukosta 5: yhteenveto vaikutusmekanismeista ja niiden mahdollisesta kohdentamisesta)

Kommentti: Yllä myönnetään, että ”Natura-alueen ulkopuolella pesivien suojeluperusteina olevien lajien kulku Natura-alueelle vaikeutuu. Lintuja voi törmätä voimaloihin.” Myöskin Natura-alueella pesivien lajien kulku vaikeutuu saalistusretkiltä takaisin Natura-alueelle. Tämä tulee myös huomioida.

s. 16: ”Matosuon alue on laaja ja monipuolinen luontokokonaisuus, joka on erityisesti **edustavan, enimmäkseen karun aapasuo-luonnon suojelukohde ja samalla merkittävä linnustonsuojelualue.** Alueella on huomattava merkitys myös luonnonharrastuksen ja luonnon virkistyskäytön kannalta. Alueen länsiosassa kulkee seudullinen retkeilyreitti Soinista Ähtäriin. Alue kuuluu myös **metsäpeuran esiintymisalueisiin.** ”

”Matosuo kuuluu **soidensuojeluohjelmaan ja on maakuntakaavassa osoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojeltavaksi alueeksi (SL-2)** Natura-alueen suojeluperusteena on luontodirektiivi (SAC - alue). Alueen suojeluperusteena olevat luontotyypit ja lajit on esitetty taulukossa 6.”

- Taulukosta alla näkee, että edustavuus on kolmessa kohdin merkittävä ja kahdessa hyvä. (mielipiteessä taulukko 6. Suojelun perusteena olevat luontotyypit ja lajit Matosuon Natura-alueella)

s. 17: (mielipiteessä ote: 7.1. vaikutusten tunnistaminen, 7.1.1 vaikutukset luontotyypeihin)

Kommentti: Valuma-alueesta ja sen suunnasta on epäselvyyttä. Tämä ilmenee mm. AVI:n ympäristölupapäätöksestä, jota aiemmin käsiteltiin.

S. 17: ”**Tuulivoimahankkeiden vaikutuksia ei ole tutkittu metsäpeuran osalta.**”

Kommentti: Koska **metsäpeuran osalta** ei ole vaikutuksia tutkittu, **selvitys pitää ehdottomasti tehdä.**

Se, että vastaavia tutkimuksia sanotaan löytyvän poron osalta, ei poista ongelmaa. Poro on osin kesyyntynyt ihmiseen porotalouden kautta, metsäpeura ei ole. Niiden käyttäytyminen on tämän vuoksi erilaista.

S. 18: Ettei metsäpeuraan arvioida syntyvän merkittäviä vaikutuksia, ei perustu faktaan. Kts. kommentti yllä.

s. 20: Natura-alueen eheys

Voimalat vaikuttavat Natura-alueen eheyteen. Suojelutavoitteisiin kuuluvat luontotyypit supistuvat ja suojeltavien lajien populaatiot eivät pysty kehittymään suotuisasti tai vähintään säilymään nykyisellä tasollaan. Hanke tai suunnitelma uhkaa alueen koskemattomuutta eli koko Natura-alueen ekologinen rakenne ja toiminta ei säily elinkelpoisena.

Natura -alueen ekologiseen rakenteeseen tai toimintaan kokonaisuutena kohdistu tuulivoimahankkeesta sellaisia tekijöitä, **jotka suoraan tai välillisesti vaikuttavat Natura -alueen eheyteen heikentävästi.**

S. 20: ”7.3 Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Ainoa oletettavissa oleva yhteisvaikutus syntyisi, mikäli jollain toisella hankkeella olisi vaikutuksia suojeluperusteina mainittuun metsäpeuraan. **Muilla alueen tuulivoimahankkeilla ei ole yhteisvaikutuksia joko etäisyydestä johtuen tai siksi, etteivät muut hankkeet sijoitu metsäpeuran elinympäristöjen kannalta oleellisille alueille.**”

Kommentti: Alajärven Louhukankaan 26 voimalan alue on nyt lainvoimainen, ja siellä on todistetusti metsäpeuran talvehtimisalue. Suuren 400 kV:n sähkölinjan alla on joka talvi metsäpeuran kaivamia kuoppia, kun ne kaivavat ruokaa. 26 Louhukankaan voimalalla on lainvoimaiset rakennusluvut. **Kun Louhukankaan voimalat rakennetaan, metsäpeurat menettävät talvehtimisalueensa.**

”Suomenselän alueella tehdään runsaasti havaintoja suurpedoista ja Louhun alue sijoittuu metsäpeuran laidunalueiden reunaan.” (mielipiteessä kartta: Louhukangas-Möksy YVA-selostus s. 9. Kartta asiasta s. 102 samasta lähteestä.)

[https://www.ymparisto.fi/fi-fi/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/Louhun Moksyn_tuulivoimahanke_Alajarvi_ja_Kyyjarvi](https://www.ymparisto.fi/fi-fi/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/Louhun_Moksyn_tuulivoimahanke_Alajarvi_ja_Kyyjarvi)

Nyt jos Kimpilamminkangas rakennetaan, **menettää se kesälaidunalueensakin.** Minne metsäpeurat sitten menevät?

Soinin alueella Soinin asukkaat ja eläimet ja linnut joutunevat kärsimään n. 112 voimalan vaikutuksista.

Ne koostuvat seuraavista: Alajärven 39 voimalan vaikutukset kunnan pohjoisosan asukkaille ja mm. metsäpeuroille, jotka jäävät näiden 26 + 13 voimalan väliin, Pesola 12 kp, Korkeamaa 19 kpl, Isokangas ja Loukkusaari 3+ 3 ja Konttisuo 7 ja Kimpilamminkangas 29.

2.14.6. Liite 6 luontoselvitysraportti 22.6.2020 (korjattu 2.7.2020)

Luontoselvityksessä oli netissä sivulla 40 ensin kaiken kansan näkyvissä maakotkan pesäkartta. Nyt se on poistettu.

Saukoista ei ole mitään mainintaa koko luontoselvityksessä. Niitä ei ole edes tutkittu. Voimajohtolinjojen osalta raportointi tehdään erikseen, mutta missä tämä raportti on, sitä ei liitteiden mukana ole.

Kyse on vuodelta 2019 tehdystä selvityksestä. Huomioitava on, että luontoselvitys tulisi suurilta osin tehdä uudestaan, koska turvetuotanto Matusuolla on päätynyt, ja eliöstö ja kasvisto ovat nyt oleellisesti muuttuneet verrattuna selvitysajankohtaan. Alueella on varmasti lisääntynyt maakotkapopulaatio, koska kotkat muissa vastaavissa kohteissa ovat ruvenneet käyttämään käytöstä poistettuja turvesoita saalistukseen. Metsäpeuroista on erittäin runsaasti havaintoja ja kuvamateriaalia nimenomaan turvesoilta, jotka ne ovat ottaneet käyttöön, kun turpeennosto on lopetettu.

Maakotkasta on Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä 20/0222/2 Soini Pesolan tapauksessa. Sen s. 33 sanotaan, että ”Pesolan hankkeen vaikutuspiirissä olevien maakotkareviirien ydinreviiriä on pyritty selvittämään satelliittiseurannalla, mutta siinä ei ole onnistuttu. Keski-Suomen ELY-keskus on tutustunut myöhemmin satelliittiseuranta-aineistoon, joka on hankittu sellaiselta Pohjanmaalla sijaitsevalta maakotkareviiriltä, **jolla on sekä luonnontilaisia soita että turvekenttiä**. Havaintojen perusteella **maakotka on käyttänyt turvesoiden reunoja varsin aktiivisesti ja hyvin samaan tapaan kuin luonnontilaisia avosoita**. Paikannustihentymät ovat nimenomaan soiden reunoilla, mikä osoittaa, että **maakotkat käyttävät turvetuotantokenttiä enemmän saalistamiseen kuin nousevien ilmavirtausten haeskeluun**. Sito Oy:n tarkastelussa jokainen rakennus syrjäisempiä latoja myöten on laskettu häiriötekijäksi, joilla on 500 metrin puskurivyöhyke. Rakennuskannan vaikutusta maakotkan ydinreviirin sijoittumiseen tulisi arvioida vain asuttujen asuinkiinteistöjen ympärille muodostettavilla puskureilla. Tällöin käsitys rakennuskannan aiheuttamasta häiriövaikutuksesta muuttuu olennaisesti, mutta varmasti totuudenmukaisempaan suuntaan.”

.... liitteessä 1 olevalla lintu- ja metsäpeurahavaintolistalla kaikki lajit ovat vaarantuneita, uhanalaisia tai rauhoitettuja. Näitä ovat mm. maakotka, riekko, sinisuohaukka, sääksi, huuhkaja, kurki, laulujoutsen, liro, nuolihaukka, palokärki, pyy, metso, teeri ja monia muita. Nämä havainnot on kirjattu Tiiraan. Niitä on kaikkiaan 6 konekirjoitettua sivua. Samassa liitteessä on myös Veikko ... muistiinpanoja monen vuoden ajalta. Hän on poiminut tärkeimmät lajit mukaan. Näitä on myöskin kuusi käsikirjoitettua sivua liitteessä 1. Lisäksi jo tässä mielipiteessä on esitetty tekstin sisällä ... ja ... tekemät havainnot metsäpeuroista, maakotkista ja riekoista sekä metsoista. Maakotkat, riekot ja metsot on viety myös Tiiraan. Heidänkin havaintopäiväkirjansa on liitteessä 1.

Alla luontoselvityksen läpikäynti

S. 3: ”Maastotyöt tehtiin elokuussa 2019 (26.-30.8.2019).”

-> Kaikkien lajien osalta tämä ei ole suotuisin havainnointiaika. Esimerkiksi maakotka ja sääksi pesivät paljon aiemmin.

s. 5: ”Maakotkaselvitys

Maakotkaselvitys on raportoitu erikseen vain viranomaiskäyttöön tarkoitettuna raporttina lajin sensitiivisyydestä johtuen.”

Kommentti: On erikoista, että asukkailta pyydetään mielipidettä, mutta meille ei anneta kaikkea aineistoa. Emme voi siis kommentoida maakotkaselvitystä. **Pyydämme tätä ELY:tä tässä, ja toimitamme kommenttimme jälkikäteen. Kun tämän nyt näimme, emme ehdi enää pyytää sitä ja kommentoida ennen dead linea.**

s. 5: ”Liito-orava

Voimajohtolinjoille ei tehty liito-oravan osalta maastoselvityksiä. Potentiaaliset liito-oravan elinympäristöt **arvioitiin** voimajohtolinjojen luontotyypiselvitysten perusteella.”

Kommentti: 30 km pitkän voimajohdon varrella saattaa hyvin luultavasti olla liito-oravan elinympäristöjä tai reviiirejä. **Niille olisi siis pitänyt tehdä maastaselvitys.** Näin ollen tämä selvitys tulee tehdä jonain keväänä, nyt syksyn saapuessa se ei ole enää mahdollista. Keväisin kannattaa liito-oravaselvitykset tehdä, koska lajin jätösten havaitseminen on helpointa.

2.14.6.1. Viitasammakkohavainnot

S. 9: "**Viitasammakko** ei ole Suomessa uhanalainen, eikä erityisen harvinainen laji."

Kommentti: Kuitenkin seuraavalla sivulla sanotaan, että "Selvitystä varten tilattiin aiemmat viitasammakon havaintotiedot selvitysalueelta ja sen ympäristöstä ympäristöhallinnon ylläpitämästä **uhanalaisten lajien rekisteristä.** Lähtöaineistona on käytetty myös Maanmittauslaitoksen peruskartta- ja ilmakehu-aineistoja." s. 10. Ellei viitasammakko olisi uhanalainen, ei siitä pidettäisi rekisteriä. On siis selvitettävä viitasammakkoasia perusteellisesti.

S. 10: "Viitasammakko kutee usein erikokoisten lampien ja järvien suo- ja luhtamaisissa osissa. Laji on paikkauskollinen, ja käyttää samoja talvehtimispaikkoja vuodesta toiseen. Talvehtimisalueille voi kerääntyä yksilöitä parin neliökilometrin suuruiselta alueelta, ja pisimmät todetut vaellusmatkat ovat jopa parin kilometrin mittaisia. Keväisin viitasammakot vaeltavat talvehtimispaikoilta lisääntymisalueille ja syksyllä takaisin. Reitin katkaisevat esteet, kuten tiealueet, lisäävät aikuisten yksilöiden kuolleisuutta merkittävästi."

->Voimaloita varten rakennettavat tiealueet ovat uhka viitasammakoiden vaellukselle, kuten edellä todetaan.

s. 10: "Viitasammakkoselvityksen maastotöistä ja raportin laadinnasta vastasi FM biologi Aappo Luukkonen. **Ilmakuvien ja karttojen perusteella** paikallistettiin viitasammakon potentiaalisia **elinympäristöjä ja käyntikohteita** ennen maastoinventointia. Lähtöaineistosta suljettiin pois lajille soveltumattomat vesialueet, kuten voimakkaasti virtaavat joet ja purot sekä kallioiset järvenrannat. Lähtöaineiston perusteella kartoitettiin lajille potentiaaliset elin- ja lisääntymisympäristöt."

s. 10: Hankealueen **viitasammakoiden esiintymistä selvitettiin toukokuussa 2019 pesimälinnustoselvitysten yhteydessä, eikä erillistä viitasammakkoselvitystä tehty.** Tuulivoimahankkeella ei ole lähtökohtaisesti vaikutuksia viitasammakon elinolosuhteisiin, koska mitään rakentamista ei tehdä viitasammakon elinympäristöihin tai niihin vaikuttaen."

Mistään ei selviä, onko pesimälinnustoselvitystä ja kanalin্তুselvitystä tehty, kumpaakaan ei näy missään. Sopii kysyä, onko pesimälinnustoselvityksen teon ajankohta sovelias viitasammakon tutkimiselle. Aiemmin s. 9 sanotaan, että "Levinneisyysalue ei kuitenkaan ole kovin tarkasti tiedossa, sillä **lajin tunnistaminen on vaikeaa.**" Kuulostaa oudolta, **ettei erillistä viitasammakkoselvitystä ei tehty, vaikka sen tunnistaminen on vaikeaa. Onko Aappo Luukkosella, joka viitasammakkoa tutki, viitasammakon tunnistamiseen pätevyys?** S. 2 lukee: "FM biologi Aappo Luukkonen (linnusto- ja lepakkokartoitukset)". Ei hänen kohdallaan siis sanota mitään viitasammakkoselvityksestä. Kiinnitämme ELY:n huomion tähän epäkohtaan.

s. 41: "3.4 Viitasammakko

"Uhanalaisrekisterin tietojen mukaan selvitysalueelta ei ollut aiempia tunnettuja havaintoja viitasammakonesiintymisestä. Maastokäynneillä toukokuussa (linnustoselvitysten yhteydessä) ei havaittu viitasammakoiden kutuääntelyä. Hankealueella on lajille soveltuvaa elinympäristöä, mutta ei suunnitelluilla voimalapaikoilla eikä suunnitelluilla uusilla tielinjauksilla."

Nurmeksen Känkkäälän kaava-alueen viitasammakkokartoitus, toukokuu 2014.

”Viitasammakoiden kutu alkaa yleensä 1-2 viikkoa sammakoiden kudun alkamisen jälkeen. Viikkaimmillaan ääntely on **illalla auringonlaskun jälkeen**, mutta niiden voi kuulla ääntelevän myös päivisin kudun ollessa kiihkeimmillään. Viitasammakot ovat **arkoja** ja saattavat lopettaa ääntelyn ihmisen lähestyessä, mutta aloittavat ääntelyn uudestaan muutaman minuutin kuluttua, jos havainnoitsija malttaa pysyä hiljaa. Tyyneellä säällä kutuääntely kuuluu jopa muutaman sadan metrin päähän, kun äänessä on useampia yksilöitä. Tuulisella säällä tai muiden äänien häiritessä (esim. liikennemelu, linnut) äänen kuulemiseksi tulee päästä lähelle kutupaikkaa.”

Viitasammakkoselvitys s. 2.

”Viitasammakko on EU:n luontodirektiivin liitteen IV (92/43/ETY) laji. Luontodirektiivi edellyttää, että lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.” s. 3.

”Alueella kierrettiin 8.5.2014 sekä 17.5.2014. Ensimmäisellä kartoituskerralla kierrettiin päiväsaikaan koko alue läpi ja arvioitiin vesialueiden soveltuvuus viitasammakoiden kutupaikoiksi. Ensimmäisellä kartoituskerralla varjoisilla paikoilla ojat olivat vielä jäässä, mutta lammet olivat jo sulaneet. Sammakoiden kutu ei vielä ollut alkanut. Toukokuun alussa oli pitkä kylmä jakso, jolloin kevät eteni hitaasti. Kylmän jakson jälkeen 12.–14.5. oli voimakkaita sateita ja edelleen kylmää.” s. 4

”Toinen kartoituspäivä 17.5.2014 oli ensimmäinen lämmin ja aurinkoinen päivä. Koska kevät oli jo pitkällä, oletettiin että lämmin päivä laukaisee viitasammakoiden kudun. Kartoitusiltana 17.5. klo 20 jälkeen Vinkerlahden lintutornilla kuuluikin ruovikosta vilkas viitasammakkokoiraiden pulina, joten kutu oli alueella käynnissä. Toisella kartoituskerralla käytiin ensimmäisellä kerralla löydettyillä sopivilla kutupaikoilla kuuntelemassa, onko paikalla äänteleviä koiraita. Toinen kartoituskerta tehtiin klo 18–22, koska viitasammakot aloittavat kutuääntelyn yleensä illalla. Potentiaalisilla viitasammakoiden kutupaikoilla pysähdyttiin kuuntelemaan aina noin kymmeneksi minuutiksi. Sää oli viitasammakoiden kuunteluun hyvä. Aluksi tuulta oli noin 3 m/s, mutta tuuli tyyntyi illan edetessä. Taivas oli lähes pilvetön ja lämpötila n. 18 °C.” s. 4

Kommentti: Kimpilamminkankaan tapauksessa viitasammakosta ja sen havainnoinnista ei ole mitään vastaavia tietoja olemassa kuin yllä olevassa vertailuselvityksessä, jossa on lämpötilat, kellonajat ja muu oleellinen tieto.

Kaksi asukasta ovat olleet kolmena päivänä 4.5.2020, 5.5.2020 ja 6.5.2020 kuulemassa viitasammakon soidinääntä, kurnutusta. Asukkaiden **havainnot ovat kahdesta eri paikasta.**

Ensimmäinen on Matolammin nevalle menevän tien kummallakin puolella 4.5 ja 5.5., voimala 11:n kohdalla, tien molemmin puolin, joissa on kosteikkoja. Toinen havaintopaikka on 6.5. Matolammin suon reunassa, voimalan 6 kohdalla, VAPO:n pumppaamon kohdalla. Viitasammakon soitimesta on tällöin myös saatu **nauhoitettu tallenne**. Asiasta on ilmoitettu SLL Pohjanmaan piirin ..., ja lupasi ilmoittaa asiasta edelleen EPO ELY:lle.

S. 11: ”**Lepakkoselvityksen** maastotöistä ovat vastanneet FM biologi Jaakko Kullberg, FM biologi Aappo Luukkonen ja MMM Hanna Suominen. Raportin laadinnasta on vastannut Aappo Luukkonen.----Lepakkoselvitys tehtiin **ajamalla alueen metsäautoteitä** ja kiertelemällä

voimalapaikkojen läheisyydessä.”---”Lepakkoselvitykset tehtiin kesällä 2019 (19.-20.6; 3.-4.7. ja 13.8. sekä 29.8).”---”**Voimajohtolinjojen osalta tarkastelu tehdään luontotyyppikartoitusten ja karttatarkastelun avulla.**”

Kommentti: Ensin liito-oravaselvityksiä ei tehty ja nyt ei lepakkoselvityksiäkään ole voimajohtolinjojen osalta tehty maastossa, vaan kirjoituspöytätyönä. **30 km pitkän ja kymmeniä metrejä leveän linjan, niin vanhan kuin uudenkin linjan osalta, on tehtävä maastotarkastelu.** Ja liito-oravan osalta se on tehtävä keväällä, joten enää vuonna 2020 sitä ei voi tehdä. Lepakotkin menevät horrokseen, jotta niidenkin osalta kartoitus on tehtävä vasta seuraavana vuonna. **Suunnittelu pitää pysäyttää, kunnes nämä tärkeät lajit on selvitetty.**

Voimalapaikoista nostetaan kuvailujen ja kuvien perusteella esiin seuraavat asiat:

VE1 /VE 2/ Nro 2 ”Turbiinipaikasta etelään Alajoen rannalla esiintyy koivu- ja kuusivaltaista lehtomaisen kankaan kasvillisuutta.”

Kommentti: Ei kerrota **miten lähelle Alajokea voimala on suunniteltu rakentaa.** SLL:n Pohjanmaan piirin lausunnossa OAS:stä, sanotaan:

mään alueen käyttöä asumis- ja vapaa-ajanasumiskäytössä. Voimala 2 sijoittuu aivan Alajoen rantaan, joka on monimuotoinen pienveden läheinen alue. Se, että tontti tehtäisiin huomattavasti kauemmaksi rannasta, ei varmasti muuttaisi voimalan tuotto-odotuksia millään tavoin. Sijoituspaikka on täysin väärä.

Yhdymme edelliseen.

VE 1/VE 2/ Nro 3 ”Matolampi (pinta-ala noin 10 hehtaaria) sijoittuu voimalapaikan pohjoispuoliselle alueelle.”

Kommentti: Ei selviä miten lähelle Matolampi jää voimalasta, ja kuvassa ei ole loma-asuntoa, joka siellä sijaitsee.

VE 1/VE2/ Nro 5 Sijoittuu Kulonpalon alueelle.

Kommentti: Tällä alueella on ainakin Kolunsaran uhanalais- ja rauhoitettujen listalla olevia eliöitä merkittynä.

VE 1 /VE 2/ Nro 11 ”Voimalapaikka sijoittuu turvetuotantoalueelle ja alue on muuttunutta ympäristöä, jolla ei ole erityisiä luonnonarvoja.”

Kommentti: Jo aiemmin on todettu, että turvetuotantokäytöstä poistuneet alueet ovat hyviä maakotkan saalistusalueita ja metsäpeurojen ruokailualueita, kuten kuvistamme näkyy.

VE1/VE2/Nro 15

”Voimalapaikka sijoittuu turvetuotantoalueelle ja alue on muuttunutta ympäristöä, jolla ei ole erityisiä luontoarvoja.”

Kommentti: Jo aiemmin on todettu, että turvetuotantokäytöstä poistuneet alueet ovat hyviä maakotkan saalistusalueita ja metsäpeurojen ruokailualueita, kuten kuvistamme näkyy.

VE1/VE2/Nro 16

”Voimalapaikka sijoittuu turvetuotantoalueelle ja alue on muuttanut ympäristöä, jolla ei ole erityisiä luontoarvoja.”

Kommentti: Jo aiemmin on todettu, että turvetuotantokäytöstä poistuneet alueet ovat hyviä maakotkan saalistusalueita ja metsäpeurojen ruokailualueita, kuten kuvistamme näkyy.

VE1/VE2/Nro 17

”Voimalapaikka sijoittuu turvetuotantoalueelle ja alue on muuttanut ympäristöä, jolla ei ole erityisiä luontoarvoja.”

Kommentti: Jo aiemmin on todettu, että turvetuotantokäytöstä poistuneet alueet ovat hyviä maakotkan saalistusalueita ja metsäpeurojen ruokailualueita, kuten kuvistamme näkyy.

VE1/VE2/Nro 18

”Voimalapaikka sijoittuu turvetuotantoalueelle ja alue on muuttanut ympäristöä, jolla ei ole erityisiä luontoarvoja.”

Kommentti: Jo aiemmin on todettu, että turvetuotantokäytöstä poistuneet alueet ovat hyviä maakotkan saalistusalueita ja metsäpeurojen ruokailualueita, kuten kuvistamme näkyy.

VE1/VE2/Nro 19

”Voimalapaikka sijoittuu turvetuotantoalueelle ja alue on muuttanut ympäristöä, jolla ei ole erityisiä luontoarvoja.”

Kommentti: Jo aiemmin on todettu, että turvetuotantokäytöstä poistuneet alueet ovat hyviä maakotkan saalistusalueita ja metsäpeurojen ruokailualueita, kuten kuvistamme näkyy.

VE1/VE2/Nro 20

”Voimalapaikka sijoittuu turvetuotantoalueelle ja alue on muuttanut ympäristöä, jolla ei ole erityisiä luontoarvoja.”

Kommentti: Jo aiemmin on todettu, että turvetuotantokäytöstä poistuneet alueet ovat hyviä maakotkan saalistusalueita ja metsäpeurojen ruokailualueita, kuten kuvistamme näkyy. Vetoamme Pesolasta jo useamman kerran esittämäämme tietoon, että maakotka käyttää mielellään saalistusalueinaan käytöstä poistettuja turvenevoja, joita hankealueella runsaasti on.

VE1/VE2/Nro 28

”Voimalapaikka sijoittuu varttuneeseen kuivahkon kankaan (EVT) kasvatusmännikköön. Turbiininpaikan pohjoispuolella sijaitsee pieni metsästyskäytössä oleva mökki.”

Kommentti: Mitä on sovittu mökin omistajan kanssa?

(Mielipiteessä kuva Matosuolta Sikosuolle päin, otettu 26.8.2020). Kuvateksti: maastossa on oivallisia ruohotupsuja maakotkan saaliseläimille, ja myöskin metsäpeurojen ravinnoksi. Näin ollen nämä turveneivat eivät ole arvottomia, vaan tärkeitä saalistusreviireitä ja ravinnonhankinta-alueita monelle lajille.

S. 36: "Natura 2000 -alueet, luonnonsuojelualueet ja suojeluohjelmien alueet Matusuonniemen Natura 2000 -alue (SACFI0800150) sijoittuu osittain hankealueelle. **Hankealueen pohjoispuolella noin 200 – 300 metrin etäisyydellä on Matusuon Natura 2000 -alue (SACFI0800038)** ja suurin piirtein samalla rajauksella soidensuojeluohjelmaan kuuluva luonnonsuojelualue (SSO100315)."

Kommentti: Tästä yhteysviranomaisen paperiin oli tullut tieto, että Matusuon Natura 2000-alue on vain noin 200-300 metriä hankealueen pohjoispuolella. Asia on siis tässä luontoselvityksessä kerrottu.

s. 36: "Matusuon pesimälajistoon kuuluu omien havaintojen ja SSLTY:n MAALI-raportin (SSLTY 2013) mukaan mm. metsähanhi (VU, myös Sikosuolta pesintään viittaava havainto), mustakurkku-uikku (EN), riekko (VU), kurki (DIR), kapustarinta, pikkukuovi, liro (DIR), suopöllö."

Kommentti: Asukkaiden havaintolista.

Asukkaista kaikkiaan kymmenkunta on tehnyt havaintoja alueen eri lajeista. Yksi heistä, ..., on tehnyt havaintoja vuosikautia, **liitteessä 1 havaintoja vuodesta 2010 lähtien**. Hänen havaintonsa oleellisten lajien osalta liitteessä 1. ... ja ainakin kaksi hänen havainnointikumppaniaan ovat tehneet havaintoja vuonna 2020, heidänkin havaintonsa liitteessä 1. ... ovat havainnoineen sekä lintuja että metsäpeuroja. Heidänkin havaintomateriaalinsa on oheistettu liitteeseen 1. Heillä on myös laajasti kuvamateriaalia näistä. Kuvat, jotka alla esitetään, ovat kaikki vuodelta 2020. Ja kaikki ovat hankealueelta. Ainoa, mikä ei ole hankealueelta, on hiirihaukan pesä ja poikaset.

2.14.6.2. Asukkaiden ottamat eläin- ja lintukuvat alueelta

Mielipiteessä kuvia maakotkasta, riekoista, kalasääskestä, metsäpeuroista, metsopoikueesta, sinisuohaukasta, hiirihaukasta ja sen poikasesta

Kuvat on ottanut ... hankealueelta, paitsi hiirihaukkakuvat on otettu n. 1 km hankealueelta. Kuvamateriaalia on paljon lisääkin, jos tarvitaan. Pyydämme ELYä ottamaan yhteyshenkilöön yhteyttä, niin lähetämme lisää.

S. 37 Housunkalliosta on poistettu salassa pidettävä tieto. Asukkaina meidän olisi mielestämme pitänyt nähdä tämä, että voimme tarkistaa tiedon oikeellisuuden. Siitä sanotaan, että **"Lajiston ja metsän rakenteen puolesta Housunkallionkorven metsällä on alueellista merkitystä."**

Kommentti: Miten metsän alueellinen merkitys näkyy jatkossa, jos Housunkallion ympärille rakennetaan voimala toisensa viereen. **Alueellinen merkitys siis mitätöityy. Tämä pitää ELY:n huomioida.**

s. 38 taulukosta näkyy, että **poistetut tiedot koskevat kanahaukkaa, lapinpöllöä, mehiläishaukkaa, metsoa, metsähanhea**. Pyydämme ELY:ä **varovaisuusperiaatteen perusteella** poistamaan voimalapaikat näiden lähistöltä.

Kommentti: Vahingossa nettiin laitettussa luontoselvityksessä liitteessä 6 näkyvässä kartassa on lapinpöllöjen havaintopaikka. **Lapinpöllöä on havaittu.... Tämän pyydämme ELY:ä huomioimaan lausuntoa tehdessään.**

Samasta kartasta näkyy, että **tuulihaukka on...** Tämäkin tulee huomioida ELY:n lausunnossa. Näistä ei ole luontoselvityksessä sanottu sanaakaan. Eikä liitteissä ole ollut edes salattuina liitteiden niminä selvitystä, missä nämä linnut väitetään selvitetyn. Samoin ei ole liitteissä

pesimälinnusto- tai metsäkanalintuselvitystä. Epäilemme, ettei näitä ole olemassakaan, koska niistä ei ole edes liitenumeroa esitetty missään. Yleensä tällaiset laitetaan liiteluetteloon, vaikka ne salattaisiinkin.

Linnustollisesti arvokkaat alueet (IBA, Finiba ja Maali-alueet) ja petolintujen pesät

s. 38: "Hankealueella tai voimajohtoreiteillä ei sijaitse valtakunnallisesti (FINIBA) tai kansainvälisesti (IBA) tärkeitä linnustoalueita, eikä SPA-Natura-alueita. Lähimmät IBA alueet ovat 80 - 100 km päässä ja FINIBA -alueetkin noin 50 km päässä. **Hankealueelle rajautuu Matosuon MAALI -alue (710178).**"

Kommentti: Tämä on huomioitava.

s. 38: "Hankealueella tai voimajohtoreiteillä ei ole tunnettuja petolintujen pesiä Luonnontieteellisen keskusmuseon (Rengastustoimisto) **eikä ELY -keskusten aineistojen perusteella.**"

Kommentti: Kuten aiemmin on ilmennyt, voimajohtoreittejä ei ole maastokäynnein tutkittu myöskään liito-oravan ja lepakon osalta. Eikä tätä 30 km pitkää linjaa ole tutkittu petolintujen pesienkään osalta. On vain luotettu Rengastustoimiston ja ELY:n aineistoihin. Rengastustoimisto sijaitsee kaukana Helsingissä, eikä sillä ole alueelle säännöllistä kontaktia. Käsityksemme mukaan ELY:n tiedot ovat korkeintaan vuodelta 2018, eli ainakin muutaman vuoden vanhoja.

Pohjanmaalla sattui hiljattain tilanne, jossa merikotkan rauhoitettu pesäpuu kaadettiin Raippaluodossa. "Tiedot uusista pesistä eivät ole kulkeneet hakkuiden toteuttajille ja maanomistajille moniin vuosiin, kertoo Maaseudun Tulevaisuus."----"Etelä-Pohjanmaan ely-keskuksesta vahvistetaan lehdelle, että **tiedot suurten petolintujen uusista pesäpaikoista kulkevat huonosti metsäalan toimijoille.** Metsäkeskuksen tulisi lähettää kyseiset ilmoitukset ely-keskusten tarkistettaviksi, mutta **järjestely ei kuitenkaan vielä toimi, sillä valtakunnallisen tiedonvälitysjärjestelmän luominen etenee hitaasti.**

Suomen metsäkeskuksen metsäjohtajan **mukaan merikotkien pesintää koskeva tietojenvaihto on ollut jäissä liki viisi vuotta.**"<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mt-merikotkan-rauhoitettu-pesapuu-kaadettiin-vaasassa-syyna-valtion-hidastelusta-johtuva-tietokatkos/7880004>

Koska toimivaa järjestelmää pesätiedoista ei ole, 30 km pitkän voimalinjasuunnitelman alue on tutkittava. Lisäksi on huomioitava, että asukkaat ovat maakotkan nähneet vievän risuja Matosuonniemen alueella ja epäilevät sen rakentaneen pesää. Näin ollen Matosuonniemi ei voi mitenkään olla kaava-alueen sisällä. **Matosuonniemestä** ei ole Natura-arviota tehty, vaikka se on osittain kaava-alueen sisällä.

S. 39: Voimajohtolinjat

"Voimajohtolinjojen **linnustoa ei kartoitettu varsinaisilla lintulaskennoilla.** Linjojen **luontotyyppikartoitusten perusteella** voidaan kuitenkin **arvioida**, jääkö suunniteltujen linjausten alle linnustolle arvokasta potentiaalista elinympäristöä. Luontotyyppikartoitusten perusteella linjausten alle ei jää linnustollisessa mielessä arvokasta biotooppia kuin vähäisissä määrin."

Kommentti: Jälleen voimajohtolinjojen kohdalla on **jätetty selvitykset tekemättä.** Pelkän **luontotyyppikartoituksen avulla kirjoituspöydän takana** asia ei tule selvitettyä. **Pyydämme ELYä**

vaatimaan voimajohtolinjasta kaikki samat selvitykset kuin muultakin hankealueelta. Niitä mitkä voimalinjasta tulee selvittää ovat ainakin liito-orava, lepakko ja linnusto.

Muuttolinnusto

S. 39: ”Hankealue sijoittuu muuttolintujen keskeisten muuttoreittien ulkopuolelle sisämaahan ja tämä näkyi myös havaintomäärissä.”

Kommentti: Erikoista, koska Konttisuo vähän alempana kuitenkin on ainakin kurkien kevät- ja syysmuuttoaluetta. Lisäksi voimajohtolinjan **VE B kohdalla on muuttolintujen levähdyspaikka** kaava-alueen itä-lounaisosassa. Tästä puhutaan myös yhteysviranomaisen lausunnossa s. 18: ”Sähkönsiirtovaihtoehdon VEB osalta tulee selvittää erityisesti hankkeen vaikutukset Syväjoen peltoaukealle, joka lausunnoissa ja mielipiteissä todetaan olevan muuttolintujen lintujen levähdysaluetta.”

Se ettei jonain vuonna muuttajia havaita, voi johtua myös siitä, että linnut saattavat muuttaa hiukan poikkeavaan aikaan. Sen vuoksi on tehtävä muuttoseurainta useampana vuonna.

Todisteena siitä, että **Kimpilamminkankaan alue on muuttoaluetta**, esitämme Ähtärin kaupungin kaavaluonnoskuulutuksen materiaalissa olevan: Liite 2 OAS lausunnot ja palaute, yhteenveto 29062020, Yhteenveto osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadusta palautteesta, kohta 10: Ähtärinjärven luontoyhdistys ry 4.2.2020:

s. 9-10 Muuttoreiteistä: ”Louhun ja Möksyn VYA-raportissa on Matosuon lintulajeina mainittu edellisten lisäksi vaarantunut keltävästäräkki sekä mustakurkku-uikku, joka on erittäin uhanalainen. Näiden mainittujen lajien lisäksi alueella esiintyy useita muita lintulajeja.”----

Aiemmin mainitun Louhun ja Möksyn VYA-raportin liitteen kohdan 2.2.1 mukaan on **Matosuolla vuoden 2013 syysmuuton aikaan laskettu peräti 6 314 kurkea.** Tämä on **valtakunnallisesti merkillepantava määrä, koska Suomen päämuuttoreitillä kurkia liikkuu 20-25 000 kappaletta.** Alue on siis huomattavan **tärkeää lintualuetta maakunnallisesti sekä myös valtakunnallisesti.** On huomioitava, että tuulivoima on haitallista linnuille useilla tavoilla. Se aiheuttaa paitsi kuolleisuutta törmäysten johdosta, myös häiriötä lintujen muuttoreiteillä sekä pesintä-, siirtymä- ja ruokailualueilla. Tuulivoimaloiden sijoittamisen suunnittelussa **suositellaan välttämään lintujen muuttoreittejä.** Erityisesti suuret ja raskasliikkeiset linnut, **kuten kurjet, ovat vaarassa joutua törmäyksiin tuulivoimaloiden kanssa.** Julkaisussa Tuulivoimaloiden linnustovaikutukset (2004), on kerrottu, että tuulivoimalan sijoittaminen muuttovirtojen keskittymiin tai alueille, jotka toimivat lintujen levähdysalueina, nostavat törmäysriskiä korkeammaksi (Koistinen, 2004, 28). Rakentamisen aikainen häiriö, sekä elinympäristöjen tuhoutuminen ja pirstoutuminen voimalan ja sen voimalinjojen, huolto- ja rakennusväylien kohdalta ovat tuulivoimahankkeiden merkittäviä ympäristövaikutuksia.”

http://kuntatoimisto.ahtari.fi/ktwebbin/dbisa.dll/ktwebscr/kuulattn_tweb.htm?+id=64012

Käsityksemme mukaan Energiequellen selvityksissä esiintuotu tieto, että: ”Hankealue sijoittuu muuttolintujen keskeisten muuttoreittien ulkopuolelle sisämaahan ja tämä näkyi myös havaintomäärissä.” ei pidä paikkaansa.

Lepakot

Luontoselvityksen kohdassa, missä kerrotaan eri voimaloiden lähialueista, ilmenee, että voimalan 29 lähiympäristössä Ryötteenkydön pellonreunassa on vanha lato. Se saattaisi toimia **lepakon**

päiväpiilona. Pohjanlepakkohavaintoja oli luontoselvityksen mukaan useita parin kilometrin päässä Ryötteenkydöstä. Lähin lepakkohavainto on vain n. 1,6 km:n päässä Ryötteenkydöstä. Lepakot saattavat liikkua kauaksikin ruonhakuun, eli se, että Ryötteenkydön keskelle, ladon viereen, olisi tulossa voimala, se on **turmaksi lepakoille**. Ne eivät sovi ollenkaan yhteen tuulivoimaloiden kanssa, koska niille tulee barotrauma, eli niiden verisuonet räjähtävät paineen vaikutuksesta voimaloiden lähellä. Punaisella Ryötteenkydön voimala 29. Keltaiset neliöt lepakkohavainnot.

Pyydämme ELY:ä selvittämään ja huomioimaan tämän asian.

Yhteenveto:

S. 44: ”Maastonselvityksissä löydetty hankealueella sijaitsevat linnustollisesti huomionarvoisimmat alueet ovat **potentiaalista pesimäbiotooppia uhanalaiselle lajistolle**, mutta eivät **pienen pinta-alansa vuoksi ole merkittäviä, kuin alueellisella tasolla.**”----”Maastonselvitykset tehtiin hyvissä sääolosuhteissa, **oikeaan aikaan vuodesta** ja selvitykset olivat ajallisesti **kohtalaisen kattavat**. Maastokäyntien yhteydessä selvitysalueelta havaittiin yhteensä yksi lepakkolaji ja kaikkiaan noin 20 yksilöä. Alueella on ainoastaan luokkaan III luettavaa lepakoiden elinympäristöä eli **alueen arvo on huomioitava mahdollisuuksien mukaan maankäytössä.**”

Kommentti: Pienetkin pinta-alat ovat ratkaisevia, jos esim. maakotka on siellä tottunut ruokailemaan. Lepakoille elinympäristö tulee ehdottomasti huomioida maankäytössä. Sitä, onko selvitykset tehty oikeaa aikaan vuodesta, ei pysty ottamaan kantaa, koska monia selvityksiä, esim. selvityksiä pesimälinnuista ja kanalinnuista ei ole ollut lainkaan nähtävillä.

2.14.7. Liite 7 Maisema- ja kulttuuriympäristön karttatarkastelu, näkemäalueanalyysien tulokset ja kuva.

Tätä olemme käsitelleet jo aiemmin tässä mielipiteessä. Näkemäanalyysijä ei ole tehty asianmukaisesti ja luotettavasti, lisäksi olennaisilta suunnilta ei ole mallinnuksia lainkaan tehty. Ja jos on, niin on rajattu

s. 16. yhteysviranomaisen lausunto YVA-ohjelmasta ja lausunnon huomioiminen

Vaikutukset maisemaan, rakennettuun kulttuuriympäristöön ja muinaisjäänöksiin

YV: Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee huomioida, että suunnitteilla olevat tuulivoimalat ovat sekä kokonaiskorkeudeltaan että roottorin halkaisijaltaan **huomattavasti käytössä olevia tai aikaisemmin suunniteltuja voimaloita suuremmat**, jolloin erityisesti hankkeen lähi- ja välialueille, 0- 10 km etäisyydelle, kohdistuvat **vaikutukset voivat olla** maiseman ominaispiirteistä, maastonmuodoista ja avoimuudesta riippuen **huomattavat**. Maisemavaikutusten merkittävyyttä arvioitaessa tuleekin arvioida visuaalisten maisemavaikutusten ohella myös maiseman luonteeseen ja muutosherkkyteen kohdistuvia vaikutuksia niin arvokkaiden luontokohteiden kuin kulttuuriympäristöjen osalta, kuten mm. **Keski-Suomen ELY-keskus ja Ähtärin tekninen lautakunta ovat lausunnossaan todenneet.**

2.14.8 Liite 8 Arkeologisten inventointien tulokset

Arkeologisessa selvityksessä kartta on käännetty pystyyn. Erittäin hankala hahmottaa mikä missäkin on ja joutuu katsomaan pää väärässä.

Luontoselvityskartassa uusi voimalinja oli piirretty vanhan linjan länsipuolelle, mutta arkeologisessa inventoinnissa, se oli ainakin pohjoisosastaan piirretty vanhan linjan itäpuolelle, ja se siirtyy länsipuolelle n. Marjoperän kohdalla. Mihin se siis tulee?

Luontoselvityksen voimalinjaselvityksiosiossa s. 64 on seuraava kuva: pistekatkoviiva koko ajan länsipuolella.

Arkeologisessa kartassa se on kuitenkin piirretty Niskakankaan kohdalla aivan pohjoisessa itäpuolelle. Marjoperän kohdalla melko pohjoisessa se on vielä itäpuolella, mutta siirtyy länsipuolelle.

2.15. Arpaisten E6-vaellusreitti, ts. Euroopan kaukovaellusreitti

Arpaisten vaellusreitti ei ole mikä tahansa vaellusreitti, vaan se on E6-luokan vaellusreitti. Se tarkoittaa Euroopan kaukovaellusreittiä.

Tämä erikoisstatus tulee huomioida. **Kukaan Euroopasta Soiniin ja Ähtäriin vaeltamaan tuleva ei halua nähdä tuulivoimaloita vaellusreittinsä varrella ja kuunnella niiden häiritsevää ääntä.**

Kimpilamminkankaan hanke tulee tästäkin syystä lopettaa. Tämä reitti saa rahoitusta Leaderistä ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta, ja on erityisen seurannan alainen. Tuulivoima ei aivan varmasti kuulu niihin. Pyydämme ELYä kysymään maatalousrahaston rahoittajalta, mitä mieltä se on tällaisesta tuulivoimaprojektista heidän rahoittamansa hankkeen äärellä.

2.16. Purku

YVA-selostuksessa puhutaan monella sivulla purkamisesta, siitä aiheutuvasta meluhaitasta, päästöistä jne. Yhdessäkään kohdassa ei kuitenkaan puhuta siitä, kuka hoitaa ja maksaa purkamisen. Tämä olennainen asia tulee olla selvitettyä jo kaavavaiheessa. On perustettava rahasto, jonne toimija tallettaa todellisia purkukustannuksia vastaavan määrän rahaa. Yleisesti tunnettu tosiasia on, että kun voimalat alkavat tulla elinkaarensa päähän, yritys hakee itsensä konkurssiin ja maksukyvyttömänä ei pysty huolehtimaan purkamisesta. Tällöin purku jää maanomistajan, ja ellei tämä siihen pysty, kunnan vastuulle.

Mediassa on ollut kirjoitus Energiequellen Liimattalan hankkeesta Äänekoskella. Siinä yhteydessä kerrottiin siitä, kuinka vaikeaa voimaloiden siipien hävittäminen on. Mitenkähän Kimpilamminkankaan hankkeessa tämä ongelma on ajateltu ratkaista joka 6. vuosi, jolloin kaikki 87 siipeä pitää vaihtaa? Tämä tietää jo 70 m pituisellakin siiven mitalla (joka Kimpilammilla on 81 m) erittäin suurta 1 740 000 kg:n painoa pelkistä siivistä. Siipiralli siis jatkuu aina siis vähintään kuuden vuoden välein, eli liikennekään ei lopu rakentamisvaiheeseen.

”Yhden n. 70m pitkän lavan paino on n. 20 000kg. Liimattalan tuulivoimalat, joissa lavat ovat huomattavasti pidemmät, tuottavat siis vaikeasti kierrätettävää lapajätettä vähintään 180 tonnia aina, kun lavat täytyy uusia. Siipiä hävitetään usein hautaamalla maahan, kun oikein muutakaan ratkaisua ei toistaiseksi ole.

Mitenkähän tämä on suunniteltu Energiequellen hankkeessa? <https://aksa.fi/vastine-7-8-julkaistuun-aanekosken-vihreiden-kantaan-tuulivoimasta-ja-liimattalan-hankkeesta/>

Betonijalustaa ei myöskään saa maisemoida peittämällä se maan alle. Betoni tulee poistaa kokonaan, koska alue on herkkää pohjavesialuetta lähellä, eikä ole tiedossa, mitä kaikkia myrkyjä betonista vuosikymmenien saatossa liukenee maaperään.

2.17. YLEISÖTILAISUUKSISTA JA SIELLÄ ESITETYSTÄ MATERIAALISTA VIRINNEITÄ LISÄHUOMIOITA...

Ala oleva pohjautuu yleisötilaisuuksien esityksiin ja kommentteihin. Niissä esitelty erillinen materiaali (diaesitykset) on luettavissa ELY:n sivuilla, missä ovat muutkin hankkeen asiat.

ELY:n sivuilla olevan diaesityksen alareunassa alkaa Sitowisen kohdalta s. 2 ja myöhemmin s. 20 lähtien näkymään päiväys 20.8.2020. Ymmärryksemme mukaan siellä pitäisi olla 18-19.8.2020, kuten etusivulla jo mainitaan otsikoinnissa, että kyse näiden päivien esityksistä.

Diaesitystä on siis muutettu 20.8.2020 eli tilaisuuksien jälkeen, ehkä siis jo Ähtäriä varten, mutta ainakin sen jälkeen, koska päiväys on 20.8 ja silloin ei ole mitään esitystä pidetty. Kukaan ei nyt tiedä, mitä on esitetty Soinissa ja mitä Ähtärissä ja mikä on muutettu näidenkin jälkeen. Esitys on esitys, ei sitä ole jälkikäteen tapana kaunistella, paitsi jos on jotain salattavaa tai peiteltävää. **Tämä pieneltä tuntuva seikka luo epäluotettavuuden varjon niin Sitowisen kun Energiequellen toimintaan.**

...YVA-OHJELMASTA

-Tuulivoimahankkeen ilmastovaikutukset (YVA s. 65). ”Mikäli hanketta ei toteuteta, joudutaan vastaava sähkömäärä tuottamaan muulla toteutettavalla tuulivoimahankkeella tai muita energiantuotantomuotoja käyttäen.” Yleisötilaisuuden tietojen perusteella vastaavaan sähkömäärän määrää ei ole laskettu, vaan se on oletus/päätös, joten tieto on harhaanjohtavaa, kuten muukin tuulivoimaan liittyvä mielikuvamarkkinointi. Tuulivoimasta ei kerrota rehellistä tietoa, vaan sivuutetaan esimerkiksi niistä aiheutuvat ongelmajätteet sekä hiilijalanjälki, joka aiheutuu eurooppalaisina mainostetuista voimaloista, joiden osat todellisuudessa rahdataan Kiinasta ja sen ”ympäristöystävällisestä” teollisuudesta. **OTETTAVA HUOMIOON KAIKKI TUULIVOIMAN RAKENTAMISEEN JA KÄYTTÖÖN LIITTYVÄT ILMASTOVAIKUTUKSET!**

-Yleisötilaisuudessa kerrottiin, että vaikka tuulivoimahankealue on maakuntakaavassa esitettyä aluetta laajempi, hanke ei ole ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden kanssa, kuten Etelä-Pohjanmaan liittokin on YVA-ohjelmasta antamastaan lausunnossa todennut. **Hanke kuitenkin on ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden kanssa, sillä hankealueen läpi kulkee maakuntakaavaan ohjeellisena merkitty ulkoilureitti,** Arpaisten reitti (YVA s. 81). Verratessa YVA-selostuksen kuva 7.1. ja 7.2. huomataan, että maakuntakaavan mukainen tuulivoimahankealue on Arpaisten reitin kohdalla lähes olematon, kun taas YVA-selostuksen mukainen hankealueen laajuus Arpaisten reitin kohdalla on yli 2 km. Arpaisten reittiin kohdistuvia vaikutuksia on tuotu esiin mielipiteessä jo aiemmin.

-Vaikutusten liikenteeseen arvioidaan olevan vähäisen kielteinen (YVA s. 201). ”Rakennusaikana aiheuttaa liikenteen sujuvuudelle haittaa. Rakennusaikainen liikenne aiheuttaa päästöjä, tärinää sekä melua.” Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten osalta liikennettä on arvioitu seuraavasti (YVA s. 217) ”Rakentaminen lisää liikennettä, tärinää, melua ja muuttaa maisemaa hankealueella sekä sen läheisyydessä. Hankealueella ei ole luvitettuja asuin- tai lomarakennuksia, mutta rakennusvaihe voi jonkin verran vähentää lähimpien asuin- ja loma-asuntojen viihtyisyyttä.” Ihmisiin kohdistuviin, rakennusaikaisesta liikenteestä aiheutuviin vaikutuksiin ei ole sisällytetty esimerkiksi kiviainekuljetusten määrää, mikä yksistään Kimpilamminkankaan tuulivoimahankkeen osalta on huomattava, 7.250 rekkakuormallista. Vaikka kiviaines pyritään hankkimaan pääsääntöisesti hankealueen sisäpuolelta, on mahdotonta hankkia kaikkea tarvittavaa määrää hankealueelta, vaan kiviainekuljetukset ovat välttämättömiä. Yleisötilaisuuksien materiaalissa (s. 49) kerrotaan hankkeen yhteisvaikutuksista muiden hankkeiden kanssa. ”Useiden tuulivoimahankkeiden rakentamisella hankealueen lähialueelle voi olla merkittäviä yhteisvaikutuksia kuljetusreittien maanteihin, mikäli rakentaminen ajoittuu samaan ajankohtaan. Merkittävimmät liikenteen vaikutukset kohdistuvat Kimpilamminkankaan hankkeen osalta hankealueen välittömään läheisyyteen, jonne muiden tiedossa olevien hankkeiden kuljetukset eivät kuitenkaan suuntaudu.” Rakentamisaikaisen liikenteen lisääntymisen osalta on syytä tarkentaa kiviainesten kuljetuksista aiheutuvaa häiriötä esim. Löytömäentielle. **Mitä kautta esimerkiksi Konttisuon kiviainekuljetukset hoidetaan?** Hankkeen rakentaminen on viivästynyt ja voi viivästyä edelleen, minkä vuoksi on mahdollista, että **hankkeita rakennetaan yhtäaikaisesti Kimpilamminkankaan hankkeen kanssa.**

Ilmasto- ja ilmanlaatu-vaikutukset rakennusvaiheessa ovat ennemmin haitallisia kuin merkittävä myönteinen vaikutus, kuten yllä diassa lukee. Kymmenien tuulivoimaloiden pohjien kaivamisen ja kymmenien kuorma-autojen sorakuljetukset ja niiden pakokaasut eivät kuulu alueelle, eikä niillä mitenkään voi olla ilmasto- ja ilmanlaatuun merkittävää myönteistä vaikutusta. Taulukon laatija on täysin hatusta vetänyt kyseiset väitteensä.

Voimaloiden kohdalla taas niiden valmistus saastuttaa. Maissa, joissa voimalat valmistetaan, käytetään erityisen saastuttavia energiamuotoja, esim. Kiina.

Vaikutuskohde: Viestintäyhteydet, puolustusvoimien toiminta ja tutkat merkitty tähdellä, joka tarkoittaa "Kielteistä vaikutusta, jonka merkittävyyttä ei YVA-vaiheessa voida arvioida." Herää kysymys, missä vaiheessa sitten merkittävyys osataan arvioida? Kaikki mikä jätetään nyt selvittämättä, jää selvittämättä myös tulevaisuudessa. Tästä on kokemusta monilta muilta tv-alueilta.

Kaikki on arvioitava, ja mikäli jotain ei voida arvioida, on oletusarvoksi otettava maksimaalinen haitta.

Diassa 37 oleva taulukossa kohdissa VE 1 ja VE2 on vain **yksi merkittävä myönteinen vaikutus**. Että **ilmastoon ja ilmanlaatuun "Hankkeella on huomattavaa maakunnallisen tason päästövähennyspotentiaalia."**

Kommentti: Tämäkään ei ole vihreän värin esittämä positiivinen asia. Yhtään positiivista asiaa ei hankkeesta siis ole. Maakunta ja kuntatasolla Kimpilamminkankaan hankkeella ei ole mitään merkitystä alueen päästöihin. Etelä-Pohjanmaa ja Pohjanmaa vastaavat jo nyt suurimmasta osasta Suomen päästövähennystavoitteista. Sähkön suurin käyttö on Etelä-Suomessa, sinne voimalatkin tulee sijoittaa.

Samalla kohdin on pantu yllä punaiseksi VE 0, että vaikutus olisi Kohtalaisen kielteinen: "Hanke ei toteuta Suomen tavoitteita uusiutuvan energiantuotannon lisäämiseksi. Vastaava sähkömäärä tuotetaan muualla tai enemmän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavilla muilla tuotantomuodoilla."

Soinin ja soinilaisten ei tarvitse pelastaa koko Suomea, vaan kukin alue hoitakoon omat velvoitteensa, myös maailman mittakaavassa. Suomen ei tarvitse yrittää kompensoida ja parantaa kiinalaisten ja intialaisten hengitysilmaa.

Säätövoimavaatimukset pitää asettaa kaikkien muiden energiamuotojen tasolle ja laskea mukaan tuulivoiman tuotantokustannuksiin.

Kaiken kaikkiaan diojen 36-40 taulukoissa kaikki vaikutukset ovat kielteisiä, vähäisestä kielteisestä aina kohtalaisen kielteiseen asti. Mitään hyvää hankkeessa ei siis ole. Sen vuoksi sitä EI TULE TOTEUTTAA!!

2.17.1. Viestintäyhteydet ja asukasturvallisuus

Nostamme erikseen esiin dian 40, jossa sanotaan näin: Viestintäyhteydet, puolustusvoimien toiminta ja tutkat-kohdassa sekä VE 1 ja VE2 vaikutus on kielteinen: "Ilman lieventämistoimia hankkeella on kielteisiä vaikutuksia mobiiliverkkoyhteyksiin ja TV-signaaliin. Vaikutusten merkittävyyttä ei voitu arvioida."

Kommentti: Koska ilman lieventämistoimia hankkeella on kielteisiä vaikutuksia mm. mobiiliverkkoyhteyksiin, ja kun vaikutusten merkittävyyttä ei ole voitu arvioida, **merkittävyys on arvioitava maksimaaliseksi**. Kun mobiiliyhteydet eivät toimi, on itsestään selvää, että se aiheuttaa **hengenvaaran alueen asukkaille**. He eivät saa tilattua ambulanssia, palokuntaa tai mitään apua, kun sairaskohtaus tai tulipalo yllättää. Koska Soinin kunta sijaitsee muutenkin syrjässä ja **vasteaika on jopa 40 minuuttia**, ja matkaa Seinäjoen keskussairaalaan on noin 100 km, ei ole aikaa etsiä paikka, jossa puhelin toimisi tai etsiä puhelinta, jonka operaattorilla puhelu yhdistyisi ja yhteys toimisi. **Hätätilanteessa yhteys on saatava välittömästi, jotta ihmishenkiä voisi yrittää pelastaa.**

Soinin osalta asutulla maaseudulla AB-tehtävissä avun tulo kestää n. 30 min, D-tehtävissä jopa kaksi tuntia.

<https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/dc2d3686-2449-408d-89e8-519cc44930ab>

Viestintäyhteyksien korjaustoimenpiteiden olisi tulla kerrottuna, ja kuka ne korjaustoimenpiteet hoitaa ja maksaa, ja milloin niihin ryhdytään. Nämä tulee olla tehtynä ja hoidettuna ennen kuin hankesuunnittelua jatketaan.

Dia 44: Sähkönsiirto:

Kommentti: Niin VE A ja VE B-vaihtoehdot, molemmat aiheuttavat kielteisiä vaikutuksia. VE A aiheuttaisi niitä vielä enemmän. Metsälakikohde muuttuisi merkittävästi Pohjoisjoen varressa ja kaksi muutakin metsälakikohdetta muuttuisi merkittävästi. Myös neljä suokohdetta kärsivät. Vaihtoehdoista kumpikaan ei ole toimiva.

Dia 36: Sähkönsiirto

Diassa sanotaan: "Voimalinja ei aiheuta terveysriskiä alueen asukkaille tai alueella liikkuville."

Kommentti: Mihin perustuu em. lause? Aiemmin YVA-selostuksessa on kerrottu seuraavasti: s. 224 YVA-selostuksessa sanotaan kuitenkin: "Vaihtoehdossa VE A sähkönsiirtoreitti kulkee liroonjärven länsipuolelta noin puolen kilometrin päästä lähimmästä vakituisesta asuinrakennuksesta ja loma-asunnosta. Reitin varrella sijaitsee asunto- ja lomarakennuksia myös Pöntisen, Huoasianmäen ja Marjoperän alueilla, lähimmät niistä muutaman kymmenen metrin päässä sähkönsiirtolinjasta. Vaihtoehto VE B sijaitsee hankealueen eteläosassa ja on vaihtoehtoa VE A huomattavasti lyhyempi, eikä sen läheisyydessä ole asuinrakennuksia tai loma-asutusta. Lähimpänä sijaitsevaan asuinrakennukseen on etäisyyttä 300 metriä. Hankealueen ja sähkönsiirtovaihtoehtojen sijoittuminen suhteessa asuin- ja lomarakennuksiin on esitetty seuraavissa kuvissa (Kuva 21-1 ja Kuva 21-2)."

Koska YVA-selostuksessa sanotaan asuntojen sijaitsevan muutaman kymmenen metrin päässä sähkönsiirtolinjasta, lisävoimajohdon rakentaminen ei voi olla ihmiselle terveellinen asuinpaikka, ja terveysriskit ovat selviä.

STUKesin sivuilta: "Kuinka lähelle voimajohtoa voi rakentaa asuinrakennuksen? Sähköturvallisuussyistä asuinrakennusta ei saa rakentaa johtoalueelle, joka ulottuu 20–30 m etäisyydelle voimajohdon keskilinjalta. Lisäksi STUK suosittelee asuinrakennusten ja muiden pitkäaikaiseen oleskeluun tarkoitettujen tilojen sijoittamista siten, että magneettikenttä ei ylitä 0,3–0,4 mikrotesslaa (µT). Suositus on annettu, koska kaikkia magneettikenttien vaikutuksia ei varmuudella tiedetä ja koska julkisessa keskustelussa esiintyvät käsitykset ajojohtojen mahdollisista terveyshaitoista saattavat huolestuttaa ihmisiä."

"Voimansiirtojohtojen magneettikenttä vaimenee nopeasti johdosta pois päin siirryttäessä. Suurimmissa 400 kV voimajohdoissa magneettikenttä laskee edellä mainitun 0,3–0,4 µT tasolle viimeistään, kun etäisyys voimajohtoon on 100 metriä. 110 kV voimajohdoissa vastaava etäisyys on noin 40 metriä. Kun etäisyys on noin 150 metriä 400 kV voimajohdosta tai 60 metriä 110 kV voimajohdosta, voimajohdon magneettikenttä ei enää erotu rakennuksen omien sähkölaitteiden ja -johtojen aiheuttamasta kentästä."

<https://www.stuk.fi/-/kuinka-lahelle-voimajohtoa-voi-rakentaa-asuinrakennuksen->

Edellä olevan perusteella, koska uusi voimajohto rakennettaisiin jo olemassa olevan 110 kV:n linjan viereen, jonka magneettikenttävaikutuksen suojaraja olisi 40 metriä, kahdella 110 kV:n linjalla magneettikenttävaikutus olisi ainakin 80 metriä, mahdollisesti enempi.

Koska YVA-selostuksessa sanotaan sähkönsiirtolinjan olevan "muutaman kymmenen metrin päässä sähkönsiirtolinjasta", turvaväli linjaan ei toteudu, eikä sähkönsiirtolinjaa näin ollen voi ja tule rakentaa. Jos sen suunnittelua edelleen jatketaan, on tehtävä nykyisessä tilanteessa magneettikenttätutkimus voimajohtolinjan lähellä olevissa asunnoissa, jotta saadaan selville NYKYINEN magneettikentän mikrotesslamäärä. Tämän mittauksen tulee tehdä puolueeton asiantuntija, ja tulokset tulee esittää asianomaisille selkeästi ja kirjallisena raja-arvoihin verrattuna.

Yleisötilaisuuden materiaalissa (dia 49) sanotaan "Lähistöllä ei sijaitse muita tuulivoimahankkeita siten, että niillä olisi linnustoon kohdistuvia yhteisvaikutuksia. Turvetuotantoalueen häiriövaikutukset ovat arviolta tuulivoimahankkeen häiriövaikutuksia suuremmat eikä kumulatiivisia häiriövaikutuksia arvioida syntyvän."

Kommentti: Konttisuolla turvetuotanto on päättynyt ja Matusuolla turvetuotanto on tietävästi päättynyt. **MILLAISIA HÄIRIÖVAIKUTUKSIA PÄÄTTYNYT/PÄÄTTYMÄSSÄ OLEVA TURVETUOTANTOALUE VOI AIHEUTTAA VERRATTUNA TUULIVOIMAHANKKEESEEN!**

Yleisötilaisuuden materiaalissa (s. 49) sanotaan "Ei yhteisvaikutuksia Natura-alueisiin eikä arvokkaaseen kasvillisuuteen tai huomionarvoiseen eläimistöön. Mahdollisten muiden lähialueen hankkeiden kanssa alueellisia yhteisvaikutuksia voi syntyä metsäisten alueiden ja luontotyyppien pirstoutumisen kautta."

Kommentti: Yle Uutisissa oli 18.8.2020 uutinen: "Tuulivoimaa kaavaillaan jo hiljaisillekin alueille ja se ihmetyttää ympäristöasiantuntijaa: "Hiljaisuutta hehkutetaan puheissa, mutta se ei näy maankäytön suunnittelussa" Siinä kerrottiin Keski-Suomen hiljaisista alueista. Soini sijaitsee Keski-Suomen rajalla, joten monet asiat ovat täysin verrannollisia Soiniin. (<https://yle.fi/uutiset/3-11498250>)

Hankkeen toteuttamiskelpoisuus, dia 52:

Yleisötilaisuuden materiaalissa (dia 52) sanotaan "Yksittäisten voimaloiden, tiestön sekä sähkönsiirron rakenteiden sijaintien toteuttamiskelpoisuudesta on saatu lisää tietoa YVA-menettelyn aikana, ja niiden sijainteihin on mahdollista tehdä tarpeen mukaan muutoksia kaavoituksen yhteydessä." ELY-keskuksen lausunnossa YVA-ohjelmasta (s. 20) sanotaan "Arvioinnissa ei esitetä tehtävän lähialueen asukkaille haastatteluja tai kyselyjä, joten yhteysviranomaisen huomauttaa, että **arvioinnissa tulee huomioida erityisesti yleisötilaisuuksissa ja YVA-prosessin aikana lähialueen asukkailta ja paikallisilta yhdistyksiltä saadut palautteet.**" **Kuitenkaan kaavaluonnosvaiheessa yhdenkään voimalan sijaintia ei ole muutettu lähialueen asukkailta saadun palautteen perusteella,** oli niissä sitten vaadittu koko hankkeen toteuttamatta jättämistä tai yksittäisten voimaloiden poistoa. **Lähialueen asukkaiden tai paikallisten yhdistysten palautteita ei ole siis aidosti huomioitu kaavaluonnosta valmisteltaessa.**

YVA-menettelyn aikaisissa selvityksissä on tullut moniakin seikkoja, jotka väistämättä **estävät hankkeen toteuttamisen.** Näitä ovat esim. sähkönsiirtovaihtoehtojen toteuttamisen mahdottomuus kummallakaan esitetyllä vaihtoehdolla. Linnustoon, erityisesti maakotkaan liittyvät epävarmuustekijät estävät hankkeen etenemisen. Lisäksi voimaloiden osien kuljettaminen estyy tiellä 7091, koska tien alla on lähde, eikä se kestä raskasta liikennettä, ettei se rupea purkautumaan.

Vaikka hankkeen etuja etsisi kuinka, **siitä ei ole mitään hyötyä alueen asukkaille tai kunnalle.** Kunta vetoaa **verotuloihin,** mutta samalla kun tuulivoimaloita kuntaan kaavoitetaan, ja viimeistään kun niitä ruvetaan rakentamaan, **hankealueen lähimmät kunnan veronmaksajat muuttavat pois.** Tästä **on jo kokemuksia Konttisuon osalta,** jossa voimala-alueen vaikutuspiiristä muutti työelämässä ollut ja verotuloja kuntaan tuonut yrittäjä pois. Tämä tulee lisääntymään.

Liitteessä 5 ei ole mainittu tarkkoja päivämääriä, jolloin linnustoa on tarkkailtu. Pesimälinnuston osalta kartoitusajaksi on mainittu 13.5.-26.6.2019, mutta yhteensä kartoituspäiviä on ollut vain 6. Matusuon pesimälajistoa kerrotaan selvitetyn huhti-toukokuussa 2019 ja metsäkanalintujen soidinalueita huhti-toukokuun 2019 aikana. Muuttolinnustosta kerrotaan tarkat havainnointipäivät. Mitään näistä selvityksistä ei kuitenkaan ole lainkaan mukana liitteissä. Yleisötilaisuudessa on meille luvattu tarkat päivämäärät ja tiedot havainnointiretkistä, mutta ei niitä vielä 25.8.2020 mennessä ole saatu. Ja ei saadakaan, koska meitä pyydettiin tutustumaan luontoselvityksessä oleviin päivämääriin. Niissä ei ole tarkempia päiviä, tai kellonaikoja, ja sääolosuhteita.

Maakotkaselvitys on raportoitu erikseen vain viranomaiskäyttöön tarkoitettuna raporttina, mutta **yleiseen tietoon ei ole annettu edes maakotkan tarkkailu/havainnointipäiviä, vaikka niitä pyydettiin Ähtärin yleisötilaisuudessa 19.8.2020. Se, ettei päiviä ilmoitettu edes pyydettyäessä, herättää epäluulon, onko tarkkailuja todellisuudessa edes tehty. Lisäksi maakotkan aluetta ei ole myöskään merkitty karttaan, jossa linnuston selvitysalue on.**

2.18. Yhteenveto

Maakuntakaavassa Kimpilammin aluerajauksessa on **lähellä aluetta pesivä, aluetta säännöllisesti käytävä ja alueen yli muuttava linnusto**. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee tähän kiinnittää erityistä huomiota. Nyt ei näin ole tehty, vaan Soinin kunta on päinvastoin laajentanut Kimpilamminkankaan tuulivoima-alueita.

Soinin Pesolan tapauksessa Vaasan hallinto-oikeus kumosi kaavan maakotkan ja Natura-alueiden vuoksi. Siellä tuulivoimalat olisivat tulleet lähimmillään n. 2-3 km päähän. Soinin kunnan valituksen KHO:hon mukaan etäisyyttä olisi ollut 6 km. **Asiasta teki kaksi ELY-keskusta, Etelä-Pohjanmaa ja Keski-Suomi sekä Metsähallitus sekä alueen asukkaat valitukset ja Pesolan kaava kaatui.**

Lisäksi on huomattava, että maakotkaseurannoissa **satelliitti on asennettava kotkalle pesällä tai sen läheisyydessä, eikä laiteta lähetintä esim. talvella, jolloin kotka ei pesi**. Jos näin tehdään, saadaan jonkin kotkan lentodataa, mutta tällöin seurattuna ei olisi juuri kyseisellä, tutkittavalla alueella reviiriään pitävä lintu. Pyydämme ELY:ä huomioimaan tämän lausunnossaan ja vaatimuksissaan.

Luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi on tarpeen Matusuonniemen Natura-alueelle, koska siitä noin puolet kuuluu Kimpilamminkankaan tuulivoimakaava-alueeseen. Osa voimaloista on tulossa erittäin lähelle Matusuonniemeä. On olemassa vahva epäily, että sinne ovat kotkat rakentamassa pesää, nähty vievän oksia sinne.

Kaksi asukasta ovat olleet kolmena päivänä 4.5.2020, 5.5.2020 ja 6.5.2020 kuulemassa viitasammakon soidinäntä, kurnutusta. Asukkaiden havainnot ovat kahdesta eri paikasta.

Ensimmäinen on Matolammin nevalle menevän tien kummallakin puolella 4.5 ja 5.5., voimala 11:n kohdalla, tien molemmin puolin, joissa on kosteikkoja. Toinen havaintopaikka on 6.5. Matolammin suon reunassa, voimalan 6 kohdalla, VAPO:n pumppaamon kohdalla. Viitasammakon soitimesta on tällöin myös saatu **nauhoitettu tallenne**. Asiasta on ilmoitettu SLL Pohjanmaan piirin Teemu Tuoviselle, ja hän lupasi ilmoittaa asiasta edelleen EPO ELY:lle.

Asukkaiden havainnot ovat kahdesta eri paikasta. Ensimmäinen on voimala 11 kohdalla, tien molemmin puolin, joissa on kosteikkoja. Toinen havaintopaikka on voimalan 6 kohdalla, VAPO:n pumppaamon kohdalla Matolamminnevan reunassa. Viitasammakon soitimesta on tällöin myös saatu **nauhoitettu tallenne**.

Lapinpöllöä on havaittu .... Tämä käy ilmi luontoselvityksestä, liite 6, josta vahingossa netissä oli kartta havaintopaikoista. Samasta kartasta näkyy, että tuulihaukka on ..... Myös nämä pyydämme ELYä huomioimaan lausuntoa tehdessään.

Metsäpeurasta saadun asiantuntijasähköpostin mukaan Kimpilamminkankaan alue ja sen lähiseudut ovat karttatarkastelun perusteella **metsäpeuralle hyvin soveltuvaa elinympäristöä ja kannan mahdollisesti kasvaessa metsäpeura alkaisi todennäköisesti esiintyä säännönmukaisesti alueella**. Sivulla 151 YVA-selostusta kuitenkin arvioidaan, **ettei hankealueella ole ollut merkittävää roolia metsäpeurojen elinympäristönä**, koska alue on ollut turvetuotantoalueena. Lisäksi arvioidaan, ettei metsäpeuroilla todennäköisesti ole edes voimakasta välttelykäyttäytymistä voimaloita kohtaan. Kuitenkin **sivulla 149 todetaan, ettei tuulivoimahankkeiden vaikutuksia metsäpeuroihin ole tutkittu, joten millä perusteella voidaan arvioida, ettei voimakasta välttelykäyttäytymistä ole?** Eikö silloin ole aivan yhtä todennäköistä,

että voimakasta välttelykäyttäytymistä on? Tässä mielipiteessä on esitetty lukuisia kuvia metsäpeuroista, joten ne todistavat, että niitä on alueella runsaslukuisesti.

Näkemäalueanalyysi on tehtävä sellaisella voimalalla, jonka kaavan maksimimitat mahdollistavat eli 300 m korkeilla. Sama pätee välke- ja melumallinnuksiin. Nekin tulee tehdä käyttäen kaavan mahdollistamia 300 m korkeuksia ja max 10 MW:n tehoja. Kaava mahdollistaa kokonaiskorkeuden 300 m, mutta kokonainen melumallinnus on tehty vain 281 metrin kokonaiskorkeudella.

Kimpilamminkankaan melumallinnuksissa s. 16 olevan taulukon mukaan merkityksellistä sykintää eli amplitudimodulaatiota ei ole. Tätä asiaa ei ole siis lainkaan myönnetty, tutkittu eikä huomioitu. ”Ruotsissa tehtyjen pitkäaikaismittausten mukaan merkityksellistä sykintää esiintyy noin 20 – 30 % tuulivoimaloiden vuotuisesta toiminta-ajasta sopivissa sääolosuhteissa [9]”, Nykäsen lausunto. Kimpilamminkankaan melumallinnusdokumentissa on jätetty **kokonaan käsittelemättä merkityksellisen sykinän vaikutus melutasoihin ja melun häiritsevyyttä lisäävänä tekijänä.**

ole tehty asianmukaisesti ja väitämme, että **voimat ovat liian tiheässä**, mikä aiheuttaa vielä suurempia meluhaittoja. Tämä asia tulee selvittää toimijan taholta ja esittää, **mikä on voimaloiden tarkka keskinäinen etäisyys**. Pyydämme ELY:ä vaatimaan tämän. Samoin **merkityksellinen sykintä** eli amplitudimodulaatio on huomioitava mallinnuksissa, kuten myös **sisätilojen meluhaitat mallinnettava oikein**.

Voimalinjavaihtoehdossa VE A se menee asutuksen keskellä Marjoperällä ja Huosianmaassa. Tämä vaihtoehto on toteuttamiskelvoton. Tästä vaihtoehdosta on kaikki luontoselvitykset, esim. liito-orava, lepakko, linnusto jne. selvittämättä. Niitä on vain katsottu kirjoituspöydän äärestä kartalta, missä mikäkin voisi tai ei voisi asustaa. Samoin kasvistoa ei ole maastossa käyty tutkimassa. Tämä vaihtoehto ei ole siis toteuttamiskelpoinen.

Vaihtoehto VE B ei myöskään ole toteuttamiskelpoinen. Se sijaitsee muuttolintujen levähdysalueella, joka tulvii keväisin. Näin ollen kumpikaan voimajohtolinjaus ei tule kyseeseen. Koska sähkön siirrolle ei ole toteutettavissa olevia vaihtoehtoja, hanke ja sen suunnittelu tulee lopettaa.

Viestintäyhteydet, puolustusvoimien toiminta ja tutkat-kohdassa sekä VE 1 ja VE2:n vaikutus on kielteinen: **”Ilman lieventämistoimia hankkeella on kielteisiä vaikutuksia mobiiliverkkoyhteyksiin ja TV-signaaliin. Vaikutusten merkittävyyttä ei voitu arvioida.”**

Koska ilman lieventämistoimia hankkeella on kielteisiä vaikutuksia mm. mobiiliverkkoyhteyksiin, ja kun vaikutusten merkittävyyttä ei ole voitu arvioida, merkittävyys on arvioitava maksimaaliseksi. Kun mobiiliyhteydet eivät toimi, on itsestään selvää, että se aiheuttaa **hengenvaaran alueen asukkaille**. He eivät saa tilattua ambulanssia, palokuntaa tai mitään apua, kun sairaskohtaus tai tulipalo yllättää. Koska Soinin kunta sijaitsee muutenkin syrjässä ja vasteaika on jopa 40 minuuttia, ja matkaa Seinäjoen keskussairaalaan on noin 100 km, ei ole aikaa etsiä paikkaa, jossa puhelimella pystyisi soittamaan ja yhteys toimisi. **Hätätilanteessa yhteys on saatava välittömästi, jotta ihmishenkiä voisi yrittää pelastaa.**

Soinin asutulla maaseudulla ensiavun AB-tehtävissä avun tulo kestää n. 30 min, D-tehtävissä jopa kaksi tuntia.

Soinin asukkaat ja eläimet ja linnusto joutunevat kärsimään n. 112 voimalan vaikutuksista siis monella tavalla, niin melu- ja välkevaikutuksista, kuin mobiiliyhteyksien radikaalista

heikkenemisestäkin. Näitä aiheuttavat Alajärven 39 voimalan vaikutukset kunnan pohjoisosan asukkaille, jotka jäävät näiden 26 + 13 voimalan väliin, Pesola 12 kpl, Korkeamaa 19 kpl, Isokangas ja Loukkusaari 3+ 3 ja Konttiso 7 ja nyt vielä Kimpilamminkangas 29 kpl.

Pyydämme ELY:ä tarkasti tutkimaan tämän hankkeen ennen lausunnon antamista. Jos hanke toteutuu, alueen asukkaat ja eläimet hyvin laajasti joutuvat kärsimään voimaloiden haitoista koko loppuikänsä.